Len Deighton
Bombardierul
Ediția originală în limba engleză publicată de
Jonathan Cape LTD.
30 Bedford Square, London WCI
Prima ediție 1970
© Len Deighton, 1970

LEN DEIGHTON
BOMBARDIERUL

Traducere de P. DANIELA

EDITURA

BUCUREȘTI-ROMÂNIA 1994

Consilier literar : H. GRĂMESCU
Coperta de GHEORGHE BALTOC

Consultant de specialitate pentru versiunea română :
comandor (r) aviator, inginer **DUMITRU DEICA**

ISBN 973-9127-81-9

Deşi am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru ca atmosfera întâlnită în această carte să fie cât mai adevărată, romanul rămâne o lucrare pur imaginară. După câte ştiu, n-au existat avioane de tip Lancaster botezate „Creaking Door", „Volkswagen" sau „Joe for King", după cum n-au existat niciodată vreun aerodrom al Forţelor Aeriene ale Marii Britanii denumit Warley Fen şi nici vreo bază Luftwaffe care să se fi chemat Kroonsdijk. Oraşul Altgarten n-a figurat pe nici o hartă şi nici oamenii pe care i-am descris n-au trăit în realitate. Şi, mai presus de toate, nu-mi amintesc să fi existat vreodată o zi de 31 iunie, nici în 1943 şi nici în vreun alt an.

L.D.

Ritual : *„Sistem de ceremonii religioase sau magice, folosind de obicei un vocabular misterios şi asociat ocaziilor sau acţiunilor de mare importanţă“.*

Dr. J. Dever
„Dicţionar de psihologie“
(Penguin Books)

Între februarie 1965 şi iulie 1968, s-au efectuat 197 000 misiuni americane asupra Vietnamului. Greutatea totală a bombelor şi rachetelor aruncate a fost de 2 581 876 de tone.

Arhivele Keisinger

Atitudinea celor şase sute de bravi, care a stârnit admiraţia lordului Tennyson, s-a născut din faptul că şi cea mai umilă încercare de a se întreba asupra raţiunii care-i ducea la moarte a fost suprimată prin răstignirea celui curios la stâlpul infamiei şi biciuirea lui până la sânge.

F.J.P. Veale
„Studiul barbarismului“
(Mitre Press, 1968)

CAPITOLUL 1

Noapte obişnuită de vară, cu un cer tocmai bun pentru bombardamente ; aer uscat, vânt uşor, abia dacă reuşeşte să risipească pâcla deasă şi să împrăştie norii, lăsând să se întrezărească un petic de cer şi o mână de stele.

În dormitor era un întuneric de nepătruns şi Ruth Lambert se căzni să distingă silueta soţului ei, proiectată pe geam.

— Ce e, Sam, nu te simţi bine ?

— Mă rog la Mama Lună.

Ruth râse.

— Ce tot îndrugi tu acolo ?

— Nu crezi că mi-ar prinde bine şi nişte descântece ?

— Vai, Sam, cum poţi să spui una ca asta ! Tocmai tu care... tăcu brusc. El îi continuă gîndul cu voce tare :

— Tocmai eu care am luat parte la patruzeci şi cinci de misiuni aeriene şi m-am întors teafăr şi nevătămat ?

Ruth dădu din cap. Se temuse s-o spună, fiindcă, la rândul ei, credea în superstiţii şi farmece, deşi nutrea faţă de ele o spaimă amestecată cu neîncredere. Într-o casă ca aceasta, izolată de lume, cu vântul gonind norii ce dădeau din când în când la iveală o lună strălucitoare, înainte de a vesti apropierea zo-

rilor, nu era greu de loc să cazi pradă unor spaime ancestrale.

Ruth aprinse lampa de pe noptieră, iar Sam își acoperi repede ochii cu mâna. Era un bărbat înalt și bine făcut, în vârstă de douăzeci și șase de ani. Din cauza uniformei cu guler strâns, pe care avea datoria să o poarte, pielea bronzată de pe față și gât se termina într-o dungă subțire, de la care trupul său musculos apărea, prin contrast, deosebit de alb. Își trecu degetele prin părul negru, ciufulit, apoi se scărpină la nas, în locul unde o mică cicatrice albicioasă dispărea ca o dâră ușoară în cutele zâmbetului.

Lui Ruth îi plăcea teribil de mult să-l vadă zâmbind, atâta doar că, în ultima vreme, lucrul acesta se întâmpla din ce în ce mai rar.

Sam își încheie la nasturi pijamaua galbenă, de mătase, pe care Ruth plătise o avere, într-un magazin de pe Bond Street. I-o făcuse cadou în cea dintâi noapte a căsniciei lor, cu trei luni în urmă, și Sam își stăpâni cu greu un zâmbet la vederea ei. O îmbrăcase acum, pentru prima dată.

Sam și Ruth erau singura pereche căsătorită dintre toți oaspeții lui Cohen și li se dăduse dormitorul cel mare, stil King Charles, împodobit cu tapiserii și lambriuri atît de frumoase, că Sam se pomenise, deodată, vorbind în șoaptă.

— Cred că te-ai plictisit îngrozitor în week-end-ul acesta, draga mea, nu se discută decât despre bombe, bombardiere și bombardamente !

— Îmi place să vă ascult, doar sunt și eu înrolată în aviația britanică. Și-apoi, oricum trebuia să venim. Cohen face parte din echipajul tău, sunteți ca o familie.

— Da, din punctul ăsta de vedere, cred că te-ai și pricopsit cu vreo jumătate de duzină de rude.

— Îmi place echipajul tău de acum. O spuse cu sfială, căci, în urmă cu câteva zboruri, soțul ei se întorsese din misiune cu un membru al echipajului mort la bord și, de atunci, nici unul dintre ei nu-i mai pomenise numele. A stat ploaia ? întrebă ea.

Lambert dădu din cap. Undeva, deasupra lor, se târa cu greu un avion, încercând, desigur, să zărească pământul prin vreo spărtură din pătura de nori. O misiune de recunoaștere, gândi el, cu toate că se anunțaseră nori cirus. Era laitmotivul preferat al meteorologilor, dar de cele mai multe ori se înșelau.

Ruth întrebă deodată :

— Lui Cohen i s-a făcut rău la început, nu ?

— Nu i s-a făcut chiar rău, i-a fost doar așa... Făcu un semn cu mâna.

— N-am vrut să spun că i s-a făcut rău, zise Ruth. Să las lumina aprinsă ?

— Mă bag și eu numaidecât în pat. Cât e ceasul !

— Numai dacă vrei, răspunse Ruth. E ora cinci și jumătate, într-o frumoasă dimineață de luni.

— La sfârșitul săptămânii viitoare mergem la Londra și te duc să vezi „Pe aripile vântului", sau ce altceva vrei tu.

— Promiți ?

— Promit.

Furtuna trecuse.

— Mâine va fi vreme bună de zbor, spuse Ruth, simțind cum un fior rece o străbate prin tot corpul.

— Am primit o scrisoare de la tata, zise el.

— Știu, i-am recunoscut scrisul.

— Pot să-i mai trimit cinci lire ?

— O să le bea și pe astea.
— Bineînțeles.
— Și, totuși, îi trimiți banii ?
— Nu pot să-l părăsesc chiar de tot pe sărmanul nenorocit.

„Pesemne că se află și vite pe aici, prin apropiere, care acum dorm cuminți, în picioare", gândi el. Nu cunoștea mai nimic despre viața la țară. Fusese foarte rar pe câmp, înainte de a intra în aviație, în urmă cu vreo șapte ani și, Doamne, ce frumos i se părea aici, în mijlocul naturii. Domeniul acesta vast al familiei Cohen parcă e un adevărat rai, cu pârâiașul plin de păstrăvi și casa, aidoma celor coborâte din poveștile cu fantome, cu trepte care scârțâie, iatace friguroase și zăvoare vechi la uși, care nu se închid niciodată cum trebuie. Întinse mâna și pipăi tapetul de pe perete. La Muzeul „Victoria și Albert", din Londra, n-aveai voie să-l atingi. Câteva geamuri erau murdare sau cu goluri, iar copacii din grădină, văzuți prin ele, apăreau ciuntiți și de-a dreptul grotești. Noaptea, câmpul arăta ciudat și monocromatic, întocmai ca o fotografie veche. Înspre răsărit, dincolo de mare, unde se întindeau Germania și Olanda, cerul se luminase, lăsând să se-ntrezărească siluetele copacilor și dunga orizontului. O frântură de nor, un inel îngust de lună, pe un cer ca de spumă. Puteai să pătrunzi cu câteva zeci de avioane și, de jos, de pe pământ, nu s-ar fi zărit nimic. Se-ndepărtă de fereastră. Da, dar pe de altă parte, te depistau cu afurisitul acela de radar.

Traversă camera, călcând pe pardoseala rece de piatră și-și privi soția, culcată în patul imens și masiv. Bogăția părului negru făcea ca perna să pară de marmură, și, cum stătea așa, cu ochii închiși, semăna cu o mică prințesă din basme, așteptând să fie trezită de un sărut fermecat. Dădu la o parte perdelele baldachinului și patul vechi scârțâi sub greutatea lui când alunecă ușor între așternuturi. Ruth mormăi ceva, somnoroasă, și-și trase trupul înfrigurat mai aproape de-al ei.

— Era doar nervos, spuse Lambert. Cohen e un copil foarte bun, iar ca navigator e un adevărat vrăjitor, are niște mâini de aur.

— Te iubesc, murmură Ruth.

— Oricui i se poate întâmpla să aibă momente de încordare, îi explică Lambert.

Soția sa îi potrivi mai bine perna sub cap, apoi se trase mai la o parte, ca să-i facă loc. Sam ținea ochii închiși, dar Ruth știa bine că nu putea să doarmă.

Se căsătoriseră în luna martie, pe o ploaie torențială, care-i însoțise tot drumul până la biserică. Când ieșiseră, însă, cerul era senin și soarele strălucea cu putere. Ruth purtase o rochie de mătase, de un albastru pal, în care de atunci se mai măritaseră vreo trei fete. Își lipi obrazul de Sam, ascultându-i bătăile inimii. Era ceva liniștitor, dătător de încredere ; curând, Ruth adormi.

Conacul familiei Cohen își pierduse, cu vremea, din măreția sa de odinioară, și starea lui se înrăutățise și mai mult de când începuse războiul, din lipsă de materiale și mână de lucru.

În camera unde se servea micul dejun, oricine putea zări o pată mare de igrasie, pe unul din pereți, iar covorul fusese așezat cu partea mai uzată sub bufet, să nu se observe cât era de ros. Ferestrele mici, plumbuite, și camuflajul stângaci făceau ca

încăperea să pară şi mai întunecată, chiar şi într-o dimineaţă de vară, cum era aceasta.

Oaspeţii conacului, aviatori cu toţii, se împăcaseră cu gândul că aveau să se întoarcă la datorie şi fiecare presimţea, în felul său, că ziua se va termina prost. Lambert, simţind schimbarea ce plutea în atmosferă, îşi alesese un scaun de unde putea zări o frântură de cer.

Soţii Lambert nu fuseseră însă primii la micul dejun. Căpitanul Sweet se trezise cu câteva ceasuri înaintea lor şi plecase să călărească.

— De fapt, n-am făcut decât să mă urc în spinarea bietului animal şi să stau cuminte acolo, în timp ce păştea liniştit pe fâneaţă. Asta şi făcuse, de altfel, dar o spunea pe un ton atât de plin de dezaprobare la adresa propriei sale persoane, încât ai fi crezut că era totuşi un călăreţ încercat.

Sweet se aşezase în fotoliul stil Windsor cu spătar aurit, din capul mesei. Avea douăzeci şi doi de ani, scund şi îndesat, cu păr blond, era mai mic cu patru ani decât Lambert. Roşcovan la faţă, pielea îi devenea şi mai roză la soare şi aducea cu un sugar care râde fericit, după ce şi-a supt biberonul. Multor femei, zâmbetul acesta li se părea de-a dreptul irezistibil. Nu era greu să-ţi închipui de ce fusese trecut pe lista celor „buni pentru gradul de ofiţer", la numai câteva zile după ce intrase în aviaţie. Avea o voce clară şi plăcută, cu timbru înalt, şi era foarte entuziast şi plin de energie, gata oricând să urmeze ordinele primite de la superiorii săi.

— Am ambiţia să mă lupt cu friţii, sir.

— Bravo, Sweet !

— Pe cinstea mea, sir, nici nu poate fi altfel. Chestia asta se dezvoltă în orice individ cât de cât civilizat, educat la o şcoală particulară !

— Bravo, Sweet !

De o vreme, Sweet fusese numit comandant al avioanelor patrulei „B", dintre care unul era pilotat de Lambert. Sweet nu precupeţise nici un efort pentru a se face cât mai popular : îi striga pe toţi pe numele mic şi ţinea minte locul de naştere al fiecăruia, căci marea sa plăcere era să-i salute cu accentul folosit în regiunea lor de baştină. În ciuda acestor eforturi, mulţi îl urau, deşi Sweet nu putuse să înţeleagă niciodată de ce.

În luna aceasta, escadrilei îi fuseseră încredinţate şi misiuni de eclerare, ceea ce însemna că fiecare echipaj avea de făcut un număr dublu de zboruri pentru a-şi completa un ciclu de misiuni. Două tururi de câte treizeci de zboruri însemnau şaizeci de misiuni pe deasupra Germaniei, cu pierderi cam de cinci la sută, ceea ce, matematic calculat, reducea şansa de a supravieţui cam de trei ori. Atât Lambert cât şi Sweet îşi completaseră un tur de misiuni şi erau acum la cel de-al doilea, ceea ce, statistic vorbind, ar fi însemnat că în registre puteau amândoi figura de mult ca morţi. Sweet tocmai spunea o glumă, când intră sergentul Digby, un australian de treizeci şi doi de ani, cu funcţia de observator-bombardier. Digby era destul de bătrân, judecând după media de vârstă a echipajelor de pe bombardiere, şi, de altfel, îl deosebeau de ceilalţi atât începutul de chelie, figura obosită, arsă de soare şi bătută de vânt, cât şi faptul că era întotdeauna gata să desfiinţeze mândria personală a oricărui ofiţer. Digby ascultă gluma pe care o de-

bita Sweet, singurul ofiţer, de altfel, între oaspeţii familiei Cohen.

— Un tip se duce la o staţie de benzină, spunea Sweet, cu ochii încreţiţi, într-un zâmbet, şi toată lumea îl asculta cu atenţie, ştiindu-l talentat la spus glume. Sweet scutură o fărâmă de scrum în farfurie peste ceea ce mai rămăsese de la micul dejun. Şoferul n-avea cupoane decât pentru o jumătate de galon[1], şi zice : „Bună treabă fac băieţii lui Monty, ce crezi ?“ „Cine ?“ întrebă, încurcat cel cu staţia de benzină. „Generalul Montgomery şi Armata a Opta“. „Care armată ?“ „Armata a Opta. Le-a dat o lovitură panterelor lui Rommel !“ „Rommel ? Cine-i Rommel ?“ „O.K., spune tipul cu maşina, punîndu-şi bine cupoanele. Las-o baltă ! Fă-mi plinul şi mai dă-mi şi două sute de ţigări Players şi două sticie de whisky“.

Din nefericire, Sweet alesese pentru eroul glumei sale accentul australian, iar Digby devenea repede sensibil când era vorba de acest accent. Văzându-se răsplătit cu zâmbete, Sweet repetă poanta, cu voce obişnuită. „Fă-mi plinul şi mai dă-mi şi două sute de ţigări“. Râse şi scoase un rotocol de fum pe gură.

— Ai un accent foarte ciudat, observă Digby.

— Engleza cea mai pură, vorbită de Maiestatea Sa, încuviinţă Sweet.

— Sper, spuse Digby. Cu accentul ăsta, atât de englezesc şi de pur, cred că Maiestatea Sa ar fi dat de dracu, acolo de unde vin eu. Sweet zâmbi. În calitate de oaspete în casa tatălui lui Cohen înghi-

[1] 1 galon = 4,54 l.
În întreaga lucrare, notele de subsol aparţin versiunii române.

ţise multe familiarităţi pe care, în alte condiţii, nu le-ar fi permis gradelor inferioare.

— E o chestiune de educaţie, spuse el, referindu-se atât la accentul lui Digby, cât şi la educaţia primită de acesta.

— Aşa este, încuviinţă Digby, aşezându-se pe un scaun în faţa lui Sweet. Cravata îi prinsese unul din colţurile gulerului, care stătea acum ridicat, împingându-l drept sub linia maxilarului.

— Serios, chiar admit felul în care vorbiţi voi, ăştia ! Când deschideţi gura să faceţi apelul, sună ca un pasaj din Shakespeare. Ehei, domnule căpitan Sweet, se vede că aţi fost pe la şcoli înalte ! Cravata pe care o purtaţi e de la Eton[1], nu ?

Sweet zâmbi şi-şi pipăi cravata neagră de la uniformă.

— De fapt, e de la Harrods[2].

— Extraordinar ! exclamă Digby, simulând o uimire fără margini. Nu ştiam că ai studiat la Harrods, bătrâne ! În ce domeniu, lenjerie modernă !

Sweet luă atitudinea lui Digby drept provocare la adresa farmecului său şi-i aruncă un zâmbet deschis, încredinţat că îl putea schimba după tiparul său personal. Dar oricine ştia că Digby n-avea pereche, în meserie.

Tânărul sergent Cohen îşi juca, plin de neastâmpăr, rolul de gazdă, aducând mereu cafea la masă, de pe bufetul aflat lângă perete şi insistând ca oaspeţii săi să se mai servească şi a doua oară din clătitele umplute cu miere de albine.

Sergentul Battersby coborî ultimul. Era un tânăr înalt, avea optsprezece ani, o claie de păr blond, on-

[1] Colegiu cu renume în Marea Britanie.
[2] Magazin foarte elegant, în Londra.

dulat, şi nişte braţe şi picioare subţiri ce răsăreau dintr-un trup plăpând. Faţa îi era deosebit de palidă, iar ochii rătăceau în jurul încăperii, plini de vinovăţie, cerându-şi parcă iertare, în timp ce buzele pline tremurară câteva secunde înainte de a se hotărî să rostească scuzele de rigoare pentru că venise atât de târziu. De altfel, Battersby avea cele mai puţine motive să întârzie. Barba nu prea îi creştea încă, deşi în fiecare dimineaţă îşi pipăia îngrijorat obrajii şi bărbia ca să se asigure că trecuseră semnele pubertăţii. Părul cârlionţat şi rebel nu părea deloc pieptănat, iar ghetele şi nasturii şi-i lustruia, întotdeauna, de cu seara.

Battersby era unicul membru din echipajul lui Lambert mai tânăr şi mai lipsit de experienţă decât Cohen şi, în acelaşi timp, era şi singurul care s-ar fi gândit poate să zboare cu alt comandant. Nu că tânărul Battersby n-ar fi nutrit o admiraţie profundă faţă de măiestria lui Lambert, considerându-l fără pereche în tot R.A.F.[1]-ul ; dar el era mecanic de bord, adică sfătuitorul tehnic al pilotului, care îl asistă la decolări şi aterizări, îl ajută să acţioneze comenzile şi supraveghează în permanenţă nivelul benzinei şi al uleiului, sistemele de răcire, urmărind, îndeosebi, variaţia consumului de carburant, controlează motoarele, aparatura şi toate mecanismele. Pe lângă acestea, se presupune că mecanicul de bord cunoaşte fiecare bolţ şi fiecare piuliţă de pe avion şi este, oricând, în măsură să facă „reparaţii în situaţii de forţă majoră, survenite în timpul zborului", începând cu turela hidraulică a mitralierei şi terminând cu un simplu aparat de fotografiat, sau înce-

[1] Royal Air Force = Forţele Aeriene Regale (ale Marii Britanii).

pând cu vizorul de bombardament şi terminând cu instalaţia de oxigen. Adunate la un loc, toate acestea constituiau o răspundere copleşitoare pentru un tânăr timid, în vârstă de numai optsprezece ani.

Până nu de mult, Lambert zburase în aproape cincisprezece misiuni cu un mecanic de bord pe nume Micky Murphy, care făcea parte, acum, din echipajul căpitanului Sweet. Gurile rele spuneau că Sweet n-ar fi trebuit să i-l ia lui Lambert pe irlandezul cu faţa buhăită, cu care acesta zburase de atâtea ori. Un sergent din echipa de mecanici afirmase că asta ar putea aduce ghinion, câţiva ofiţeri, colegi cu Sweet, îl acuzară de proastă creştere, iar Digby spusese că gestul făcea parte din planul lui Sweet de „mers în genunchi" spre gradul de mareşal al Forţelor Aeriene Britanice. Cât era ziulica de lungă, Battersby dădea târcoale celor din echipa de mecanici, urmărindu-le fiecare mişcare şi punând tot timpul întrebări, cu vocea lui subţire şi piţigăiată, fapt care-l ajuta să-şi sporească cunoştinţele, dar care nu-l făcea de loc simpatic celor din jur. Băiatul nu-l scăpa nici un moment din ochi pe Lambert, cu speranţa că va auzi de la acesta măcar un cuvânt de laudă, cum se cuvenea după un zbor în misiune.

Battersby nu era reprezentativ pentru categoria mecanicilor de bord, căci majoritatea acestora semănau mai mult cu Micky Murphy, erau oameni practici, cu mâinile crăpate şi pline de bătături şi aptitudini deosebite pentru mecanică. Toţi veneau din cine ştie ce fabrici sau garaje, unde fuseseră ucenici sau strungari, ori erau tineri funcţionari cu motocicletă proprie, pe care ar fi putut-o demonta şi monta la loc chiar şi legaţi la ochi. Sărmanul Battersby, însă,

n-avea să dobândească niciodată priceperea acestora. Înainte de război, la liceul la care învăţase, li se preda, o dată pe săptămână, printre altele, şi un curs de prelucrarea metalelor. Firește, ar fi putut să-i bată pe mulţi dintre mecanicii escadrilei la un examen scris şi din fericire pentru el, aviaţia punea mare preţ pe lucrările scrise. Tatăl lui Battersby preda fizica şi chimia la o şcoală din Lancashire. „Ţi-am verificat şi ţi-am pus notă la ultima lucrare de fizică, în timp, ce eram de pază contra incendiilor împreună cu directorul. Acesta dăduse, celor din clasa a şasea, o lucrare cu acelaşi subiect, şi mi-a mărturisit că a ta era fără îndoială cea mai bună. De prisos să-ţi mai spun că m-am simţit din cale-afară de mândru. Sper, totuşi, că succesul să nu te facă să te laşi pe tânjală şi să uiţi că, de-ndată ce se termină războiul, vei avea de concurat pentru un loc la facultate, alături de indivizi care au avut înţelepciunea de a contribui la acest război într-o manieră care să le favorizeze şi să le dezvolte aptitudinile academice. Teza din săptămâna aceasta va trebui să dovedească un lucru foarte simplu. Poate c-ar fi bine să-ţi atrag atenţia că partea a doua din problema a patra nu se referă în întregimee numai la sodiu. Aici este nevoie de un răspuns mai amplu şi mai cuprinzător, căci simplitatea aparentă a subiectului este doar o capcană pentru ce-i neatenţi."

Doamna Cohen veni din bucătărie în camera în care oaspeţii săi luau micul dejun, tocmai în clipa în care Battersby îşi punea în farfurie o clătită, peste care turnă nişte sirop de zmeură. Era o femeie slabă, cu părul nins şi chipul luminat de un zâmbet deschis şi binevoitor. Se repezi imediat şi-i mai puse lui Battersby vreo şase clătite dinainte. Băiatul avea, în-

totdeauna, talentul să trezească astfel de sentimente şi să înduioşeze o inimă de mamă. Doamna Cohen întrebă, într-o engleză aleasă şi atentă, dacă nu mai dorea nimeni să servească, iar în mână ţinea un platou pe care abureau vreo două duzini de clătite proaspete.

— Sunt delicioase, doamnă Cohen, exclamă Ruth Lambert.

— E o reţetă vieneză. Am să ţi-o dau şi ţie. Toate capetele se-ntoarseră spre doamna Cohen, care-şi plecă sfioasă privirile. Tinerii aceştia îi aduceau aminte de poliţiştii călări, cu priviri aprige, pe care-i văzuse făcând ţăndări vitrinele, la München. Pe englezi îi considerase, întotdeauna, o rasă de indivizi palizi, cu faţa plină de coşuri şi dinţii stricaţi, scunzi şi cu trăsături urâte, dar aviatorii aceştia, şi ei tot englezi, nu erau cu nimic mai prejos decât Simon al ei. Toţi aveau acelaşi râs nervos, când se spuneau glume, indiferent a câta oară le auzeau. Vorbeau mult prea repede ca să-i poată înţelege şi aveau jargonul lor. Emmy Cohen se temea puţin de tinerii aceştia chipeşi care făcuseră scrum nişte oraşe pe care ea le vizitase încă de pe vremea când era copil. Se întrebă ce se petrecea oare în inimile lor dure şi reci şi-şi dădu seama că fiul ei aparţine mai mult acestora decât ei.

Doamna Cohen îşi întoarse privirile spre soţia lui Lambert. Uniforma de caporal W.A.A.F.[1], pe care o purta, părea mult prea severă pentru ea, dar Ruth avea un aer cochet şi preocupat. La Warley Fen avea în grijă bărcile de salvare pe care le luau cu ele bombardierele, pentru cazurile când ar fi fost forţate să

[1] Women's Auxiliary Air Force Service = Serviciul Auxiliar Feminin al Forţelor Aeriene.

amerizeze. Nouăsprezece sau douăzeci de ani — mai mult nu putea să aibă. Încheieturile mâinilor şi gleznele fetei mai păstrau , încă, ceva din formele durdulii ale şcolăriţei de odinioară. Este inteligentă, gândi doamna Cohen, căci, deşi nu vorbea prea mult, participa cu trup şi suflet la jocurile şi hazul celorlalţi. Toţi camarazii îl invidiau pe Lambert pentru soţia aceasta frumoasă, cu o candoare de copil, invidie subliniată în tachinările de fiece moment şi în corectările pe care i le aduceau continuu lui Ruth, cînd fata făcea cîte o greşeală de exprimare legată de avioane, de escadrilă sau de război. Doamna Cohen o invidia pe fată pentru abilitatea cu care aceasta trecea peste momentele respective. Lambert vorbea rar, dar soţia sa îl privea necontenit, ca şi cînd i-ar fi cerut aprobarea sau ar fi aşteptat să o laude. Doamna Cohen mai observă că Digby cel vesel sau Battersby cel palid îi aruncau, din când în când, lui Lambert câte-o privire, ca de altfel şi fiul lui, Simon.

Se făcuse aproape opt şi un sfert când uşa ce dădea spre terasă se deschise şi-şi făcu apariţia o fată înaltă, în uniformă de ofiţer W.A.A.F., întocmai ca un personaj dintr-un joc de societate. Fata ştia cu siguranţă că soarele ce-o învăluia din spate, căzându-i pe umeri, îi încununa părul blond, cu o aureolă strălucitoare, căci rămase câteva clipe în cadrul uşii, uitându-se împrejurul ei, la bărbaţii în unifome albastre.

— Dumnezeule, exclamă ea cu o prefăcută uimire. Se vede că cineva a pierdut pe-aici o ladă plină cu aviatori.

— Bună, Nora, spuse tânărul Cohen. Nora era fiica vecinului lor, dacă se putea numi vecin o persoană care locuia la aproape o milă distanţă.

— Nu stau decât o clipă, am venit doar să vă mulţumesc pentru coşul acela cu fructe ce mi l-aţi trimis. Fructele fuseseră trimise de soţii Cohen, dar privirea Norei Ashton era numai pentru fiul lor. Nu-l mai văzuse niciodată pe Simon în uniformă şi cu noua insignă strălucitoare de navigator.

— Îmi pare bine că te văd, Nora, spuse acesta.

— Nora vine să-şi vadă mama aproape la fiecare sfârşit de săptămână, remarcă doamna Cohen.

— O dată pe lună, doar, răspunse Nora. Acum sunt la High Wycombe, la Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament.

— Consumi la benzină cu rabla aia a ta ! râse Simon.

— Evident, dragul meu !

Acesta zâmbi. Nu mai era studentul subţirel şi timid de altădată, ci un bărbat bine făcut şi chipeş. Nora atinse timid galoanele de pe braţul lui.

— .Sergent aviator Cohen, spuse ea, schimbând o privire fugară cu Ruth. Fata asta caporal îşi avea omul ei, era în ordine, nu mai încăpea nici o îndoială.

Nora aruncă în fugă o bezea, iar Simon Cohen îi reţinu pentru o clipă mâna într-a lui, apoi fata dispăru ca o nălucă, la fel de repede precum intrase. Doamna Cohen o conduse până la uşă, privind-o stăruitor, când îi spuse la revedere.

— Simon arată foarte bine, doamnă Cohen.

— Cred că roiesc mulţi sergenţi chipeşi ca el în jurul tău, la sediul unde lucrezi, nu ?

— Nu, nu prea, răspunse Nora. Foarte rar mai vedem câte-un sergent la Cartierul general al Co-

mandamentului Aviației de bombardament. Noi îi ștergem doar de pe liste, cu sutele, pe cei care pier, după fiecare atac.

După ce terminară cu masa, Cohen le oferi tuturor țigări de foi. Digby, Sweet și Lambert își aprinseră fiecare câte una, dar Battersby susținea părerea tatălui său, cum că fumatul era foarte dăunător sănătății. Sweet scoase un briceag superb, cu mâner de fildeș, și insistase ca țigările să fie tăiate cu dispozitivul special, atașat la acesta.

Ruth Lambert se ridică prima. Înainte de a pleca voia să se convingă că dormitorul lor fusese lăsat în ordine, fără agrafe risipite pe jos sau pudră vărsată pe măsuța de toaletă. Întoarse capul și privi spre soțul său. Era un bărbat solid și, cu toate acestea, se mișca cu o agilitate de pisică. Avea o față înăsprită de vânt și plină de cute, în special în jurul ochilor și gurii. Ochii-i erau căprui, vârâți, adânc în fundul capului și încojurați de cearcăne negre. Ruth scrisese odată părinților că ochii lui „ardeau mocnit".

— Atunci , ia seama să nu te arzi, fetițo !

— Vai, mamă, o să-l îndrăgiți amândoi !

— Păcat că nu l-au făcut ofițer. I-ar fi prins mai bine decât medalia aia agățată la piept.

— Ce-i așa de important să fii neapărat ofițer, tată.

— Așteaptă să vezi cum o să fie când o să locuiți, după război, în căminele pentru subofițerii familiști. Atunci o să vorbești altfel.

Sam simți că soția sa îl privește, ridică brusc capul și-i făcu acesteia cu ochiul. Privirea sa exprima mult mai mult decât ar fi putut spune, vreodată, în cuvinte. În dimineața aceasta, de pildă, Ruth îl privise în timp ce căpitanul Sweet pălăvrăgea despre motoare, și înțelesese din lucirea amuzată pe care o descoperise în ochii soțului său că toate nu erau decât fleacuri.

„Cât de mult te iubesc, Sam, așa cum ești tu calm și plin de curaj și veșnic adâncit în gânduri." Se uită o clipă la ceilalți aviatori, așezați în jurul mesei. Ciudat, toți par să mă invidieze, gândi ea.

Doamna Cohen se grăbi să împacheteze lucrurile fiului său. Rămași singuri, numai între ei, băieții se întinseră mai comod, pufăind elegant din țigările mari de foi și aruncându-și câte-o banalitate. Puteau vorbi mai în voie, acum, când mama lui Cohen nu mai era de față.

— Cred că diseară ne vine rândul, prezise Sweet Mă dor bătăturile. Râse. O să-i punem nițică sare pe coadă lui Hitler, ce spuneți ? !

— Asta facem noi de fapt ? întrebă Lambert.

— Bineînțeles, răspunse Sweet. Îi bombardăm fabricile și îi distrugem mijloacele de producție.

Vocea-i devenise mai ascuțită, iar Sweet se simți exasperat de zâmbetul plin de condescendență pe care-l afișase Lambert.

Cohen vorbi și el pentru prima oară.

— Dacă tot aveți de gând să vorbiți despre bombardamente, cel puțin hai să o luăm sistematic. Harta cu obiectivele Berlinului nu este altceva decât o simplă hartă a Berlinului, cu punctul de ochire exact în centrul orașului. Ne mințim singuri dacă ne închipuim că bombardăm altceva decât centrele orașelor.

— Și ce-i rău într-asta ? întrebă Sweet.

— Este, pentru că în centrul unui oraş nu se află nici fabrici şi nici uzine, îl întrerupse Lambert. În centrul celor mai multe oraşe din Germania se găsesc clădiri vechi, construcţii de lemn, străduţe înguste şi alei absolut inaccesibile maşinilor de pompieri. În jurul acestora se găseşte o centură de locuinţe, majoritatea din cărămidă, în care locuieşte pătura de mijloc, şi abia a treia porţiune, cercul exterior, cuprinde fabricile şi cartierele muncitoreşti.

— Pari foarte bine informat, sergent aviator Lambert, remarcă Sweet cu răceală.

— Întâmplător mă interesează soarta oamenilor, îi răspunse Lambert. Eu însumi mă trag dintr-un lung şir de fiinţe omeneşti.

— Mă bucur că ai făcut precizarea asta, spuse Sweet, tăios.

Cohen interveni :

— N-avem decât să privim fotografiile luate din avion pentru a ne da seama ce-i facem unui oraş.

— Aşa-i în război, spuse Battersby, încercând să ia şi el parte la discuţie. Fratele meu spunea că nu există nici o deosebire între a împinge o fabrică străină la faliment pe timp de pace şi în a o bombarda în timp de război. Capitalismul nu este decât o întrecere şi ultima formă a acesteia este războiul.

Cohen chicoti uşor apoi, văzând că Battersby nu zâmbeşte de loc, tuşi discret şi deveni serios.

Lambert surâse şi reformulă ideea :

— Deci războiul nu este decât o continuare a capitalismului, cu mijloace diferite, ce zici, Batters ?

— Aşa este domnule, exact aşa ! răspunse Batters cu vocea lui subţire şi neformată, de copil. Capitalismul este dependent de consumul de bunuri produse, iar războiul este cel mai eficient mijloc de consum cunoscut până în prezent. Mai mult decât atât, războiul este o piatră de încercare pentru sistemul industrial al fiecărui stat — gândiţi-vă la ritmul în care ne perfecţionăm avioanele, aparatele de radioemisie, motoarele şi tot felul de alte invenţii secrete.

— Şi cum rămâne cu omul pentru om ? întrebă Digby.

— Cu siguranţă că după noile victorii obţinute de Armata Roşie, nu mai poţi fi un partizan al eticii supraomului, domnule Digby, spuse Battersby. Rele există în orice orânduire socială, dar muncitorul care merge la război şi luptă este pretutindeni acelaşi.

Toţi erau surprinşi de faptul că Battersby purta o discuţie atât de lungă, ba, mai mult, şi argumenta.

— Eşti comunist, Battersby ? întrebă căpitanul Sweet.

— Nu, domnule, răspunse acesta, muşcându-şi nervos buza de jos. N-am făcut decât să vă repet ce spunea fratele meu.

— Fratele tău ar trebui împuşcat, replică Sweet.

— A fost împuşcat, domnule, spuse Battersby. La Dunkerque.

Faţa rubicondă a lui Sweet se făcu roşie ca focul de ruşine ; îşi stinse imediat ţigara într-o clătită mâncată doar pe jumătate şi sări în picioare, remarcând nervos :

— Am face mai bine să ne grăbim, în caz că diseară se-ntâmplă ceva.

Digby şi Battersby urcară şi ei să-şi strângă lucrurile, dar Lambert rămase pe loc, tăcut, sorbindu-şi în tihnă cafeaua şi urmărind fumul de ţigară care

se ridica, încet, spre plafonul de stejar. Cohen îi mai oferi niște cafea lui Lambert, apoi își turnă și lui o ceașcă. Șezură astfel un timp, apoi Simon rupse tăcerea :

— Nu crezi în războiul ăsta, nu-i așa ?

— Să cred în el ? spuse Lambert. Sună de parcă ar fi doar un zvon.

— Mă gîndesc foarte mult la raidurile acestea, ale noastre, precizăˇCohen.

— Sper, spuse Lambert. Și sper că ești îngrijorat de moarte în privința lor.

La Bază. Lambert nu purta, în general, decât discuții tehnice și, asemenea celor mai mulți dintre veterani, obișnuia să zâmbească fără să se ambaleze, atunci când se discuta politică sau religie, dar astăzi era cu totul altceva.

— Atunci, tu personal ce crezi ?

— Cred că orice om e coruptibil și mă gândesc încontinuu, cu groază, că aș putea fi corupt. Și mai cred că toate societățile de pe lume nu sunt în fond decât niște mașinații menite să corupă individul.

— Asta sună a anarhie, remarcă tânărul Cohen, iar tu nu ești nici în cea mai mică măsură un anarhist. De altfel, căpitane, societatea are dreptul să pretindă loialitate din partea individului.

— Loialitate ? Vrei să spui că-și acordă dreptul de a folosi morala altuia împotriva propriei tale morale. Asta nu este decât o manieră convenabilă de a-ți pune conștiința la adăpost.

— Da, reflectă Cohen, gânditor. Naziștii au motoul : „Loialitatea este onoarea mea".

— Ei, vezi !

— Dar cum rămâne cu loialitatea familiei ?

— Și asta e la fel de periculoasă ; ca și când i-ar da nepotului un premiu pentru că știe să cânte la pian, când de fapt, băieţelul de pe stradă cântă de zece ori mai bine.

— Chiar așa de îngrozitor este ? întrebă Cohen.

— Eu sunt băieţelul de pe stradă. Să știi că n-aș fi putut depăși nici școala secundară dacă n-ar fi existat și indivizi care să lase ca două-trei premii din astea să meargă și în afara familiei.

— Ce spui tu, de fapt, zise tânărul Cohen, încercând să-și formuleze ideea mai mult ca pe o întrebare decât ca pe un verdict, este că nu-ți place să bombardezi orașe.

— Exact, spuse Lambert și Simon fu mult prea șocat pentru a se mai gândi la vreun răspuns. Lambert își goli ceașca.

— E bună cafeaua asta, remarcă el.

Cohen se grăbi să-i mai toarne. Ținea foarte mult să-l facă pe Lambert să înțeleagă cât îl admira și cât de nemărginită era stima pe care i-o poartă.

— Cafeaua nu se dă încă pe cartelă, spuse tânărul Cohen.

—„Atunci fă-mi plinul și dă-mi și două sute de țigări Players."

Pe masă se afla o glastră cu trandafiri. Lambert întinse mâna spre ei, dar, când atinse unul, floarea se scuturăși petalele, de un roz pal, îi căzură pe mână, întocmai ca niște arsuri.

— Bărbații nu suportă dezordinea.

Vocea pe care o auzi în spatele său îl făcu pe Lambert să tresară. Bătrânul domn Cohen intrase în cameră fără ca vreunul din ei să-l fi simțit. Era înalt, cu o față impunătoare, a cărei frumusețe era diminuată doar de gura puțin strâmbă și de niște dinți

îngălbeniţi. Bătrînul vorbea o engleză în care fiecare cuvânt era ales cu grijă, aşa cum făceau în general străinii. Totuşi, se distingea în vocea sa un uşor accent, un timbru puţin nazal şi un fel de a debita care nu sublinia nici un cuvânt din cele rostite şi nici nu anunţa sfârşitul vreunei fraze.

— Noi doi am putea fi martori la triumful haosului continuă el, dar dictatorii câştigă puterea doar oferind prototipuri, ranguri, obiective comune şi formaţii militare. Oamenii vor ordine, ei pentru asta luptă. Chiar şi artiştilor li se cere să impună înţeles şi simetrie în haosul naturii. Dumneata, sergent, şi cu mine, ştim probabil că dezordinea şi lipsa de eficienţă sunt singurele speranţe de libertate pe care le nutreşte omul, dar ne va fi destul de greu să-i convertim şi pe ceilalţi confraţi ai noştri.

— Vă bateţi joc de mine, domnule Cohen.

— Nu eu, domnule sergent. Am văzut oameni săpându-şi singuri groapa, apoi întorcându-se cu faţa spre plutonul de execuţie, şi toate astea făcute cu o precizie plină de mândrie. Nu-mi bat deloc joc de dumneata.

— Englezii nu sunt uşor de cârmuit, tată.

— Aşa mi s-a spus mereu, fiule, dar încep să mă îndoiesc din ce în ce mai tare. În războiul acesta, britanicii au dobândit acelaşi simţ al identităţii naţionale şi acelaşi ţel pe care l-au oferit şi naziştii naţiei germane. Englezii sunt atât de mândri de schimbarea lor, încât aproape că ar renunţa la sistemul lor social. Văd în jurul meu privirile senine şi mersul hotărât al ipocriţilor mulţumiţi de sine şi ăsta este un pas înainte pe calea spre totalitarism. Se fac referinţe la istorie şi se reînvie cântece pa-

triotice. Ascultă-mă pe mine, fiule, englezii sunt foarte mândri de ei înşişi.

Afară se auzi o bufnitură urmată de zgomot de voci ; Digby se împiedicase pe scări şi se rostogolise în jos, cu valiză cu tot în mână, dar Cohen îşi continuă mai departe ideea, fără să se întrerupă.

— Într-o bună zi, într-un viitor nu prea îndepărtat, când sindicatele vor deveni extrem de incomode iar studenţii vor fi şi mai revoluţionari, iar lira sterlină va avea o putere de cumpărare din ce în ce mai mică, va apărea şi aici un Führer care le va spune englezilor că sunt o naţiune puternică. „Britanie, trezeşte-te !“ va fi sloganul lui şi va găsi o minoritate aleasă cu grijă pe considerente rasiale, care îi va deveni ţap ispăşitor. Şi-atunci să vezi dacă englezii sunt uşor de cârmuit.

Sergentul Cohen îi zâmbi lui Lambert, în mod complice, şi spuse :

— Pentru Dumnezeu, nu-l contrazice, altfel rămânem toată ziua aici !

— Nu mi-ar displăcea de loc, spuse Lambert, iar bătrânul se înclină curtenitor.

Cei doi tineri ieşiră pe hol, în timp ce tatăl lui Simon îl urma îndeaproape pe Lambert, ca şi când ar fi vrut să-l despartă de fiul său.

Lambert se întoarse spre bătrân, aşteptând ca acesta să-i vorbească, dar domnul Cohen nu scoase nici un cuvânt până ce tânărul dispăru.

— Cred că toţi taţii devin până la urmă nişte bieţi bătrâni nebuni, Lambert, începu el, apoi se opri. Lambert îl privi stăruitor, încercând să-i scoată cuvintele cu forţa, aşa cum faci cu un bâlbâit. Apoi vorbele se revărsară iarăşi, repezi ca un torent :

— Ai să ai grijă de fiul meu. nu-i așa, domnule sergent ?

Lambert rămase pentru o clipă tăcut. Sweet, care cobora scările, îl luă pe bătrân de braț și-i spuse degajat :

— Să nu vă faceți griji în privința asta, domnule.

Bătrânul Cohen ținuse însă ca rugămintea să i-o facă numai lui Lambert. Acesta îi spuse :

— Nu sunt obligat să am grijă de fiul dumneavoastră, domnule.

Tânărul Cohen se afla destul de aproape de ei, pe terasa de deasupra. Digby îl zărise și-l trase pe Lambert de tunică, ca să-l avertizeze. Sam, deși știa că toată lumea asculta, nu coborî vocea :

— Așa ceva nu se poate, pur și simplu. Toți membrii unui echipaj au nevoie unul de celălalt. căci fiecare în parte poate pune în pericol avionul. Fiul dumneavoastră este cel mai iscusit navigator, din câți am cunoscut, poate cel mai bun din toată escadrila. El este creierul avionului și are grijă de noi toți.

Urmă un moment de tăcere, apoi bătrânul Cohen interveni :

— Cu siguranță că e bun, m-a costat o avere educația și pregătirea lui. Încuviință din cap ca pentru sine. Promite-mi, totuși, că vei avea grijă de băiatul meu, domnule Lambert.

— Promit. Lambert făcu un semn din cap spre bătrân, apoi urcă grăbit scările, blestemându-se în gând pentru ceea ce spusese. Cum dracu' putea să aibă grijă de cineva, când, după fiecare misiune, se minuna cum de reușise să scape el însuși teafăr. Trecu pe lângă Simon, care cobora pe scări, cu o valiză mare în mână.

Rămas singur cu fiul său, bătrânul îi zise :

— Ai auzit ce-a spus căpitanul tău ? Că ești cel mai bun navigator al lor.

Doamna Cohen apăru ca din senin și începu să perie apatic uniforma aspră a fiului său.

— Căpitanul lui afirmă că este cel mai bun navigator. Cel mai bun din toată escadrila, chiar așa a spus.

Doamna Cohen nu dădu atenție vorbelor soțului ei. Culese o scamă de pe mâneca lui Simon.

— Văd că domnul Sweet, ofițerul, poartă butoni de aur. De ce nu ți-i iei și tu pe-ai tăi ? Ar arăta așa de bine !

— Da, dar nu la popota subofițerilor, mamă !

— Ce vârstă are căpitanul Lambert ? întrebă ea.

— Nu e căpitan, mamă, este Flight Sergeant [1], adică are un grad mai mare ca mine. I se spuse „căpitan“ [2], fiindcă el e comandantul nostru, al echipajului de pe avionul pe care zburăm.

Mama sa dădu din cap, încercând să înțeleagă și să-și întipărească în minte cele spuse de băiat.

— Cred că are vreo douăzeci și șase — douăzeci și șapte de ani.

— Dar pare mult mai bătrân, spuse doamna Cohen, uitându-se lung la fiul ei. Arată de patruzeci, e aproape un om în vârstă.

— Dar ce, vrei să zboare cu un copil ? o întrerupse domnul Cohen.

---

[1] Sergent major aviator (engl.).

[2] Comandant de bord (în R.A.F. este pilotul avionului), comandant de avion, aeronavă, de echipaj ; căpitanul avionului, echipajului (engl.).

— Acest domn Sweet te-ar putea ajuta să devii ofiţer, Simon.

— Vai, mamă, iar aţi discutat despre mine !

— Şi ce vezi rău într-asta, Simon ? spuse domnul Cohen.

— Ar însemna să mă mut în alt echipaj.

— De ce ?

— În general, ofiţerilor nu le place să zboare conduşi de căpitani cu grad de subofiţer. Oricum, asta i-ar da nitică bătaie de cap lui Lambert, cu mine şezând în spatele lui, împodobit cu trese mici şi strălucitoare de ofiţer. Şi n-am mai fi împreună nici la popota subofiţerilor, ca să nu mai spun că aş fi nevoit, probabil, să plec la o şcoală pregătitoare pentru ofiţeri.

— Curat discurs, remarcă domnul Cohen. Cel mai lung pe care l-ai ţinut în week-end-ul ăsta.

— Iartă-mă, tată.

— Nu-i nimic. Dar dacă Lambert e un tip atât de formidabil, de ce nu e şi el ofiţer ? Mi-ai spus că are mult mai multă experienţă şi mai multe medalii decât amicul tău Sweet şi îndeplineşte aceeaşi funcţie.

— Doar îi cunoşti de-acum pe englezi, tată ! Lambert vorbeşte cu accent cockney [1] şi n-a fost niciodată la o şcoală cu renume, iar enzglezii sunt de părere că numai gentlemenii pot conduce.

— Şi de luptat tot aşa luptă şi în război ?

— Lambert este cel mai bun pilot din toată escadrila, are cea mai multă experienţă.

Doamna Cohen interveni :

— Dacă te-ar face ofiţer, poate că ai putea să zbori cu domnul Sweet.

[1] Dialect londonez, din partea de est a oraşului.

— Prefer să zbor cu Lambert, răspunse el, încercând să-şi păstreze tonul amabil.

— Nu te enerva, Simon. Doar noi nu vrem să te oprim să zbori.

— Aşa este. Ne gîndeam doar că ai putea câştiga mai mulţi bani, glumi tatăl său.

— V-am spus-o de nenumărate ori şi v-o repet : nu am ambiţii mari şi nu voi fi niciodată ofiţer şi nici profesor de filozofie, ca unchiul Carol, sau om de ştiinţă ca tata. Şi nici faptul că aş fi în stare să îngrijesc cum trebuie de fermă nu sunt chiar atât de sigur. Iar ceea ce fac eu acum în cadrul aviaţiei...

Bătrânul Cohen ridică un deget, întrerupându-l.

— Este o practică curentă pe care o fac istoricii, când consideră trecutul drept un lanţ de greşeli ce duc la condiţia perfectă a prezentului. Greşeala asta o întâlneşti adeseori şi în viaţă, în special într-un cadru închis, cum ar fi la noi şcoala sau închisoarea, unde este uşor să uiţi că lumea din afară sau viitorul continuă să existe. În ziua de astăzi, la jumătatea anului 1943, Sweetii şi Lambertii tăi par să fi ajuns la apogeul faimei şi al succeselor. Dar totul nu este decât o vrajă, o strălucire amăgitoare. Când se va termina războiul ăsta blestemat, nu veţi primi nici unul măcar un permis gratuit de a avea un câine, cu toate că aţi fost cel mai bun echipaj care a zburat deasupra Germaniei.

— N-ai dreptate, tată, judeci greşit în privinţa asta. Mie nu-mi face nici o plăcere că sunt la aviaţie, căci e şi periculos şi greu, şi o bună parte din cei cu care lucrez sunt nişte ticăloşi.

Bătrânul ridică spre el o privire batjocoritoare.

— Dar dacă ticăloşii pot să-i nimicească pe fascişti, continuă Simon, atunci mă declar de partea

lor. Şi ştiu şi cum să-mi fac meseria, măcar în mod teoretic, aşa că nu-mi mai purtaţi de grijă. Trebuie să înţelegeţi, amândoi, că de-acum asta e viaţa mea şi că o voi trăi aşa cum consider eu că e bine, fără butoni de aur sau discuţii despre grade sau bani de buzunar. Şi, fiindcă veni vorba, nu-mi mai trimiteţi pachete.

Doamna Cohen dădu din cap.

— Am înţeles, Simon, întotdeauna exagerez. Te-am pus într-o situaţie neplăcută faţă de căpitanul tău.

— Nu, nu-i adevărat. A fost un week-end nemaipomenit, iar mîncarea a fost de-a dreptul excelentă.

— Excelentă, repetă doamna Cohen, parcă încercând să-şi fixeze în minte superlativul acesta. Întinse mâna după geantă, dar întâlni privirea soţului ei încărcată de avertisment, şi nu îndrăzni să o mai deschidă.

— Călătorie plăcută, Cosy, îi spuse tatăl.

— Porecla mea este Kosher, iar ei îmi spun Kosher Cohen.

— Şi ce-i rău într-asta ? întrebă tatăl.

Kosher zâmbi şi nu răspunse, iar bătrânul încuviinţă, dând din cap, şi-l bătu afectuos pe umăr. Erau mai apropiaţi ca oricând.

— Nora Ashton întreabă mereu de tine, remarcă doamna Cohen. E o fată drăguţă.

Ceasul din hol bătu ora nouă.

— Trebuie să plec, mă aşteaptă băieţii. Va fi o noapte cu lună, s-ar putea să zburăm.

— Deasupra Germaniei ?

— În nopţile astea scurte, de vară, nu poţi să ajungi prea departe. O să aruncăm probabil mine în Marea Nordului. Băieţilor le place treaba asta, fiindcă se consideră zbor în misiune.

Digby prinse ultimele frânturi de conversaţie :

— Aşa este, doamnă Cohen, zborurile acestea, de rutină, se desfăşoară atât de liniştit, întocmai ca o duminică în Adelaida.

— Sună-mă mâine dimineaţă, Simon.

CAPITOLUL 2

— Una din calităţile acestor nopţi scurte de vară, remarcă un locotenent-colonel mai în vârstă, este că putem să clasificăm fişele cu obiectivele urmărite şi să i le punem bătrânului în braţe chiar în clipa în care trebuie să ia o hotărâre.

Nora Ashton, tânăra ofiţer W.A.A.F., îi aruncă un zâmbet scurt, apoi continuă să cerceteze dosarele care fuseseră înfiinţate din ordinul Comitetului pentru selecţionarea obiectivelor, din cadrul Ministerului Aerului.

Nora identifica fiecare dosar după numele său codificat : „Albişoară" însemna Berlin, iar „Păstrăv" însemna Köln. Numele de cod erau invenţia şefului de Stat Major, care era un pescar amator pasionat. De curând, acesta se apucase să prindă fluturi şi molii, pe care le aranja apoi ordonat în insectare, dar Comandantul şef [1] îl avertizase că numele codificate de genul „viespea — furnică cu pete multicolore" ar fi fost teribil de incomode.

În interiorul fiecărui dosar se aflau fişa-obiectiv, cu statistici referitoare la populaţie, descrieri detaliate ale zonelor industriale, precum şi fotografii şi informaţii secrete, în special cu privire la amplasamentele tunurilor şi ale proiectoarelor. Dosarele erau foarte diferite, unele groase ca o carte de telefon, cuprinzând şi rapoartele forţelor de rezistenţă

[1] Comandantul Aviaţiei de bombardament

şi ale agenţilor secreţi, iar altele anemice, abia conţinând nişte date ce puteau fi găsite cu uşurinţă în orice ghid publicat în perioada dinainte de război. Multe dosare erau învechite sau conţineau date contradictorii, în timp ce altele abia fuseseră înfiinţate, dar, în toate, se găsea câte un raport privind atacurile precedente, întocmit de Comandamentul Aviaţiei de bombardament.

— Astă-seară precis că se zboară spre provincia Ruhr, afirmă bătrânul locotenent-colonel. Fac pariu pe gustarea de dimineaţă. Essen sau Köln.

— De ce pariaţi pe banii mei ? întrebă fata ofiţer. Fiindcă cumpăraţi şi câte trei, patru chifle cu stafide.

Bătrânul ridică din umeri.

— Oricum, tot ai fi pierdut pariul.

Nora apucă repede un ziar şi-l deschise la pagina în care se afla rubrica cu horoscopul. La „Berbec" scria : „Cineva drag face o călătorie. Perioadă favorabilă afacerilor financiare". Împături ziarul şi-l aruncă într-un sertar, apoi spuse :

— Într-o bună zi o să mă prind cu dumneavoastră într-un pariu din ăsta. Oricum, uitaţi-vă la diagrama lunii. După pierderile pe care le-am avut în ultima vreme în nopţile cu lună, ar putea să se ajungă la concluzia că astfel de nopţi sunt prea periculoase pentru zboruri în misiune.

— Periculoase pentru un anumit gen de operaţii, spuse locotenent-colonelul, dar cum Ruhrul nu apare clar pe ecranele aparatelor radar, lumina lunii ar permite o identificare vizuală a obiectivului. Dacă meteorologul prezice cer înnorat, or să plece, iar Ruhrul este singura ţintă logică la care mă pot gândi.

Fata ridică privirea şi dădu aprobator din cap. Nouă şi cinci, şi mai avea o oră şi jumătate până la pauza pentru micul dejun. Deodată întrebă :

— Cum era vremea când aţi venit, sir ?

— Minunată, o adevărată zi de vară, cu un aer albastru ca peruzeaua.

— Ce bine, spuse fata. Azi noapte a plouat atât de tare c-a trebuit să mă dau jos din pat şi să-nchid fereastra. Ar fi vrut să meargă la coafor, în după-amiaza aceea, să-şi aranjeze părul, dar ploaia i l-ar fi stricat de tot.

— Grădina mea avea nevoie de ploaie, i-a prins bine.

— La fel şi meteorologilor, doar de o săptămână încoace în fiecare zi anunţă ploaie.

Nu ridică însă nici unul din ei ochii spre harta meteorologică de pe perete, acel buletin formidabil, modificat din oră în oră, în funcţie de rapoartele primite de la staţii meteorologice, de pe avioane sau vase aflate în larg.

Cei de la Centrul operaţional al Aviaţiei de bombardament, denumit „cazemata" şi aflat la subsol, n-aveau cum să-şi dea seama de starea vremii de afară, căci aici aerul era veşnic curat şi menţinut la o temperatură constantă, iar becurile aprinse luminau la fel, şi ziua şi noaptea. Aici soseau cererile strategice de la Biroul militar al Cabinetului Churchill şi de la Ministerul Aerului şi tot de-aici plecau ordinele ce trimiteau câte patru-cinci mii de aviatori într-o bătălie nocturnă, în spaţiul de deasupra Germaniei. Fiecare metru pătrat de perete era ticsit cu date şi informaţii, în timp ce la birouri lucra crema Comandamentului Aviaţiei de bombarda-

ment, o adevărată etalare de grade, cu totul şi cu totul impresionantă.

Un ofiţer superior şedea lângă telefonul roşu [1] conectat cu Comandantul şef al Forţelor de apărare a metropolei, în timp ce un alt ofiţer superior, de marină, strângea sub braţ un teanc întreg de rapoarte asupra situaţiei forţelor maritime inamice. Doi ofiţeri americani împrăştiaseră nişte bani mărunţi pe un birou, în timp ce un ofiţer W.A.A.F. încerca să le explice, pentru a treia oară, că treizeci de monezi mari făceau o jumătate de coroană.

— Şi, atunci, cât e o coroană întreagă ?

— Nicicât nu e o coroană, spuse tovarăşul său. E ca şi cum ai întreba cât e o centimă. Două centime fac un sfert, dar nu poţi să spui cât e o singură centimă.

— Cred că, în sfârşit, m-am lămurit, spuse primul american, gânditor.

În acel moment, şeful secţiei operaţiilor aeriene şi colonelul de aviaţie însărcinat cu urmărirea operaţiilor începură să-şi prezinte rapoartele Comandantului şef în legătură cu acţiunile de bombardare a Germaniei din noaptea trecută. Toate privirile erau aţintite pe tabla neagră, lată de aproape nouă metri şi jumătate, pe care erau însemnate, cu cretă galbenă, obiectivele şi ordinele din noaptea precedentă, iar rezultatele cu roşu. Chiar în timp ce vorbeau, un sergent se urcă pe scară şi modifică cifrele din dreptul coloanei „Dispăruţi" de la 26 la 25.

— Asta cât înseamnă ? întrebă Comandantul şef.

[1] Linie de transmisii cu funcţionare continuă, pentru convorbiri foarte urgente.

— Patru virgulă cinci la sută.

— Hm, mă aşteptam să fie şi mai rău.

— Cum va fi vremea la noapte ? fu întrebat meteorologul.

— Aici se găseşte prognoza privind mişcările păturilor de aer : la miezul nopţii nori răzleţiţi de-a lungul coastei de nord-vest şi cer senin de la Hamburg încolo spre nord. Frontul rece este însoţit de rămăşiţe de nori de furtună.

— Şi în Ruhr ?

Locotenent-colonelul în vârstă auzi întrebarea pusă de Comandantul şef meterologului şi dădu din cap cu înţeles. Meteorologul îşi răsfoi câteva momente notiţele, apoi spuse :

— În prezent, furtunile se deplasează pe deasupra Rinului împreună cu acest câmp baric depresionar, dar, până după-amiază, norii se vor împrăştia. La miezul nopţii va fi un strat subţire de nori mijlocii, cam între o mie şi douăzeci de mii de picioare[1] înălţime, care vor dispărea cu siguranţă până la ora 0. Există posibilitatea să apară nişte stratocumulus la două sau trei mii de picioare. Vizibilitate medie.

— Dar în nordul Franţei ?

— Timp frumos, vizibilitate medie. Câţiva nori răzleţi, la nord-vest.

— Cum va fi vremea deasupra Marii Britanii, la întoarcere ?

— Superbă. Ceva nori stratocumulus la două mii şi trei mii de picioare, şi o vizibilitate excelentă.

Comandantul şef traversă încet podeaua lustruită şi se îndreptă spre peretele acoperit aproape în întregime de o hartă a Europei la scară mărită.

[1] 1 picior = 30,48 cm.

Fiecare oraş-obiectiv era indicat cu un semn de referinţă colorat, în care era înfipt un ac cu capătul plat. Comandantul se întoarse şi se uită o clipă la diagrama lunii, apoi se apropie şi mai mult şi privi provincia Ruhr. Cercetă cu multă atenţie rutele scurte, marcate cu fâşii de hârtie colorată, calculând duratele de zbor şi cantităţile de carburant necesare, pentru fiecare distanţă.

În timp ce Comandantul şef urmărea traseele, câţiva ofiţeri de stat major se agitau pe lângă el, vorbind discret, în şoaptă, aidoma unui grup, de specialişti de pe Harley Street[1], gata să colaboreze într-o complicată problemă de chirurgie, şi nedezlipindu-şi privirea de pe peretele pe care se afla diagrama meteorologică. Apoi veni clipa în care trebuia luată decizia. Ofiţerii tăcură, singurele zgomote ce mai puteau fi auzite în încăpere fiind cele ale instalaţiei de aer condiţionat şi ticăitul ceasului. Deodată, vocile se auziră din nou : hotărârea fusese luată.

— Dosarele cu obiective, Harry, strigă un colonel mai tânăr locotenent-colonelului care, deşi avea un grad mare, pentru o unitate de zbor, aici nu era decât simplu băiat de mingi.

Nora Ashton împinse dosarul spre el. Iar ghiciseră obiectivul, înainte de a fi fost stabilit.

— Oraşul Krefeld, ca obiectiv principal şi Bremen, ca alternativă, în funcţie de situaţia meteorologică, spuse Comandantul şef. Ora H va fi ora 1,30. Astă seară nu mai facem zboruri de rutină.

În mijlocul încăperii erau aşezate nişte planşete lungi pentru întocmirea diagramelor. Pe una din ele se găsea o hartă cu amplasarea staţiilor de radar ina-

[1] Stradă din Londra cunoscută pentru mulţimea cabinetelor medicale particulare.

mice și a bazelor avioanelor de vânătoare. Pe o altă masă se aflau fotografii făcute din avion, dispuse așa fel încât formau un fel de mozaic al întregii provincii Ruhr. Comandantul șef se îndreptă către una din fotografii și o netezi cu palma. Dosarul de obiectiv al orașului Krefeld era deschis, iar în jur fuseseră adunate hărți la scară mare, hărți cu amplasarea obiectivelor strategice, planuri, diagrame și fotografii verticale, din avion.

— De ce efective dispunem ?

— Am avut livrări mult mai bune de la uzine în luna asta și suntem în posesia a 783 de bombardiere grele și 148 de bombardiere mijlocii, iar capacitatea centrelor de instrucție și a școlilor este satisfăcătoare.

— Bine ! Vom folosi 650 de avioane grele și 100 medii. Obiectivul acesta va acorda o nouă șansă de afirmare, pentru toată lumea.

— Prea bine, sir. Ofițerul de stat major puse pe masă un formular pe care scria : „Obiectivul zilei, Ordinul Comandantului șef“ și aranjă lângă acesta cele mai recente fotografii făcute în timpul misiunilor de recunoaștere.

— Așadar Krefeld, cu 750 de avioane. Am de gând să măresc puțin cantitatea de exploziv perforant la bombele incendiare. Știu că bombele explozive ridică praf mult la început, dar avem mare nevoie de efectul distrugător al exploziei pentru a dărâma zidurile și a expune, astfel, interioarele efectului incendiar. Facem o pauză de douăzeci și cinci de minute înainte de a porni cel de-al doilea atac. E drept că asta mărește riscul de a fi atacați de mai multe avioane de vânătoare, dar, în același timp, ne dă posibilitatea să dezorganizăm și să distrugem unii

ții de ordine, pompierii și pe cei de la apărarea antiaeriană. Cel de-al doilea atac îl vom da în cea mai mare parte cu proiectile explozive, iar o treime din avioane vor transporta câte o bombă cu acțiune întârziată, ca să-i ținem ca pe jăratic. În timp ce vorbea, Comandantul șef completa formularul cu „Obiectivul zilei“.

— Trimiteți niște Mosquito deasupra Berlinului, pentru alarmare și mascare și lăsați manifeste la Ostend. Vreau ca ruta spre Berlin și cea spre Ostend să fie apropiată de ruta noastră principală, ca în felul acesta să-i derutăm. Comandantul șef trecu controlorului de zbor ordinul scris, apoi se ridică încet și părăsi Centrul operațional.

Afară, santinela îl salută respectuos și cu multă eleganță.

Cartierul general al Comandamentului Aviației de bombardament se afla ascuns în mijlocul unui ținut împădurit, dar cerul se zărea ici și colo printre crengile de fagi, senin și de un albastru intens. Centrul câmpului baric depresionar se mutase deasupra nordului Angliei și înspre zona maritimă Dogger, trăgând după el și pătura de aer rece de la est și lăsând Anglia să se bucure de o zonă anticiclonică, cu vreme frumoasă și fără ploaie.

Abia ieșise pe ușă Comandantul șef, și șeful secției de operații aeriene și luă legătura telefonică cu primul dintre comandanții grupării.

— Astă-seară e Krefeld, bătrâne. Sau Bremen, în funcție de vreme. Băieții noștri de la punctul meteorologic păreau siguri că va fi senin, dar o să aflăm

amănunte la şedinţa obişnuită cu meteorologii, pe care vreau să o ţinem cât mai târziu cu putinţă. Oricum, gândiţi-vă la indicatoare, pentru orice eventualitate... Orologiul de la Centrul operaţional arăta ora 9,55, iar sub acesta se afla un altul, care indica ora Europei Centrale, care era cu un ceas înainte.

CAPITOLUL 3

— Îţi pare bine că nu mai locuim la Krefeld ? întrebă Anna-Luisa.

— Spuneai că aici sunt lei şi tigri şi tot felul de animale sălbatice, răspunse băieţelul, pe un ton plin de reproş.

— Dar sunt şi lei şi tigri, şi nu mai departe de ieri, am văzut un elefant în pădurica de lângă ferma lui Frau[1] Richter.

— Întotdeauna zici aşa, chicoti copilul. Inventezi poveşti pentru mine.

— Dacă ţi-ai terminat oul, ar trebui s-o porneşti la şcoală. E-aproape nouă. Luă un şervet şi-i şterse urmele de gălbenuş de pe bărbie. Hansl îşi adună în grabă cărţile şi caietele.

— Ia-ţi fulgarinul, Hansl. Mai mult ca sigur că azi o să plouă.

Anna-Luisa îi încheie nasturii mantalei de ploaie şi-i îndreptă gulerul cu grijă, apoi îi controlă manualele din ghiozdan şi-i trecu pieptenele prin părul tuns mărunt. Când se declară mulţumită de cum arăta, îl salută scurt :

— Totul e în ordine, Herr Leutnant[2]. Spune-i la revedere lui Pappi.

Băieţelul salută grav. Anna-Luisa întinse mâna după încă un ou şi-i dădu drumul cu grijă în apa care clocotea.

[1] Doamnă (în germană, în text).
[2] Domnule locotenent (idem.).

— Poftiți la masă, Herr Bach, strigă ea.

Nici băiețelul și nici tatăl acestuia, pentru care pregătea acum micul dejun, nu erau rudele Annei-Luisa. Fata făcea parte din R.A.D.w.J., o organizație de muncă, în uniformă, din care se recrutau ajutoare pentru mame, sau muncitori pentru asistența socială. Nu trecuse mai mult de un an de când venise să lucreze pentru Frau Bach, într-o localitate din inima provinciei Ruhr, la doisprezece kilometri de graniță. Îi plăcuse de la început slujba, se atașase foarte repede de copil, pe care acum îl adora, iar Frau Bach se purtase destul de frumos cu ea. Dar, la numai o lună după ce venise aici, Frau Bach fusese ucisă în timpul unui atac aerian, iar Herr Bach și fiul său mai mare, Peter, un simplu soldat de infanterie în vârstă de numai optsprezece ani, fuseseră chemați imediat acasă de pe frontul rusesc. Autoritățile adoptaseră la început o soluție mult mai simplă : să-l interneze pe Hansl într-o tabără de tineret, „Hitler Jugend", din Protectoratul Boemiei, dar Herr Bach preferase ca băiețelul să rămână acasă, împreună cu Anna-Luisa. Herr Bach își dorea un loc unde să se simtă ca acasă, dorea să aibă un cămin, deși cheltuielile pentru apartamentul închiriat de dragul acestui copil de zece ani făceau o breșă teribilă în bugetul Oberleutnantului[1]. Fusese ideea vărului său să se mute în acest apartament din Altgarten, nu departe de granița olandeză. Casa aparținuse tatălui lui Gerd, dar, în ultimii doi ani, stătuse mai mult nelocuită după moartea bătrânului. Gerd venise cu camioneta sa de băcan la Krefeld, încăr-

[1] Locotenent major (germ.).

case toată mobila pe care mai reușise Bach să o salveze și îi adusese aici. Asta se întâmplase cu un an în urmă și, de atunci, Oberleutnant August Bach, din Luftwaffe [1] comandant al stației de radar „Ermine", se obișnuise să-i spună acestui loc „acasă". Acum, că era stabilit pe coasta olandeză, avea posibilitatea să-și vadă băiețelul o dată la două-trei săptămâni. Ba, de Crăciun, venise chiar și Peter în permisie și petrecuseră niște zile de neuitat.

— Masa e gata, Herr Bach, strigă Anna-Luisa.

— Ai auzit cum a tunat ? întrebă Bach.

— Da, l-am forțat pe Hansl să-și ia mantaua de ploaie.

— E doar o furtună de vară, spuse Bach. Chiar dacă plouă, o să treacă repede.

— Sper din toată inima, răspunse fata. Aveți un drum destul de lung de făcut !

August Bach se așeză la masă și Anna-Luisa observă că se îmbrăcase cu cea mai bună uniformă pe care o avea. Fetei îi plăcea uniforma aceasta, care îl prindea de minune, căci Bach, deși împlinise patruzeci și șase de ani era înalt și cu o statură zveltă, iar părul ușor încărunțit pe la tâmple nu făcea decât să-i scoată și mai mult în evidență fața foarte bronzată ; la gât îi strălucea medalia „Pour le mérite" [1].

— Laptele e cam acru, astăzi, spuse fata. Cred că din cauza furtunii.

— N-are nici o importanță.

— Cafeaua aceasta e tot ce-a mai rămas din ce-ați adus ultima oară, Herr Bach. Dar, știți, m-am obișnuit atât de bine cu surogatul, încât atunci când

[1] Forțele Aeriene Germane.
[2] Pentru merit (în franceză în text).

fierb cafea adevărată, din cea adusă din Olanda, nu pot închide ochii toată noaptea.

— Dar tu nu mănânci un ou fiert, Anna-Luisa ?

— N-au fost decât două, Herr Bach, găinile nu prea mai ouă, iar la piaţă au ajuns să coste şase mărci bucata. Luna asta a fost a sărăcie lucie.

— Ia-l pe-al meu. Aviaţia o duce foarte bine în Olanda. Nu mai departe de săptămâna trecută, aghiotantul meu, Stabsfeldwebelul[1] Willi, a pus mâna pe nişte smântână. Îi întinse oul.

— Nici n-o să mă credeţi, Herr Bach, dar nici măcar nu mai ştiu ce gust are smântâna.

— Te cred, răspunse August Bach. Am să vorbesc cu el, când mă-ntorc, poate-mi face rost de nişte smântână pentru luna viitoare, când mai vin iar în permisie.

— Aţi observat că micul Hansl a-nceput să vorbească ca cei de-aici, cu accentul acesta îngrozitor ?

— Ca şi vărul meu Gerd, de altfel, zâmbi August.

O privi câteva clipe, în timp ce aceasta îşi mâncă oul fiert pe care i-l dăduse. Ea ridică privirea şi-i zâmbi. Ce importanţă avea accentul cu care vorbea ? Era atât de frumoasă, în special când zâmbea. Fără ea, Bach n-ar fi avut casă şi, fără a pune la socoteală vizitele extrem de rare la tabăra „Hitler Jugend“ din Protectorat, nu l-ar mai fi avut, poate, nici pe fiul cel mic.

În vremurile acestea tulburi, copiii erau evacuaţi în regiuni din ce în ce mai îndepărtate. Cei care supravieţuiseră bombardamentelor de la Köln fuseseră duşi tocmai în Bulgaria şi Ungaria.

— Herr Bach, îi întrerupse Anna-Luisa gându-

[1] Plutonier major de administraţie (germ.).

rile. E-adevărat că multe fete din R.A.D.w.J. vor fi obligate să lucreze în cadrul unităţilor de artilerie antiaeriană ? Pe-aici circulă zvonul că până la urmă vor fi puse şi la mitraliere.

Bach se temuse întotdeauna că, într-o bună zi, Anna-Luisa avea să se sature de viaţa aceasta, zicând că îngrijirea micului Hansl nu era o contribuţie prea importantă la eforturile care se făceau pentru obţinerea victoriei. Mai mult decât atât, se temuse că, într-o zi, biroul R.A.D. avea să hotărască acest lucru pentru ea, deşi aici, la ţară, treburile mergeau mai încet. În Altgarten nu exista nici un birou R.A.D. sau de asistenţă socială şi până şi sediul Partidului Naţional-Socialist era închis în zilele de târg.

— Nu eşti fericită la noi, Anna-Luisa ? o întrebă el. Ai de gând să ne părăseşti ?

— N-am să vă părăsesc niciodată Herr Bach, strigă fata. Niciodată ! Am să-l îngrijesc pe Hansl până când am să-nchid ochii.

— Ei, haide, haide, Anna-Luisa, nu trebuie să promiţi aşa ceva.

— Dar aşa am să fac, Herr Bach, aşa am să fac, fiindcă-l iubesc pe Hansl de parcă ar fi propriul meu copil.

— Atunci de ce m-ai întrebat de fetele din R.A.D. care merg pe front ?

Fata se ridică numaidecât şi începu să strângă masa.

— V-aţi băut cafeaua ?

— Da.

— Îmi pare rău, dar n-a mai rămas decât surogat.

— Răspunde-mi, Anna-Luisa.

— Herr Bach, şopti fata. Stătea în picioare, lângă

chiuvetă, cu spatele spre el. Bach aşteptă ca ea să continue. Era teribil de atrăgătoare în bluză albă, imaculată şi fustă cafenie, cu părul strâns la spate într-un coc sever. Cum de nu observase până atunci picioarele lungi şi zvelte şi braţele tinere şi puternice ? Goală, ar fi arătat... Îşi reprimă imediat gândul. Era doar un copil, abia dacă avea cu un an mai mult ca fiul său de la infanterie. Se înrolase în R.A.D. din patriotism, şi datoria lui era să o apere, nu să o dorească.

— Sunt — ea făcu o pauză — sunt fete din R.A.D. care lucrează la staţia de radar pe care o conduceţi ?

Lui August Bach nu-i veni să râdă, deşi numai gândul la nişte fete în pustiul acela de pe coasta olandeză îl făcu să-şi dea seama cât de puţine lucruri cunoştea ea din viaţa lui la „Ermine".

— Nu sunt fete acolo, Anna-Luisa. Dar mi-ar fi plăcut să fii tu, glumi el. Îşi ridică ochii spre ea, încă zâmbind, şi-i văzu faţa scăldată în lacrimi. Îşi scoase repede batista şi-i şterse ochii din care picurau stropi grei, ca nişte mărgele.

— Anna-Luisa, ce s-a întâmplat ? Ce-i cu tine ?

— Aveţi grijă să nu vă stropiţi pe uniformă cu apă de la vase, suspină ea, ridicându-şi faţa şi, în secunda următoare, Bach o ţinea strâns în braţe, sărutând-o, în timp ce fata plângea în hohote, de parcă n-avea să se mai poată opri niciodată. Lui Bach îi era greu să înţeleagă ce-i spunea, dar, dintr-o dată ,pricepu totul.

— Vă iubesc, Herr Bach, şopti ea, printre lacrimi. Bach îi mângâie părul blond şi plescăi în glumă din buze, în speranţa că fata se va opri din plâns.

— Vă iubesc, repetă ea. Oare ce-i de făcut ?

— În primul rând, ai putea să nu-mi mai spui Herr Bach, zâmbi el.

— Şi ce-o să zică lumea ?

— Ce contează !

— Dar trăim într-un mic orăşel de provincie, Herr August.

— Doar August.

— August... aici lumea bârfeşte. Nici nu-ţi imaginezi ce poveşti pot să circule.

Bach o cuprinse în braţe simţind-o cum plânge încetişor. O mângâie pe umăr stângaci, ca un părinte. Era o situaţie îngrozitoare. Aproape tot oraşul îl cunoştea pe vărul lui — băcanul Gerd Böll — şi, prin acesta, şi pe el. Adesea i se întâmplase ca persoane complet străine să i se adreseze pe stradă, de parcă ar fi fost prieteni de-o viaţă.

— Trebuie să privim lucrurile calm, spuse August. Anna-Luisa încuviinţă din cap. Ei, pentru Dumnezeu, izbucni el, crezi că nu bârfesc deja pe socoteala noastră ? !

— Ba da, spuse Anna-Luisa, dar n-are nici o importanţă. Te iubesc. El o îmbrăţişă iar, de data aceasta mai puţin părinteşte.

— Şi eu te iubesc, spuse August, dându-şi seama, în aceeaşi secundă, că nu spunea decât adevărul. În toate aceste luni din urmă îşi petrecuse permisiile în aceeaşi casă cu ea. Nu era de mirare că lumea vorbea. Probabil că Annei-Luisa el îi părea anormal sau lipsit de inimă. O privi din nou : era o fată simplă şi, în ochii ei, el apărea, probabil, ca o creatură înfricoşătoare.

August se întrebă în ce măsură tânjise, în tot acest răstimp, să se întoarcă acasă şi să-şi vadă copilul şi în ce măsură dorise să vină aici pentru că

asta era casa lui, căminul lui, un cămin pe care i-l crease Anna-Luisa, unde i se puneau pe masă mâncărurile preferate şi la gramofon cele mai îndrăgite discuri. Îşi dădu seama că, în toate aceste luni, se grăbise de fapt să vină la Anna-Luisa.

— Te iubesc, Anna-Luisa, şopti el. Aş vrea să-mi fii soţie.

Fata îşi ridică spre el faţa cu ochii înroşiţi de plâns. Părul i se desfăcu şi-i cădea pe frunte şi pe umeri, făcînd-o nespus de frumoasă, chiar şi aşa răvăşită. Poate chiar mai frumoasă.

— Mai sunt şi părinţii mei, Herr Bach. Va trebui să le faceţi o vizită, sau cel puţin să le scrieţi.

— Am să le scriu chiar azi, spuse el. O mângâie din nou pe păr, apoi o apucă de mână, ţinând-o strâns într-ale sale. Era o mână mică şi subţire, înroşită de muncă grea şi înăsprită de la frecatul podelelor şi de la spălatul lucruşoarelor lui Hansl şi al cămăşilor lui August.

— La naiba, rosti Bach, în şoaptă, şi începu s-o dezbrace, continuînd să peroreze cu voce tare că erau nişte proşti amândoi, dacă se luau după gura lumii.

Îi desprinse insigna R.A.D. cu svastică de pe bluză şi o aşeză cu grijă deoparte.

— Câţi ani ai, Anna-Luisa ? o întrebă el deodată.

— Douăzeci şi doi, răspunse fata.

— Ca să vezi, şopti August iar. E îngrozitor, absolut îngrozitor, dar continuă s-o dezbrace cu şi mai mare înfrigurare. Ceasul din apropiere bătu ora nouă, apoi se auzi tropăitul unui cal înhămat la o căruţă, trecând prin faţa casei şi intimitatea lor căpătă un aer şi mai conspirativ, simţind oraşul care pulsa de viaţă la numai câţiva metri distanţă.

— Te iubesc, Herr Bach.

— August, insistă acesta.

— Ai să-mi scrii ?

— În fiecare zi, o asigură el.

— Ai să-i scrii şi tatălui meu ?

— Îi voi scrie chiar în după-amiaza aceasta.

— Te iubesc, Herr August, spuse Anna-Luisa. Vă iubesc aşa de mult pe amândoi, o să fim o adevărată familie, ai să vezi. Trebuie să cumpăr nişte perdele noi pentru camera din faţă, iar Hansl are nevoie de pantofi noi.

August îi scoase agrafele şi părul se revărsă în valuri pe umeri, pe faţă şi pe braţe. Niciodată n-o mai văzuse despletită, întotdeauna purta un coc strâns la ceafă, atât de potrivit uniformei. Ea râse şi-l sărută din nou. Erau în dormitor şi patul mare, de alarmă, scârţâi sub greutatea Annei-Luisa. August se aplecă peste pat, spre ea, dar fata chicoti şi se dădu la o parte. Bach avu, pentru o clipă, senzaţia că îşi bătea joc de el. Era exact atitudinea pe care o are o fată tânără faţă de un iubit, înflăcărat, în vârstă de patruzeci şi şase de ani. Dar nici nu-şi alungă bine din minte ideea aceasta, când Anna-Luisa începu să se dezbrace. Stând încă în picioare, pe pat, îşi aruncă cât colo, în celălalt capăt al odăii, bluza albă şi scrobită de la uniformă, apoi îşi lepădă şi fusta de culoare cafenie. Lenjeria dispăru ca prin farmec, şi, deodată fata îi apăru goală, învârtindu-se în faţa privirilor sale speriate. Anna-Luisa îndepărtă învelitorile de pe pat şi alunecă între cearşafurile albe. Îşi trase apoi pilota până sub nas, lăsând să se mai vadă doar părul ciufulit, de culoarea paiului, răsfirat pe pernă, şi ochii de un albastru strălucitor.

Aceeași pilotă galbenă, de mătase, de care fusese atât de mândră soția sa, își aminti Bach. Făcuseră atâta economie ca să o cumpere ! August își descheie nasturii de la uniformă, apoi și-o scoase și o așeză pe spătarul unui scaun.

— Nu veni în pat cu medalia, Herr August, strigă fata. Înțeapă.

Bach își scoase panglica albă cu negru de care atârna medalia „Pour le mérite".

— Arată-mi-o și mie.

Îi întinse medalia, continuând să se dezbrace. Fata își trecu panglica decorației pe după gât, apoi se duse în fața oglinzii și, stând țeapănă, întocmai ca un soldat la paradă, se admiră. Albastrul și aurul medaliei se potriveau de minune cu ochii și culoarea părului ei. Întrebă :

— E „Pour le mérite", nu-i așa ?

— Ai ghicit, așa este. Bravo.

— Am întrebat pe cineva despre crucea pe care o porți la gât. Pentru ce ți-au dat-o ?

— Fiindcă am doborât unsprezece avioane britanice, în timpul primului război mondial.

— Dar erai abia un copil, pe vremea aceea.

— Aveam șaptesprezece ani când am doborât primul avion.

Anna-Luisa atinse medalia „Pour le mérite" și Bach se urcă lângă ea în pat.

— Știi, șopti ea, am văzut odaia asta de cel puțin o mie de ori, din toate colțișoarele. M-am târât până și sub pat să mătur și să șterg praful, dar, niciodată, nu mi-aș fi imaginat că am să o văd de aici.

Pielea îi era moale, catifelată și nespus de caldă, între cearșafurile reci și scrobite.

— Pe viitor ai s-o vezi de aici de câte ori ai să poftești, spuse el, zâmbind.

— Întotdeauna am să doresc s-o văd de aici, răspunse Anna-Luisa cu seriozitate. Îl mângâie pe față cu vârful degetelor și Bach simți mirosul aspru de săpun de bucătărie care se amestecase cu parfumul ei.

— E o cameră tare întunecoasă, spuse August.

Tapetul era închis la culoare, iar șifonierul vechi de stejar era uriaș, cu oglinzi în care se reflecta aproape toată încăperea. Ochii lor se întâlniră în oglindă, dar, în aceeași secundă, lumina unui fulger răzbătu ca un bliț printre storurile trase, inundând toată odaia și fu urmată de bubuitul unui tunet. Anna-Luisa roși și-și întoarse privirile. Ici și colo, pe pereți, atârnau fotografii de familie, fotografii nedorite în salon, dar care nu puteau fi totuși aruncate. Pe spălător se aflau un lighean și o cană strălucind în lumina trandafirie ce pătrundea prin jaluzelele de culoare roz. O plantă într-un ghiveci se profila ca o umbră, tremurând din cauza curentului.

Anna-Luisa atinse medalia „Pour la mérite" și zâmbi.

— Arată mai bine pe mine, spuse ea.

— Ai dreptate, o aprobă el și întinse mâna după fată.

— Și panglica roșie pentru ce este ?

— E de la frontul de răsărit. „Eisbeinorden". Medalia „Picioarelor reci".

— Trebuie să fi fost îngrozitor.

— Chiar așa a și fost. răspunse el, cu vocea înăbușită, sărutând-o pe ureche.

— Herr August, șopti fata, de-acum va trebui să dorm întotdeauna în patul acesta ?

— Da, spuse August. Abia acum observă că părul ei era atât de blond încât părea aproape alb şi că, de sub breton, ochii îl priveau umflaţi şi înroşiţi de plâns, iar vârful nasului era şi el roşu. Anna-Luisa zâmbi din nou. Apoi lumina dispăru şi rămase doar vântul rece ce precede furtuna, iar August se apropie de ea încet, fără grabă, în timp ce norii încărcaţi de ploaie întunecau încăperea mohorâtă...

Târziu după aceea, ea îl ţinea încă strâns în braţe, udându-i mâna cu lacrimi, în tăcere. Bach se întinse să-şi ia un trabuc şi-l aprinse. Ar fi vrut să-i povestească fetei tot ce făcuse şi tot ce văzuse până atunci, dar mai rămăsese atât de puţină vreme până la plecare.

— Ai să fii bun cu mine, Herr August ?

El o sărută, într-o parte, pe nas.

— Bunătatea la un bărbat este o calitate pe care foarte puţine femei o admiră, spuse el. Mai ales atunci când e vorba de femei tinere şi frumoase.

— Întotdeauna am să te admir, Herr August. Hai, povesteşte-mi despre medalie.

„Nu suntem decât nişte victime, cu toţii, ale acestor simboluri sau bagatele, ale acestor totemuri şi tabuuri, gândi August Bach. Oare de ce-o atrăgea atât de mult pe fată această cruce albastră emailată ? Ce putea să însemne pentru ea ?“

— Ei, pe vremea aceea, avioanele erau altfel : nişte jucării micuţe şi fragile, făcute din beţişoare şi pânză. „De ce folosesc oare stereotipiile acestea când îi vorbesc ? Erau avioane mici, într-adevăr, dar foarte puternice şi agile. Nu ca cele de-acum, nişte maşinării extrem de complicate, din metal, atât de încărcate cu aparatură radio şi tot felul de echipamente delicate încât până şi o zdruncinătură mai pu-

ternică la decolare le face să nu mai funcţioneze cum trebuie.“ Erau vopsite în culori ciudate : roz, violet sau cenuşiu. Parcă şi-acum le am înaintea ochilor.

Nu era adevărat. Nu-şi mai amintea nici măcar prin ce se deosebea un Halberstadt de un Albatros. Doar mirosul şi-l mai amintea, mirosul de carburant şi ulei ars, izuri pătrunzătoare, care te gâdilau în gât şi care îi mai stăruiau şi acum în nări. Îşi mai aducea aminte şi de zgomotul motorului Mercedes când pornea şi de huruitul acestuia, ce răsuna ca un ecou în tot hambarul.

— Mi-amintesc de prima zi în care am doborât un englez. Era o zi minunată, fără nici un nor pe cer.

Oare aşa fusese ? Asta se întâmpla în ziua când o telegramă îl anunţa că mama sa era pe moarte. Plouase torenţial, atunci când împuşcase pentru prima dată un englez.

— Ţi-a fost frică ? întrebă Anna-Luisa.

— Mă temeam ca nu cumva cei din jur să creadă că mi-era frică, spuse el. Era un răspuns convenţional, căci, în realitate, la optsprezece ani nu fusese destul de copt pentru a-i fi frică.

— Şi l-ai văzut pe englez ?

August încercă să-şi amintească.

— Era un avion cu două locuri, iar eu zărisem eşarfa albă, de mătase a pilotului fluturând afară din carlingă, când le-am ieşit în faţă, ca din senin.

— Şi-ai fost mândru de tine ?

— Am ucis doi oameni, Anna-Luisa, şi ăsta este un lucru îngrozitor. Se întrebă ce fel de indivizi fuseseră, sau ce fel de oameni ar fi putut să devină. Englezii n-ar fi trebuit să-i trimită în acele B.E. 2 şi, oricum, nu peste liniile inamice. După ce aterizase

şi-şi atribuise victoria, comandantul de escadrilă remarcase :

— A fost un B.E. 2, nu ?

Deşi avionul fusese lovit, pilotul englez se luptase ca un diavol. Când Bach i-a depăşit pentru a treia oară, mitraliorul inamic i-a făcut semn arătând spre mitraliera sa rămasă fără muniţii. Era un tip foarte palid şi cu mustaţă, nicidecum un băieţandru. Pilotul încremenise de groază, şi-şi arunca mereu privirea peste umăr, în spate, să vadă cât de aproape era cel care îl urmărea. N-au avut nici o şansă de scăpare. Se dusese, apoi, la avionul prăbuşit, pentru a lua cocardele în chip de trofeu, dar prelata pe care fuseseră vopsite era plină de sânge. Cei doi aviatori englezi muriseră. Santinela îi spu- că unul din sanitari păstrase eşarfa englezului şi că era dispus să i-o vândă pentru cinci mărci, dar Bach refuzase.

— Aş vrea să mă plimb cu tine, Herr August. Vrei să mergem după cumpărături ?

— Da, şi-apoi o să luăm masa de prânz la Stube, răspunse el.

— Ar fi minunat, August. Îl mângâie pe păr.

— O să ne plimbăm peste tot, pe unde vrei tu. Anna-Luisa, să ne vadă toată lumea împreună, braţ la braţ.

— Te iubesc, August. Am să te iubesc toată viaţa. Camera se lumină deodată în trandafiriu. O mie... spuse Anna-Luise. Două mii...

August trase din trabuc, dar îşi dădu seama că ţigara era stinsă demult. Întinse mâna după chibrituri şi-o aprinse din nou, cu grijă, apoi ridică chibritul, iar Anna-Luisa suflă în el şi-l stinse, continuând să numere. Când auziră tunetul, fata declară

că furtuna se dezlănţuie la patru kilometri distanţă de ei, totuşi, aici, ploaia nu se pornise încă.

— Ştii cum poţi să afli la ce distanţă se dezlănţuie furtuna ? întrebă ea.

— De asta nu poţi să fii sigur niciodată, răspunse August, zâmbind.

CAPITOLUL 4

Pătura de aer rece care se apropiase de Altgarten se deplasa acum spre est, trecând pe deasupra Europei, cu o viteză de douăzeci de mile[1] pe oră, parte din ea strecurându-se sub masa de aer umed și cald de vară, deplasând-o în sus și formând nori de furtună, care se transformau, pe alocuri, în ploaie însoțită de descărcări electrice. La o distanță de optzeci de mile de Altgarten, înspre nord-vest, ploaia cădea furioasă deasupra Ijsselmeerei, mare interioară care deschidea inima Olandei furtunilor nordice.

La început, ploaia fusese constantă, spărgându-se în perdele dese deasupra mării, dar vântul își schimbă direcția, purtând-o în rafale năprasnice spre nord. Ploaia inundă salba de lacuri mici de lângă Utrecht, iar sutele de rațe, bâtlani și alte păsări de apă care-și aveau sălașul aici se adăpostiseră stinghere în tufele crescute de-a lungul malurilor și pe sub stăvilarele de lemn, de unde plecaseră până și pescarii. La Kroonsdijk, ploaia cădea în ropote pe acoperișurile caselor de țară și în jgheaburile din care se adăpau vitele și păsările de curte, izbind cu atâta furie drumurile pietruite și asfaltate încât stropii săreau înapoi întocmai ca niște fire albe și lungi de iarbă.

[1] 1 milă = 1609,34 m.

În baracamentul cu numărul treizeci și unu, ploaia îl trezi pe Oberleutnant Baron Victor von Löwenherz, cu toate că bubuitul tunetelor de până atunci nu reușise să o facă. Acesta se uită la ceas și văzu că era ora zece, după orarul Europei Centrale, și că acul barometrului coborâse îngrijorător. Puse la loc barometrul, știind că dacă presiunea ar fi început să crească și vântul s-ar mai fi domolit, furtuna ar fi fost aproape pe trecute.

În calitate de pilot, Löwenherz se interesa foarte îndeaproape de starea vremii, cu atât mai mult cu cât la Kroosdijk se afla un aerodrom folosit de Luftwaffe pentru vânătoare de noapte. Totul pe aerodrom fusese construit după modelul unei ferme olandeze. Acoperișurile mari, care coborau în pantă până aproape de pământ, și structura exterioară de lemn a clădirilor ascundeau, de fapt, buncăre de beton. Obloanele de la ferestre, vopsite în culori vesele și imitând motive populare, erau făcute din oțel de șase milimetri grosime.

În locul rezervorului de apă, contra incendiilor, de formă dreptunghiulară, aici se afla un bazinaș de formă ovală, în care Luftwaffe adusese până și rațe, pentru a completa imaginea falsă de fermă. De-a lungul pistei pentru decolare păștеau cirezi de vaci confecționate din placaj și, deși acestea constituiau un subiect permanent de glume, puteau înșela cu ușurință aparatele de fotografiat instalate la bordul avioanelor britanice.

Dincolo de fereastră se aflau mașini, iar în spatele lor, sub copaci, erau ascunse avioanele de vânătoare cu două motoare.

Nimic nu era la voia întâmplării, căci locul acesta fusese căutat și ales cu grijă, iar planurile de amenajare erau gata încă cu trei ani înainte ca Olanda să fie invadată. Acum, Kroonsdijk devenise un punct cheie în cadrul apărării antiaeriane a Germaniei naziste, aflându-se chiar pe ruta directă care făcea legătura între aerodromurile bombardierelor britanice, din Anglia, și inima industriei germane, o adevărată barieră pe un drum lung și foarte circulat.

Nu era deloc de mirare că Oberleutnantului Baron Victor von Löwenherz îi apăruse de atâtea ori fotografia în revistele naziste „Der Adler" și „Signal", căci era întruchiparea imaginii folosite de propaganda național-socialistă — deși, de cele mai multe ori, se omitea, intenționat, titlul său nobiliar, căci noul stat nazist își crease propria sa aristocrație. Löwenherz era înalt și subțire, cu o ținută extrem de eleganță, cu părul blond, care, acum, vara, părea aproape alb din cauza feței arse de soare, și un chip pe care se distingeau trăsături aspre, cioplite parcă în piatră, de un sculptor priceput.

Sări sprinten din pat și-și făcu exercițiile de învioare : douăzeci de flotări, opt sute sărituri pe loc, cu genunchii la piept, întinderi, genoflexiuni și mișcări de brațe, urmărit cu o totală lipsă de interes de câinele său, un buldog tânăr, întins pe locul lui preferat, sub birou. Camera lui Löwenherz era strâmtă și destul de întunecoasă, ferestrele fiind, în general, cât mai mici cu putință, pentru a micșora, efectul produs de explozii și schije. Într-un colț se afla un pat de fier, acoperit cu o pătură cazonă, de culoare cenușie, pe care Löwenherz o aranjă cu grijă, împăturind fiecare capăt, întocmai ca o gospodină pricepută, așa cum făcea din 1937, de când intrase la școala de ofițeri.

De mai bine de trei sute de ani, familia Löwenherz dăduse soldați Prusiei. Un anume Heinrich Löwenherz servise sub puternicul Wallenstein[1], împărtășindu-i înfrângerea zdrobitoare la Lützen, din partea armatelor lui Gustav Adolph[2], în 1632. Fiul lui, Heinrich, devenise însă ofițer superior la Kriegs — Kommissariatul[3] Marelui Elector și trăise să-i vadă pe suedezi goniți de pe câmpul de luptă de la Fehrbllin, cu patruzeci și trei de ani mai târziu. Deasupra scărilor, în conacul de la Grawiec, se afla un portret al lui Heinrich, un ins palid la față, cu nasul puțin coroiat, propriu întregii familii, și ochi negri, gânditori. Barba și mustața erau tăiate după moda spaniolă, purta la gât un guler lat din dantelă, iar peste platoșă și peste celelalte veșminte de luptă, confecționate din piele, era trecută o eșarfă din mătase roșie.

Când era copil, Victor se temea să se apropie de tablou, în special după ce se lăsa întunericul, holul fiind luminat doar de flacăra tremurătoare a câtorva lumânări, iar de afară se auzea urletul lupilor, pe dealurile de deasupra satului.

În timpul primului război mondial, baronul Hans Georg von Löwenherz — tatăl lui Victor — își pierduse un braț în luptele de la Langemark și Ypres, pe vremea când făcea parte din gărzile prusace, și devenise ofițer de stat major, iar după terminarea războiului preluase comanda uneia dintre școlile secrete

[1] Wallenstein, Albrecht Eusebius (1583—1634), general german. Vestit în războiul de 30 de ani.
[2] Gustav Adoph sau Gustav II, rege al Suediei între 1611—1632
[3] Comisariat de război (germ.).

de ofiţeri înfiinţate în locul Academiei militare, interzisă prin tratatul de pace.

Fusese deci firesc ca şi Victor să urmeze cariera militară şi, deşi nu se simţise niciodată prea fericit, pe vremea când era cadet, privea înapoi cu mândrie şi plăcere.

În colţul unei rame de argint ce încadra portretul mamei sale era băgată o fotografie ştearsă, făcută în Austria — aşa se numea pe atunci provincia — înaintea Anschlussului[1]. Din fotografie zâmbeau fericiţi cinci ofiţeri de cavalerie cu chipuri ce purtau însemnul comemorativ vultur-dragon al Brandenburgului, de care fuseseră atât de mândri. În ziua, următoare la Linz, îl zăriseră chiar pe Führer în persoană, iar o lună mai tîrziu, Löwenherz fusese transferat din armata de uscat la Luftwaffe, în grupul de piloţi aleşi pentru programul de pregătire intensivă, ca urmare a Acordului de la München[2]. Privi din nou chipurile acelor băieţi care îl întovărăşiseră şi îi alinaseră chinurile şi clipele de suferinţă îndurate la şcoala de ofiţeri.

Îl tachinaseră fără milă, aflând că avea să devină aviator, dar, la ora patru şi jumătate, în zori, erau cu toţii la gară, veniţi să-i ureze drum bun. Se uită lung la feţele zâmbitoare de copii : fotografia, făcută de un biet amator, era decolorată şi ştearsă. Unul dintre ei era îngropat la Navrik, altul rămăsese infirm, lângă Sparta, iar un alt treilea devenise colonel la Statul Major de la Manstein, la Grupul de armate Don. Al patrulea dintre ei comanda o Bewährungs-

[1] Ocuparea Austriei şi încorporarea ei Germaniei, la 11—12 martie 1938.

[2] Acord încheiat la 29 septembrie 1938 între şefii de guvern ai Angliei, Germaniei, Franţei şi Italiei ; aceştia au decis cedarea de către Cehoslovacia a regiunii sudete, Germaniei.

kompanie[1] lângă Harkov, o unitate de sinucigaşi, unde erau trimişi, îndeobşte, duşmanii regimului.

Fotografia încadrată în rama îngustă de fildeş reprezenta seria sa de la Şcoala de aviaţie. Neu Biebrug A/B, cu un biplan vechi, Bücker, în spate. Doar jumătate dintre ei reuşiseră să capete insigna de pilot. Douăzeci şi cinci de bărbaţi, într-o fotografie îngălbenită şi plină de iscăliturile lor neformate : elevi şi instructor al Şcolii de piloţi de vânătoare de la Schleissheim. Löwenherz clipise din pricina luminii puternice a soarelui, tocmai când îl fotografiaseră. În ziua aceea îşi încheiaseră cele două sute de ore de zbor, lucru ce li se părea extraordinar. În rândul din faţă, cu figura posomorâtă, se afla actualul său comandant, care, la fel cu majoritatea instructorilor de acolo, se întorsese din Spania, unde luptase în războiul civil. Pentru Löwenherz, acesta reprezentase, întotdeauna, imaginea îndepărtată şi strălucitoare a unui erou ce repurtase patru victorii asupra avioanelor republicanilor spanioli. Acum, gândea el, cei care fuseseră aduşi de curând în escadrilă îl bănuiau şi pe el, probabil, la fel de antipatic, de rece şi de distant, considerându-l o persoană cu multă experienţă, şi Löwenherz spera din toată inima să fie aşa.

Puse stavilă amintirilor, îşi îmbrăcă halatul de mătase şi se îndreptă spre duşuri, tocmai la celălalt capăt al blocului în care locuiau ofiţerii. Stătu câteva clipe sub jetul de apă rece, frecându-se energic pe tot corpul, apoi se şterse cu prosopul. Avea în mişcări o graţie de felină, ce se potrivea de minune cu gusturile sale rafinate privind mâncărurile şi vinurile alese şi cu exigenţa pe care o manifesta în îmbrăcăminte. Când se întoarse în odaie îşi pierdu mai

[1] Companie disciplinară (germ.).

mult de o jumătate de oră călcându-şi singur cămăşile şi rufăria de corp, pe care le spălase şi le întinsese la uscat cu o seară înainte. Când termină de călcat, puse deoparte fierul electric şi se îmbrăcă cu grijă. Îşi controlă cizmele, care străluceau de atâta lustru, apoi îşi agăţă de buzunarul de la piept al tunicii proaspăt curăţate „Crucea de Fier" şi „Crucea Germană".

Se mai privi câteva clipe în oglindă, din cap până în picioare, cu un ochi critic, uitându-se cu plăcere la jacheta albă, imaculată, a uniformei şi-şi puse, strengăreşte, pe-o parte, chipiul alb, cu calotă înaltă şi cozoroc strălucitor. Buldogul ieşi de sub masă şi se pregăti de plimbarea de dimineaţă, pe care o făceau zilnic prin pădure până la popota ofiţerilor.

— E cam ud afară, Bubi, îl avertiză Löwenherz, dar întocmai ca şi stăpânul său, câinelui îi plăcea să se plimbe prin iarba înmiresmată şi plină de rouă. Ploaia se oprise şi soarele strălucea din nou peste pajiştile ude. Câinele adulmeca fiecare firicel, alergând de-a lungul drumului şi, ridicându-şi picio[illegible] lângă adăposturile în formă de tranşee. La început, Löwenherz îl dojenise ori de câte ori îl văzuse că face aşa ceva, dar cum adăposturile nu fuseseră niciodată folosite, încetase să-şi mai bată capul şi cu asta.

Ieşind din cantonament, lui Löwenherz îi apărură înainte patru olandezi civili cu mături şi cârpe de şters pardoseala. În spatele lor se ivi, pe bicicletă, Feldwebelul[1] Blessing, supraveghetorul personalului civil.

Feldwebelul coborî de pe bicicletă, când îl zări pe Löwenherz, şi-l salută corect şi conştiincios. Blessing era un bavarez gras, cu trăsături lătăreţe şi nişte ochi mici şi pătrunzători.

[1] Plutonier (germ.).

— Bună dimineaţa, Feldwebel Blessing, spuse Löwenherz. Iar e rugină în rezervorul de apă. Cred că din aceeaşi cauză ca şi în martie, anul trecut.

— Voi cerceta, Oberleutenant.

— Bună idee, Blessing. Sunt convins că aşa vei face. Deşi nu era prea simpatizat, conştiinciozitatea lui Blessing devenise proverbială, iar civilii pe care-i avea în subordine se îngrijeau ca interiorul bazei să fie curat ca un pahar. Câţiva generali ca Blessing în O.K.W[1] şi n-am mai fi acum în defensivă pe Frontul de răsărit nici nu ne-am mai pregăti în Italia pentru o eventuală invazie din partea aliaţilor, gândi Löwenherz. Blessing pedală energic spre baracamentele principale, Bubi lătrând furios lângă roata din spate. Löwenherz se îndreptă spre popota ofiţerilor şi câinele se întoarse, alergând după el şi stropindu-se cu apa de prin băltoace. De-a lungul gardului care împrejmuia aerodromul se aflau sute de păsări gonite spre interior de furtuna năprasnică de vară. Bubi se luă după ele, lătrându-le şi sărind să le prindă, iar vietăţile albe şi udate de ploaie îşi întindeau alene aripile şi se roteau scurt în aer, înainte de a se aşeza înapoi, în acelaşi loc.

Apropiindu-se de popota ofiţerilor, Löwenherz îl recunoscu pe unul din piloţii săi care se îndrepta grăbit spre el, traversând porţiunea împădurită de teren, acum scăldată în soare. Dacă s-ar fi uitat mai atent pe unde merge, cu siguranţă că băiatul ar fi evitat întâlnirea cu Staffelkapitänul[2] său. Subofiţe-

[1] Oberkommando der Wehrmacht = Înaltul comandament al armatei germane (germ.).
[2] Comandant de escadrilă (germ.).

rul Christian Himmel avea douăzeci şi doi de ani, solda sa de bază era de o mie de mărci pe lună la care se mai adăugau patruzeci de mărci în Wehrsold[1] şi şaptezeci şi cinci de mărci ca Fliegerzulage[2].

Dacă din toate acestea se scădea impozitul pe venituri şi contribuţiile la fondul nazist şi la fondul de ajutoare pe timp de iarnă, tot îi mai rămâneau destui bani pentru a-şi asigura mai mult confort decât s-ar fi bucurat în viaţa civilă, fiind aproape dublu faţă de ceea ce câştigase vreodată tatăl său, ca grădinar. Himmel era un băiat bine făcut, musculos, cu părul tuns scurt şi veşnic în dezordine, pe care încerca să şi-l aranjeze mereu, fără nici un fel de rezultat, oricâtă cazmă depunea. Avea o faţă rotundă, cu buze pline şi o expresie serioasă.

În tabăra unde-şi făcuse ucenicia fusese poreclit „Chip de Înger", iar faptul că pielea albă nu avea nici un rid, îl făcea, într-adevăr, să semene cu heruvimii sculptaţi, care puteau fi văzuţi înghesuiţi în jurul altarelor şi amvoanelor din bisericile în stil baroc în oraşul său de baştină, din Bavaria. Himmel era un timid, deşi toţi cei de la Kroonsdijk ar fi avut aceleaşi motive să se intimideze de Oberleutnant, von Löwenherz. În iulie 1940, în timpul Kanalkampfului[3], cum numeau cei din Luftwaffe perioada timpurie a bătăliei pentru Marea Britanie, cei doi se cunoscuseră în alte împrejurări, cu totul diferite. Pe vremea aceea, Löwenherz era un tânăr sublocotenent proaspăt repartizat la o escadrilă Messerschmitt 109, unde Himmel se număra printre piloţii cu un pal-

[1] Soldă de război (germ.).
[2] Supliment de război (germ.).
[3] Bătălia Canalului Mînecii (germ.).

mares bogat, având la activ un bombardier polonez Los şi două avioane Spitfire doborâte, iar când se vorbea de el îl pomeneau cu toţii ca pe un erou. Se spunea chiar că Himmel doborâse mult mai multe avioane decât îi plăcea să admită şi, în cel puţin trei ocazii, fusese mai mult decât generos atribuind altora laurii succeselor sale.

Primele două avioane doborâte de Löwenherz — un Hurricane şi un Defiant — avuseseră înfipte în ele şi gloanţe de-ale lui Himmel, Löwenherz recunoscând singur acest fapt. Dar Löwenherz îi fusese wingman[1] lui Himmel şi, după cum afirmase acesta din urmă, în mod normal un coechipier bun ia parte la fiecare victorie, căci acesta zboară, la o distanţă de circa 150 de metri, în urma celui care conduce atacul şi-i acoperă spatele şi flancurile.

Cel care conduce atacul, în afara faptului că pilotează, ia şi hotărârile. Himmel se descurcase extrem de bine, fiind, de altfel, şi un mecanic priceput.

Grija sa pentru avion friza aproape idolatria şi-i devenise o obsesie, ce-i scuza timiditatea şi obiceiul de a fi mereu tăcut şi singur. Când se adresa echipei de servire la sol, încerca să limiteze conversaţia la probleme de ordin strict tehnic. De multe ori lui Löwenherz îi venea să creadă că Himmel se putea înţelege mai bine cu motoarele decât cu camarazii săi.

— Bună dimineaţa, Himmel.

— Bună dimineaţa, Herr Oberleutnant, răspunse băiatul. Trecu o rafală uşoară de vânt şi Himmel, îmbrăcat numai într-un halat negru de mecanic, se înfioră uşor.

— Mai intră ulei în bujii, Christian ?

[2] Pilot pe avionul coechipier (engl.).

— Am montat segmenţi noi, dar cred că a fost doar pierdere de vreme, Herr Ober. Nu se simte decât o uşoară îmbunătăţire, aproape insesizabilă.

Câinele sărea, jucăuş pe lângă picioarele tânărului. Himmel se făcu că-l loveşte, dar buldogul mârîi şi-şi arătă nişte colţi fioroşi.

— Kugel n-are să poată să-l termine azi. Maiorul a avut probleme cu compresorul de supraalimentare şi a dat ordine precise ca avionul său să fie gata în seara asta.

— Deci Kugel va fi ocupat, spuse Himmel.

— Foarte, foarte ocupat, zâmbi Löwenherz, închipuindu-şi pe mecanicul bătrân, şi burtos ţinând piept furiei Gruppenkommandeurului[1]. Am să-i spun să-i facă o revizie generală avionului, după ce aterizăm diseară. Dacă ai să constaţi scăderi de turaţie, va trebui să schimbăm motorul cu unul nou. Ce zici de asta Christian ?

— Vă mulţumesc, Herr Ober.

— Nu vii să iei micul dejun ?

— Nu mi-e foame. Am să beau o cafea, când trimit la hangare. Să-l iau pe Bubi cu mine ?

Löwenherz îi trecu lui Himmel lesa, iar câinele lătră fericit. Löwenherz îi privi cum se îndepărtează, tânărul alergând, iar câinele fugărindu-l până ce halatul cel negru dispăru printre copaci şi se pierdu în umbra pădurii.

Temperatura scăzuse uşor, cu toate că ieşise din nou soarele şi Löwenherz băgă de seamă că vântul bătea dinspre clădirile Comandamentului în direcţia nord-vest. Masa de aer rece se deplasase peste Kroonsdijk menţinându-se la aceaşi înălţime şi răcind

[1] Comandant de grup (germ.).

atmosfera. Ajungând la popota ofiţerilor văzu că acul barometrului se ridicase, semn că aveau să urmeze câteva zile frumoase şi calde de vară.

Löwenherz era un tip ordonat. Îşi aşeză chipiul pe suportul de la garderobă, apucând un număr din ziarul „Berliner Börsen Zeitung" pus deoparte, special pentru el. Se uită la preţul acţiunilor sale de la Daimler-Benz, Zeiss Ikon şi Siemens. Avea încredere în firmele bune, serioase. Cumpărase, ce-i drept, şi câteva acţiuni de la firma Sachs Engineering patronată de tatăl operatorului său radar şi deşi le crescuse valoarea până în urmă cu un an, acum erau în cădere. Löwenherz se gândi că le-ar putea vinde. Se uită pe ultima pagină, căutând rapoartele anuale, dar nu găsi nimic interesant. Nici măcar comunicatele de război nu mai constituiau ştiri senzaţionale. Războiul se afla într-un moment de hiatus, de stagnare. În loc să împăturească ziarul şi să-l bage în buzunar, ceea ce ar fi însemnat să-şi umfle tunica proaspăt călcată, îl făcu sul, cu grijă, şi-l luă în mână. Pe avizier nu se aflau nici un fel de anunţuri. Löwenherz îşi privi imaginea reflectată pe geamul avizierului, îşi aranjă, în treacăt, părul, şi deschise uşa sălii de mese.

Sufrageria popotei era o cameră încăpătoare, scăldată din belşug de lumina soarelui, cu mese lungi şi plafonul înalt. La capătul opus intrării se afla o pictură murală, cu subiect patriotic, ce acoperea întreg peretele. Soldaţi dârzi şi fete vesele, cu cozi de culoarea spicului de grâu, îmbrăcate în costume naţionale, mărşăluiau cu steagurile în mână pe sub o cupolă formată din avioane militare. Pretutindeni se puteau vedea afişe ce reaminteau aviatorilor pericolele pe care le implicau conversaţiile purtate la în-

tâmplare în locuri publice. Un alt afiş reprezenta un pescăruş în zbor : „Piloţi, până şi el vă este inamic "! şi, alături de acesta, într-o fotografie, se putea vedea un avion avariat de păsări. Pe un alt perete era desenat un pilot care anunţa : „Dacă eşti în pericol, urcă la înălţime, vei fi mai în siguranţă, nu cobori printre nori".

Deasupra ghişeului practicat în perete, pe unde se servea, se afla un tabel pe care erau trecute raţiile civililor, alături de cele mult mai generoase date de Wehrmacht[1]. „Aminteşte-ţi !" era titlul tabelului.

Doi ofiţeri din escadrila sa şedeau la o masă pe care se afla o cafetieră. Löwenherz se aşează lângă ei. Câteva mese erau aşezate pentru dejunul în stil „brunch"[2], pentru echipajele care zburaseră cu o noapte înainte şi dormeau acum până târziu. Era abia unsprezece şi cei trei erau singurii care se sculaseră.

— Pot să iau şi eu parte la Kalleklatschul[1] vostru ? întrebă Löwenherz, aşezându-se.

— Ar trebui revizuit întregul sistem de punctaj, spuse locotenentul Kokke, un tânăr berlinez. Era un bărbat oacheş, cu părul lung şi negru ca pana corbului, cu o mustaţă stufoasă şi o barbă tăiată doar atât cât să poată încăpea sub masca de oxigen. Lui Löwenherz nu-i scăpă faptul că acesta avea cămaşa de culoare cenuşie, murdară la gât, şi cizmele nelustruite. Kokke era cunoscut pentru sarcasmul său usturător şi pentru măiestria nemaîntâlnită de a pilota avionul, deşi continua să fie cel mai neglijent

[1] Armata Germană.
[2] Masă luată între „breakfast" — micul dejun — şi „lunch" — masa de prânz (engl.).
[3] Trăncăneală, bârfă (germ.)).

ofiţer din unitate. Löwenherz îşi propusese să vorbească cu el despre această problemă când se va ivi o ocazie mai potrivită.

Kokke continuă :

— Pe Frontul de est, se pare că oricine poate doborî câte-o duzină pe zi. O sută de victorii, două sute de victorii şi ce-i cu asta ? Azi-mâine apare unul cu trei sute de victorii.

— În vreme ce noi ne zbatem şi ne chinuim să vedem cine va face primul treizeci, se plânse Beer, un locotenent micuţ şi trist, din Regensburg, care, înainte de război, fusese pilot pe maşini de curse. Faţa îi era brăzdată de griji, iar părul ondulat îi cădea peste o frunte foarte înaltă. Îşi lăsase şi el să-i crească mustaţa şi în numai trei săptămâni aceasta devenise extrem de stufoasă. Şi-o pieptănă cu degetele, punând deoparte un număr din ziarul „Völkische Beobachter" şi sorbi din cafeaua amară. Un chelner de la popotă aşează pe masă un platou cu gulie crudă, tăiată mărunt şi o cană cu cafea proaspătă.

Autorităţile medicale din Luftwaffe susţineau că gulia proaspătă mărea capacitatea de vedere în timpul nopţii, cu toate că foarte puţini aviatori o mâncau, iar cei care credeau în proprietăţile ei de a face minuni erau şi mai puţini, însă Löwenherz luă o bucată şi muşcă din ea, ca să dea exemplu, apoi întinse mâna după cutia cu vitamine şi înghiţi două pastile.

— Credeţi că tabletele astea îmbunătăţesc vederea în timpul nopţii, Herr Ober ? întrebă Beer.

— Ajută să te adaptezi mai uşor la întuneric, îl corectă Löwenherz.

— Aha, spuse Beer.

— E o diferenţă capitală, susţinu Löwenherz.

— Şi dumneavoastră credeţi că vitamina A sporeşte capacitatea de a te adapta la întuneric ? persistă Beer.

— Sunt dispoziţii, spuse Löwenherz. Trebuie să le luăm. Două dimineaţa, înainte de micul dejun, şi două chiar înainte de zbor.

— Ar trebui să se revizuiască sistemul de punctaj, îşi continuă Kokke ideea. Acum un pilot trebuie să doboare treisprezece bombardiere cu patru motoare, a trei puncte fiecare, şi un avion de vânătoare de escortă cu două motoare, a două puncte, ca să primească „Crucea de Cavaler". Ce să mai vorbim de zborul pe timp de noapte ! Doamne, ar trebui să ni se dea „Crucea de Cavaler" numai pentru că izbutim să depistăm câte unul. Şi, cu umezeala asta, antenele radar or să se ducă dracului !

Beer dădu din cap aprobator iar Kokke atât aşteptă, ca să-şi dea drumul.

— Păi cum, pe Frontul de răsărit poţi doborî o pereche de Aircobras, americane, vechi de când lumea, şi două LaG3, dimineaţa, înainte de micul dejun şi, într-o săptămână-două, ai şi primit o cravată şi o tinichea. N-am dreptate, Her Ober ?

— Voi doi nu puteţi să vorbiţi şi despre altceva decât despre „Crucea de Cavaler" ? întrebă Löwenherz. Nu era nimic nou, de altfel, toţi visau la „Crucea de Cavaler" şi nu discutau decât de ea în timpul liber, probabil că toată afurisita de Luftwaffe vorbea despre acelaşi lucru.

— Nu-i aşa uşor să-i dobori pe ivani, spuse Löwenherz. N-am văzut niciodată un LaG3, dar cunosc versiunea nouă, La5FN, care are pompă cu

injecţie, motor de 1650 CP şi un exhaustor pentru gazele de emisiune, bioxidul de carbon şi nitrogenul, care sunt captate în nişte rezervoare speciale de carburant, ca măsură de protecţie împotriva gloanţelor incendiare. Are şi două tunuri cu rachete suplimentare. Un pilot de-al ruşilor a fost nevoit să aterizeze cu un avion din ăsta, luna trecută ; a fost capturat şi am zburat şi eu cu el la Centrul de încercări de la Rechlin. E un avion bun.

— Ce viteză prinde ? întrebă Kokke.

— Eu am atins cam patru sute de mile pe oră, la o înălţime de 15 000 de picioare.

— Asta-i destul de mult, exclamă Beer.

— Dar la înălţimi mai mari, cât prinde ? întrebă Kokke.

— N-are importanţă cât poate prinde la înălţimi mari, explică Löwenherz. În est, războiul aerian se poartă la joasă altitudine. Dacă ivanii mitraliază la sol sau bombardează de la joasă înălţime trebuie să cobori şi tu foarte jos, ca să-i dobori.

— Aşa cred şi eu, încuviinţă Kokke.

— Mai mult decât atât, continuă Löwenherz, tehnicienii noştri spun că motorul acestui tip de avion, care este răcit cu aer, poate fi întreţinut mai uşor în condiţii atmosferice mai vitrege, de exemplu iarna, faţă de cele care sunt răcite cu lichid. În raport scria, de asemenea, că celula suportă o încărcătură mai mare.

— Nu ne-ar strica şi nouă câteva La5-uri din astea să înlocuim epavele noastre boţite, pe care trebuie să le dădăcim până şi în aer.

— Richardsurile [1] n-au nimic, spuse Beer. Anul trecut zburam pe „110". Ăla da rablă !

— Zici că Richardsurile n-au nimic ? întrebă Kokke, batjocoritor. Unde-ai citit tu asta, în „Völkische Beobachter", din 1937 ? Începu să enumere nervos pe degetele sale lungi și subțiri de pianist.

— A fost construit inițial ca bombardier în picaj, pe când noi îl folosim ca avion de vânătoare de noapte. Are patru ani vechime. Vizibilitatea pilotului este foarte redusă, iar viteza la aterizare este foarte mare. Concluzia : aterizezi cu el întocmai cum ai ateriza cu un bombardier în picaj, cu vizibilitate redusă pe timp de noapte, pe deasupra, mai ai și o viteză foarte mare și uite ce avion nemaipomenit este !

— Mi-ar plăcea să am un avion pe care să încerc să-l dresez, spuse Löwenherz. Oricum, la anu' o să-l avem pe Heinkel 219. Fusese pe cale să împărtășească părerea lui Kokke în privința avioanelor Ju 88 R, în special în ceea ce privea viteza la aterizare, dar pentru nimic în lume n-ar fi dorit să zdruncine încrederea echipajelor în aparatele lor de zbor.

— Cu tot respectul, Herr Ober, interveni Kokke, dar la anu' s-ar putea să fie prea târziu.

— Până atunci o să fim cu toții pe frontul de răsărit, spuse Beer. Luă o felie de pâine și întinse pe ea niște gem de cireșe. O viespe bâzâia în jurul mesei și Beer dădu din mână gonind-o nervos.

— Ești un nenorocit, spuse Kokke. Când am să aud și eu de la tine o vorbă mai veselă ?

— Ei, eu nu vorbesc de lucruri defetiste, ca tine, răspunse Beer, zâmbind malițios, dar în vocea

[1] Denumire pentru avionul Ju 88R.

sa se simțea mai mult decât o simplă nuanță de acuzare.

— Da' ce-am spus ? Kokke întinse mâna după ziarul „Börsenzeitung" al lui Löwenherz, și lovi viespea cu un pocnet răsunător.

— Războiul de pe Frontul de răsărit pare un circ ambulant, grădină zoologică în deșert, menită să distreze lumea.

— Ești sigur că n-ai inventat tu chestia asta, chiar acum ? întrebă Kokke.

— Ei, ia mai ține-ți fleanca ! îl repezi Beer, furios.

— Mai doriți cafea, Herr Ober ?

— Mulțumesc, Kokke, spuse Löwenherz. Îl privi pe bărbos în timp ce acesta își făcea de lucru cu cestile de cafea. Avea mâini de muzician. Kokke își dorise întotdeauna să devină pianist profesionist, dar războiul îl obligase să-și întrerupă studiile. Acum, cariera aceasta la care visase toată viața devenise imposibilă. Abia dacă atingea pianul de la popotă și-și dădea seama cât de mult pierduse din îndemânarea de odinioară. Kokke îi turnă cafea lui Löwenherz, rânjind cu subînțeles. Unii spuneau că tânărul berlinez era un agent provocator, plătit de Gestapo[1], dar Löwenherz bănuia că asta era tot o poveste scornită de Kokke, ca paravan pentru atitudinea sa față de regim, căruia îi critica încontinuu metodele de luptă și echipamentul folosit.

— Să bem pentru „Crucea de Cavaler", toastă Löwenherz cu ceașca de cafea.

— Ba eu n-am să beau pentru a voastră, spuse Kokke, zâmbind. Dacă afurisita de „Cruce" nu e

[1] Geheime Staats-Polizei = poliția secretă de stat (germ.).

pe drum, înseamnă că s-au hotărât să n-o mai decerneze.

Löwenherz se înclină recunoscător, la auzul acestui compliment. Câştigase destule victorii pentru ca râvnita „Cruce de Cavaler“ să fi fost de mult la gâtul său. Cu gradul pe care-l avea şi cu experienţa sa ar fi meritat de mult o avansare, dar ziua de naştere a Führerului, în care se decernau medalii şi se făceau avansări, trecuse aşa cum venise, fără nici un fel de evenimente deosebite. Piloţii sorbiră în tăcere cafeaua, iar Löwenherz îşi ţinea cu grijă şervetul cu mâna cealaltă, să nu-şi păteze cu vreun strop de cafea tunica albă şi strălucitoare a uniformei de vară. Avea întotdeauna răspunsuri gata pregătite şi era la curent cu tot felul de date tehnice. Era uluitor cum găsea Löwenherz timp să se ocupe şi de treburile de rutină zilnică, legate de administraţia biroului şi de documentele care-i erau încredinţate în calitate de comandant de escadrilă, precum şi să citească şi să ţină minte toate datele secrete şi să facă acelaşi număr minim de ore de zbor radioghidat pe care-l impusese şi escadrilei sale, ridicând întotdeauna ştacheta. Ba, pe deasupra, mai avea şi zeci de iubite de la Bruxelles până la Wilhelmshaten.

Micul Beer fu cel care sparse, în cele din urmă, tăcerea.

— „Crucea de Cavaler“ este întotdeauna înmânată de Hermann Göring în persoană, nu ?

— Asta se soldează cu o vizită la Karinhall.

Löwenherz dădu afirmativ din cap.

— Şi dacă îţi dau „Crucea de Cavaler cu frunze de stejar“, asta înseamnă şi o audienţă la Führer. Pentru cea cu „spade“, primeşti un apartament dublu, în Berchtsgaden, spuse Kokke cu răutate.

— Vă convine să vorbiţi de „frunze de stejar şi spade“, spuse Beer. Dumneavoastră, Herr Ober, aveţi de-acum douăzeci şi opt de victorii confirmate, iar Kokke douăsprezece, în timp ce sărmanul de mine n-am nici una şi nici nu sunt sigur că voi reuşi vreodată.

— Ei, haide, haide, toţi avem „Crucea de Cavaler“ la buzunarul de la piept, zise Kokke.

— Păi, asta-i şi mai rău, spuse Beer. Cum aş putea să explic de ce mi-au dat-o, când eu, în douăzeci de zboruri, nici măcar n-am zărit vreun englez ?

— Poate vei avea ocazia să-i vezi astă-seară, dacă s-o mai însenina puţin, răspunse Löwenherz.

Beer se ciupi nervos de faţă, refuzând să fie încurajat.

— În fiecare noapte, controlorul de zbor trimite în primul rând cele mai bune echipaje, ăştia iau „Crucea“, iar noi, restul, ne pierdem vremea cu zboruri instrumentale şi noaptea jucăm şah.

— Pentru apărarea patriei, e necesar să fie introduse în luptă cele mai bune echipaje, în clipa în care se stabileşte primul contact radar, spuse Löwenherz.

— Beer crede că războiul a fost conceput numai ca să facă el sport, spuse Kokke.

— Nu trebuie să uiţi că bombardierele astea smulg şi inima din pieptul oraşelor noastre, continuă Löwenherz. Întreabă-l pe Kokke dacă nu preferă să iasă cele mai bune echipaje atunci când e bombardat Berlinul lui natal, sau întreabă-l pe amă-

râtul ăla bătrân de Krugelheim, Oberfeldwebelul care mi-e mecanic șef și a cărui soție a fost ucisă anul trecut, în aprilie, la Stuttgart.

Kokke adăugă :

— Sau pe locotenentul Klimke, operatorul radar de pe avionul meu, căruia i-au fost omorâți nevasta și cei trei copii într-un bombardament la Duisburg, anul trecut, tocmai de Crăciun și tocmai cu o zi înainte să plece în permisie.

— Dar eu nu vreau decât să-i împușc pe criminalii aceia nenorociți, protestă Beer.

— Nu te amărî, ai să ai în curând ocazia s-o faci ! spuse Löwenherz.

Termină de băut cafeaua, se șterse la gură cu grijă, apoi se ridică și după ce făcu un semn cu capul, de rămas bun, când tocmai se pregăti să plece, privirea îi căzu pe jacheta de piele neagră, cu fermoar, a lui Beer, care, colac peste pupăză, mai purta și pantaloni bufanți cu cizme înalte.

— Sper că n-ai de gând să zbori încălțat în cizmele astea, locotenent Beer ?

— Nu, domnule.

— Bine. Există un regulament și în privința asta și, de altfel, raportul făcut de Serviciul medical Luftwaffe și adresat Comandantului Suprem arată că este foarte greu să se intervină în cazul unor răni la membrele inferioare, atunci când aviatorul respectiv poartă cizme înalte și strâmte.

— Am citit raportul, domnule.

— Splendid. Atunci totul e clar. Bună dimineața, domnilor. Aruncă o privire spre ziarul său, care mai purta urme de viespe întinse chiar de-a curmezișul articolului de fond, sub formă de pete cafenii,

urâte, astfel că renunță să-l mai ia. Cei doi dădură din cap, salutându-l.

— „Kaffeklatsch", spuse Beer, cu dispreț. Ambițios afurisit !

— Îmi dai voie să te citez ? îl întrebă Kokke.

— Ei, lui îi convine, spuse Beer. Un snob ca el, fiu de baron, cu domenii uriașe în Prusia de răsărit, departe de raza de acțiune a aviației britanice...

— De aceea e îngrijorat de avioanele alea rusești, spuse Kokke. Apropo, mecanicii de vizavi, de la escadrila a 3-a mi-au spus una bună. Când vine uriașul Aunty Jus, cu piese de schimb, echipajele aduc și cutii de caviar de la Odesa, pe care le dau pe șnaps olandez. Se spune că Oberfeldwebelul acela înalt, cu motocicletă, face o adevărată avere din asta. Mai zilele trecute, mecanicii au desfăcut o cutie de caviar chiar acolo, pe pajiștea din fața hangarelor. Tocmai mâncau, întinși la soare, când apare Löwenherz. Oberfeldwebelul îl salută respectuos, întinde o porție zdravănă de caviar pe un pesmet și i-l oferă. „Caviar de Beluga, domnule", spune el. Löwenherz cică se uită cu dispreț și zice : „Dă-l naibii de caviar, Oberfeldwebel ! Da' pe mâini te-ai spălat ?" Kokke râse din toată inima de povestioara lui, dar Beer rămase la fel de serios.

— Prusac nenorocit, spuse el. Și afurisita aia de tunică albă, pe care-o poartă ca scoasă din cutie, de parcă aici ar fi la un centru de antrenament pe timp de pace și nu în război. N-ai văzut cum se uita la cămașa ta murdară ? Pun pariu pe orice că săptămâna viitoare iar dă o circulară, în legătură cu ținuta ofițerilor.

— Ducă-se naibi, spuse Kokke.

— Și se șterge întotdeauna la gură și pe degete ca o pisică, continuă Beer. Zău dacă nu mă face să cred că sufăr de vreo boală contagioasă.

— Păi de fapt chiar, suferi, spuse Kokke. Suferi de boala care se cheamă sărăcie.

— Ei, înțelegi ce vreau să spun. Și pe urmă, nu pot să suport bărbații care folosesc apă de colonie. Ăsta este obsedat de curățenie, de câte ori vreau să mă duc și eu să mă spăl, dumnealui face duș.

— Ei, da nu cred că ți se-ntâmplă prea des să vrei să te speli, remarcă Kokke. Poate s-o fi temând omul să nu se molipsească, de vreo boală venerică, de la fetele alea cu care umblă.

— Kokke, pe tine tot te arestează până la urmă, dacă-ai să continui să vorbești așa.

— Da. Pot să mă bizui pe tine c-ai să m-ajuți să fiu arestat nu ? Ce zici, ce prafuri i-am aruncat lui Löwenherz despre Frontul de răsărit ?

— Cel ce face declarații d-astea trebuie să fie pregătit să suporte și consecințele, spuse Beer.

— Știi ceva, Beer, câteodată mă gândesc c-ai fi fost al dracului de nimerit ca papă.

Când ajunse în holul de la intrarea popotei, Löwenherz zări vreo șase ofițeri de aviație care tocmai veneau să ia masa. Îi salută politicos, pe fiecare în parte, apoi își luă chipiul de la garderobă. În hol erau fotolii moi, de piele, și măsuțe joase, pe care se aflau aruncate, la întâmplare, numere din „Signal", „Luftwelt" și „Der Adler". Blessing cel însărcinat cu munca civililor, ședea nervos pe brațul unui fotoliu. Alături de el, sprijinit de spătar, un civil mai în vârstă citea ziarul „Deutsche Zeitung". Blessing îl atinse ușor pe genunchi, iar acesta își ridică numaidecât privirea, lăsând deoparte ziarul. Blessing

făcu un semn cu capul, spre Löwenherz. Necunoscutul arăta prea în vârstă pentru a fi un angajat civil local, iar hainele pe care le purta erau prea bune și de croială nemțească. Doamne, gândi Löwenherz, iar o rudă venită cu ocazia vreunei nenorociri. Bătrânul se ridică în picioare, întinse mâna după pălăria moale de fetru, își apucă servieta de piele și se apropie de Löwenherz, cu un surâs trist pe buze.

— Herr Oberleutnant Victor von Löwenherz ? întrebă el. Costumul pe care-l purta era, desigur, făcut înainte de război și fusese țesut cu grijă la unul din colțurile buzunarului. În buzunarul de la piept avea trei stilouri, iar sub vestă purta un tricou gri, făcut în casă.

Îl privea calm pe Löwenherz, prin ochelarii cu rame aurite, cu ochii umezi, cum sunt de obicei ai bătrânilor, dar ageri și plini de vioiciune, cum fuseseră probabil și în tinerețe iar fața, brăzdată de riduri, avea nuanța ușor violetă a celor care beau mult. Gulerul cămășii, alb și scrobit, era și el tot de modă veche, iar în nodul de la cravată avea înfipt un ac de aur. Putea fi luat cu ușurință drept doctor sau avocat. Blessing îl salută pe Löwenherz conștiincios, în timp ce bătrânul îi întinse acestuia mâna, rostind „Heil Hitler", cu o voce la fel de indiferentă de parcă ar fi vorbit despre starea vremii. Zâmbi întunecat și se prezentă : „Feldwebel Doctor Hans Starkhof, de la A.S.T. Țările de Jos, grupa III L". Clipi des, iar Löwenherz se întrebă dacă nu cumva miopia, ca și uimirea care i se întipărise pe față și sprâncenele ridicate a surpriză, nu erau decât un truc, pentru a-și studia interlocutorul. Străinul îi urmări reacțiile, întrucât Löwen-

herz nu rămăsese indiferent la faptul că persoana din faţa lui avea un grad inferior, ce se cupla în mod ciudat cu titlul de doctor, şi reacţionase la salutul său nazist, în clipa strângerii de mână, obicei civil. Bătrânului nu-i scăpase nici privirea lui Löwenherz la auzul cuvântului A.S.T. — Abwehr, sau Serviciul de Spionaj al Armatei. Metoda aceasta, de a lua prin surprindere, şi-o perfecţionase Starkhof de-a lungul carierei sale de avocat în probleme de criminalistică, la Hamburg. Pentru un specialist în criminalistică se găsise întotdeauna de lucru la Hamburg şi maniera aceasta de a lua interlocutorul prin surprindere încă de la prima întâlnire îi fusese adesea de mare ajutor în tragerea unei concluzii rapide. Löwenherz rămase impasibil, dar Starkhof mai avea de jucat o carte.

— Poate c-ar trebui să vi-l prezint şi pe... se întoarse pe jumătate către Blessing.

— Pe Blessing îl cunosc, spuse Löwenherz cu răceală.

— Desigur, şi tocmai din acest motiv doresc să vă aduc la cunoştinţă că Blessing este angajat de R.S.H.A.[1] şi are gradul de Untersturmführer[2] la S.I.P.O[3].

— Pot să văd şi eu actele dumitale ? întrebă Löwenherz.

— Oh, din păcate nu purtăm la noi decât un Wehrpass[4], dar, ca să vă convingeţi, puteţi telefona la biroul meu.

---

[1] Reichssicherheitshauptamt = Biroul central al Siguranţei Reichului (germ.).
[2] Subofiţer (germ.).
[3] Sicherheitspolizei = Siguranţa (germ.).
[4] Permis de liberă trecere (germ.).

— Nu ţin neapărat să mă conving, răspunse Löwenherz.

— Splendid. Bătrânul făcu un gest arătând către uşă : Putem să discutăm în timp ce ne plimbăm, îi sugeră el. Îşi puse pe cap pălăria moale şi ieşi în lumina puternică a soarelui de dimineaţă.

Cei trei bărbaţi păşiră de-a lungul aleii prunduite pe care umbrele li se conturau clare şi întunecate. Dându-şi seama că Löwenherz nu intenţiona să deschidă primul discuţia, străinul spuse :

— Au fost furate nişte documente, Herr Oberleutnant. Făcu o pauză, dar Löwenherz nu schiţă nici un gest. Nişte documente secrete. Şi nu avem nici un dubiu în legătură cu identitatea hoţului.

— Sper că n-aţi venit aici doar ca să vă lăudaţi cu succesele dumneavoastră, spuse Löwenherz.

— Exact, replică bărbatul în haine civile, punem mult preţ pe felul dumneavoastră deschis, precum şi pe ajutorul pe care mi-l puteţi acorda.

— Oricum, nu veţi beneficia decât de felul meu deschis de a fi, răspunse Löwenherz. Cît despre ajutor, mă-ntreb unde-o să ajungem, dacă continuaţi să fiţi la fel de puţin explicit ?

— Dragul meu camarad Löwenherz, spuse Starkhof. Ar trebui să fii mai răbdător cu un om bătrân. Documentele secrete au fost furate şi trebuiesc recuperate.

— Aici e centrul medical, Herr Doktor, îl întrerupse Blessing.

— Documentele au fost furate din clădirea aceasta, îi explică Starkhof lui Löwenherz. Ştiu care e hoţul, dar ne lipseşte...

— Corpus delicti, sugeră Löwenherz.

— Exact, răspunse Starkhof. Se-ntoarse către colegul său : Corpus delicti, Blessing, asta trebuie să descoperi tu.

Se aflau pe aleea dintre clădirile în formă de case țărănești. Totul era cufundat în liniște, căci adevărata activitate a aerodromului începea abia noaptea. Un camion trecu huruind pe poarta principală, încărcat cu bidoane de ulei. În fața casieriei, un grup de soldați așteptau cu acea atitudine relaxată pe care o au atunci când constată că întârzierea este inevitabilă. Dinspre centrul medical veneau două ordonanțe ducând scaune, pe care le stivuiau, claie peste grămadă, la soare, în timp ce dinăuntru răzbătea zgomot de găleți și perii, și melodii îngânate fals. Starkhof spuse :

— Mai întâi hoțul și-a însușit în mod ilegal documentele și abia mai târziu le-a făcut să dispară.

— Dacă asta înseamnă că cineva le-a ascuns sub vreun dulap și că s-a întors mai târziu după ele, de ce nu spuneți așa de la început ?

Blessing izbucni :

— Documentele erau, într-adevăr, ascunse după un dulap și hoțul s-a întors mai târziu după ele. Dar cum de-ați știut toate astea ?

— N-am știut, ci am dedus, ripostă Löwenherz. Și vrei să-ți mai spun ce-am dedus... continuă el, batjocoritor.

— Dacă aveți de gând să...

— Camarade Untersturmführer Blessing, îi întrerupse bătrânul, ridicând un deget spre acesta din urmă. E martorul meu ! Blessing aprobă din cap, iar bătrânul adăugă : Dragul meu Löwenherz, ne-ar interesa pe amândoi să aflăm ce alte lucruri ai mai dedus.

Löwenherz spuse :

— Știați unde se aflau documentele și totuși nu le-ați recuperat, sperând să prindeți hoțul pe când acesta le-ar fi dus altundeva...

— Sau altcuiva, aprobă Starkhof. Ești formidabil, Oberleutnant.

— Dar nu aveți documentele, deci nu l-ați prins pe hoț în... Löwenherz făcu o pauză.

— Voiai să spui „în flagrant delict", bunul meu prieten. Hai, spune-o. Îi aruncă o privire fugară lui Blessing, apoi adăugă : E un criminal, dragul meu Blessing, un adevărat criminal.

Blessing zâmbi. Era greu de zis de care din cei doi încerca să-și bată joc bătrânul. Când porniră din nou, străinul și cu Blessing merseră alături. Löwenherz continuă :

— De vreme ce Blessing v-a arătat clădirea centrului medical, înțeleg că n-ați mai văzut-o până acum. Deci — Löwenherz accentuă în mod intenționat gradul S.S., pronunțându-l greoi, — Untersturmführerul Blessing a fost acela care a întins hoțului cursa, dar a fost tras pe sfoară.

— Sunt lacrimae rerum, spuse bătrânul, adresându-se lui Blessing. Lacrimile fac și ele parte din viața noastră, după cum i-am mai spus lui Blessing. Acesta se încruntă

— E cineva din escadrila mea ? întrebă Löwenherz.

— Sunteți grozav ! spuse Starkhof. Drept în miezul problemei ! Da, este cineva din escadrila dumneavoastră.

— Unteroffizier[1] Himmel, sugeră Blessing.

[1] Subofițer (germ.).

— Tânărul Himmel ! strigă Löwenherz. Dar este absolut imposibil, aş paria pe viaţa mea pentru el.

— Vă menţineţi părerea aceasta, Herr Oberleutnant ? întrebă Blessing, cu greutate. Merseră câtva timp în tăcere, apoi bătrânul spuse :

— Bineînţeles că Herr Oberleutnant vorbea doar ca un camarad de arme. Sentimentele acestea nobile fac mare cinste soldaţilor din linia întâi.

— Aţi paria pe viaţa dumneavoastră pentru hoţul acesta de Himmel ? insistă Blessing.

— Dragul meu Blessing, interveni Starkhof, Herr Oberleutnant face foarte des treaba asta, căci nu este Himmel oare unul din piloţii săi cu cea mai multă experienţă şi, deci, absolut indispensabil pentru securitatea întregii escadrile ?

— Tânărul Himmel este un pilot excelent, cinstit şi muncitor, spuse Löwenherz.

Blessing continuă :

— Aţi fost să luaţi micul dejun la zece fără câteva minute ?

Löwenherz răspunse :

— Doar m-am întâlnit cu tine pe drum şi-am vorbit. Rosti cele câteva cuvinte repede, ca să se apere, apoi se înfurie pe sine.

— Şi i-aţi încredinţat lui Himmel câinele dumneavoastră ?

— Himmel se îndrepta spre hangare împreună cu câinele meu.

— Obişnuia să vă plimbe des câinele ? întrebă Blessing, zâmbindu-i lui Löwenherz şi încercând să dea întrebării un sens mai adânc şi teribil de insinuant.

— Câinele îşi alege cu foarte multă grijă pe cei cu care iese la plimbare, spuse Löwenherz.

— Şi Himmel era unul din cei aleşi ? întrebă Blessing.

— Se pare că eşti mai înzestrat cu răutate decât cu probe, spuse Löwenherz. Şi asta, poate pentru că Himmel e mai lesne de prins decât adevăratul hoţ care pare că ţi-a scăpat cu atâta uşurinţă, atunci când a fost comis furtul.

— Dragă comandante Löwenherz, spuse Starkhof cu un aer plictisit. În cazul de faţă nu dumneavoastră sunteţi judecătorul, şi chiar dacă aţi fi, cel judecat nu va fi oricum Blessing. V-am cerut ajutorul numai şi numai pentru a recupera documentele, despre care credem — şi pe bună dreptate — că au fost furate de Himmel de la centrul medical.

— Şi eu cum aş putea să vă ajut ?

— Vă mulţumesc, Herr Oberleutnant. În sfârşit, asta tot speram să mă întrebaţi.

— Dar ceva mai devreme, adăugă Blessing.

— Blessing, suspină bătrânul, câteodată am impresia că singurul tău ţel este să ţi-i faci ostili pe martori. Se întoarse din nou spre Löwenherz. Noaptea trecută, acest document se afla în noptiera Unteroffizierului Himmel. Azi dimineaţă, însă, când Blessing s-a dus la cantonament să-l aresteze, Himmel nu era acolo, dar nu mai era nici documentul. Şi singura persoană cu care s-a întâlnit în dimineaţa aceasta aţi fost dumneavoastră...

— Şi ce bănuiţi că a făcut Himmel ?

— Ar exista mai multe posibilităţi : ori l-a învăţat pe dinafară, şi apoi l-a distrus, ori l-a îngropat pe undeva, ca să se poată întoarce să-l ia, ori... s-ar putea să-l fi dat unui complice.

— Dar nu puteţi crede în mod serios că Himmel este spion ? Starkhof ridică din umeri, iar Löwen-

herz continuă : Cum a avut acces la documentele acelea ?

— A fost o pură întâmplare, cred. Trebuia să se prezinte la un control medical, pe paisprezece ale lunii. În dimineața aceea au făcut vizita medicală optsprezece subofițeri. Himmel a fost al zecelea. Când a intrat la medicul de serviciu ca să-i semneze fișa, documentul se afla pe biroul acestuia.

— Nu este concludent, spuse Löwenherz.

— Nu am impresia, spuse Blessing.

— Ba eu sunt într-o măsură de acord cu Herr Oberleutnant, spuse Starkhof. După cum se prezintă situația, în momentul de față ar fi foarte greu să aducem vreo probă concretă.

— Imposibil să aducem vreo probă concretă, afară doar dacă nu ne referim la incompetența lui Blessing.

— Jucați tare, Herr Oberleutnant, spuse Starkhof. Deși, trebuie să recunosc, Blessing, că după toată povestea asta nu vei avea un renume prea bun, iar superiorii tăi probabil că așteptau să le demonstrezi că un tânăr subofițer de la S.I.P.O., poate să facă și altceva decât să se învârtească ca un titirez în jurul unei tinichele de Feldwebel de la Abwehr, cum sunt eu.

Blessing îi răspunse :

— Îmi voi asuma toate riscurile.

— Mai este și doctorul, spuse Starkhof gânditor. Fără îndoială că a fost neglijent. Documentele secrete stau în seif, nu pe masă. Observă expresia de pe fața lui Löwenherz. Nu-i nimic ! Câtă vreme vinovatul e cunoscut și documentele, sper, recuperate, nu va fi nevoie să-i amestecăm în povestea asta

și pe camarazii sau superiorii lui Himmel. Mă înțelegi, domnule Oberleutnant ?

— Da !

— Splendid. Tânărul Blessing și cu mine am tot căutat și scormonit de-a lungul pistei, în dimineața asta, în tufișuri, în rigole, apoi pe partea cealaltă, de-a lungul gardului și mă tem că nu le vom găsi acolo. În orice caz, mă bucur că te îngrijorează soarta doctorului. Este minunat, ai putea crede că are ceva de aristocrat în el. Zâmbi. Dacă n-ar fi afurisitul acela de accent austriac.

— Unde vreți să mă aduceți ?

— Unde să vă aduc ? ! Doamne, Dumnezeule, dar nu dorim să vă aducem nicăieri, Herr Oberleutnant. Și dumneavoastră, ca și noi, aveți o anumită datorie față de cel de-al treilea Reich, dar dacă ne puteți acorda și nouă câteva minute... Comandantul a avut amabilitatea să se intereseze de problema noastră.

Tânărul locotenent studie cu atenție fața brăzdată de riduri a necunoscutului. Starkhof îi întoarse o privire rece, în care se citea un dispreț profund pentru toată lumea din jur. Pe domeniile sale din Prusia, Löwenherz întâlnise aceeași manieră degajată la fermieri sau pădurari. De altfel, asta și era calitatea pe care o căutai la ei când îi angajai sau îi avansai.

O posedau și unii judecători sau polițiști, și venea de la faptul că avuseseră de-a face cu nenumărați oameni și erau în stare să prevadă reacțiile acestora cu mult înainte ca ele să aibă loc. Calmul lor venea și de la sentimentul de siguranță că nimeni n-avea să ignore sugestiile lor suficiente pentru a nu mai fi nevoie să dea și ordine. Intrară cu Blessing

în frunte la comanda grupului. Comandantul îi zărise, probabil, pe fereastră, căci le ieşi imediat în întâmpinare. Era încălţat cu cizme şi purta o cămaşă cenuşie, de uniformă, şi pantaloni bufanţi, iar la gât îi atârna „Crucea de Cavaler".

— Oh, bunul meu Unteroffizier Blessing, spuse el, şi, ia te uită, Herr Doktor Starkhof.

— Heil Hitler, spuse Blessing.

— Heil Hitler, răspunse comandantul.

— Heil Hitler, spuse şi Starkhof, ridicându-şi voios pălăria în faţa comandantului.

Maiorul Peter Redenbacher îşi îmbrăcă în grabă tunica şi o încheie la nasturi. Avea treizeci şi trei de ani, deci era destul de bătrân, în comparaţie cu media de vârstă a piloţilor de pe avioanele de vânătoare. În subordinea sa se afla escadrila lui Löwenherz, care cuprindea zece avioane, plus alte două escadrile, dispersate în zona oraşului Kroonsdijk.

Părea un bărbat impunător, cu toate că faţa îi era plină de cicatrice.

Faptul că era mic de statură şi că avea câţiva dinţi falşi era un lucru obişnuit la cei care crescuseră în Germania blocadelor din timpul primului război mondial. Braţele puternice le moştenise de la tatăl său, muncitor într-o turnătorie din Essen, iar ochii albaştri şi gura cu buzele pline de la Mutti, muncitoare şi ea.

Avea picioare scurte şi musculoase, căci în perioada adolescenţei obişnuia să parcurgă câte şaizeci şi opt de kilometri pe bicicletă, la sfârşit de săptămână, până la un club de planorism. De cele mai multe ori abia dacă reuşea să tragă la manivelă, să aducă pe poziţie singurul planor al clubului, sau să ajute la construirea celui de-al doilea planor. Cicatricea micuţă care ieşea de sub părul blond, tuns scurt, era de la o aterizare periculoasă, la Wasserkuppe, pe terasa înaltă a Ronului. În anul acela câştigase şi un premiu, ce-i drept neînsemnat, la Campionatele naţionale de planorism. Degetul cel mic de la mâna stângă, pe care-l ţinea în permanenţă îndoit, fusese strivit la Essen, în 1927, pe când fluturase stindardul nazist. Ura adânc săpată în sufletul său, şi care-l făcuse să devină ucigaş, se născuse în martie 1923, când, sub ochii lui, un ofiţer francez îi pălmuise pe tatăl şi pe unchiul său, pentru că aceştia nu-şi scoseseră pălăriile în timp ce trecea un cortegiu funerar militar. Privirea rece şi plină de încredere în sine o căpătase în 1934, când se numărase printre cei douăzeci de inşi, aleşi din patru mii de candidaţi, pentru „Deutsche Verkehrsfliegschule"[1] de la Brunswick. Şcoala aceasta fusese de fapt, un centru secret de pregătire a forţelor aeriene naziste. Când, în 1935, Luftwaffe dobândi statut oficial, Peter Redenbacher făcea minuni la bordul unui biplan Bücker Jungmann, zburând pe deasupra capetelor mulţimii adunate cu ocazia festivităţii la care se aflau Hitler şi Göring, reprezentanţi ai presei străine, dar, mai ales, sute de germani ovaţionând extaziaţi. Pe unul din antebraţe purta cicatricele urâte ale unor răni făcute în noiembrie 1936, când o Rata republicană îi distrusese avionul HE 51, doborându-l în flăcări deasupra micului sătuc spaniol San Antonio, unde nu exista, pe vremea aceea, nici un doctor. Redenbacher sărise cu parașuta, dar aviatorul rus, care zbura foarte jos, aproape pe deasupra acoperişurilor, îi făcuse semn cu mâna, din carlingă ; pe lângă zâmbetul larg şi casca de

[1] Şcoala de pilotaj pentru transporturi aeriene (germ.).

piele jerpelită, Redenbacher mai observase că pilotul era femeie, dar nimeni nu-l crezùse, până ce, în ianuarie 1937, fu împuşcată, în apropiere de Madrid, o rusoaică cu grad superior.

La Şcoala de vânătoare, de la Schleissheim, de lângă München, un elev cu care zbura făcuse un viraj neglijent la decolare, în pierdere de viteză, lovindu-se cu un biplan vechi HE 50 care plana fără nici o dificultate spre pământ. Acesta fusese cel mai grav accident, din care Redenbacher abia scăpase cu viaţă, după ce petrecuse şase săptămâni în spital ; elevul murise. Deşi nici în ruptul capului n-ar fi recunoscut, nici chiar în faţa soţiei sale, partea inferioară a coloanei vertebrale îi mai dădea şi acum de furcă în zilele mai reci. Obţinuse patru victorii în Spania, paisprezece pe Frontul de răsărit şi doborâse treizeci şi două de avioane americane, britanice şi franceze, fapt care-i adusese „Crucea de Cavaler cu frunze de stejar" şi-l făcuse un fel de celebritate. Avionul lui Redenbacher fusese doborât deasupra mării, de un P 47 american, în luna mai al aceluiaşi an, şi maiorul petrecuse patru ore de coşmar, pe crestele valurilor, ghemuit într-o barcă pneumatică. Era prea bătrân ca acest gen de aventuri să nu lase urme, şi o comisie medicală depistase simptomele pe care le avea, în ciuda faptului că el le nega cu încăpăţânare, şi-i comunicase că va fi numit la Statul Major. Până atunci, însă, Redenbacher se încăpăţânase să zboare în orice misiune posibilă.

Când venise să-şi ia în primire munca de ofiţer de birou, Redenbacher ceruse ca Löwenherz să fie numit Gruppenkommandeur. Fusese unul dintre cei mai buni elevi ai săi de la Şcoala de vânătoare, iar Redenbacher se bucura să aibă în grup un tânăr aristocrat cum era Löwenherz, căci, pentru el, naţional-socialismul însemna sfârşitul claselor şi grupărilor sociale. În războaiele care se purtaseră cu un secol în urmă, abia dacă fuseseră avansaţi o sută de subofiţeri, în timp ce, sub regimul naţional-socialist, mii şi mii de grade inferioare erau făcuţi ofiţeri. Existau acum doisprezece generali nazişti proveniţi din rândurile subofiţerilor, iar Redenbacher se mândrea la gândul că era membru al Wehrmachtului. Totul era să fii un bun nazist.

Maiorul se uită lung la bărbaţii care intraseră în biroul său. Blessing era, cu siguranţă, un adevărat nazist, căci numai un tânăr plin de abnegaţie şi devotament putea fi de acord să slujească în calitate de Feldwebel, grad inferior, însărcinat, îndeobşte, cu misiuni ingrate.

Bătrânul de la Abwehr însă i se părea mai dubios. De ce nu fusese avansat până acum la gradul de ofiţer ? „Acest porc bătrân, gândi Redenbacher, se strecoară prin viaţă şi ocoleşte cu abilitate conflictele, reuşind astfel să supravieţuiască, întocmai ca mulţi alţii, din Germania zilelor noastre."

Maiorul se învârti de câteva ori în jurul biroului dar nu se aşeză şi nu-i pofti nici pe ceilalţi să ia loc. De altfel, nu existau decât două scaune în biroul zugrăvit în alb, aproape gol şi auster ; pe pereţi se aflau portretele înrămate ale Führerului şi ale Reichsmareşalul Göring şi o fotografie micuţă, reprezentându-i pe Redenbacher şi pe soţia lui la nuntă, încadraţi de drapele naziste. Masa de lucru era aranjată cu grijă şi denota ordine şi pedanterie ; lângă sugativă strălucea un capac de piston de la un biplan Heinkel avariat, putând fi o scrumieră perfectă. În cazul în care ar fi îndrăznit cineva să fumeze aici.

Maiorul îl folosea însă ca greutate de pus peste hârtii, deşi nu se aflau nici un fel de documente pe birou care să-şi aştepte rezolvarea ; tăvile erau goale, călimările pline, creioanele ascuţite cu grijă şi aşezate la îndemână. Redenbacher alese unul şi începu să bată darabana cu el în masă, absent, apoi, deodată, îşi ridică privirea spre Löwenherz.

— Tu ce părere ai de Himmel, Victor ?

Löwenherz se prezentase cât se poate de corect, ţinându-şi strâns sub braţ chipiul cu cozoroc alb şi calotă înaltă.

— E de şase ani în armată, Herr Maior, iar informaţiile pe care le deţinem asupra lui sunt excelente.

Löwenherz se gândea la informaţiile legate de misiunile la care luase parte Himmel şi care, în majoritatea cazurilor, erau şi ale sale.

— Dar ai impresia că e loial, Victor ? E un adevărat naţional-socialist ?

— Cu siguranţă, Herr Maior.

Blessing interveni zgomotos :

— Cu tot respectul, Herr Maior, loialitatea este o noţiune pe care ar trebui s-o lăsaţi în seama departamentului meu.

— Sunt convins că Herr Oberleutnant are motive să garanteze loialitatea lui Himmel, spuse Redenbacher cu răceală şi dădu din cap spre Löwenherz.

— Himmel a fost unul din piloţii desemnaţi, în martie 1941, pentru zborul Kurier al Führerului, pe timp de trei luni. Întregul personal fusese verificat în prealabil de comandamentul Luftwaffe.

Pentru câteva momente, liniştea fu deplină.

— De ce naiba n-ai spus asta omule ? izbucni Starkhof, furios.

Redenbacher admiră felul în care Löwenherz îl făcuse pe acest bătrân, atât de calm şi de prudent până atunci, să-şi iasă brusc din fire.

— Nu m-a întrebat nimeni, Herr Doktor.

— Da, dar asta a fost acum doi ani, continuă Blessing.

— Aş fi fost informat dacă datele obţinute atunci s-ar fi schimbat în ultima vreme, spuse Redenbacher.

— Nici agenţii noştri de securitate nu sunt infailibili, replică Blessing, scoţând din buzunare nişte foi împăturite. Daţi-mi voie să vă citesc o parte dintr-o scrisoare de-a lui Himmel...

Se auzi un ciocănit în uşă.

— Intră, spuse Redenbacher şi locotenentul Kokke, ofiţerul tehnic al grupului, îşi făcu apariţia, ducând în mână nişte tabele desenate cu grijă, pentru următoarele douăsprezece săptămâni.

— Scuzaţi-mă, Herr Maior, n-am ştiut, spuse Kokke, trecându-şi degetele prin părul negru, şi nepieptănat. Mă întorc mai târziu.

— Intră, Kokke, repetă comandantul. Kokke era un exemplu tipic al noii ordini sociale. Din oala în care Partidul Naţional-Socialist amestecase toată vechea Germanie ieşiseră indivizi ca el şi Kokke, care, în alte vremuri, n-ar fi avut nici o şansă să devină ofiţeri de carieră. Kokke pretindea că i-ar fi plăcut mai mult să fie muzician, dar maiorul nu credea în mofturi de genul acesta, căci recunoscuse în Kokke un pilot înnăscut. Mai avea multe de învăţat, desigur — când era vorba de experienţă nu existau limite — dar Kokke putea deveni un avia-

tor celebru ai Reichului de mâine, şi, cu excepţia Staffelkapitänului, era unul dintre cei mai buni piloţi din grup, specialist de prima mână în navigaţie, zbor instrumental şi mecanică, atât în teorie, cât şi în practică, amintindu-i lui Redenbacher de bătrânii piloţi murdari de ulei, de acasă, imediat după primul război mondial, cu medaliile şi istorioarele lor cusute cu aţă albă, care beau din plin şi aveau un umor caustic.

Mulţi erau de părere că maiorul îi arăta prea multă îngăduinţă lui Kokke. dar Redenbacher ştia că Löwenherz îl conducea pe Kokke cu o mână de fier. Îi privi pe amândoi. Tânărul Löwenherz, în uniforma albă şi strălucitoare, stând ţeapăn şi elegant, cu chipiul sub braţ, întocmai ca un manechin dintr-un jurnal de modă şi Kokke, relaxat şi zâmbitor, cu cămaşa ieşindu-i din jacheta scurtă de aviator şi cu firimituri de pâine pe cravată.

— Ştii de ce se găsesc aceşti domni aici, Kokke ? întrebă Redenbacher.

— Nu, Herr Maior. Poate în legătură cu canalizarea ?

— Nu, spuse Redenbacher. Persoana pe care până acum o cunoşteai drept Feldwebel Blessing, ca supraveghetor al angajaţilor civili locali, este, de fapt, subofiţer la poliţia secretă.

— Aşa, deci ! zise satanicul Kokke, râzând sardonic. Felicitări Blessing ! O spuse în aşa fel, de parcă însuşi Blessing ar fi trebuit să fie surprins de noua sa poziţie. Acesta pocni din călcâie.

— Subofiţerul Himmel a furat nişte documente, continuă maiorul. Sau cel puţin aşa se afirmă. Înainte de masă a stat de vorbă cu Herr Oberleutnant.

Tu erai aşezat lângă fereastră, Kokke, poate l-ai văzut şi tu pe Himmel în dimineaţa asta.

— A stat de vorbă cu Herr Oberleutnant Löwenherz.

— Tocmai asta am spus şi eu. dar nu s-a mai întâlnit cu nimeni altcineva ?

— Nu s-a întâlnit cu Blessing ?

— Nu, eu îl aşteptam să-l arestez la blocul în care locuieşte, spuse Blessing.

— Dar nu te-am văzut furişându-te prin pădure, în vârful picioarelor, Blessing ? Puteam să jur că eşti tu. Mi s-a părut că-ţi văd urechile clăpăuge şi. scuză-mă c-o spun, fundul mare şi gras defilând prin faţa ferestrelor de la popotă, cam în jurul orei zece. şi m-am întors către amicul meu Beer şi i-am zis : „Spune-mi Beer, mă-nşală pe mine ochii, sau urechile astea mari şi clăpăuge şi dosul acesta imens sunt ale prietenului nostru, Feldwebelul Blessing, cel care curăţă haznalele ?“ Pe-atunci nu ştiam bineînţeles, că Blessing e ofiţer.

Kokke se opri, iar maiorul Redenbacher rămase în continuare tăcut, răsfoind tabelele cu programul de antrenament pe care i le desenase Kokke cu grijă, în cerneală colorată. Interogatoriul acesta îi făcea greaţă, dar acum toţi aşteptau comentariile sale. Circula zvonul, printre cei din escadrilă, că maiorul nu se mai simţise cu adevărat bine de când fusese lovit ultima oară, prin mai, în urmă cu un an. Unii spuneau că Redenbacher avea să fie numit, în curând, la o unitate mai puţin activă, în care caz, gândi Kokke, snobul acesta de Löwenherz va prelua probabil comanda grupului. Oricum, era un pilot excelent, al naibii de sârguincios şi cu vederi foarte

largi, şi, apoi, putea fi şi mai rău, deşi n-avea să-l înlocuiască niciodată în ochii lui Kokke pe Redenbacher. Maiorul era un tip dur, un adevărat veteran şi ar fi încălcat orice regulă de dragul oamenilor săi. Ba, mai mult, spre deosebire de Löwenherz, mai avea şi simţul umorului.

Redenbacher continuă să tacă. Bătrânul de la Abwehr interveni :

— Ai putea să-mi spui şi mie, Blessing, dacă ai vorbit, într-adevăr, cu Himmel ?

Blessing se-nfurie :

— Sper că nu iei în serios ce spune clovnul ăsta !

Kokke insistă :

— Blessing, dar nu-ţi aminteşti cum a vrut câinele să te muşte ?

— Dacă l-ai văzut pe Himmel cu câinele, mai bine spune, i se adresă bătrânul, sever, lui Blessing. Uitaţi-vă şi dumneavoastră la cizmele lui !

Până şi maiorul Redenbacher îşi desprinse privirile de pe tabelele pe care le ţinea în mână şi se uită lung la cizmele lui Blessing, care se udaseră de la mersul prin iarbă.

— A urinat câinele domnului Oberleutnant pe ele. Câinele urinează peste tot şi afurisitul de animal l-a confundat pe Blessing cu un pom.

Blessing ştia că Kokke încerca să-l provoace, dar căută să-şi păstreze calmul şi reuşi chiar să schiţeze o umbră de zâmbet. Era important ca maiorul să nu-l ia drept răzbunător sau să-l considere prea enervant. Starkhof îşi scoase ochelarii cu un gest care, pe vremuri, făcea parte din tehnicile sale aplicate la curtea cu juri.

— Himmel avea vreun pachet în mână ? Ceva de mărimea unui dosar, şi cu coperta cafenie ?

— Mi-e greu să-mi aduc aminte, admise Kokke. V-am mai spus, era un du-te-vino, acolo !

— Blessing, spuse Redenbacher, ce probe ai contra subofiţerului Himmel ?

Blessing mai ţinea încă în mână scrisoarea lui Himmel. Spuse :

— Am aici o scrisoare a lui Himmel către tatăl său, trimisă pe data de 27 mai 1943. O răsfoi, mormăind : „...sfârşit de săptămână... bine şi fericit... vă mulţumesc pentru pâinea de casă pe care mi-aţi trimis-o..." Ah, da, am găsit ! Vocea lui Blessing se schimbă imediat, devenind gravă şi oficială... „Să nu te temi când vor pătrunde bombardierele englezilor, căci şi asta face parte din planurile Führerului. Bunica şi vărul Paul au trebuit să moară şi oraşele noastre au trebuit să fie devastate, pentru că şi asta face parte dintr-o uriaşă strategie, pe care bietul meu creier n-o poate pricepe. Este meritul genialilor noştri comandanţi supremi că dau voie unor bombardiere englezeşti sau americane să arunce bombe asupra noastră, în timp ce ei pierd războiul, şi ce proşti trebuie să fie ruşii dacă-şi închipuie că vor câştiga războiul numai pentru simplul fapt că avansează pe toate fronturile. Şi naivii aceia de englezi, cum au mai căzut ei singuri în capcană distrugând diviziile germane şi ocupând tot nordul Africii, când, de fapt, scumpul nostru Führer, plănuise asta cu mult înainte. Ai încredere în Führer, tată e plin de surprize." Blessing îşi ridică privirea triumfătoare : Ei, ce spuneţi ?

Pasajul citit de el îi cufundase pe toţi cei prezenţi într-o tăcere cumplită şi grea.

— Cum ce spunem, Blessing ? răspunse Kokke. Nu-i o scrisoare nobilă ?

— E un porc și-un trădător, spuse Blessing. Se poate sesiza de la o poștă sarcasmul.

— Ce sarcasm ? întrebă Kokke. Ai sesizat sarcasm ? i se adresă el lui Starkhof.

— E drept că felul de a scrie induce în eroare, se aventură bătrânul.

— Ar trebui să ne spui și nouă care pasaje ți se par dubioase și peste limitele în care poți crede, Blessing, spuse Kokke.

Blessing se uită din nou la scrisoare. Nimeni nu scoase o vorbă. Avioanele făceau tururi de pistă și zboruri de antrenament. Unul din ele se apropie de sol, rulă pe deasupra pistei 25 și, exact în clipa în care trebuia să aterizeze, pilotul puse gazele în plin și avionul se ridică din nou. Zgomotul asurzitor al motoarelor ambalate la maximum făcea să zăngăne ferestrele. Alte trei avioane repetară aceeași manevră, înainte ca maiorul să rupă tăcerea.

— Cred că ar trebui să-mi spui și mie ce altă probă mai ai contra lui Himmel.

Blessing deveni din nou centrul atenției.

— Documentul furat se afla în noptiera lui și noaptea trecută și acum două nopți.

— De unde știi ?

— Mi-au raportat oamenii mei.

— Aha, făcu Redebancher. Câți dintre angajații civili lucrează pentru S.I.P.O. ?

— Cu tot respectul, Herr Maior, nu pot să vă spun.

— Dar au chei de la noptiere ?

— Da, Herr Maior.

— În locuința mea fac curat angajații tăi civili, Blessing. Au cheie și de la noptiera mea ? Blessing nu răspunse, iar Redenbacher continuă : Și cum ?

Personalul dumitale îmi examinează toate dosarele și sertarele din acest birou ?

— Nu în mod regulat, Herr Maior.

— Numai când le dai tu ordin s-o facă nu-i așa, Blessing ?

— Cu tot respectul, Herr Maior, va trebui să limităm conversația la arestarea spionului Himmel. Vă cer permisiunea să-l duc la închisoarea Wehrmachtului, de la Haga, unde se va pregăti un proces împotriva lui.

— Se va pregăti un proces ? strigă Redenbacher, indignat. Ne aflăm în Germania nazistă, în anul 1943, Blessing, și nu în cine știe ce republică mică și obscură din America de Sud. Ne conducem după legi, nu după cum ne taie capul și după presupuneri pe care le-ai făcut tu cine știe când, iar acuma vii și vrei să faci arestări. Soldații mei au dreptul la pâine și libertate și la spiritul de dreptate al legii. Dacă vrei să-mi privezi unitatea mea de luptă din linia întâi de unul din cei mai înzestrați piloți, va trebui să depui eforturi serioase.

— Cu tot respectul, Herr Maior, a lupta împotriva spionilor comuniști și a trădătorilor se cheamă de asemenea a lupta în prima linie și este de datoria dumneavoastră să mă lăsați să-l duc pe Himmel la închisoare, acolo unde îi e locul.

— Nu-i nevoie să-mi amintești tu ce îndatoriri am, Blessing, spuse Redenbacher tăios. Cât despre lupta împotriva comuniștilor, eu luptam contra lor pe străzile Essenului, pe vremea când tu mai erai încă în scutece !

— Refuzați deci să mă lăsați să-l arestez ? întrebă Blessing.

— Nu, nu, întrerupse Starkhof. Domnul maior a fost cât se poate de clar, Blessing, și a adoptat o poziție foarte rezonabilă, dacă-mi permiți s-o spun. Făcu un semn din cap către maior și zâmbi. Are impresia că tu, Blessing, ai cam început să o iei razna și vrea să te prevină să nu devii penibil, ci mai bine să aduci mai multe probe și să-ți studiezi mai temeinic cazul. Sunt total de acord cu asta, Blessing, căci, în momentul de față, nu te pot susține, și cred că ai face mai bine să-l lași câteva zile pe Himmel, cu asigurarea comandantului că va fi ținut în stare de arest la unitate.

Starkhof își calculase intervenția cu grijă ; tăcerea pe care o păstrase înainte îi dăduse posibilitatea să acționeze ca arbitru (deși i-ar fi plăcut să spună „ca judecător").

Lui Blessing îi trebuiră câteva secunde pentru a-și da seama că bătrânul vulpoi de la Abwehr fusese mai șiret decât el.

— Heil Hitler ! strigă Blessing salutând.

— Heil Hitler ! răspunseră toți cei din încăpere, iar vocea lui Kokke păru mai stridentă și mai puternică decât a celorlalți.

Blessing plecă înaintea lui Starkhof, care mai întârzie să dea mâna cu fiecare din aviatorii de față. Când ajunse la ușă se-ntoarse și le zâmbi :

— Dumneavoastră, tinerilor, v-ați distrat pe socoteala lui Blessing și rezultatul ar putea fi că mă voi ocupa numai eu personal de dosarul acesta, iar dacă va fi așa cum bănuiesc, când voi reveni va trebui să discutăm mult mai serios decât azi, domnilor. Vom lua totul de la început și va trebui să aveți mare grijă cu ceea ce îmi veți spune, fiindcă noi, avocații, avem o vorbă : „Decipi quam fallere est tutius". Vă

va traduce Herr Oberleutant. Zâmbi din nou, apoi închise ușa în urma sa.

— E mai puțin primejdios să te înșeli pe tine însuți decât să-i înșeli pe alții, traduse Löwenherz.

— Ce individ ! se indignă Kokke.

— E de la Abwehr, spuse Löwenherz. Ăștia și cu cei din S.I.P.O. lucrează mână-n mână.

Redenbacher întrebă :

— Victor, crezi că a precipitat arestarea tânărului Himmel numai pentru ca să pună mâna pe cazul ăsta, din motivele pe care le-a pomenit adineauri ?

— Da, Herr Maior, eu așa cred, răspunse Löwenherz. Abia acum îmi dau seama că toată conversația cu el, în drum spre dumneavoastră, n-a avut alt scop decât să mi-l facă ostil pe Blessing.

— Vulpe bătrână, zise Redenbacher. Dacă aș ști că sabotează în mod deliberat munca celor de la S.I.P.O. l-aș raporta.

— Eu nu i-aș ajuta pe bastarzii ăștia să pună mâna nici pe cel mai mare dușman al meu, murmură Kokke.

CAPITOLUL 5

La Altgarten existau mulți localnici care își mai puteau aminti cum arăta orășelul cu jumătate de secol în urmă. În acele vremuri, căsuțele muncitorilor feroviari erau înghesuite în mahalale sordide și, cu toate că ușile și ferestrele erau vopsite proaspăt, iar perdelele spălate și călcate, puțini s-ar fi încumetat să iasă în oraș după căderea întunericului.

Uzina de gaz nu putea asigura locuri de muncă pentru toți oamenii sărmani din Altgarten, iar cei fără slujbe stăteau pe la colțuri și-și așteptau nevestele să se întoarcă de pe unde lucrau cu ziua, frecând podelele, spălând și gătind.

Nici pământul parcă nu mai dădea destule roade pentru cei aflați la strâmtoare. Pe vremea aceea, o primăvară rece și umedă însemna, cu siguranță, o iarnă de foamete.

Acum, în anul 1943, primarul putea să-și arunce privirea peste un oraș în care nimeni nu stătea degeaba, deși majoritatea bărbaților se aflau plecați prin diverse colțuri ale lumii.

Îi zărea când și când pe culoarele primăriei, unde militarii veneau să-și prezinte documentele la semnat și ștampilat. Tânărul Tornow tocmai se întorsese acasă, în permisie. Acum era Kapitän-Leutnant[1], și arătă teribil de elegant în uniforma sa de marină,

[1] Căpitan : denumire folosită pentru comandanții de submarine, torpiloare, canoniere, distrugătoare (germ.).

de un albastru închis, cu fireturi aurii la mâneci, și cu șapca cu calotă albă pe care-o purtau căpitanii de submarine. Tatăl lui Tornow era proprietarul tipografiei din Altgarten și avea o casă superbă, o armată de servitori și un Mercedes de curse.

— Bună ziua, Tornow, spuse primarul, trecând pe lângă acesta, în drum spre Frenzel, unde-și lua masa de prânz. E o vreme splendidă, ce zici, tocmai potrivită pentru voi marinarii.

Hans Tornow se obișnuise cu astfel de remarci și renunțase de mult să mai explice tuturor că, de fapt, el nu era decât casier la Casieria generală din Hamburg o clădire tristă și veche, cu ferestre minuscule și prost luminată. Cât despre ocean !... Blestema întotdeauna zilele în care trebuiau să se ducă să plătească echipajele navelor ancorate pe Elba, căci și cel mai mic tangaj îi întorcea stomacul pe dos.

— Da, domnule Bürgermeister[1], e o vreme numai bună pentru marinari, spuse Tornow.

Tot Altgartenul îi invidia pe cei care aleseseră acest sfârșit de săptămână ca să-și înceapă vacanțele și concediile, căci vremea promitea să se mențită în continuare frumoasă. În pofida tunetelor amenințătoare din dimineața aceea, norii negri trecuseră și, în curând, ieșise și soarele. Nu mai plouase în oraș de trei săptămâni, iar aerul proaspăt și răcoros din dimineața aceasta era o adevărată desfătare mai ales că în ultima săptămână, acele barometrului care indicau gradul de umiditate nu se urniseră multă vreme din dreptul cifrei de patruzeci și cinci ba, uneori, coborâseră chiar spre treizeci. Străvechiul centru al orașului era construit în cea mai

[1] Primar (germ.).

mare parte din lemn, iar lemnăria caselor era uscată și scorojită.

În astfel de condiții de uscăciune, vânturile care băteau cu o viteză de aproape cincisprezece mile pe oră, puteau ațâța bine flăcările unui foc mai mare, iar un vânt mai puternic ar fi transformat până și cea mai mică flacără într-un adevărat pârjol. Acum, vântul bătea în rafale, venind dinspre câmpurile plantate cu cartofi și dinspre livezi, iar vijeliile mai puternice aveau o viteză de optsprezece mile pe oră, făcând Altgartenul o pradă sigură pentru un incendiu.

Clădirile de pe Dorfstrasse erau coșcovite și pline de praf, iar steagurile cu svastică, care fluturau în bătaia vântului, erau decolorate de soare.

Multe dintre vehicolele ce treceau pe șoselele aglomerate erau trase de cai care grăbeau să ajungă la destinație și să scape de povară. Un căruțaș luase apă de la Frenzel pentru cei doi cai suri de la căruța cu care transportase bere, și-i privea în timp ce se adăpau cu lăcomie.

Focul are întotdeauna darul de-al fascina pe om, din care cauză serviciile de pompieri nu duceau niciodată lipsă de cadre.

Johannes Ilfa își dorise întotdeauna să fie pompier, ambiție la care renunțase vremelnic, pe la vârsta de doisprezece ani, când i se păruse că i-ar fi plăcut să devină preot. În 1935, la optsprezece ani, Johannes intrase ca ucenic în brigada de pompieri din Altgarten. Inteligent și muncitor, fiul de berar avansase mereu în grad, până ce, în 1942, fusese ales în brigada de la Köln și asistase la atacul din noaptea de 30 mai 1942, când o mie de bombardiere britanice nimiciseră orașul aproape în întregime.

În timpul atacului, ca și în alte ocazii similare, Johannes văzuse priveliști îngrozitoare și oferise mai multă alinare unor muribunzi decât oricare dintre preoții din Altgarten. Cu o iarnă în urmă, o schijă îi perforase unul din plămâni, și Johannes stătuse timp de o lună în spital, după care fusese trimis din nou la Altgarten. Mai avea și acum dureri, uneori, când respira, în special când stătea în fum, dar nu se plângea. Oricum, nu-și pusese niciodată problema să facă parte din vreo organizație nazistă. Pe naziști îi considera, în continuare, niște bavarezi duri, asemeni celor ce frecventau berăria tatălui său, punând la cale bătăi pentru ca să poată pleca fără să-și achite consumația. Dacă tot trebuia să participe și el la războiul acestora, cel puțin brigada de pompieri îl înzestrase cu mijloace de luptă doar împotriva relelor din el. La vârsta de douăzeci și șase de ani Ilfa era un veteran, cu ochii negri și părul tuns scurt, periat cu grijă și o mustață mare și stufoasă de care era teribil de mândru. Avea dinți sănătoși și regulați, iar faptul că umblase atât de mult cu apă făcuse ca mâinile să-i fie foarte albe; mai târziu, o dată cu avansarea în grad, deveniseră și catifelate, întocmai ca niște mâini de domnișoară.

Trupul însă îi era puternic și cu toate că plămânul îi mai dădea câteodată de furcă avea o condiție fizică excelentă și, pentru scurte perioade de timp o energie extraordinară, care-l făcuse să câștige nenumărate întreceri cu pompierii mai tineri, în cățăratul pe turnul de exerciții cu ajutorul scărilor cu cârlige.

Johannes era Gruppenführer, șeful celei mai noi mașini de pompieri din Altgarten. Ședea lângă șofer și dădea dispoziții echipei formate din șapte oa-

meni, în timp ce aceştia scoteau de sub autobuze pietonii accidentaţi, îi trăgeau pe cei electrocutaţi de pe cabluri, tăiau gratii ca să salveze copii care se prinseră între ele, sau stingeau incendii produse de hornuri prea încinse ori de focuri nesupravegheate.

Astăzi însă, în clădirea pompierilor era linişte şi răcoare, iar soarele făcea să strălucească alămurile lustruite ale accesoriilor şi maşinilor. Măştile, mănuşile şi căştile de oţel erau toate aliniate cu grijă, iar de fiecare din ele atârna un disc de metal cu însemne pe el, pentru ca cei cu furtunurile, cei din echipele de asalt şi cei de pe maşinile de pompieri să poată fi recunoscuţi cu uşurinţă prin fum şi flăcări.

Până acum nu se dăduse încă nici o alarmă, iar Johannes Ilfa le vorbea celor optsprezece membri ai brigăzii de pompieri din Altgarten despre tipurile de bombe aruncate de englezi.

Pe masa care se afla în mijlocul camerei în care se ţinea instructajul se găseau înşirate diferite mostre de mici containere încărcate cu bombe cu fosfor de treizeci de livre[1], bombe incendiare în greutate de 250 de livre (cu benzol şi cauciuc) şi grenade incendiare de mână, cu coadă, de formă hexagonală, în greutate de patru livre.

— Bomba cu fosfor, de 30 de livre, are o lungime de 210 milimetri, şi se poate recunoaşte după culoarea de un roşu închis şi după cercul de un roşu mai aprins din jurul corpului bombei, citi Johannes Ilfa din manualul de instrucţiuni. Apoi zâmbi : Doar dacă, bineînţeles, nu explodează înainte de a apuca s-o vedeţi.

[1] 1 livră = 953,6 gr.

Câţiva dintre pompieri râseră scurt şi nervos.

— Bucăţile de fosfor aprins zboară la o distanţă de treizeci de metri, uneori chiar şi mai departe, apoi continuă să plutească în jos timp de cincisprezece secunde, deci nu alergaţi prea repede spre ele. Dacă un fragment cât de mic de fosfor arzând vă atinge hainele, vă scoateţi numaidecât îmbrăcămintea şi o muiaţi în apă, apoi curăţaţi prin răzuire locul respectiv altfel se aprinde din nou, imediat ce o scoateţi din apă.

Un pompier ridică mâna :

— Da' cum se poate face aşa ceva în timpul unui raid aerian ? !

— N-am scris eu cărţile acestea ; datoria mea este doar să vi le citesc. Făcu o pauză. Pur şi simplu feriţi-vă să vă atingeţi de afurisitul acela de fosfor. Se trase nervos de mustaţă, căci văzuse nenumărate bombe cu fosfor şi reuşiseră să-l îngrozească cu adevărat.

Câţiva dintre cursanţi luau notiţe. Oricare dintre ei putea fi trimis la vreo staţie de pompieri de pe Ruhr, în care caz trebuiau să ştie ce însemna războiul.

— Şi cu asta gata cursul, s-a terminat, spuse Johannes Ilfa, uitându-se la ceasul de la mână.

Pompierul şef comandă „drepţi" şi după ce plecă Ilfa, îi trimise pe toţi la masă. Şapte dintre ei locuiau suficient de aproape pentru a mânca acasă şi aceştia se grăbiră spre şopronul unde-şi ţineau bicicletele.

Unitatea de pompieri se găsea la capătul străzii München, o zonă foarte puţin elegantă şi de loc plăcută. Doi tineri soldaţi SS[1] trecură pe lângă staţie,

[1] Schutzstaffel = trupe de protecţie (germ.).

pe biciclete, în drum spre magazinele de pe Dorfstrasse.

Gemenii Scheske abia împliniseră optsprezece ani şi, până în urmă cu o lună, nu ieşiseră din Insterburg, oraşul lor natal, de pe valea Pregelului, în Prusia de răsărit.

Aici, în partea cea mai vestică a ţării, atât de aproape de Bruxelles, Paris şi Amsterdam, oraşe de care doar citiseră în manualele de şcoală, aveau atât de multe lucruri de văzut, încât până şi mersul pe bicicletă prin Altgarten, spre magazinul din care trebuiau să cumpere nişte lame de ras pentru comandantul subunităţii de pază, constituia o aventură plină de promisiuni pentru cei doi băieţi care-şi duceau cu ei şi aparatele nou-nouţe de fotografiat. Exacta. Erau nişte tineri timizi, ce nu răspundeau niciodată la provocările camarazilor S.S. staţionaţi la tabăra de la Wald Hotel, care, atât de susceptibili când era vorba de rase, se scandalizaseră de numele slav al băieţilor. Tot ce era legat de tânăra Germanie nazistă constituia pentru gemeni o noutate. Acasă, făcuseră parte din corul organizaţiei „Hitler Jugend" şi, de obicei, erau chemaţi la petreceri pentru a completa corul bărbaţilor din S.A.[2]. În tabăra de la Altgarten, din nefericire, nu exista nici un cor şi, o dată, Mausi sugerase să se intereseze dacă ar fi fost posibil să cânte la biserica Liebefrau, dar Hannes îl oprise la timp, înainte de a se face de râs faţă de ceilalţi S.S. Acum fredonau voioşi, pedalând pe bicicletă.

— Ar trebui să ne grăbim, spuse Hannes, altfel pierdem masa.

[1] Sturmabteilung = batalion de asalt (germ.).

— Ce-avem de cumpărat de fapt ?

— Doctoria comandantului, de la farmacie, lame de ras pentru comandantul unităţii de pază, ceva contra fumatului, pentru grasul de la bucătărie, şi vreau şi eu un film color.

— Dacă nu ne ducem la masă, am putea face câteva fotografii în piaţa veche, unde sunt ţarabele cu zarzavaturi.

— Bună idee, hai să nu mai mergem la masă.

Un saxon din grupă T.E.N.O.[1] pe nume Ueberall, zis Fuchs (Vulpea), pentru prieteni, din cauza părului său roşu, care acum începuse să încărunţească, se hotărâse şi el să renunţe la masa de prânz. Aşteptă până ce trecură cei doi biciclişti şi traversă strada. „Naziştilor", murmură el în barbă. Marşul pe care-l fredonau fusese adesea preludiul multor încăierări, când, în mod invariabil, prietenii săi erau împotriva celor ce-l cântau. Asta se întâmplase pe vremea când Fuchs lucra ca mecanic Diesel la o companie de vapoare de pe Elba. În tinereţe fusese un sindicalist înfocat şi chiar şi acum se mai temea să nu iasă la lumină cine ştie ce documente mai vechi şi să încapă pe mâinile poliţiei. Fuchs era un bărbat extrem de voinic, cu mâini de uriaş, nişte maxilare puternice şi o voce subţire şi ascuţită de saxon, complet nepotrivită cu statura sa impozantă. Mai mult decât oricine altcineva din T.E.N.O., Fuchs ura viaţa militară. Cu un an în urmă, câţiva mecanici mai pricepuţi fuseseră eliberaţi şi trimişi să lucreze în fabrică, dar cererea lui Ueberall fusese respinsă. Acum, singura lui bucurie erau serile în care juca cărţi, lucrul cel mai aproape de viaţa civilă pe care

[1] Technische Nothilfe = prim ajutor tehnic (germ.).

reușise să-l descopere în armată și ținea foarte mult la cei doi prieteni ai săi, Gerd Böll, fost profesor universitar, și Oberzugführerul[1] Bodo Reuter, care nu-i amintea niciodată că-i era superior.

De multe ori Fuchs Ueberall sărea peste masa de prânz, mai întotdeauna ca să joace skat.

Cei trei bărbați se întrebau, uneori, ce aveau oare în comun. La apropierea de vârstă, și o oarecare asemănare în înfățișare, se mai adăugau lipsa unor răspunderi familiare și speranța că vor câștiga, cu siguranță, la jocul următor. Dar, după cum spusese Gerd, o dată, oare toate astea nu erau suficiente ?

CAPITOLUL 6

Factorul decisiv în alegerea unui aerodrom nu este, așa cum s-ar putea crede, terenul, care, de cele mai multe ori, se poate nivela, ci sistemul de drenare. Locuitorii din Little Warley știuseră, dintotdeauna, că suprafețele cultivate cu cartofi, din partea de est a satului, erau drenate în Witch Fen, iar porțiunea de teren dintre câmpurile de cartofi și pădurica de frasini de la Warrens era neagră precum cărbunele și nemaipomenit de fertilă. Astfel că, după începerea războiului, nici un locuitor de aici nu fu surprins când apărură echipe de la Ministerul Aerului să prospecteze terenul și când acestea se declaraseră în favoarea alegerii locului spre a fi transformat în aerodrom, pentru nevoile Comandamentului Aviației de bombardament. Apoi veniseră buldozerele, betonierele și mașinile pentru turnat asfalt, se construi o pistă de beton în formă de cruce, peste câmpurile de la Warley, iar de jur împrejurul ei fu trasat un drum prevăzut cu locuri semicirculare de garare pentru fiecare avion. Oamenii săpaseră canale și șanțuri de scurgere, montaseră conducte de apă și linii de curent electric, iar câmpurile erau străbătute de linii de telefon și telex. Baracamente tip Nissen, din tablă ondulată, se iviră ca prin farmec, înghesuite unele într-altele ca niște elefanți cenușii cu pielea smochinită adăpostindu-se

de vânturile reci ale Angliei de Est. Apărură apoi hangarele, întocmai ca niște catedrale negre, mai înalte decât turla bisericii și mai întinse chiar decât cimitirul. Mult mai târziu se auzi, în sfârșit, primul zgomot de avion și, în mai puțin de zece minute, Warley Fen deveni un adevărat aerodrom. Din turnul de control, în formă de cutie, se putea vedea până la Witch Fen, iar în spatele acestuia se îngrămădeau duzini întregi de clădiri care asigurau servirea de la A la Z a celor de la bază : depozit de armament și muniții, măcelărie, cinematograf, cabinet stomatologic, depozit de echipamente, punct de dirijare a zborurilor, poligon de tragere, frizerie, coafor, atelier pentru repararea instrumentelor de navigație, arest, bucătării, sală de zbor instrumental (Link Trainer), secție meteorologică, sală de instructaj pentru navigatori, secție fotografică, cămine pentru ofițerii familiști, radar, ambulatoriu, secție de telex, magazie de echipament, atelier de reparații pentru autovehicole, castel de apă, secție de radiologie și post de control al circulației pentru întregul aeroport. Mai târziu, apăruseră și crescătorii mari de porci și o grădină întinsă de legume.

La intrarea în aerodrom se afla un stâlp pe care fusese fixată o placă, cu inscripția : „Baza Warley Fen a Forțelor Aeriene Regale", și o gheretă vopsită în alb și roșu, pe care se afla scris : „Vizitatorii se vor prezenta mai întâi aici". La scurtă vreme după asta, localnicii se obișnuiseră cu du-te-vino-ul celor 1083 de aviatori de la bază, de parcă aceștia s-ar fi aflat aici de când lumea. În fiecare seară, terenul din fața barului Bell se umplea de biciclete, iar doamna Jenkins trebui să scrie pe geam cu litere mari, vopsite în alb, „Nu avem țigări", ca să mai poată pune

deoparte, câte ceva și pentru clienți mai vechi, obișnuiții casei. Spre groaza și consternarea sătenilor, apăruseră și fete-aviator, care își etalau, fără jenă, buzele rujate și părul făcut permanent, și munceau cot la cot cu bărbații, ba, câteodată, le puteai auzi înjurând chiar mai rău decât aceștia. Oricum, erau un exemplu negativ pentru fetele din sat, iar unii spuneau chiar că întregul aerodrom era un „cuib al Satanei" și treceau grăbiți pe lângă el, în special după căderea întunericului, când zgomotul motoarelor făcea să zăngăne ferestrele. De jur împrejurul aerodromului se aflau bombardierele escadrilei, parcate pe locurile semicirculare de pe pistă, special amenajate, iar gardul înalt de aproape șase picioare care-l împrejmuia părea de netrecut. Aviatorii făcuseră însă găuri destul de mari, aproape cât un stat de om, prin care se strecurau ca să scurteze distanța spre locurile de dispersare sau spre Bell ; până și santinelele înarmate, din fața intrării principale, obișnuiau ca, după ce-și isprăveau serviciul de noapte, să o ia pe-aici, scurtând astfel cu câteva sute de iarzi drumul ce ar fi trebuit să-l facă de-a lungul pistei. Se întâmplă ca autocamioneta Bedford să se poticnească într-una din aceste spărturi, făcând ca toți cei din mașină să-și piardă echilibrul, iar Digby și Battersby se loviră cu capul de cadrul de metal.

— Țineți-vă bine, strigă căpitanul Sweet, de pe bancheta din cabină.

— Acum ne spune !, protestă furios Digby, pe când mașina oprea în fața biroului patrulei „B". Oblonul de la spate fu coborât cu zgomot, iar Sweet o luă în brațe pe doamna Lambert, cu un gest care ar fi făcut cinste până și unui balerin de la Sadlers

Wells, apoi, ţinând-o în continuare de mijloc, o sărută cuviincios şi cu multă decenţă.

— Dreptul seniorului, Lambert, strigă el. Am dat ordin şoferului să vă ducă mai departe până la punctul operativ, doamnă Lambert. După cât se pare, s-a pus ceva la cale pentru noi în seara asta, am făcut bine că m-am hotărât să mă opresc întâi aici.

În preajma bombardierelor Lancaster era un furnicar de lume. Mecanici de motoare, montori-reglori, electricieni, instalatori de aparatură şi specialişti radio mişunau în jurul uriaşelor avioane cu patru motoare.

Noii veniţi îşi aruncară automat privirile înspre partea de nord a aerodromului, unde, movile de pământ, semănând cu nişte morminte preistorice, având fiecare câte o intrare de beton, erau împrejmuite cu ziduri contra exploziilor şi adăposteau muniţiile pentru avioane. De jur împrejur, nenumăraţi tehnicieni armurieri stăteau aplecaţi deasupra focoaselor şi stabilizatoarelor şi, cu scripeţi şi palane, fixau bombele pe cărucioare speciale.

De altfel, aici se găsea un arsenal impresionant de bombe explozive, bombe de mare putere, ridicătoare de obiective şi bombe-mamă conţinând câte 90 de bombe incendiare, strălucitoare, în greutate de 4 livre fiecare. Nu scrisese nimeni pe ele „Hai noroc, Hitler !“ Asta o făceau doar fotoreporterii ; armurierii nu găseau nimic hazliu în bombe, ba, dimpotrivă.

— Se pare că iar ne batem, băieţi, spuse Sweet. E grozav, abia aştept să arunc ceva bombe în capetele alea pătrate.

— Ce sunt, bombe sau mine ? întrebă Digby.

— Nu-mi dau seama, răspunse Cohen. Nu pot să văd până acolo.

Comandamentul se afla într-un complex de barăci de tablă care începuseră să zăngăne pe măsură ce motoarele avioanelor erau aduse la turaţie maximă.

Sergentul salută când Sweet intră în încăperea mică şi sărăcăcioasă pe care scria : *Biroul patrulei „B“*. Eric, furierul, se opri din bătutul la maşină şi luă poziţia de drepţi. Era un loc trist şi mohorât, mobilat cu două dulapuri, de metal pentru dosare, două mese şi două scaune. Într-un colţ se afla o chiuvetă cu o grămadă de ceşti ciobite şi un ceainic cafeniu de metal, pus cu gura-n jos, să se scurgă. Pe un perete era un avizier vechi, plin cu anunţuri şi rapoarte îngălbenite, iar pe celălalt se găsea o tablă cu însemnări referitoare la activitatea avioanelor Lancaster. Sweet îl obligase pe cel însărcinat cu însemnările să scrie deasupra, în loc de titlu : *Patrula „B“ bombardează cel mai bine*. Dedesubt se afla o pată unde o altă remarcă fusese probabil ştearsă în grabă şi stângaci.

— Bună dimineaţa, Percy ; Bună dimineaţa, Eric ! spuse Sweet. Suntem pe listă !

— Da, domnule, răspunse sergentul !

— Eric, am auzit că faci o listă de pariuri pentru meciul de crichet al escadrilei de sâmbătă. Mă treci şi pe mine cu cinci lire !

— Pariaţi pe noi, domnule ? întrebă Eric.

— Nu te obrăznici, îl repezi Sweet. Nu sunt eu cel mai bun batsman[1] din tot grupul ?

— Aveţi dreptate, domnule. Aşa este.

Sweet zîmbi încântat şi-l bătu pe Eric pe umăr, apoi apucă o cutie cu mărunţiş şi începu să o zornăie. Pe cutie era lipită o etichetă, pe care cineva scrisese de mână „Chetă pentru Crăciun, pentru copiii din sat".

În urmă cu doi ani, furierul Eric Sedge şi soldatul Gilbert, artistul escadrilei, fuseseră cei care strânseseră fondul pentru Crăciun, dar, în anul acesta, Sweet ceruse să se ocupe personal şi făcuse uz de toată puterea sa de convingere, apelând, cu zâmbetul pe buze, la toţi, indiferent de grad, să contribuie cu bani şi insistând ca la toate loteriile şi tombolele organizate de băieţii din patrula sa să se perceapă o taxă de 10 la sută din încasări, iar cu suma astfel adunată, să se organizeze petrecerea mai sus, amintită

— Cât ai mai reuşit să strângi de vineri până azi, Eric ?

— Doar câţiva bănuţi, domnule.

— Ai notat şi numele celor care au contribuit ?

— Nici nu-i notez pe cei care dau mai puţin de 6 penny.

— Scrie-i pe toţi, Eric, aşa e drept. şi apoi, de Crăciun o să vedem care secţie a contribuit mai substanţial.

— Am înţeles, domnule.

— Şi, Eric, pune ceainicul să fiarbă. Sweet se îndreptă spre uşa pe care scria : *Patrula „B" — Comandantul*. Înăuntru era teribil de cald şi o viespe enervată bâzâia cu furie. Sweet o lovi cu un număr

[1] Jucător la bătaie (engl.).

din ziarul „Picture Post", pe care-l făcuse sul, apoi deschise fereastra, dezlipi viespea de pe ziar şi o aruncă afară. Se aplecă destul de mult peste pervaz şi-l zări, deodată, pe Lambert stând de vorbă cu soţia.

Sweet respiră mireasma dulceagă de iarbă proaspăt cosită şi privi îndelung la doi aviatori tolăniţi pe iarbă, prea obosiţi ca să se mai poată ridica. Se-ntoarse la biroul său, deasupra căruia se afla un afiş cu textul „Pâinea este şi ea o muniţie de război : n-o irosiţi !" Pe primul cuvânt cineva lipise o etichetă de whisky Jonnie Walker. Camera era plină cu tot felul de vechituri, adunate claie peste grămadă. din diverse surse : puteai întâlni aici scrumiere din cele care se găseau prin cârciumi, un scaun de cinema, o garderobă în stil victorian, în care Sweet îşi ţinea costumul de lucru şi o trusă cu piese de rezervă, apoi o sobiţă cu un coş improvizat, o bucată de carpetă veche, foarte uzată, şi o valiză plină cu discuri de gramofon şi un set de discuri cu lecţii de limba germană. Dincolo de fereastră se zăreau, profilându-se la orizont, siluetele avioanelor Lancaster aflate sub comanda lui Sweet. Aparatul pe care zbura el era „S for sugar"[1], deşi încercase multă vreme să-i convingă pe cei din escadrilă să-l numească „S Sweet"[2]. Bombardierul acesta era cel mai nou din toate avioanele patrulei „B", cu perspexul[3] transparent şi fără nici o zgârietură sau pată şi cu asamblările strălucitoare ; pe bordul anterior avea vopsită o bombă.

De cealaltă parte a pistei, avionul lui Lambert,

[1] Zahăr (engl.).
[2] Dulce (engl.).
[3] Plexiglas.

„O Orange“[1], era o mașinărie „antică“, cu șaizeci și două de bombe galbene, desenate pe câteva șiruri. Privit de la distanță, avionul părea la fel ca oricare altul : acoperit pe aproape toată suprafața cu vopsea neagră și mată și doar în partea de sus vopsit în verde șters și cafeniu. Dar dacă examinai accesoriile de metal din carlinga avionului și te întrebai de ce partea stângă era pătată și lipsită de strălucire, în timp ce partea dreaptă era arigintie și luminoasă, îți dădeai seama imediat că acesta nu scăpase neatins în cele șaizeci și două de misiuni executate. Avionul fusese, la un moment dat, dus la serviciul de întreținere tehnică și reparații capitale, unde i se înlocuiseră flapsurile din stânga și ampenajul, iar bordul de atac și planul stâng fuseseră peticite cu nenumărate plăcuțe nituite în locurile ce mai păstrau urmele răzbunării artileriei antiaeriene. De altfel, trapele de la camera lansatoarelor de bombe, de obicei partea cea mai vulnerabilă a unui avion, fuseseră înlocuite de vreo opt ori.

Când li se dăduse avionul acesta, în urmă cu vreo cincisprezece raiduri, băieții din echipajul lui Lambert priviseră îngroziți și dezolați mașinăria veche și ciuruită de gloanțe până ce mecanicul de bord Micky Murphy îi încurajase, spunându-le că „ușa care scârțâie ține mai mult“. De atunci, Digby îl botezase „Creaking Door“[2]. Avionului părea să-i placă numele acesta, căci, deși zbura ca o pasăre măiastră, ampenajul scârțâia, câteodată, mai ales când ajungea deasupra țintei, sau cel puțin așa susținea sergentul Digby. Dacă acesta n-ar fi fost recunoscut drept

[1] Portocală (engl.).
[2] Ușa care scârțâie (engl.).

un tip cinic și lipsit de imaginație, ar fi putut foarte ușor fi acuzat de sentimentalism, în ceea ce-l privea pe „Creaking Door“.

Digby plătise multe halbe de bere ca să afle de la sergentul Worthington istoria avionului, căci, practic, echipele de sol erau adevărații proprietari ai aparatelor. „Creaking Door“ fusese printre primele avioane Lancaster de acest tip. La început, uzina a construit un bombardier cu două motoare, cu un randament foarte scăzut. Atunci, proiectanții sugerară să se mai instaleze încă două motoare, idee respinsă inițial de experții Ministerului Aerului.

Cei de la uzină însă nu ținură seama de acest refuz și cerșiră, împrumutară sau furară diverse piese și subansamble pentru a încerca un nou prototip.

Și astfel a fost proiectat și construit cel mai bun bombardier care a zburat de când a început războiul. Ce fiasco ar fi însemnat pentru englezi, dacă nu s-ar fi procedat așa. Tipic !

— I-am spus tatei că avionul este un exemplu al geniului ingineriei britanice, zise Battersby.

— Un accident, băiete. O pură întâmplare. Dar e o frumusețe, o adevărată frumusețe.

— Ce noroc pe noi, spuse Binty Jones, mitralio-rul de la turela superioară, ridicându-și ochii din revista umoristică pe care o citea. Când se termină războiul, o să vindem epava asta bătrână vreunui muzeu.

— Numai la bani ți-e gândul, îl apostrofă Digby. Un limitat ca tine nici nu poate gândi altfel. Eu vorbeam însă de valoarea artistică, vorbeam de valoarea istorică, căci avioanele acestea, când se va termina războiul, vor sta, într-adevăr, la muzeu, dar vor

fi expuse drept capodopere ale artei, tehnicii şi culturii pe care le-a dat secolul douăzeci.

— Da, o să fim expuşi cu toţii la muzeu, spuse Lambert, sarcastic.

— Mă duc să-mi văd de treabă, răspunse Digby. Cu de-ăştia ca voi nu se poate discuta serios.

Următorul în seria de avioane aparţinând patrulei „B" şi garate aici era „L. Love"[1] pe care tocmai îl vopseau acum, dându-i un însemn şi un nume nou, pentru a acoperi cele cincisprezece bombe, de pe bordul anterior. Noul său nume era „Joe for King"[2], iar căpitanul său, Tommy Carter, un orfan din Newcastle, cu trăsături plăcute şi o claie de păr roşu, fugise de la orfelinat pentru a intra în poliţie. Într-o bună zi, însă, inspectorul îl surprinse citind „Das Kapital".

— Ce naiba faci cu porcăria aceea, Carter ?

— Studiez pentru cursurile serale, domnule. Dar am şi „Mein Kampf", în buzunarul celălalt.

— Să nu te mai prind că aduci otravă din asta în secţia mea, Carter. Ai înţeles ?

— Da, domnule inspector.

Două luni mai târziu se înrolase la aviaţie. Avea o mustaţă roşcată foarte stufoasă, pe care şi-o lăsase ca să ascundă cicatricea unei răni de pe buză, apoi prinsese curaj şi-i dăduse o formă ca de ghidon de bicicletă, foarte la modă printre aviatori. Tommy Carter mai trăia cu impresia că, intrând în aviaţie, făcuse cel mai minunat lucru din viaţa sa, iar „Joe

[1] Iubire (engl.).
[2] Joc de cuvinte ; în traducere liberă, ar însemna : „Stalio ales rege" (engl.).

for King", spunea el, era cel mai grozav Lancaster care zburase vreodată.

Avionul îndeplinise cincisprezece misiuni, iar echipajul lui Carter luase parte la opt dintre acestea. Excepţie făcea Collins, observatorul bombardier, singurul supravieţuitor al unei aterizări forţate, petrecute în luna februarie, care zburase în douăzeci şi nouă de misiuni, iar în seara aceasta îşi completa ciclul de operaţiuni, înainte de a pleca la odihnă.

Urma „Z Zebra", ascuns aproape complet de păduricea de frasini de la Warrens, unde chiar şi-n timpul zilei puteai vedea iepuri sălbatici alergând prin faţa locurilor de parcare. În pământul umed şi mirosind a ulei, căruia vârfurile aripilor „Zebrei" îi ţineau umbră, creşteau ciuperci băşica-porcului, bune de mâncat, iar toamna răsăreau tot felul de alte soiuri de ciuperci comestibile, viu colorate, cu cercuri sau pete, şi ciuperci lamelare, despre care spuneau că sunt otrăvitoare.

„Volkswagen", aşa îi spuneau „Zebrei", iar căpitanul său era Pilot Officer[1] Cornelius Fleming, un tânăr proaspăt înaintat în grad, cu trei sute de ore de zbor, un tip din York, închis în sine, şi cu o voce groasă şi calmă ; înainte de război fusese student la medicină. Fleming făcuse pilotajul elementar la Alberta. Luminile strălucitoare şi lipsa de etichetă a canadienilor i se păruseră surprinzătoare, în comparaţie cu întunericul Angliei camuflate, de unde abia plecase, iar uşurinţa cu care se pierduse, zburând deasupra preriei, îi dăduse o lecţie de-a dreptul înspăimântătoare. De trei ori pe săptămână. Fleming îi scria unei fete din Edmonton, Tracy Rybakowski, cu care avea de gînd să se însoare după răz-

[1] Corespunzător gradului de locotenent aviator (engl.)

boi şi să se stabilească în Canada, deşi părinţii lui nu ştiau deocamdată nimic de aceste planuri.

Amintirea scurtei perioade de timp în care fusese student la medicină se estompase atât de mult, încât abia mai realiza că, numai cu doi ani în urmă, singura sa ambiţie era aceea de a deveni medic. Nici pentru Flemig şi nici pentru ceilalţi membri din echipajul său nu constituise o surpriză faptul că, în calitate de noi veniţi, le fusese dat unul dintre cele mai prăpădite avioane pe care le avea baza. Când se urcaseră în el prima oară, nu mică le fusese surpriza descoperind că interiorul era plin cu ziare vechi şi cârpe murdare de ulei, iar toaleta tip Elsan nici măcar nu fusese curăţată cum trebuie şi că, peste toate acestea, plutea un iz persistent de transpiraţie, excremente şi carne putrezită. Fleming îşi obligase imediat întreg echipajul să curăţe avionul. Acum mirosea a ulei proaspăt, a metal lustruit şi şi a dezinfectante, sau, după cum remarcase, chiar el, „era curat ca-ntr-un spital", deşi regretase, în aceaşi clipă, comparaţia pe care o făcuse. Dându-i numele de „Volkswagen", Fleming încercase totodată să-i aranjeze o nouă înfăţişare bătrânei şi murdarei „Zebre". Atât observatorul bombardier din echipajul lui Fleming, cât şi mitraliorul de spate al acestuia erau ofiţeri, iar acum se-ngrămădiseră, împreună cu căpitanul lor, în jurul autoturismului acestuia, un Austin 7, căruia unul dintre electricieni tocmai îi schimba bobina de inducţie cu una din dotarea Ministerului Aerului ; de altfel, maşina intrase mai demult în reparaţii capitale, pe cheltuiala Maiestăţii Sale. Cei trei ofiţeri veniseră la patrula

„B" cu numai şase săptămâni în urmă, împreună cu ceilalţi membri ai echipajului de pe „Zebra", dar nu zburaseră până acum în nici o misiune. Îşi petreceau cea mai mare parte a timpului împreună, simţindu-se străini faţă de toţi ceilalţi, căci după cum remarcase însuşi Fleming de faţă cu Sweet, majoritatea membrilor patrulei „B", inclusiv ceilalţi patru oameni din echipajul lui Fleming, împărţeau popota subofiţerilor împreună cu mecanicii tereştri, iar atmosfera era aceea a unui club muncitoresc de provincie.

— Consideră-te norocos că nu faci şi tu parte din el, îi spuse Sweet, zâmbind, căci tot ce se discută acolo e legat de bani, băutură şi femei. Ş-apoi aşteaptă să mergi la o seară de dans la popota subofiţerilor, să vezi câţi nespălaţi...

Amabilităţile lui Sweet erau cu totul întâmplătoare, iar cei trei îl întâlneau extrem de rar. Majoritatea timpului se învârteau în jurul sediului patrulei „B" fără nici un scop precis, iar subofiţerii îi porecliseră „Speranţa". „Credinţa" şi „Milostenia", căci erau întocmai ca nişte episcopi lipsiţi de credinţă, în mijlocul unor iezuiţi cu limba otrăvită. Cei trei ofiţeri ştiau că pentru orice echipaj riscul pierderilor în primele trei misiuni erau mult mai mare decât în mod obişnuit, dar continuau să-şi schimbe între ei tot bagajul de cunoştinţe tehnice şi veşti primite de-acasă, aşteptând, liniştiţi, botezul focului. În sfârşit, ziua cea mare sosise.

La mai mult de o milă distanţă, de-a lungul aerodromului, Sweet putu să distingă pe cel mai apropiat dintre avioanele celeilalte patrule, iar în dreapta, dincolo de colină, se zărea turnul de control. Un meteorolog tocmai se urcase pe acoperişul turnului

şi citea rezultatele date de instrumentele din căsuţa de lemn, care le adăpostea. La capătul dinspre sud al pistei se afla postul de control al aerodromului, iar în spatele acestuia apărea clopotniţa bisericii din satul Little Warley, construită prin secolul al XIII-lea.

De aici, de la fereastră, Sweet avea o vedere de ansamblu. Îşi îndreptă privirile spre locul unde îi lăsase camioneta cu care se înapoiaseră din week-end. Aceasta tocmai făcuse o întorcere pe şoseaua principală, ce traversa satul, împărţindu-l în două, şi intra goală pe poarta principală, cu formularul 658 în regulă, completat şi semnat, aşa cum aranjase Sweet cu şeful transportului. Lângă spărtura din gard, sergentul Lambert îşi lua la revedere de la soţia sa, care urma să fie transportată apoi cu maşina spre secţia echipamente de protecţie, unde lucra.

— Fii drăguţ Eric şi spune-i lui Lambert că vreau să-i vorbesc. Şi încă ceva... m-am gândit că ar fi mai bine ca Bedfordul să se întoarcă direct la secţia transporturi. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla.

— Am să-i comunic imediat şoferului, spuse Eric.

— Şi cere-i scuze doamnei Lambert, dar va trebui să meargă pe jos. Îmi pare sincer rău, aşa să-i spui.

Îndată ce soldatul dispăru, Sweet îşi examină cu atenţie faţa în oglindă agăţată de perete ; se întrebă de ce oare devenea pielea lui roşie şi pistruiată. în loc să se bronzeze şi să arate şi el bine ca alţii.

— Ia bicicleta mea, Ruth, spuse Lambert.

— Nu pot să merg pe bicicletă, Sam. Şi, în nici un caz, nu în fusta asta de uniformă. Am să mă duc pe jos.

— Crezi că n-o să-ţi fie greu ?

— Nu-i decât o milă, o să-mi facă bine.

— Domnul Sweet vrea să-ţi vorbească şefule, spuse furierul. Lambert îşi sărută soţia, luându-şi la revedere de la ea.

— Tu ai să afli înaintea mea unde mergem în seara asta.

— Ai grijă de tine, Sam.

— Te iubesc, Ruth. Trec să te văd înainte de a pleca.

Îndreptându-se spre comanda patrulei, Sam observă un grup de aviatori aşteptând dubiţa „Naffi", care ducea ceaiul şi prăjiturile de dimineaţă. Se uită la ceas, era unsprezece fără zece.

În biroul său, Sweet tocmai spunea o glumă când Lambert intră : „Termină sergent !" spune ea. „Dar eu sunt un împuternicit al regelui". Cei doi furieri râseră împreună cu Sweet. Acesta mai zâmbea, când se-ntoarse spre Lambert.

— Ei, ne-a venit rândul Sambo. Se pare că toţi ceilalţi ne-au luat-o înainte. Ai face bine să-ţi aduni imediat echipajul şi să executaţi zborul de încercare cât se poate de repede. Căpitanii şi navigatorii trebuie să fie gata la orele 3,30 după-amiază, iar instructajul general se va ţine la 5.

— Pot să mă schimb din uniforma asta bună, albastră, în ţinută de lucru ?

— Asta înseamnă să vă întoarceţi cu toţii la popota subofiţerilor şi până faceţi duş, până vă bărbieriţi şi înghiţiţi nişte cafea, a şi trecut o jumătate de zi. Sweet îi zâmbi; plin de superioritate. Nu,

mai bine, pune-te imediat în mişcare şi împrumută caschete şi paraşute de la băieţii lui Tommy Carter sau de la echipajul domnului Fleming.

— Aţi auzit ceva în legătură cu obiectivul ?

— Chiar dacă aş fi auzit, tot n-aş putea să-l comunic băieţilor. Aranjă nişte hărţi pe birou. Apropo, voiam să-ţi spun că s-au produs nişte mici schimbări în echipaj şi, de mâine, tânărul Cohen va fi navigator pe „S Sweet" şi-l iau şi pe Digby la mine, iar băieţii mei Teddy şi Speke vor trece la tine. Ai noroc că pui mâna pe ei, Sambo, sunt ai naibii de pricepuţi.

— Dar cum se cheamă asta, transfer ? întrebă Lambert, uimit.

— Ei, ştiu că n-o să-ţi fie uşor, Sambo, nimănui nu-i plac treburile astea, mai ales atunci când membrii echipajului sunt atât de uniţi, ca într-o familie, dar Cohen e încă un cŏpil şi vreau să-l dădăcesc puţin.

Sweet descoperi un pachet de ţigări aruncat într-unul din sertarele biroului. Fuma foarte rar, dar acum avea un motiv cu totul special ; îi întinse şi lui Lambert pachetul, dar acesta refuză. Sweet îşi aprinse o ţigară, trase cu putere fumul în piept, apoi îl suflă, imediat, afară.

— Ştiu la ce te gândeşti, Sambo, dar, crede-mă este ultimul lucru din lume pe care l-aş fi făcut. Luă un pachet cu bomboane de mentă din sertar şi-l oferi din nou lui Lambert, dar acesta scuturâ din cap.

— Navigatorul dvs. pute, iar mitraliorul acela pe care vreţi să mi-l daţi, Speke, te face să te-ascunzi, spuse Lambert. Nu vreau să zbor cu ei. Nu vă ajunge că mi l-aţi luat pe Micky Murphy, mecanicul meu de bord împreună cu care efectuasem cincisprezece misiuni ?

— Aha, deci, asta era ! spuse Sweet. Ai impresia că ai făcut o afacere proastă. Dacă era vorba de Grimm, radiotelegrafistul ăla al tău care nu face nici două parale, nici nu ţi-ar fi păsat. Ei bine, amice, să-ţi intre în cap că eu nu merg pe considerente dintr-astea !

— Ba mi-ar fi păsat chiar dacă ar fi fost vorba de radiotelegrafist. Jimmy Grimm face şi el parte din echipajul meu şi nu vreau ca băieţii mei să fie mutaţi de colo-colo ca nişte piese pe o tablă de şah. Şi, în afară de asta, ei au încredere în mine şi n-am de gând să-i dezamăgesc. Ceea ce vă spun este valabil pentru oricare dintre ei.

Sweet puse ţigara în scrumieră şi începu să se plimbe agitat prin încăpere, apoi îl luă pe Lambert după umeri, încercând să-l consoleze.

— Haide, haide, Sambo, vino-ţi în fire. Te-ai supărat pe mine, dar nu spune cine ştie ce lucruri pe care mai târziu ai putea să le regreţi. Nu pot să sufăr certurile şi supărările de nici un fel. Doar ştii asta.

„Da, gândi Lambert, cu condiţia ca totul să iasă cum vrei tu."

— Ascultă bătrîne, noul aranjament intră în vigoare abia de mâine. N-a fost ideea mea, pe cuvânt de onoare, nu ştiu ce birocrat de la comandă o fi hotărât asta. ! Dar nu te mai enerva, atât că până mâine s-ar putea să crăpăm cu toţii, nu ? Sweet zâmbi, făcând un efort să-l înveselească pe Lambert, dar nu reuşi.

— Dacă asta-i tot ce-aveţi să-mi spuneţi, mă duc la treabă, domnule.

— Bravo, Sambo. Îi strânse mâna lui Lambert,

plin de afecțiune. Ascultă, bătrâne, poate îl prind mâine pe comandant, la popota ofițerilor și-atunci o să-l înghesui într-un colț și-o să-l amenințcă bombardăm Ministerul Aerului dacă nu te lasă să-ți păstrezi vechiul tău echipaj.

— Vreau să-i vorbesc personal, spuse Lambert.

— N-ai idee ce-ngust la minte e. Nătărăii ăștia bătrâni ca el sunt o adevărată pacoste pentru națiune. Nu cred că ai face bine nici măcar dacă i-ai cere să te primească în audiență. Va trebui să ai încredere în mine căci dacă nici eu n-am să reușesc să-l conving pe bătrân, după ce va fi golit câteva pahare, nu știu cine ar putea fi în stare s-o facă ; în nici un caz tu, dis-de-dimineață, în biroul escadrilei. Sweet râse absent, apoi întrebă : Nu cumva te-ai răzgândit în legătură cu meciul de crichet ? La sfârșitul săptămânii jucăm contra celor din Bestecidge și sunt foarte tari.

— Mă tem că sunt ocupat la sfârșitul săptămânii, domnule.

— Păcat. Ar fi contat foarte mult, apropo de atitudinea bătrânului. Lambert nu răspunse, iar Sweet adăugă : Mai gândește-te, Sambo, două-trei victorii la crichet, în special când e vorba de meciuri între comandamente — te-ar putea pune foarte bine cu bătrânul. Și cu mine. Zâmbi, ca să arate că glumește. Nu că aș ezita vreun moment să te sprijin, doar știi bine.

Se auzi un ciocănit în ușă. Era sergentul Murphy, mecanicul de bord mutat, nu demult, din echipajul lui Lambert în cel al lui Sweet. Un irlandez solid, foarte alb la față, cu maxilarul inferior pătrat și ieșit mult în afară ; când zâmbea, dezgolea gingiile cu o mulțime de dinți lipsă, pe care, cu toate acestea, le afișa, la fel de des și de regulat precum respira. Murphy aruncă o privire în treacăt spre Lambert și zâmbi.

— Ei, spuse Sweet, ai găsit ce avea jamba trenului de aterizare ?

— Am golit-o toată și arată frumoasă ca o monedă de 9 bănuți, dar n-am găsit nimic în neregulă... să nu fie cumva micro-comutatorul.

— Nu e micro-comutatorul de vină, spuse Sweet.

— Ați încercat să mișcați de câteva ori maneta ? întrebă Murphy.

Dar Sweet îi aruncă înapoi întrebarea :

— Ești sigur că ai comutat pe acțiune manuală, Paddy ?

— Dar a fost primul lucru pe care l-am făcut, domnule.

— Învață-te odată pentru totdeauna să-mi spui căpitan, Paddy, insistă Sweet. Afurisitul acela de lichid hidraulic e de vină, doar ți-am spus să nu pui decât Intava 675.

— Vara nu contează prea mult din care se folosește, spuse Murphy. Continui să cred că totul e-n regulă, trenurile de aterizare se mai înțepenesc și le câteodată, dar acționând maneta de câteva ori la când se-ntâmplă să-și dea drumul, nu-i nevoie de aer comprimat, fiindcă e al naibii de rău când intră aer comprimat.

— Eu hotărăsc când folosim aer comprimat, șefule ! Când crezi că poți să-l termini ?

— E încă pe cricuri, iar băieții vor să mai încerce de câteva ori trenul de aterizare, ca să fim siguri ; nu strică să facem un control general întregului sistem, apoi umplem din nou butelia cu aer de

rezervă, umplem rezervorul, notăm 700 și-i dăm drumul. Sergentul Murphy, zâmbi nervos.

— Pentru Dumnezeu, Paddy, isprăvește cu rânjetul ăsta !, strigă Sweet. „S Sweet" trebuie neapărat să ajungă la noapte peste țara friților și n-am de gând să scap prilejul acesta, așa că mișcă-te. Și vezi să nu mai încurci lichidele hidraulice când faci plinul.

Murphy tocmai era pe cale să-i explice ce scria în manualul de instrucțiuni despre lichidele hidraulice, dar se răzgândi.

— Mecanicii aceștia încearcă să ne amețească cu știința lor, îi spuse Sweet lui Lambert, când sergentul Murphy plecă.

— Aveți dreptate, răspunse Lambert, fără chef.

— Ce să-i faci, Sambo, toți dorim ca patrula „B" să fie cea mai formidabilă patrulă de bombardiere din toată Anglia de est, nu ? Îi zâmbi încurajator lui Lambert plăcându-i să creadă că acesta nu se mai gândește la faptul că își pierdea echipajul. La Sweet era o chestiune de onoare personală să fie considerat unul dintre cei mai democrați ofițeri de la bază și chiar începuse să circule zvonul că, la dansul de la popota subofițerilor, Sweet avea să apară îmbrăcat în uniformă de sergent. Ba, uneori, chiar putea fi înduplecat să cânte „Tea For Two" aproape de microfon, iar sergenții apreciau foarte mult un ofițer care știa să fie unul de-ai lor.

Din păcate, apărea câte un nenorocit ca Lambert, care strica totul. Eric, furierul, își întoarse privirea spre ușă :

— Veți avea nevoie de mașină la prânz, domnule, ca să vă ducă la popota ofițerilor ?

— Bineînțeles, răspunse Sweet. Nu era decât un sfert de milă distanță, până acolo, pe scurtătură, dar cărăruia aceea era întotdeauna plină de noroi.

Cu o săptămână în urmă se simțise îngrozitor de prost când un măgar de ofițer de la popotă arătase spre pantofii lui, strigând în gura mare :

— Ai condus patrula „B" la asalt, Sweet ? Să știi că asta n-ajută să-ți crească pofta de mâncare !

Până și Munro, comandantul de escadrilă, râsese împreună cu ceilalți. Bine că nu fusese și colonelul acolo ; bătrânul acela zaharisit, un adevărat guler scrobit de la Sandhurst [1], extrem de pedant și foarte exigent când era vorba de ținuta ofițerilor, care nu le permitea niciodată să vină la popotă îmbrăcați în uniforma de zbor, nici măcar în pulovere, iar când îi conducea la masă, își lua un aer aferat de mare ducesă, spunând. :

— Am fost angajat să ucid frați, de parcă mulți nemți văzuse el în viața lui !

Totuși, se auzea că Munro va primi comanda unei baze și, cine știe, poate că avea de gând să-i ofere unui capitan funcția sa și șansa unei avansări.

— Bine, Sambo, băiatule, du-te și pregătește-te pentru zborul de încercare. Apoi, după câteva secunde : Apropo, Lambert. Acesta se întoarse. Armurierii au scos un panou de la turela din spate. Tu le-ai dat voie ?

— Da, eu.

[1] Academia Militară de la Sandhurst.

Atitudinea sigură de sine a lui Lambert îl făcu pe Sweet să-şi închipuie că permisiunea putea să fie mult mai de sus. Încercă, prudent :

— Ce ţi-a venit ?

— Nu-i o idee rea, se poate obţine o vizibilitate mult mai bună.

— Crezi că se poate vedea mai bine decât printr-un hublou din perspex, curat şi bine lustruit ?

— Doar şi dumneavoastră aţi deschis fereastra, acum două minute, ca să puteţi vedea mai bine ce fac !

Sweet zâmbi, iar Lambert adăugă :

— Oricum, perspexul era zgâriat rău de tot şi armurierul tocmai se pregătea să-l înlocuiască, dar am hotărât că merită să încercăm. Sweet zâmbi din nou :

— Este doar o chestiune de principiu, sergent, şi de maniere. Oricum, în calitate de comandant, mi-ar fi plăcut să fiu şi eu informat.

— Dar am scris o notă informativă, care se afla pe biroul dumneavoastră joia trecută şi care s-a întors aprobată şi semnată, aşa să i-am dat drumul.

— A, da, bineînţeles. Voiam să spun că mi-ar fi plăcut să fiu informat cum s-a făcut treaba. A fost o idee bună, Lambert !

— A fost ideea sergentului Gordon, domnule. Dacă merge, lui i se cuvin laudele, nu mie !

— Bine, Lambert. Du-te acum, băiatule, şi nu uita, când ieşi, de fondul pentru pomul de Crăciun.

Lambert, cu patru ani mai în vârstă ca Sweet şi cu cel puţin cincisprezece centimetri mai înalt, salută şi ieşi.

Caporalul Ruth Lambert făcuse o bucăţică din

drum, când o ajunse din urmă Bedfordul. Şoferul o aşteptase.

— Poftiţi, doamnă Lambert, spuse acesta. Urcaţi.

— Mulţumesc.

— La naiba cu toţi ofiţerii, continuă şoferul.

Când trecură pe lângă locul unde era parcat avionul „Creaking Door", unul din motoarele acestuia tocmai era pus în funcţiune şi patru păsări speriate de zgomot se ridicară din şanţ, zburând drept prin faţa camionetei, dar şoferul frână la timp şi bietele vietăţi apucară să se ridice în aer.

— Ciori, remarcă şoferul. Pe la noi se spune : „One For Sorrow, Two For Mihrt, Three For a Wedding, Four For a Birth"[1]. Se uită la Ruth şi rânji „Patru pentru o naştere," repetă el.

— Numai trei dintre ele erau ciori, spuse Ruth.

— Eh, oricum, tot nu cred în poveştile astea.

Porniseră şi alte motoare, în afară de cele de pe „Door" şi zgomotul deveni de-a dreptul asurzitor. Sergentul Worthington îl aşteptă pe Lambert şi se îndreptară spre avion, fără să scoată un cuvînt. Worthington avea douăzeci şi opt de ani de când lucra în aviaţie. Hainele pe care le purta erau întotdeauna călcate şi scrobite şi cravata înnodată strâns în jurul gâtului. Cu o faţă roşie şi foarte lucioasă, arăta ca scos din cutie, fiind omul care începând lucrul la un motor plin de ulei, la care avea de furcă câteva ceasuri, termina fără să i se fi clintit un fir de păr din cap. Worthington avea o părere destul de proastă despre cei care intraseră în aviaţie după ce începuse războiul, catalogându-i fără milă drept simpli ama-

[1] Una e durere, două sunt bucurie, trei înseamnă nuntă, iar patru naştere (engl.).

tori. „Care război, băieţică“ ? ! Ceea ce-l enerva cel mai tare era felul în care se acorda gradul de sergent şi permisiunea de a merge la popotă, după părerea lui, o adevărată erezie.

În zilele cu vreme rea, stătea uneori, la bar, bând halbă după halbă şi istorisind tuturor celor care doreau să-l asculte Odiseea sa din timpurile de pace în drum spre această Itacă, povestindu-le de acel aprilie al lui 1917, care le dăduse atâta bătaie de cap, de greutăţile întâmpinate la trecătoarea Khyber şi de plictiseala de moarte îndurată la Habbanijah sau de cruzimile înspăimântătoare de la centrul din Uxbridge. Adeseori nu băga de seamă că majoritatea celor care-l ascultau, cu respiraţia tăiată; erau membrii tineri ai echipajelor care aveau grijă ca halbele de bere să se succeadă în mod ritmic ; cu timpul. tiradele sale deveniseră mai mult hazlii decât usturătoare. Cu Lambert însă se purta cu totul altfel. Acesta intrase în aviaţie în 1938 şi în ochii lui Worthington era unul dintre puţinii „aviatori adevăraţi“ ai bazei. În ianuarie 1936, Lambert devenise pilot auxiliar ; îi fusese imposibil să plece timp de şase săptămâni de la garajul unde lucra, iar un director găsise de cuviinţă că era o idee grozavă să-ţi faci reclamă că ai printre angajaţi un pilot calificat şi, mai apoi, să-l concediezi fără să-l plăteşti. Lambert plecase la un aerodrom din Scoţia şi fusese primul sergent din Rezerva de voluntari instruit după noile metode. Cum, la terminarea orelor de curs rămânea întotdeauna singur, la fiecare sfârşit de săptămână, indiferent dacă vremea era bună sau rea, se dedica cu multă plăcere antrenamentului. Zburase pe Hawker Harts şi, câteodată, ca o răsplată deosebită, pe un

Fury. Ca să fie mai aproape de avioane, se angajase ca montor la un club aeronautic care împărţea acelaşi teren cu rezerviştii din R.A.F. Când şi când, conducerea clubului îi dădea voie să facă proba câte unui avion sau să zboare ca instructor :

— Urcă-l sus şi fă-i un zbor de antrenament cu dublă comandă, câteva tonouri[1] şi un luping[2]. Fără vrile[3] şi nu-l lăsa pe mucos să aterizeze singur, pentru nimic în lume !

— Am înţeles şi vă mulţumesc, domnule.

— N-are cine altcineva să meargă, Lambert, sunt numai eu singur aici şi nu pot să părăsesc biroul.

În 1938, R.A.F. oferise piloţilor din Rezerva de voluntari care făcuseră peste două sute cincizeci de ore de zbor, posibilitatea de a se antrena timp de şase săptămâni, în cadrul unei escadrile active a Forţelor Aeriene. Lambert se prezentă imediat şi, după alte şase săptămîni de zbor pe avioane Hurricane, era primit în cadrul Forţelor Aeriene active, dar fu dezamăgit aflând că avea să zboare pe bimotoare, mai ales că după izbucnirea războiului, foştii săi colegi din Rezerva de voluntari zburau pe Hurricane noi, nouţe. Oricum, bimotoarele dădeau naştere la tot soiul de complicaţii în timpul războiului, iar lui îi plăcea aventura. Când, după câteva zboruri pe avioane Wellington şi DFM, puse, pentru prima dată, mâna pe un Stirling, invidia sa faţă de piloţii de vînătoare dispăru. Avioanele cu patru mo-

[1] Tonou sau dublă răsturnare a avionului.
[2] Manevră executată de avion în jurul unei traiectorii curbe, în plan aproape vertical.
[3] Vrilă sau tirbuşon = manevră în care avionul cade de-a lungul unei traiectorii elicoidale, cu axa verticală. Mişcare de autorotaţie a unui avion în jurul unei axe verticale.

toare, mai ales că, după izbucnirea războiului, trebuia să fie angajat în R.A.F. pentru a zbura pe unul din ele, apoi Lambert o făcea cu toată plăcerea.

Worthington își puse ochelarii și se uită în caietul cu rezultatele testării motoarelor, înainte de a citi numele celor care se îngrijiseră de „Creaking Door", căci devenise foarte posesiv când era vorba de avioane. După părerea sa cei de la Ministerul Aerului îi încredințaseră acest aparat să aibă personal grijă de el, și bine făcuseră. Cu toate că nu considera nici o clipă bombardierul ca pe o proprietate personală, era îngrijorat ori de câte ori Lambert împreună cu echipajul său de amatori i-l luau peste noapte și-l supuneau la tot soiul de manevre nepotrivite, bruscate, și spirale strânse, ba, câteodată, îl aduceau înapoi ciuruit de schijele dușmanului.

Bătrânul mecanic îl pofti pe Lambert să urce, pipăind și mângâind fiecare mâner și fiecare perete despărțitor, purtându-se întocmai ca un doctoraș tânăr și desfrânat cu o fetișcană. Culoarele de trecere și mânerele în locurile unde atâția le mângâiaseră la fel, străluceau precum argintăria proaspăt lustruită.

În interiorul fuselajului îngust, ce nu depășea în lățime o mașină de curse, de dimensiuni reduse, era întuneric beznă și aer închis, de nerespirat. Se aplecară, ca să înainteze. Worthington continuă să vorbească. Vocea lui avea o rezonanță puternică, și își sublinia cuvintele lovind cu degetele în metal. Acesta suna trist și parcă afectuos, totodată, întocmai ca un pacient nervos, care tresare în mâinile specialistului.

— E o bătrână afurisită „Ușa" asta, Sam, spuse Worthington și nici măcar nu întinerește. Îi lăsă timp lui Lambert să se așeze pe scaunul îngust de pilot

și să arunce, în treacăt, o privire afară, spre a se convinge că mecanicii erau adânciți în lucru la unul din motoarele de pe dreapta.

— Dinamul din dreapta nu dădea mai mult de o jumătate de volt, azi dimineață, în timpul rulării, și am descoperit o legătură greșită, deși tot mai cred că el are ceva. Citirile sunt ridicate. Mecanicul tău de bord va supraveghea aparatele în timpul zborului de probă. Worthington îndrăzni să surâdă. I-am făcut capul mare sărmanului copil, fiindcă acumulatorii vor exploda dacă se supraîncarcă : oxigen și hidrogen, înțelegi ?

— Am auzit, Worthy. Lambert luă mansa și își puse picioarele pe palonier.

— Ei, da, o să vină vremea când ai să te bucuri că sunt cicălitor ca o babă. Descoperi o mică pată pe perspexul parbrizului, își scoase imediat batista albă, proaspăt spălată, și o curăță.

— Crezi că dinamul e singura problemă ?

— Pe cinstea mea, în afară de dinam, totul merge strună. Consumul mediu al avioanelor din escadrila noastră este de 13,2 pinte [1] pe oră, pe când motoarele lui „Door" consumă mult mai puțin : 11,5, 12,8, 10,5 și 12,4. Bun avion, al naibii de bun. Worthington îi dădu lui Lambert registrul de observații tehnice.

— Zbor de probă, șefule, imediat. Și roagă-i pe cei de la popota subofițerilor să pună deoparte porțiile de prânz pentru șapte persoane.

— Iar avem plăcintă cu carne, spuse Worthington, sau ceea ce numesc ei plăcintă cu carne. În tot

[1] pintă = 0,568 l.

cazul, e oribilă. Domnul Sweet știe care e obiectivul ?

— Chiar dacă știe, nu vrea să spună. Dar dacă va fi lună plină, vom face, probabil, zboruri de recunoaștere.

Worthington scutură din cap :

— N-aș crede. Se pregătesc muniții multe, bombe de mare putere, material incendiar cu toptanul, ba chiar și indicatoare de țintă, trebuie să fie un oraș. Și-apoi, suntem pe tipul doi de rezervoare : șase sute cincizeci de galoane de „limonadă", la un consum de un galon pe milă, plus zece la sută pentru situații neprevăzute... ies cam trei sute de mile, ce zici ?

— Nu putem merge prea departe în nopțile astea scurte de vară, aprecie Lambert, încercînd să evite ceea ce era de neevitat.

— Valea Ruhrului, continuă Worthington.

— „Valea plângerii", spuse Lambert cu tristețe. Ce-o să se mai bucure, băieții !

— Dacă afurisitul acela de dinam îți face vreo figură, întoarce-te imediat, nu încerca să forțezi lucrurile. O.K. ?

— O.K., răspunse Lambert. Se întrebă dacă nu cumva Worthy îi spunea toate astea doar ca să-i dea o portiță de scăpare, căci nu era el omul care să critice în așa hal avionul și, pe deasupra, și în mod gratuit.

— Talpă, e umplută, parcă, cu talpă, de asta are un gust atît de rău plăcinta, spuse Worthington.

Își întoarseră amândoi capetele în direcția opusă, spre „Joe for King". Lambert remarcă :

— E caraghios, șefule, să vopsești pe avion numărul de misiuni făcute. Nici unul din numerele înscrise pe avioanele noastre nu coincide cu numărul de misiuni în care a zburat echipajul respectiv, ci doar cu zborurile făcute de aparatul propriu-zis, ca și când avionul ar pleca singur să bombardeze Germania, din proprie inițiativă și din dorință de răzbunare, iar pe noi ne-ar lua doar așa, în plimbare, până acolo.

Worthington trase concluzia că erau cu toții cam nervoși din pricina emoției cu care anticipau misiunea :

— Avioanele vechi poartă noroc, Sam.

— Am, uneori, impresia că mașinile nemțești se bat cu cele englezești, și-atât.

Worthington se uită la ochii încercănați ai lui Lambert.

— Obișnuiești să bei fiule ? întrebă el, încet. Lambert scutură din cap.

— Dormi bine ?

— Mă trezesc tot timpul, admise Lambert. Am un vis ciudat, care se repetă mereu — ceva despre ziua de naștere a unui băiețel. Se face că băiețelul are în față un tort cu șase lumânări aprinse și, când se-ndreaptă spre masă, ca să sufle în ele, capul i se topește de parcă ar fi de ceară. Curios vis, nu ? Vreau să spun, cu atât mai mult cu cât nici măcar n-am copii.

— Ai fost la doctor ?

— Doctorul are impresia că toată aviația se împarte în ofițeri și bolnavi închipuiți. Atunci cum pot eu să mă duc și să-i spun că sunt bolnav, din cauza unui vis ? !

— Da, nici pe băieţii mei nu i-a prea ajutat. Oricum, poate n-ai să mai visezi visul acela de vreme ce mi l-ai povestit.

— Cred că afurisita asta de mâncare de la popotă e de vină, spuse Lambert, râzând, şi se-ntrebă cum de ştiuse Worthington, că el nu pomenise nimănui de visul său.

— Nu te gândi prea mult la asta. Worthington schimbă subiectul : nu joci în meciul de crichet, Sam ? Mi-ar plăcea să mai văd servicii din alea lente !

— Îmi duc doamna la Londra !

Stingherit, Worthington muie un deget în salivă şi şterse un colţ al perspexului, unde nu se putuse ajunge cu cârpa de lustruit, apoi spuse timid :

— N-ai să poţi scăpa de ei, Sam. Am mai văzut treburi din astea. De ce nu vrei să joci câteva jocuri. să termini cu nătărăii ăştia, ca să nu-ţi mai sară în cap ?

— Asta mă-ntreb şi eu, şefule.

Worthington sfârşi de curăţat pata minusculă de pe parbriz, apoi se uită la Lambert.

— Asta ar fi cel mai înţelept lucru, fiule, ascultă-mă pe mine. Nu poţi să lupţi şi cu Luftwaffe şi cu aviaţia britanică în acelaşi timp. Joacă, e lucrul cel mai cuminte, mai comod şi mai logic pe care-l poţi face, n-ai de ales.

— Atunci, probabil că tocmai din cauza asta nu vreau, spuse Lambert.

Worthington se uită lung la prietenul său. Prea i se întâmplaseră multe necazuri : luptase prea mult, pierduse prea mulţi camarazi şi era copleşit de grija ce o purta echipajului său. Hotărât lucru, Lambert era într-un impas, gândi Worthington. Îl

mai văzuse şi altădată în starea asta, aşa că scutură mâhnit din cap şi schimbă vorba :

— Dumnezeule, ia te uită ce-i acolo !

De jur împrejurul aerodromului Warley Fen, avioanele de tip Lancaster ale escadrilei erau încărcate cu bombe. Tractoare conduse de şoferiţe le transportau şi le ordonau sub trapele deschise ale lansatoarelor. Bombe vopsite în verde închis, de toate formele şi mărimile posibile, deşi majoritatea erau de cinci sute de livre, cu destinaţii multiple, şi de capacitate medie, cu pereţi groşi de oţel şi cu o încărcătură relativ mică de explozibil, fiind cele mai larg folosite dar şi cele mai ineficace, căci, din zece lansate la ţintă, dacă reuşeau să explodeze cel mult şase.

Când începuse războiul, bombele Comandamentului Aviaţiei erau mici, iar manualele cu instrucţiuni recomandau folosirea celei de 40 de livre doar pentru distrugerea unei clădiri (dacă, bineînţeles, era ocupată de trupe inamice), iar pentru rafinării se indica o bombă de 250 de livre. Ineficacitatea vechilor tipuri de bombe şi noul gen de război cereau însă arme mai sofisticate. De o forţă uriaşă, containere de opt mii de livre, ceva mai mari decât un coş de gunoi, şi fără cap sau coadă, erau pline ochi cu material exploziv. Denumite bombe de mare putere, sau mine aeriene, proiectate pentru a distruge clădiri, numai una singură putea şterge de pe suprafaţa pământului o stradă întreagă. Bombe-mamă, de forme ciudate, erau încărcate cu câte nouăzeci de bombe în formă de bastonaşe, din magneziu, în greutate de patru livre, care, prin ardere, împrăştiau flăcări albe şi aprindeau absolut tot ce-ar fi atins în cale.

Erau şi bombe de semnalizare, căci escadrila avea şi misiunea de eclerare. Bombele de semnalizare explodau în nuanţe simpatice de roşu, galben şi verde, fiecare culoare denotând şi experienţa echipajului care le arunca. Cu greu puteai afla bombe de semnalizare mai „simpatice" decât „panseluţele roz". De capacitate medie, în greutate de patru mii de livre, încărcate cu benzol, cauciuc şi fosfor, acestea luau foc la simpla atingere de un corp solid şi ardeau cu o flamă mare, trandafirie, uşor de distins de la o distanţă de câteva mile.

Bombe „simpatice" sau „mai puţin simpatice", erau încărcate acum cu grijă în pântecele negre ale bombardierelor, poziţia lor în interiorul camerei lansatoarelor, fiind determinată prin calcule speciale, iar dispozitivul de declanşare şi lansare fusese astfel reglat încât simpla atingere a butonului de declanşare de către ochitor putea să elibereze o cantitate foarte mare, fără să schimbe centrul de greutate al avionului. Ampenajul fiecărei bombe fusese îndreptat, iar pereţii ei bine curăţaţi, pentru ca echilibrul să nu fie influenţat în momentul căderii nici măcar de o pată cât de mică de noroi.

Armurierii lucrau cu grijă, amintindu-şi probabil de accidentul de la Scampton, „din martie", trecut, când o bombă de patru mii de livre — o „gogoaşă", cum îi spuneau ei — căzuse din avion în timpul încărcării, explodase, iar suflul distrusese complet şase avioane Lancaster şi avariase grav alte cinci.

De data aceasta, prima victimă a raidului în pregătire muri la orele 12,4 după orarul de vară al Angliei, la patrula „B", din pricina neatenţiei.

S-a întâmplat la avionul lui Tommy Carter. Suporturile fuseseră coborâte din camera lansatoarelor şi bombele urcate pe ele. Încărcarea avionului se termină şi soldatul Jenkins, o femeie, trase căruciorul cât mai departe de carlingă. Soldatul Grigson, electrician, şedea în interiorul turelei de spate, de unde putea vedea biroul căpitanului Sweet, aflându-se destul de departe de uşa avionului pentru a avea timp să sară în picioare şi să simuleze că verifică legăturile, dacă s-ar fi întâmplat ca vreun subofiţer să urce în aparat. Era o ascunzătoare foarte bună, în care putea să fumeze în tihnă o ţigară, lucru interzis, de altfel, cu desăvârşire.

Soldatul McDonald, armurier, înşurubase focoase toată dimineaţa şi se vârî sub camera lansatoarelor, ca să verifice suportul fiecărei bombe. Observă că una din gheare avea două zgârieturi ; se gândi că erau rămăşiţe de şrapnel, de la vreo misiune anterioară.

Apucă gheara de metal şi o smuci cu putere, iar o parte din ea i se rupse în mână. „Dumnezeule !" exclamă McDonald, în timp ce bomba de o mie de livre se desprinse şi căzu peste el, fără să explodeze, dar, în clipa în care atinse pământul, aerodromul se cutremură. În interiorul bombardierului, soldatul Grigson, care-şi fumase ţigara abia pe jumătate, îşi dădu imediat seama ce se întâmplase. Se târî afară, alergă spre tractor şi mută căruciorul, cu bombele care mai rămăseseră, cât mai departe de avion, apoi decuplă căruciorul şi plecă doar cu tractorul, cât putu mai repede, să raporteze sergentului armurier, singura persoană de pe Warley care alerga către locul accidentului. Grigson îşi uitase însă ţigara aprinsă în gură, iar când sergentul dădu cu ochii de el, începu să urle cuprins de o furie cumplită: îi făcu după aceea raport, iar Grigson fu pedepsit cu şapte

zile de serviciu suplimentar la pichetul de pază al incendiilor.

Nimeni nu simți șocul mai bine decât caporalul montor Henry Gilbert, în vârstă de patruzeci și trei de ani, pictor amator până să înceapă războiul și care căpătase o reputație de artist la baza aeriană de la Warley Fen.

Scara pe care se cocoțase Gilbert era proptită de botul avionului, în clipa în care bomba se rostogoli peste McDonald, la mai puțin de patru iarzi. Scara se mișcă atât de tare încât caporalul Gilbert rămase cu pensula în aer. Tocmai terminase un portret reușit al lui Stalin, cu coroană pe cap, și era pe cale să isprăvească de scris „Joe for King" sub el. Mai târziu, mult mai târziu, avea să-și continue treaba, dar ultimele litere ieșiseră tremurate.

Toți cei din patrula „B" se uitau acum îngroziți spre „Joe for King".

— Maică Precistă ! spuse Micky Murphy, care escamotase, pentru a patra oară, trenul de aterizare de la avionul lui Sweet, când simți zguduitura sub picioare. Se trânti imediat la pământ, împreună cu Battersby și cu alți doi montori, și așteptă explozia, mormăind : Și tocmai în afurisita asta de uniformă albastră, cea mai bună pe care-o am...

— A fost la „L Love", îi spuse Worthington lui Lambert, oprindu-se din alergat și privind înapoi.

— Ți-ai pierdut cumva proteza, Bert ? strigase electricianul de pe „Door" colegului său, cu care obișnuia să întindă capcane pentru iepuri de-a lungul lizierei pădurii din spatele patrulei „B", căci amândoi căzuseră într-un șanț.

— Pe cinstea mea, cineva o să fie pus în furci pentru treaba asta, prezise Digby, privind spre capătul opus al aerodromului, unde era parcat „Joe for King".

— Ai grijă să nu-ți cadă pe bătătură, murmură caporalul armurier Hancock, care tocmai introducea o bombă identică în „Volkswagen". Se opri din lucru și se ghemui pe pistă. Fleming și ceilalți doi ofițeri din echipajul său, care supravegheaseră încărcarea, nici măcar nu clipiră. Se priviră doar unul pe altul, fără să scoată un cuvânt.

Trecură patruzeci și cinci de minute până ce montorii terminară de fixat o nouă clemă la „Joe for King", timp în care bomba, partea inferioară a trapei din dreapta a lansatoarelor și pista fură stropite din belșug cu apă de către echipa de serviciu. Ambulanța veni și plecă — de asemenea și comandantul, adjutantul și doctorul escadrilei.

Doi pompieri, în salopete noi și albe, din asbest, se învârteau pe lângă ei, cu niște figuri palide și privirile îngrozite ! Rămășițele pământești ale lui McDonald fură duse într-un șopron din spatele secției medicale — denumit în unele împrejurări morgă — iar un furier de la statul major al escadrilei trimise imediat o telegramă fulger, prin care-l înștiința pe tatăl lui McDonald, din Dundee, de cele întâmplate.

Doi armurieri introduseră o nouă bombă în camera lansatoarelor, în locul celei care căzuse și care fu dusă la cel mai îndepărtat punct al aerodromului, unde trebuia să aștepte sosirea echipei de dezamorsare a bombelor neexplodate.

La numai o oră după accident, avionul era încărcat din nou cu bombe și declarat gata de zbor, dar Tommy Carter, fostul polițist din Newcastle, care trebuia să-l piloteze în noaptea aceea, declară că întâmplarea era de rău augur.

CAPITOLUL 7

Altgarten era un mic orășel de provincie, cu numai cinci mii de locuitori, dintre care, aproape cinci sute veniți abia din luna martie, a acelui an, adică de când începuse așa-numita bătălie a Ruhrului, în cadrul căreia aliații bombardau provincia în mod regulat și sistematic.

În evul mediu, orășelul începuse să înflorească din punct de vedere economic, fiind străbătut de drumurile comerciale care legau Germania de Olanda, iar țesăturile flamande se întâlneau aici cu fierul vândut de nemți. La răscrucea acestor drumuri fusese ridicată o mare mănăstire de călugări, iar peste râuleț ul ce mai susura și acum de-a lungul actualei Mauerstrasse, în partea cea mai de răsărit a orașului, fusese construit un pod larg și frumos de piatră. Ulterior însă apăru o nouă rută, care deveni principalul drum comercial, traversând regiunea pe la sud și legând orașul Köln de Bruges, important port la mare, în care acostau corăbii încărcate cu mărfuri tocmai de la Veneția. Altgarten rămase astfel un simplu punct pe hartă, o localitate micuță, în care, pe vremuri, călătorii își schimbau sau adăpau caii și înghițeau la repezeală o cană de bere, spre a o porni iar la drum, către granița olandeză ori către Köln, grăbiți să ajungă înainte de căderea întunericului.

Mănăstirea deveni curând o ruină, iar livezile acesteia — a căror faimă ajunsese până la Amster-

dam — căzură în sălbăticie, apoi fură înghiţite de oraş. Dintre clădirile medievale mai rămăsese doar biserica Liebefrau, iar pe câmpiile din jurul orăşelului răsăriră livezi şi grădini întinse de zarzavaturi, alături de un şir întreg de sere, ce atrăgeau soarele ca într-o capcană. Tot în Altgarten se construiseră şi câteva fabrici de mătase, iar în atelierele din spatele fermei lui Frau Kersten, confecţionau paraşute aproape două sute de oameni, în marea majoritate femei.

Platoul din jurul bisericii Liebefrau, un triunghi pietruit şi, înconjurat cu case construite tocmai în secolul XVII, era considerat centrul oraşului. De câte ori treceau convoaie militare, poliţiştii erau obligaţi să le dirijeze spre Bismarkstrasse, pe lângă gară, căci camioanele de mare tonaj nu s-ar fi putut strecura pe străzile înguste şi întortocheate ale străvechiului oraş.

Războiul adusese modificări importante în viaţa Altgartenului şi a locuitorilor săi ; puţini dintre aceştia mai fuseseră martorii unor prefaceri atât de spectaculoase, care ameninţau să schimbe cu totul faţa Europei. Florile şi fructele din grădini lăsaseră loc, ce e drept, creşterii legumelor, dar asta se întâmplase cu mult înainte de începerea războiului. Fabrica nefolosită, de lângă cea de bere, devenise lagăr pentru prizonierii de război ruşi care lucrau la lărgirea drumului principal şi, judecând după ritmul muncii lor, aveau să mai rămână acolo câţiva ani.

Spitalul din oraş fusese extins, în special de când începuse să crească numărul raidurilor aeriene pe deasupra provinciei ; i se construise şi o anexă, iar Crucea Roşie înfiinţă un centru de pregătire pentru

„Samaritene", tinere care urmau un curs intensiv, de trei săptămâni, ca să devină infirmiere. Alături de aceste clădiri se afla o tabără, unde erau aduşi, în convalescenţă, invalizi de pe Frontul de răsărit, care învăţau aici să-şi folosească membrele artificiale, să meargă în cârje şi să se adapteze la noul lor mod de viaţă. Construcţiile acestea dominau parcă oraşul, iar, în câte o după-amiază, Dorfstrasse mişuna de cadre militare şi soldaţi, făcându-i pe localnici să nu se mai simtă deloc în largul lor.

La Winkel, unde pe vremuri se întindea o mare de flori, fuseseră construite cazărmi pentru trupele T.E.N.O. gata oricând să trimită în oraşele bombardate ale provinciei Ruhr grupuri de specialişti capabili să facă orice fel de reparaţii tehnice de primă urgenţă.

În ultima vreme, cei de la T.E.N.O. începuseră construcţia unei linii de cale ferată adiacentă, pentru trenurile care transportau maşini blindate şi echipament greu, muncă dificilă şi istovitoare, care-i sleia de puteri, iar serile, după ce încheiau lucrul, veneau să bea, halbă după halbă de bere botezată, la Frenzel.

Cartierul de locuinţe din partea de nord a oraşului, construite pentru înlocuirea vechilor magherniţe ale mahalalei, ce se întindea, altădată, de jur împrejurul uzinei de gaz, era ticsit acum de doctori şi ofiţeri T.E.N.O., lucru care nu făcea decât să sporească ostilitatea localnicilor faţă de aceştia.

Mai existau, totuşi, în Altgarten, persoane care nu se plângeau de afluenţa de vizitatori, ca, de pildă, Herr Frenzel, proprietarul celui mai bun restaurant din oraş, deoarece barul său de la parter gemea, în-

totdeauna, de genişti gălăgioşi de la T.E.N.O., iar salonul elegant, de la etaj, se bucura, în continuare, de o clientelă aleasă. Ferestrele salonului dădeau spre piaţa Liebefrau, cu biserica şi casele vechi de peste două sute de ani, care constituiau inima oraşului şi zestrea lui cea mai de preţ.

Biserica Liebefrau, construită în stilul celor din nordul Germaniei, era de formă pătrată, avea ferestre largi, ornamentate cu adevărată dantelărie de piatră, ce lăsau să pătrundă o lumină răzleaţă, şi acoperiş deosebit de înclinat, pentru ca, iarna, zăpada să cadă mai uşor. Contraforturile înguste coborau întocmai ca nişte lanţuri de ancoră întinse de o mare agitată, iar, îndărătul bisericii, casele albe erau aidoma unor stânci de calcar de care aceasta părea ancorată.

Pe la vremea prânzului, o pătură de aer rece şi nori negri de furtună trecuseră spre răsărit, pe deasupra oraşului, fără a aduce ploaie, şi lăsaseră în urmă nişte nori albicioşi, ce pluteau încet, risipindu-se în atmosfera a cărei presiune scădea din ce în ce mai mult, făcând loc unui cer albastru şi senin şi dând voie soarelui să mângâie piaţa Liebefrau cu raze aurii de lumină, să se joace pe zidurile străvechii biserici şi să-i umple interiorul mohorât cu zecile de culori ale vitraliilor strălucitoare. În faţa bisericii se adunase o mulţime de oameni, în cadrul unei acţiuni de strângere de fonduri, căreia i se făcuse multă publicitate.

Toţi cei care contribuiau cu două mărci la fondul pentru ajutoare pe timp de iarnă erau invitaţi să bată un cui într-o hartă de lemn a Angliei şi cum, în dimineaţa aceea, primarul fusese cel care ţintuise primul cui, multe dintre persoanele de vază ale oraşului neputând rămâne mai prejos, veniseră şi ele să ia parte la acest ritual primitiv. Macheta era plină de cuie care se concentrau în jurul Londrei, căci numai cei mai înalţi puteau ajunge până sus, la Scoţia. O fanfară „Hitler Jugend" intona cu atâta forţă nişte marşuri, încât muzica putea fi auzită până la Frenzel, în ciuda zăngănitului de tacâmuri şi a conversaţiei animate.

Deasupra uşii de la intrare sta scris cu litere decupate din lemn : *Cârciuma lui Frenzel*. Caturile superioare erau vopsite în ocru, cu grinzi aparente, de lemn înnegrit. Bătrâna clădire părea încovoiată şi împovărată de ani şi arăta întocmai ca o ilustraţie dintr-o carte cu poveşti, iar în interior era veşnic întuneric, chiar şi pe o zi însorită ca aceasta. În oraş mai existau şi alte restaurante, cu mult mai arătoase pe dinafară şi mai luxoase pe dinăuntru, dar nici unul din ele nu avea un şef bucătar ca cel de la Frenzel şi nu era în stare să obţină o carne la fel de gustoasă ca aceea servită aici. Circulau nenumărate zvonuri, cum că Frenzel îşi face rost de carne de pe piaţa neagră, dar localul său era frecventat de cei mai de vază cetăţeni ai oraşului, care nu puneau niciodată întrebări. În pivniţele lui Frenzel se aflau vinurile cele mai alese, şampanie şi sticle de conaic vechi, iar pentru cei care aveau cu ce să plătească se găsea până şi şuncă de Bayoume şi pateu de ficat de Strassbourg, garnisit cu trufe, căci, după Anglia şi Statele Unite ale Americii, Germania, cu marca ei a cărei putere de cumpărare crescuse foarte mult, devenise cel mai bun client de articole de lux din Europa.

Müller, proprietarul fabricii de parașute, venea la Frenzel aproape în fiecare seară. Tot aici dădeau banchete și chefuiau diferite oficialități ale Partidului Național Socialist. Comandantul geniștilor de la T.E.N.O. era, de asemenea, un obișnuit ale casei, ca de altfel și șeful centralei electrice și Frau Kersten, cea care avea nenumărate și întinse grădini de zarzavat. În seara aceasta era o ocazie cu totul specială și primarul ședea lângă fereastră, cu însuși Herr Frenzel lângă el, punând la cale, până în cele mai mici amănunte, dineul pe care avea să-l dea cu ocazia zilei sale de naștere. Walter Ryessman, primarul, care tocmai împlinea cincizeci și trei de ani, era un fost ofițer de cavalerie, un bărbat înalt, de aproape un metru optzeci și cinci, cu părul complet alb, și o cicatrice mai veche pe frunte. Se-nscrisese în rândurile Partidului Național Socialist, încă din 1928, când sloganurile acestuia nu aveau prea mult ecou în rândurile distinșilor aparținători ai păturii superioare, și rămăsese în continuare un nazist înfocat, deși era, în același timp, un german de școală veche. Pentru primar, un bărbat liniștit și plin de distincție, onoarea însemna să spui adevărul și să lupți până la moarte respingând cu îndârjire orice influență din partea unor indivizi care n-ar fi fost arieni puri. Mai mult de jumătate din populația orașului Altgarten era de religie catolică, dar crezul politic al primarului nu-l condusese încă până într-acolo încât să ordone persecuții anticatolice. Crucifixele din Volkshule[1], precum și cărțile de rugăciuni fuseseră scoase și distruse, dar în fața bisericii nu pândea nici un polițist să noteze numele credincioșilor care o frecventau.

[1] Școală populară (germ.).

Ryessman se lăudase, la o întrunire a Partidului, de la Dortmund, că „Nici un cetățean, în afara celor de origine semită, care este gata să pășească înainte, alături de regimul național-socialist, spre victorie și onoare, nu are de ce să se teamă de vreo persecuție din partea mea."

Dar triumful cel mai răsunător al primarului, cel care îl făcuse să se bucure de o mare popularitate, fusese de natură administrativă. În urmă cu cinci luni, reușise să salveze clopotele bisericii Liebefrau, gata-gata de a fi topite și transformate în armament. După ce trăsese nenumărate sfori, completase tot soiul de formulare, se târguise și se împotrivise plin de îndârjire, răspunsurile pe care le primea din toate părțile continuau să-l surprindă în mod plăcut. În mai puțin de o lună, reușise să le devină simpatic atât catolicilor, tradiționaliștilor și istoricilor, cât și colegilor de breaslă. Și, lucrul cel mai curios, Herr Berger, ofițer superior S.S. cu sediul permanent în Altgarten, fusese printre primii care-l felicitaseră.

— Va fi ceva foarte restrâns, explica primarul. Vreo optsprezece persoane, majoritatea din familie.

— Înțeleg, spuse Frenzel. Mă voi ocupa personal, atât de felul în care Herr Bürgermeister va fi servit, ca și de mâncare și băutură.

— Și aș vrea un vin de Burgundia, același ca și anul trecut.

— Am notat tot, spuse Frenzel.

— Cine e tipa care e cu Herr Bach ?

Primarul îl respecta foarte mult pe August Bach, care, nu numai că făcuse o carieră excelentă în primul război mondial, dar provenea dintr-o familie foarte bună și era ofițer activ în Luftwaffe, un ade-

vărat german, distins, discret și onorabil. Pe de altă parte, vărul acestuia, Gerd Böll — deși, pe undeva, un tip cam frivol și neconformist — era unul din cei mai prosperi comercianți ai orașului. Și dacă Bach ar fi dat mai multă atenție laturii practice a politicii, ar fi putut să avanseze, nu să rămână Oberleutnant toată viața ; un tip cu „Blue Max"[1] la gât — cea mai înaltă decorație din timpul primului război mondial — ar fi trebuit să fie de mult general. Ce n-ar fi dat primarul să aibă medalia aceasta, și câte n-ar fi obținut cu ea !

— E menajera lui, spuse Frenzel, fără să-și ridice ochii, căci îi trecuse de mult în revistă pe toți clienții restaurantului și se informase de toți cei prezenți, pe care nu-i cunoștea.

— Și ia masa cu ea ?! se miră primarul.

— Da, răspunse Frenzel.

— Cât a trecut de când i-a murit nevasta ?

— Treisprezece luni, spuse imediat Frenzel, care socotise în gând.

— E o fată foarte frumoasă, remarcă primarul.

— Da, e o fată frumoasă, încuviință Frenzel. E din Breslau, fiica unui înalt funcționar la Ministerul Propagandei.

— Va să zică așa, răspunse primarul, pipăind cu degetele insigna de membru al Partidului, prinsă de reverul hainei.

August Bach avea înaintea sa o Anna-Luisa pe care până atunci doar o bănuise că există. Fata rădea cu dezinvoltură și se arăta încântată de tot ce făcea sau spunea el.

— Îmi pare bine că și cârnații lui Herr Frenzel plesnesc când îi fierbe, spuse ea și chicoti. Nu prea

[1] Numele popular al decorației germane „Pour le mérite".

era obișnuită să bea două pahare mari de vin la masă. Sunt plini de pâine, explică fata înțepând, cu o figură solemnă, un Mettwurst[1].

— Nu, spuse August, este o invenție de-a englezilor pe bază de raze. Un tip din Londra apasă pe un buton și fiecare pieliță de cârnat de pe Ruhr plesnește de la un capăt la altul. Cumplita Wurstweffer[2] este arma lor secretă !

Îl studie cu atenție, căci nu se putea obișnui încă cu gândul că bărbatul din fața ei era în stare să o tachineze, apoi râse încântată de gluma lui și de propria-i fericire. Totul era aidoma unui vis frumos.

— Kirschtorte[3], spuse August. E făcută chiar de Frau Frenzel în persoană.

—Da, spuse Anna-Luisa, privindu-l în ochi, fără să-l audă.

Când ieșiră de la Frenzel, trecând prin bar, fata mai râdea încă. La bar se aflau câteva persoane care o cunoșteau. Un grup de geniști T.E.N.O. îi făcură semn cu mâna și Anna-Luisa le trimise bezele.

— Sunt prietenii micului Hans, explică ea. Săptămâna trecută l-au luat pe macaraua aceea grea, să-l plimbe și copilul s-a bucurat nespus de mult. Toți îl iubesc pe băiețelul tău, August.

Abia apucară să facă câțiva pași pe stradă, când Bach se auzi strigat pe nume. Întoarse capul și zări pe partea cealaltă a străzii o furgonetă cenușie, pe care era vopsit numele *Gerd Böll*. La vo-

[1] Specialitate de cârnat (germ.).
[2] Aruncător de cârnați (germ.).
[3] Tortă cu cireșe (germ.).

lan era chiar Gerd în persoană ; coborî din mașină și se grăbi să traverseze, să le iasă în întâmpinare.

Gerd Böll rămăsese văduv de aproape patru ani. Era un omuleț vesel, cu brațe mult prea lungi și mâinile mari și puternice, combinație care-l făcea să semene cu o gorilă cheală, zâmbăreață. Gerd însuși nu făcea nimic pentru a ascunde asemănarea aceasta și, după câteva pahare de șnaps pe care-l distila în garajul din spatele băcăniei, avea obiceiul să se ascundă pe după stâlpii de telegraf și să sperie trecătorii care se strecurau cu grijă pe străzile cufundate în întuneric din cauza camuflajului. Mai bine-zis, reușise să-i sperie la început pentru că, de-acuma, foarte mulți dintre localnici se obișnuiseră cu glumele sale, care, de cele mai multe ori, erau departe de a sta bine unei persoane ce, pe vremuri, își luase doctoratul în inginerie la universitatea din Leipzig. Gerd Böll avea două băcănii în Altgarten, iar o rudă mai îndepărtată se ocupa de o a treia, la Krefeld. În fiecare seară, Gerd Böll se prezenta cu furgoneta sa la biroul pentru apărare antiaeriană de la Rathaus [1] punând-o la dispoziția acestuia, motiv pentru care avea dreptul la șaizeci de litri de benzină pe lună. Dacă se întâmpla să aibă loc raiduri mai puternice asupra orașelor din provincia Ruhr, Gerd pornea imediat într-acolo cu mașina sa, pentru a da ajutor celor bombardați. Adesea, la bar, povestea întâmplări care aveau darul să-i bage în sperieți pe cei de față, făcând să li se ridice părul măciucă, în timp ce prietenii săi de la T.E.N.O. adăugau și ei diferite pățanii personale.

[1] Primărie (germ.).

— August, strigă Gerd. Te-am căutat. Am trecut pe la tine în speranța să beau și eu o cafea din aia veritabilă.

— S-a întâmplat ceva ? răspunse August. De dimineață eram la cumpărături.

— Te aștept, nu mă grăbesc, spuse Gerd. Nu știam că ești cu Anna-Luisa.

— Ne vom căsători, Herr Böll, interveni fata.

Vărul lui August păru atât de surprins, încât și August și Anna-Luisa izbucniră deodată în râs.

— E-așa de grav ?, îl întrebă tânăra.

— Nu, dimpotrivă, e o veste minunată, îngăimă cu greutate Gerd, căscând ochii mari de uimire.

— Judecând după figura ta, nu s-ar zice că ești prea încântat, spuse August.

— Iartă-mă, răspunse Gerd.

— Herr Oberleutnant, strigă cineva cu o voce răgușită. Un Kübelwagen, versiunea militară a unui Volkswagen, tocmai parcase lângă bordură. Camuflajul farurilor era acoperit tot de noroi uscat ; parbrizul, la fel de murdar și el, era coborât deasupra capotei. Pe aripi se zăreau urme de lovituri, iar deasupra uneia din roțile din spate, cele patru găuri făcute de gloanțe, și dispuse pe aceeași linie, începuseră să ruginească. Mașina avea număr de înmatriculare S.S., iar bancheta din spate era încărcată cu echipament. Lângă șofer stătea un ofițer S.S., îmbrăcat într-o haină de piele foarte uzată, și pe nas cu ochelari de soare, ca să-i protejeze ochii contra prafului. Ofițerul îi aruncă lui Bach un salut milităresc, de formă.

— Există vreo unitate S.S. pe-aici ? întrebă el. Se uită plin de admirație la Anna-Luisa.

— Există la hotelul Wald, răspunse Bach.

— Şi cum pot să ajung acolo ?

Gerd începu să-i explice :

— Mergi drept, pe strada aceasta, până la capăt, apoi o faci la dreapta, pe lângă zidurile cele vechi. La un moment dat ai să vezi niște copaci, acolo este și hotelul Wald. Dealtfel, ai să observi gheretele santinelelor vopsite în negru și alb.

— Mulțumesc, spuse ofițerul.

— N-ai pentru ce, îi răspunse Gerd.

— Heil Hitler, mai spuse ofițerul, privind din nou spre Anna-Luisa, apoi, fără să aștepte ca Gerd să-i întoarcă salutul, dădu ordine șoferului într-o limbă necunoscută celorlalți. Aceștia priviră cum mașina țâșni din loc cu zgomot, virând pe lângă caii și căruțele ce treceau încet prin fața bisericii Liebefrau, hurducăind cu roțile de metal pe pavaj, întocmai ca niște tobe. Se uitară lung după mașină, timp de câteva secunde, apoi August îl întrebă pe vărul său :

— Ce doreai de fapt ? E ceva urgent ?

— Nu, poate să mai aștepte până mai vii iar în permisie.

— Mă-ntorc din nou peste două săptămâni, spuse August.

— Perfect, spuse Gerd. Se priviră toți trei în tăcere, dorind cu toții să se despartă și neștiind nici unul din ei cum să facă.

— Într-o oră mă întorc la unitate, spuse August, dar mai întâi vom cumpăra un inel de logodnă, apoi le voi scrie părinților Annei-Luisa.

— Ei, atunci nu vreau să vă mai rețin, spuse Gerd, care rămase, totuși, țintuit locului.

— Gerd, s-a întâmplat ceva rău ?

Gerd apucă mâna lui August și i-o strânse cu căldură.

— Mult noroc și fericire, August ! Și ție, Anna-Luisa ! E atât de puțină fericire pe lume, mai ales pe timp de război.

Merseră încet prin piața Liebefrau.

— Ce-o fi cu el ? întrebă August. De obicei e atât de bine dispus. Gerd îi depăși cu furgoneta și le făcu semn cu mâna.

— E un om vesel, încuviință fata. Toată lumea afirmă că e cel mai bine dispus și mai petrecăreț din Altgarten.

— Astăzi nu-i deloc vesel, spuse August Bach. Pare a fi-ntr-o stare sufletească tare ciudată.

— Oricum, ai remarcat că n-a mai plouat, spuse Anna-Luisa, dornică să-l vadă că zâmbește iar.

— Ai dreptate, n-a plouat, surâse August, mângâindu-i mâna pe ascuns. Se pare că pământul are totuși nevoie de ceva ploaie, câmpul e foarte uscat.

CAPITOLUL 8

Râul Ouse își purta apele printr-o regiune sălbatică, pe care o împărțea în două. La nord se întindeau sute de acri de păduri străvechi, cu copaci bătrâni ce străjuiau drumul, de-o parte și de alta, iar, ici și colo, printr-o spărtură în frunzișul des, se putea zări orizontul îndepărtat, de cealaltă parte a unei câmpii netede ca palma, ce cobora lin spre sud-vest. Ploaia care se scurgea pe aerodroame transforma uneori râul, de obicei somnoros și aproape nemișcat, într-un adevărat torent ce inunda malurile și umplea câmpurile de mâl, chiar și în toiul verii.

Erau multe aerodromuri în zona aceasta, sau, altfel spus, toată regiunea părea un aerodrom uriaș, peste care alunecau monștrii cu aripi, întocmai ca niște pterodactili din vremuri preistorice, ale căror fosile se mai găseau și acum în carierele de calcar din apropiere.

Ziua era aproape pe trecute. Avioanele erau gata. Formularele pentru inspecția și verificarea zilnică fuseseră vizate. Huruitul motoarelor nu încetase nici o clipă.

„Creaking Door" primi semnalul de cale liberă de la turnul de control și Lambert împinse ușor manetele în față, cu mâna dreaptă, gest pe care-l făcuse poate de o mie de ori până atunci și care se transformase în reflex. Ținu manetele în stânga

puțin mai împinse, pentru a corecta echilibrul avionului, și-l simți îndărătul său pe tânărul Battersby aplecându-se spre el pentru a-l înștiința că, la nevoie, era acolo. Lambert manevră imediat stabilizatorul. Avea întotdeauna un sentiment de încântare când o forță de 5.000 de cai putere se proptea în aer, presându-l puternic în spătarul scaunului și trăgând cu ușurință o greutate de 50.000 de livre care sărea țopăind pe pistă, înainte ca roțile să părăsească terenul și gigantul să se ridice ca un fulg în aer. Battersby apucă maneta, strecurându-și ușor mâna sub cea a lui Lambert — așa cum făcuse și Micky Murphy înaintea lui, în cele aproape cincisprezece zboruri de încercare și cele cincisprezece operațiuni ce urmaseră acestora, în care zburaseră împreună — căci pilotul avea nevoie acum de amândouă mâinile pentru a trage de mansă și a îndrepta bordul de atac, să împungă aerul. Apoi, Lambert atinse ușor palonierul, căci Battersby nu împinsese suficient de mult înainte maneta de stânga.

Cohen citea cu glas tare vitezele de pe cadranul indicatorului de lângă pupitrul de comandă : 95, 100, 105, și, deodată, „Door" începu să plutească. Battersby văzuse mișcarea palonierului și corectă cu precizie poziția manetelor.

— Motoarele în plin ! strigă Lambert.

— Motoarele în plin, răspunse Battersby.

— Trenul sus !

— Trenul sus.

În jurul lor se zărea doar cerul nesfârșit, iar linia orizontului dispăruse din fața privirilor, ca o nălucă.

— Flapsurile sus !

— Flapsurile sus.

Battersby închise flapsurile, care alunecară la loc, cu un hârşâit, în interiorul aripilor.

— Viteza de drum !—

Battersby mişcă manetele, fără acea încetineală plină de grijă pe care i-ar fi cerut-o un instructor de zbor, ci le schimbă energic poziţia, ba chiar cu indiferenţă, ceea ce făcu ca viteza de avansare a avionului să scadă, cu o smucitură, iar zgomotul motorului coborî cu un ton mai jos. Bordul de atac se lăsă şi el, iar avionul Lancaster îşi luă poziţia de zbor.

— Facem doar o plimbare prin grădină, spuse Lambert. Era felul său propriu de a-l înştiinţa pe Cohen că n-avea nevoie de poziţie şi coordonate pentru zborul scurt pe care-l executau. Se auzi un ţăcănit uşor produs de cineva care îşi conecta interfonul.

— Plăcintă cu carne, spuse Digby, de lângă mitraliera instalată în turela din faţă. În mod normal Digby, la decolare, ar fi trebuit să stea în spatele lui Lambert, dar, întotdeauna, prefera să stea în faţă, iar căpitanul său nu părea să aibă nimic împotrivă.

— Dar pentru cei care ajung târziu, continuă el, probabil că n-o să mai rămână decât cartofi cu brânză.

— Căpitane, spuse Binty Jones, din turela superioară mediană. Ce-i acea vaselină pe parbriz ?

Lambert se uită afară. Ţinea mult la avion. Privită prin perspexul îmbătrânit, lumea înceta să mai arate proaspătă şi strălucitoare, devenind veche şi îngălbenită, ca o bucată de pergament. Lustruit de atâtea sute şi mii de ori, parbrizul devenise un sistem optic foarte delicat, care delimita peisajul văzut prin el, înconjurându-l cu halouri strălucitoare, transformând soarele într-un mănunchi de beteală aurie. Examină cu atenţie avionul.

Capotele motoarelor erau tocite de tălpile montorilor şi înţepate de grindină, iar în jurul fiecărui şurub se vedeau scrijelituri lăsate de şurubelniţe. La amortizoarele de la eşapament ieşea cu furie un jet de flăcări albăstrui, iar căldura uscase uleiul de pe cilindri şi stropii cafenii luceau în nuanţe stranii de sângeriu şi verde intens, asemenea smalţului vechi. Deasupra ţevilor de la eşapament, pe capota motorului acoperit cu un strat de vopsea mată, se distingea un mic petic luminos, ce părea să fure numai pentru el razele soarelui de după-amiază, strălucind ca un bănuţ nou de-argint.

Battersby fu şi el atras de peticul luminos, dar se reîntoarse numaidecât la panoul său, hotărât să-şi îndeplinească misiunea ca la carte şi să-l întreacă chiar şi pe Murphy.

— Am oprit pompele tuturor rezervoarelor, raportă el. Nu se mai vede nici un semnal de alarmă.

— O scurgere la sistemul de răcire poate fi o treabă tare urâtă, spuse Binty, căruia-i plăcea să facă pe profesorul Ieremia.

— Tu ce părere ai, mecanic ? întrebă Lambert.

— E doar o urmă de pantof, spuse Battersby. L-am văzut cu ochii mei pe montor când a călcat acolo cu pantoful murdar de ulei pe talpă şi e vina mea că n-am şters imediat pata. Mă iertaţi ! Dar nu se urni din loc.

Lambert se uită din nou la pată : avea, într-adevăr, forma unui vârf de picior. Îl bătu pe Battersby pe umăr, făcându-l să se întoarcă. Lambert îi zâmbi, iar tânărul mecanic care se făcuse alb la

față ca varul răsuflă ușurat, bucuros că scăpase atât de ieftin.

— Dinamul e în regulă, Battersby ?

— În regulă, căpitane.

Digby, întins cât era de lung în botul avionului, privea captivat peisajul însorit peste care alunecau. Își conectă interfonul și întrebă, cu o voce mieroasă :

— Căpitane, ți-au comunicat ce facem la noapte ?

Ori de câte ori încerca să obțină ceva. Digby își schimba vocea, care îi devenea mai guturală, trăgând de cuvinte de parcă ar fi fost de gumă.

— Da, răspunse Lambert, apoi se aplecă spre dreapta și înclină puțin capul să vadă reacția lui Digby.

— Haide, căpitane, zise acesta, privind înapoi. Spune-ne și nouă !

— Precis că e Hamburg, se aventură Jimmy Grimm, telegrafistul. Mi-a spus cineva de la Comandamentul W.A.A.F., tipesa aceea blondă.

— Mare scofală, i-o-ntoarse Binty, disprețuitor, din turela superioară. Da' ea de unde știe ? I-a spus colonelul azi noapte în pat ?

— Căpitane, spuse Digby lingușitor, eu trebuie să fac o serie de calcule, așa încât consider că ar trebui să mi se spună.

— E o operațiune de 2154 de galoane : cam cinci rezervoare, spuse Lambert. Digby încuviință din cap, închizând ochii de soarele puternic ce pătrundea prin hubloul din vârful avionului, iar Lambert continuă : O să-i scoatem sufletul Adelaidei, în noaptea asta. Iese toată escadrila în misiune.

Chiar și fără interfon, putură cu toții să audă mîorlăitul încântat al lui Binty.

— Așa le trebuie, căpitane, spuse Flash Gordon, din turela posterioară.

— Nemernicii, strigă și Digby, vesel.

— Pliscuri jegoase, spuse Lambert, folosind înjurătura preferată a lui Digby, iar Jimmy Grimm se ghemui și mai tare la pupitrul său, de lângă echipamentul radio, și rânji fericit, apucându-se să transmită semnalul preferat de testare, al operatorilor : „Best Bent Wire"[1]. Oare cine inventase formula aceasta stranie, cu rezonanțe de jazz, pe care o cunoșteau atât telegrafiștii din aviația britanică cât și cei de la serviciul de supraveghere și alarmă aeriană din Luftwaffe ?

Lambert începu o ușoară întoarcere sub planul înclinat, câmpurile verzi tremurau în aburul dimineții, iar șoseaua principală care ducea spre nord se vedea mișunând de trafie : lungi convoaie militare și camioane civile se târau încet, de-a lungul acestei vechi coloane vertebrale a Angliei.

Lambert urmări vârtejurile strălucitoare făcute de elice și le uniformiză, jonglând cu manetele căci, privind acest efect stroboscopic, reușea, întotdeauna, să-și sincronizeze turația motoarelor. Observă că Battersby nu-l scăpa din ochi și-i zâmbi, stricând sincronizarea elicelor, apoi îi făcu semn să încerce și el. Binty auzi zgomotul ușor schimbat și întrebă repede :

— Ce se-ntâmplă cu motoarele ?

— Nimic, spuse Lambert. Umblă Battersby la comenzi.

— Atunci eu mă dau jos, spuse Binty.

[1] Cea mai bună sârmă îndoită (engl.).

— Nu fi prost, i-o reteză Lambert. Cu cât ştie mai multe, cu atât mai bine. Se lăsă o tăcere înfricoşătoare.

La nord-vest de Huntingdon, peisajul se schimbă brusc. Casele din lemn, acoperite cu paie, dispărură ca prin farmec, făcând loc celor din cărămidă galbenă şi şoproanelor care, de sus, păreau de culoarea ruginei ; se iviră apoi loturi de pământ măturate de vânt, cultivate cu varză mâncată pe jumătate de omizi şi cu arpagic, împrejmuite cu garduri de sârmă, iar în ogrăzi apărea, ici şi colo, câte-o maşină veche, cocoţată pe butuci, din lipsă de benzină.

Câmpurile erau colorate strălucitor, în galben deschis şi auriu, în verde-puternic unde creşteau cartofii, şi în albastru intens, în locurile pe care fusese semănată varză.

Se iviră apoi mlaştinile şi, în sfârşit, râul Ouse, ale cărui vaduri fuseseră traversate, în goana lor după putere, de triburile anglilor, saxonilor şi iuţilor, ba chiar şi vikingii din Danemarca veniseră să prade aceste meleaguri, lăsându-şi numele înscris pe hartă. Apăru centura aerodromului din Bourn, înconjurat de avioanele bâzâitoare ce-aveau să-i însoţească în noaptea aceea în misiune. Urma oraşul Godmanchester, uşor de recunoscut după cele două drumuri romane ale sale, dispuse ca nişte spiţe de roată în butuc.

— Uite un alt Lancaster, înaintea noastră, spuse Digby. Avionul se târa cu greu în crab [1], făcând eforturi disperate, în timp ce vântul îl împingea pieziş. Nu era din escadrila lor şi nici la vreun zbor de antrenament al centrelor de instruire Upwood sau Woolfox Lodge. Lambert privi straniul avion cu

[1] Mers piezis, mersul crabului.

atâta curiozitate, de parcă nu mai văzuse în viaţa lui un bombardier. Era o maşinărie înfricoşătoare, în greutate de 30 de tone ; chiar nepunând la socoteală decât motoarele şi turelele şi făcând abstracţie de piuliţe, nituri şi şuruburi, ajungea la aproape cincizeci şi cinci de mii de repere separate, cu cabluri electrice totalizând 3.000 de mile ; generatoare de curent care ar fi putut ilumina un hotel întreg ; vinciurile hidraulice de care dispunea erau suficient de puternice ca să ridice un pod ; aparatura radio putea lua legătura cu cel mai îndepărtat colţ al Europei, rezervoarele îi asigurau combustibilul necesar unui zbor de câteva ore în şir, până la o astfel de destinaţie şi avea muniţii suficiente de distrugere.

Lambert reduse viteza. Era cazul să micşoreze încet, încet, distanţa dintre avioane.

Oare aceasta era imaginea pe care ar fi avut-o un pilot în faţa ochilor în clipa în care ar fi apăsat pe butonul de tragere, trimiţându-i pe toţi în eternitate ? Nu cumva se va întâmpla chiar în noaptea aceasta ? Medalioanele strălucitoare de pe avion, colorate în alb, roşu şi albastru, erau simbolurile drapelului Marii Britanii, iar verdele şi cafeniul în care era vopsită partea superioară reprezentau o versiune stilizată a pământului arat şi înverzit peste care zbura. Întocmai ca un obiect de cult primitiv, nava viu colorată încerca să-şi sfideze inamicul, având vopsite pe ea mici bombe galbene, ca nişte trofee, semne ale avioanelor distruse şi ale magiei puternice de care era în stare.

Lambert privise îndeajuns la celălalt Lancaster, care era prea aproape de ei pentru a rămâne multă

vreme în siguranţă. Reglă stabilizatorul, acţionă manetele de gaze şi trase de manşă. „Door“ ţâşni în sus, întocmai ca un acrobat, urcându-se deasupra celuilalt. Aşa era mai bine, căci până şi strănutul unui mitralior nervos l-ar fi făcut să se rostogolească nebuneşte prin aer şi, ca majoritatea piloţilor, Lambert se temea mai mult de o coliziune în aer, decât de toată apărarea antiaeriană, cu avioanele ei de vânătoare, luate împreună. Se opri din urcare. Continuă să zboare la acelaşi nivel şi în linie dreaptă, cât timp putu să zărească unde se afla. La şase sau şapte mile distanţă, spre dreapta, câmpiile se învârteau în jurul oraşului Cambridge, care nu era decât o îngrămădire de case muncitoreşti, dărăpănate, şi de suburbii aparţinând celor ce făceau speculă cu locuinţe. În centru se ridica vestita universitate, în mijlocul unui patrulater de verdeaţă luxuriantă şi al grădinilor cu flori, cu turnurile sale cu creneluri ameninţătoare precum dinţii unui dragon, gata să-i alunge pe neciopliţii care s-ar fi încumetat să pătrundă aici.

În spatele citadelei, câmpul devenea din nou verde şi apăreau aerodromurile. Pe sub ei se strecură baza aeriană R.A.F. de la Oakington, cu zeci de avioane Lancaster parcate împrejurul aerodromului. Execută un uşor viraj. Warley trebuia să fie undeva, la stânga, ascuns privirilor, în mijlocul unei zone de mlaştini.

Observă că şi celălalt Lancaster virează în aceeaşi direcţie. Lui Lambert îi plăcea să zboare în lumina clară a unei zile senine de vară. Aşa îşi imaginase atunci, de mult, ziua în care avea să se înroleze ca voluntar. Zbura din nou în linie dreaptă, menţinându-se la o înălţime constantă. N-avea nevoie de busolă, căci jos, sub ei, strălucind în bătaia soarelui, asemenea unui ac uriaş de oţel, lung de aproape douăzeci de mile, apăru canalul Bedford.

— Eu îi zic „busola lui Lambert“.

Vocea îl făcu să tresară. Lângă el se afla Kosher Cohen, aşezat pe strapontina lui Battersby şi privind afară, întocmai ca un călător într-un zbor de agrement. Lambert zâmbi.

— Întotdeauna te întorci pe ruta asta, căpitane, spuse Cohen. Vrei să te stabileşti aici după război ?

— S-ar putea, răspunse Lambert. Jucăriile tale sunt în regulă ? Cohen încuviinţă din cap.

— E cazul să mergem să mâncăm ceva, spuse Lambert, coborând bordul anterior.

Cohen plie la loc scaunul şi se întoarse în cabina lui, cu perdeluţe. Cum Lambert se ghida, de cele mai multe ori, după repere naturale, lui Cohen îi rămâneau foarte puţine lucruri de făcut. Îşi pusese deoparte hărţile şi făcuse testele de rutină ale sistemelor de radio-navigaţie G.e.e. [1] şi H2S [2]. Se simţea foarte mândru de instalaţia radar ultra-secretă, care-i permitea să vadă pământul chiar şi pe timp de ceaţă, prin nori sau în întuneric, întocmai ca un zeu care-şi revarsă mânia asupra păcatelor Babilonului, căci, deşi sistemul era predispus celor mai neaşteptate defecţiuni tehnice, numai echipajele „de elită“ aveau instalate la bord aceste dispozitive noi.

[1] G.e.e. = (Ground Electronics Engineering). Sistem de radionavigaţie cu frecvenţă foarte înaltă, înregistrând impulsurile trimise de la două sau mai multe staţii emiţătoare ; diferenţa de recepţionare în timp face posibilă localizarea, cu ajutorul unor abace.

[2] Radar H2S = Sistem centimetric ; foloseşte o antenă rotativă ; impulsurile radar dinspre pământ sunt reproduse de intensificări de modulaţie pe un ecran indicator de poziţie, care „desenează“ o hartă a contrastelor. Este un radar panoramic. Pe ecranul de la bordul avionului apare zona survolată.

Vocea lui Lambert se auzi din nou în interfon, întrebându-l pe fiecare pe rând, dacă echipamentul tehnic de care răspunde este în ordine.

Cohen își puse masca pe față, pentru a răspunde „da" în interfon. La primele două zboruri i se făcuse rău și vomase mai înainte chiar ca avionul să străbată coasta Angliei. Pe lângă umilința îndurată se adăugase faptul că fuseseră nevoiți să coboare și mai jos, din cauza lui, pentru ca Cohen să se curețe, cât de cât, înainte de a-și pune pe față masca de oxigen, pentru restul călătoriei.

Acum știa ce înseamnă frica, iar izul acesteia persista încă în interiorul măștii, amintindu-i, clipă de clipă, în ce consta pericolul de a fi prea imaginativ. Își ascuți creioanele și le prinse cu o bandă elastică, împreună cu riglele și raportoarele, să nu alunece și să se împrăștie peste tot dacă s-ar fi făcut vreo manevră mai bruscă. Își aruncă ochii pe hartă și citi numele porturilor de la Canalul Mînecii. Trecuse și el pe acolo, într-o vacanță dinainte de război. Deodată conectă interfonul :

— Batters, spuse el. Pentru o clipă nu veni nici un răspuns, apoi auzi vocea slabă a băiatului :

— Aici mecanicul, cine e ?

— Eu sunt, Kosh. Ascultă, Batters, în ce încurcătură a intrat fratele tău, la Dunkerque ?

Pentru o vreme domni o tăcere deplină și Cohen se frământa, neștiind dacă să-l întrebe din nou, când, deodată, veni răspunsul :

— Eu am inventat toată povestea asta, spuse el. Fratele meu este în rezervă și lucrează la o substație de energie electrică. În interfon se lăsă din nou o tăcere adâncă, apoi Battersby continuă, îngrijorat :

— Sper că n-ai să-i spui domnului Sweet !

— Nici prin gând nu-mi trece să fac așa ceva, îl asigură Cohen.

Lambert zări baza aeriană de la Warley Fen, drept în fața lor, cu pistele lungi de aproape o milă trasate pe sol, întocmai ca o cruce neagră, făcută cu tuș pe o hartă colorată. Aruncă repede o privire împrejur, să se asigure că nu se mai afla nici un alt avion în circuit.

Deasupra lor, sus de tot, la înălțime, apăruse o dâră ușoară de vapori condensați, iar avionul care o făcea abia dacă se zărea, aidoma unui punct mic și întunecat.

— Ia uitați-vă, spusé Cohen.

Lambert își închipui că se află sub astrodrom[1]. De câte ori zburau se simțea ca un copil, plecat la plimbare.

— Este avionul meteorologic, se duce să vadă cum e vremea în zona obiectivului nostru, îl lămuri Digby.

Se uitară din nou la punctul de deasupra lor, care se îndepărta cu repeziciune.

— La o altitudine ca asta cred și eu că poți să ai o viață veșnică, remarcă Lambert.

La înălțimea de treizeci și două de mii de picioare, avionul Spitfire MK XI începu să se rotească în cercuri, lăsând în urma lui o dâră albă în aerul rarefiat și umed. Pilotul său o urmări în oglindă și împinse manșa înainte, iar avionul lustruit ca un bibelou de preț îi răspunse coborând ușor în picaj. Acul altimetrului se mișcă încet înapoi și dâra albă dispăru, la fel de brusc precum apăruse. Pilotul

[1] Cupola navigatorului, de unde acesta execută măsurătorile astronomice cu sextantul.

corectă imediat poziţia avionului pentru zbor rectiliniu şi orizontal. Aceasta era înălţimea optimă la care s-ar afla în siguranţă. Nu-l putea lovi nici un duşman de deasupra lui : l-ar fi văzut după dunga albă de vapori lăsată în aer ; trebuia doar să fie atent la ceea ce se întâmpla dedesubt. Verifică din nou, poate pentru a zecea oară, bloc-notesul de pe genunchi şi creioanele legate de picior, apoi se aşează mai comod, plimbându-şi un deget în jurul gulerului : în carlingă era o căldură înăbuşitoare. Puţini erau cei care avuseseră vreodată prilejul să privească lumea de la înălţimea asta, şi tot puţini erau cei care-o ştiau cum arată aducând cu o torţă făcută din mai multe straturi, diferit colorate : baza era de un verde adânc, puternic, oceanul de un verde pal, apoi venea Olanda, de culoare cafenie şi pătată de nori alburii, de-a lungul coastei şi, în sfârşit, la aproape două sute de mile depărtare, se zărea linia orizontului, dispărând într-o ceaţă albă, ca o frişcă. Deasupra, cerul albastru, atât de imens şi de copleşitor, încât se părea că nu mai poate fi susţinut. Spitfire-ul nu făcea mai mult de nouăzeci şi două de minute până la Ruhr şi înapoi. Mai rămânea timp şi pentru o partidă de tenis, înainte de ora ceaiului.

Prin veacul al treisprezecelea, negustătorii de lână din Anglia de Est se întorseseră din Ţările de Jos aducând cu ei, pe lângă averi nemăsurate, zidari şi arhitecţi şi gustul pentru frumoasele case în stil olandez. Multe din acestea se păstraseră destul de bine, ca şi Warley Manor, de altfel, cu acele frontoane curbate şi ţiglăria delicată, atât de proprii stilului arhitectonic flamand. Înainte de război, Warley Manor fusese reşedinţa unui membru conservator

al Parlamentului ; studenţii la arte plastice obişnuiau să vină să deseneze conacul, aşezaţi pe pajiştea din faţă, la umbra ulmilor străvechi, iar apoi erau invitaţi la ceai şi la tipicele sandvişuri cu castraveţi, în camera ce dădea spre terasă. Acum, aici, se afla popota ofiţerilor R.A.F. de la Warley Fen, iar camera cu terasă fusese transformată în sufragerie şi mobilată cu mese lungi, lustruite, în jurul cărora se învârteau soldaţi în tunici albe, întinzând feţe de masă scrobite şi aranjând şervete albe, curate şi călcate, şi pahare frecate cu grijă. Prin uşile pliante de la antreu răzbăteau strigătele vesele ale tinerilor ofiţeri, în timp ce discul de gramofon trimitea în încăpere vocea pasionată şi languroasă a lui Al Bowly. Uşile ce dădeau spre terasă erau deschise, ca să iasă fumul de ţigară, iar razele soarelui care pătrundeau înăuntru desenau pe covor modele jucăuşe.

La Warley Fen se găseau şaisprezece bombardiere de tip Lancaster, fiecare cu un echipaj format din şapte oameni. Dintre cei o sută doisprezece membri ai echipajelor de zbor, optzeci şi opt erau sergenţi (deşi, spre deosebire de Warley Manor, popota subofiţerilor nu era decât o îngrămădire sărăcăcioasă de barăci din tablă ondulată, îmbinate una cu alta). Restul de douăzeci şi patru de aviatori, ofiţeri cu toţii, împărţeau popota de la Warley Manor cu alţi patruzeci şi opt, inclusiv preotul, dentistul şi câteva femei ofiţer de la W.A.A.F., printre care şi Maisie Holroyd, o femeie plinuţă, de vreo treizeci şi opt de ani, care, înainte de război, condusese vreme de opt ani un restaurant ieftin, de carne şi legume, la Exeter. Aici răspundea de aprovizionare şi chiar şi cei ce nu puteau suferi mâncarea de popotă erau

obligaţi să recunoască că Maisie făcea o treabă mult mai bună decât oricare dintre predecesorii ei de sex masculin. Ofiţerii care se ocupau cu administraţia erau în marea majoritate bărbaţi între două vârste, cu pieptul plin de decoraţii din primul război mondial sau de panglici câştigate în cine ştie ce campanii interbelice, din Arabia sau India, unii chiar cu insigna de pilot prinsă de tunică. Dintre cei douăzeci şi patru de ofiţeri combatanţi, treisprezece erau născuţi în Marea Britanie, trei erau canadieni, patru australieni, doi erau născuţi în Rhodesia iar doi — americani care nu îşi rezolvaseră încă transferul în aviaţia Statelor Unite. Şapte dintre ofiţeri purtau panglica în dungi a medaliei D.F.C.[1], inclusiv căpitanul Sweet, de la patrula „B". Dacă Sweet ar fi fost chestionat în legătură cu aptitudinile sale, cu siguranţă că nu ar fi pus în cap de listă priceperea de a pilota bombardiere şi nici abilitatea de a se face iubit de subordonaţii săi, deşi acest lucru i-ar fi surprins, probabil, pe mulţi. În sinea lui, Sweet era ferm convins că funcţia de strateg aero i s-ar fi potrivit cel mai bine. Multe din visele sale de copil se risipiseră, ca, de pildă, acela de a avea măcar un metru optzeci înălţime, sau de a fi un ins cu o capacitate intelectuală deosebită. Mai visase să câştige proba de o sută de iarzi şi să fie numit directorul şcolii de crichet no. 11 a Regiunii de Sud, deşi pe acestea le socotise dorinţe minore. Ideea de a deveni strateg nu-l părăsise însă niciodată, aşa cum se întâmplase cu visul de a deveni jucător profesionist de crichet şi nici nu i se mai părea de nerealizat dorinţa de a creşte foarte înalt. Sweet nu se

[1] „Distinguished Flying Cross" = „Distinsa Cruce de Zbor" (engl.).

îndoia nici o clipă că războiul avea să mai dureze încă vreo zece ani pe puţin, dându-i astfel posibilitatea să-şi realizeze ambiţiile. După ce-i învingeau pe nemţi, urmau la rând japonezii, şi uite cât timp pierduseră chinezii ca să-i pună la respect, încă din 1931. Apoi, probabil, că aveau să le dea o lecţie şi ruşilor.

În mod sigur războiul va fi de lungă durată şi Sweet era hotărât să-şi petreacă cea mai mare parte din el la Statul Major, luând hotărâri, dând ordine, întocmind planuri de atac şi iniţiind măsuri strategice, doar acesta era rostul războiului. Ei, sigur că un tânăr ofiţer de stat major, plin de ambiţii, ar fi trebuit să aibă la activ câteva bătălii sângeroase, încununate de tot atâtea succese răsunătoare. În felul acesta i-ar fi putut face mai uşor pe cei bătrâni să asculte de glasul raţiunii. Două cicluri de misiuni de bombardament, medalia D.F.C. cu baretă şi un post la High Wycombe [1], acestea erau obiectivele imediate ale lui Sweet.

În privinţa limbilor străine, se descurca, întrucâtva, în germană şi franceză, atât cât studiase la şcoală. Va învăţa şi puţină rusă şi ceva japoneză, poate chiar dialectul mandarin. Achită două porţii de whisky, apoi se îndreptă spre ofiţerul însărcinat cu activitatea culturală, un tip mai în vârstă, cu o faţă serioasă, fost profesor, care venise la unitate abia cu o săptămână în urmă. Ofiţerii însărcinaţi cu activitatea culturală erau porecliţi, de obicei, „învăţători" şi nici că li se putea găsi un nume mai potrivit, ca, de pildă, acestui ofiţer cu ochelari care, cu numai două luni şi jumătate în urmă, mai preda

[1] La Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament.

istoria şi limbile străine, la o şcoală medie din Harwich.

— Cum vi se pare la noi, domnule ? îl întrebă Sweet, respectuos.

— Splendid, răspunse ofiţerul cultural întrebându-se în sinea lui ce-l adusese pe acest tânăr erou, plin de bună dispoziţie, tocmai la el.

— Magnific, aprobă Sweet. Absolut magnific. Pe mine mă cheamă Sweet, şi sunt căpitan de aviaţie comandant al patrulei „B". Nu vă supăraţi, domnule, v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi da un sfat. Având în vedere tot ce se întâmplă pe lume — războiul şi toate poveştile astea — mi-ar plăcea să aud o opinie mai cuprinzătoare decât a celor cu care am discutat aici, la popotă.

Ofiţerul îl privi pe Sweet cu interes. Era uluitor cum băieţii aceştia, în pofida gradelor şi medaliilor pe care le deţineau, nu erau decât poate cu un an-doi mai în vârstă decât cei dintr-a şasea, de la Harwich. Într-un fel, chiar mai copilăroşi, căci războiul le împiedicase gândirea să se dezvolte normal şi nu-i mai interesa nimic în afară de tehnica profesiunii lor. Din nefericire însă, cei mai mulţi nu reuşeau să înţeleagă cât de înguste şi inutile erau aceste preocupări, căci, după război, aveau să sufere cumplit, sărmanii, nevoiţi să-şi caute de lucru, la fel cum făcuse şi el, ca tânăr ofiţer de infanterie, după primul război mondial. După un an încheiat cu rezultate strălucite la Oxford, se bucurase nespus aflând că avea să fie numit ofiţer la o unitate teritorială de voluntari şi, Doamne, ce prostie făcuse ! „Vai căpitane, se înţelege de la sine că toţi suntem mândri de sacrificiul făcut şi de decoraţiile pe care le porţi în piept, dar situaţia actuală, cu atât de

mulţi şomeri şi atât de puţine locuri de muncă nu ne permite să angajăm o persoană lipsită de experienţă şi fără nici un fel de calificare, ar fi un gest iresponsabil şi nedrept faţă de coacţionarii noştri." Intrase, până la urmă, în „Uniunea Luptei pentru Pace". „Îmi amintesc atât de bine războiul, încât niciodată n-am să-i mai pledez cauza." Parcă nu el rostise deviza aceasta, şi, iată-l, acum, sprijinind din nou războiul, alături de nişte tineri cu mentalităţi stranii. Jumătate din ei nici măcar nu-şi dăduseră bacalaureatul ! Cât de mult se deosebeau de camarazii lui de front din 1914 ! Îl uimea superficialitatea discuţiilor pe care le purtau : avioane, băutură sau femei, la altceva nu se mai gândeau, până şi cinismul lor era ingenuu. Răspunse :

— Dacă pot, te ajut cu plăcere.

— De fapt nu e vorba de mine, spuse Sweet, ci de vărul meu, un tip teribil de deştept. N-are până acum nici un fel de diplomă, dar pentru el asta nu constituie nici un fel de problemă, o poate obţine oricând, uite-aşa, cât ai zice peşte. Sweet pocni din degete. Discutam cu el, mai zilele trecute, şi m-a întrebat, ba de una, ba de alta, pune mare preţ de sfaturile mele, de ce, nu ştiu. Sweet râse stânjenit. E şi el tot în armată şi are şanse mari să obţină un post pe lângă Statul Major. Părerea mea este că de-acuma vor începe să adune la un loc minţile cu-adevărat luminate, ca să pregătească invazia cea mare.

— Adevărat ? se miră ofiţerul cultural.

— Da. Băiatul ăsta ca mâine ajunge general de brigadă. Oricum, tipul...

— Vărul dumitale...

— Cine anume ? întrebă Sweet, absent. Ah, da, vărul acesta al meu, se descurcă binișor în germană și franceză și îl bate gândul să-și încerce forțele și cu japoneza sau rusa. După părerea dumneavoastră, cu care ar fi mai bine s-o înceapă ? Poate mandarina ? Adică, vreau să spun... nu se știe niciodată ce-o să iasă până la urmă. Dumneavoastră ce l-ați sfătui pe tânărul acesta să-nvețe ?

— Ar face mai bine să se concentreze în continuare asupra cunoștințelor de germană și franceză, să converseze și să-și construiască un vocabular și poate n-ar strica să lucreze numai pe cărți cu subiecte militare.

Pe fața lui Sweet se putea citi dezamăgirea și ofițerul simți că trebuia să continue :

— Ar trebui să încerce să traducă câte ceva, din „Manuscrit de mil huit cent treize“[1], al Baronului Fain, fost secretar în Cabinetul lui Napoleon, sau cartea lui Danielewski, „Denkwürdigkeiten Aus Dem Kriege 1813“[2]. Am tradus și eu o parte din ea, pe când eram în Franța, ca să-mi omor vremea. Apoi, despre bătălia de la Waterloo avem faimoasa lucrare „Documents Inédits“[3], a Ducelui D'Elchingen.

— Dacă vreau să citesc despre victoria noastră la Waterloo, spuse Sweet, n-am nevoie de cartea cine știe cărui isteț de francez. Rîse ironic.

— Da, dar vărul dumitale poate...

— Oh, vărul meu, n-are nici el nevoie de așa ceva, spuse Sweet. El are o gândire mult mai de perspectivă ; rusă sau japoneză. Poate că dumneavoastră nu gândiți în perspectivă.

[1] Manuscrisul de la 1813 (franc.).
[2] Evenimente din războiul anului 1813 (germ.).
[3] Documente inedite (franc.).

— Mă tem că nu reușesc niciodată astfel, spuse ofițerul.

— Vărul meu așa gândește, spuse Sweet. Și eu la fel. Ascultați-mă pe mine, domnule, știu că în primul război mondial tranșeele din Franța erau pline de poeți, dar numai pentru că o dată pe săptămână băieții fac zarvă aici, la popotă, că-l dezbracă în glumă pe cine știe ce fraier sau că se prostesc și ei puțin ca să se amuze, nu înseamnă că noi, cei de-acum, suntem o adunătură de capete seci. Vreau să spun că băieții aceștia își fac datoria, ba unii obțin chiar câte-o medalie, două, datorită norocului sau iscusinței. Sweet zâmbi. Dar asta nu-nseamnă că atunci când se termină cu împușcăturile nu sunt și ei în stare să guste o muzică bună sau să aprecieze niște versuri reușite și nu-nseamnă că nu pot să încerce să gândească și ei la ceea ce reprezintă, de fapt, lumea, pentru omul de pe stradă.

— Nu-mi place să trag concluzii pripite, spuse ofițerul însărcinat cu activitatea culturală, dar așa cum stau lucrurile, sunt mândru că pot să împart popota cu atâția tineri interesanți și curajoși.

— Drăguț din partea dumneavoastră că spuneți asta, domnule.

Comandantul Bazei aeriene de la Warley Fen stătea singur, în picioare, lângă bufetul în care era păstrată argintăria escadrilei. Sweet avu impresia că numără piesele, iar sergentul de serviciu la popotă crezu că bătrânul încerca să vadă dacă cestile din spate erau bine frecate. În realitate însă, voia să vadă dacă trofeul primit de unitatea lor la concursul de înot era din argint masiv sau doar argintat.

Sweet se-ntoarse din nou către ofițerul însărcinat cu activitatea culturală.

— Am de discutat o problemă legată de operaţiuni cu comandantul bazei. Ofiţerul observase direcţia către care se-ndreptaseră privirile lui Sweet şi continuă :

— Desigur, nu-ţi fă nici o problemă. Departe de mine dorinţa de a ţine în loc războiul. Îl izbi un iz de ulei încins şi de varză şi constată că îi pierise foamea. Nu şi-ar fi imaginat niciodată că avea să ducă atât de mult dorul mâncărurilor gătite de soţia sa. Ce căuta el aici de fapt ?

— Şi încă o dată mii de mulţumiri, strigă Sweet, croindu-şi drum printre tinerii care beau vârtos la bar. Soarele pătrundea prin uşile de sticlă şi îi învăluia, din cap până-n picioare, ca-ntr-un nimb. Sweet i se adresă direct comandantului :

— Tot singur, sir ? V-am deranjat până acum cu cheta mea pentru copiii din sat ?

— Ah, noroc, tinere Sweet. Da, mi-ai luat o liră, săptămâna trecută.

— Aveţi dreptate, sir.

— Sper că echipa ta o să scoată untul din cei de la Besteridge, sâmbătă.

— Şi eu sper, domnule. Dar ştiţi, sergentul Lambert pleacă în permisie la Londra şi ne pusesem toată speranţa în serviciul lui. Şi echipa adversă e foarte bună, doi dintre jucătorii lor au luat parte la meciurile cupelor regionale înainte de război, ca să nu vă mai spun că au de curând şi un jucător profesionist. Lambert, însă, ţine morţiş să-şi ducă nevasta la Londra, n-ai ce-i face. Pretinde că nu-i place să joace pentru aviaţie.

— Asta nu-i bine, Sweet, nu-i bine deloc... Dar eu sper să câştigaţi, bag mâna-n foc pentru voi. Oricum, am făcut pariu pe zece lire. Râseră amândoi, apoi comandantul îi făcu cinste lui Sweet cu o bere. Acesta continuă :

— S-a dus vestea că înainte de război aţi marcat o sută pentru Grupul 3 bombardament.

— E-adevărat. Am jucat, de altfel şi în echipa Comandamentului aviaţiei de vânătoare într-un an. Înainte de a face artrita asta păcătoasă, sau ce naiba spune doctoraşul că e, am fost un jucător la bătaie destul de căutat.

— Aşa am auzit şi eu.

— Haide, haide, Sweet, sunt convins că ţi-am mai împuiat urechile şi altădată cu povestea loviturilor mele, la Sandhurst... şi cum a încercat arbitrul să prindă mingea. Comandantul se pierdu în amintiri.

Câţiva ofiţeri se îndepărtară grăbiţi, căci poveştile colonelului, legate de dibăcia sa la crichet, pe lângă faptul că erau cunoscute în toată popota, erau presărate, la fiecare câteva cuvinte, cu obscenităţi care, credea el, îl ajutau să întreţină relaţii foarte democratice cu tinerii şi virilii săi subordonaţi. Acesta era şi motivul pentru care la popota ofiţerilor serveau, în continuare, chelneri şi barmani bărbaţi, în timp ce la restul popotelor activităţile acestea erau îndeplinite de femei. Colonelul îşi sfârşi povestirea, roşu la faţă şi fericit ca un copil, apoi adăugă :

— Dacă echipa ta câştigă sâmbătă, ai şanse să fii invitat la masă de către A.O.C[1].

— Da, domnule, am auzit că aşa se obişnuieşte.

— Vei avea ocazia să-i expui teoriile tale referitoare la reorganizarea Statului Major şi la schim-

[1] Air Officer Commanding = Comandamentul unităţii de aviaţie (engl.).

barea strategiei, spuse comandantul, râzând pe înfundate. Sweet își plecă privirile cu modestie, iar colonelul adăugă : Dar oricum, Sweet, tu ești comandant de patrulă, așa că ai suficiente cunoștințe despre modul în care trebuie condusă o unitate, nu ?

— Doar într-o foarte mică măsură, domnule, admise Sweet. Deși mărturisesc sincer că nu mi-aș fi putut imagina vreodată de cât birocratism e nevoie pentru a face un avion să zboare.

Colonelul râse scurt, cu ironie :

— Abia acum afli unde se poartă adevăratul război, fiule. Bombardamente până peste cap cu hârtoage de la Ministerul Aerului, cu rapoarte, cereri și alte tâmpenii, toate în câte trei exemplare și îndosariate până la urmă în coșul de gunoi.

Sweet îi zâmbi colonelului, încercând să-i dovedească cât de mult îi împărtășea disprețul față de războinicii de birou.

— Mai cu seamă când nu dorești decât să-i pui cu botul pe labe pe afurisiții aceștia de friți, nu-i așa, domnule ?

— Așa-i, exclamă colonelul plin de efuziune. Am fost angajați să-i facem praf și, pe Dumnezeul meu, dacă escadrila aceasta nu va ucide mai mulți nemți de toate formele, mărimile, culorile sau sexele decât oricare alta din aviația britanică, va avea de-a face cu mine. Colonelul zâmbi, apoi adăugă cu dispreț : Cel puțin așa le-am declarat, nu numai o dată, celor de la Ministerul Aerului.

— Aveți dreptate, sir, răspunse Sweet. Apropo de povestea aceasta cu omorât friți... poate că ne-ați putea ajuta dumneavoastră... Vai, vă rog să mă iertați, am început să spun prostii...

— Ei, haide, haide, spuse colonelul. Doar îmi cunoști părerea despre ordinele astea stupide care interzic orice discuție la popotă legată de probleme profesionale.

— Ei bine, în legătură cu friții, sir... Este aici la noi un pilot — băiat bun, de altfel din cale-afară de inteligent, cu multă experiență, decorat și așa mai departe — un subofițer model — și știți ce mi-a spus acum câteva zile ? Că el e de părere că atacurile noastre aeriene nu sunt decât niște „metode învechite de a omorî familiile muncitorilor".

— Un diversionist înrăit.

— Întocmai, domnule. Știam că nu o să vă placă ; și asta încă nu e tot. Războiul acesta, spune el, este doar o continuare a capitalismului, cu alte mijloace.

— Dar îl citează pe Karl Marx !

— Da. De fapt e un citat greșit enunțat, al lui Clausewitz.

— E o rușine. Un tip din unitatea mea, ai spus ?

— Sergentul Lambert, domnule. Deși s-ar putea să nu fie decât urmarea firească a unui șoc nervos.

Colonelul se schimbă la față.

Iar Lambert ăsta ! Totuși, are un dosar foarte bun, nu ? Și-apoi să nu uităm că Marx e de partea noastră acum. Trebuie să recunoaștem că rusnacii au fost nemaipomeniți în ultima vreme. Povestea asta cu Stalingradul ar putea fi un punct de răscruce a războiului.

— Dar am crezut că... știți, domnule, cunoscând ideile dumneavoastră în legătură cu stârpirea nemților...

— Ai făcut foarte bine, fiule. Sunt un ucigaș de nemți, e singura modalitate de a câștiga războiul.

Am să mă ocup personal de problema asta. Dacă are impresia că-şi distruge nervii omorând nemţi, atunci mai bine să-l trimitem altundeva, unde ar putea face faţă. Chelnerul întâlni privirea colonelului şi-acesta dădu din cap. De pildă, să cureţe latrinele.

— Am crezut că e mai bine să ştiţi, domnule.

— Ai perfectă dreptate, spuse colonelul. De altfel, dumneata ai întotdeauna dreptate, tinere Sweet, dar să nu afle nimeni că am spus eu asta. Zâmbiră amândoi.

— Apropo, sir. Nu ştiu dacă aţi auzit de mica mea experienţă cu turelele de spate ?

— Am auzit ceva. Care sunt detaliile ?

— Păi, ideea mi-a venit într-o dimineaţă, când am deschis fereastra şi am constatat că văd mai bine...

În hol, un caporal bătu gongul şi sunetul blând se auzi în toată casa, ca un ecou.

— Haideţi, domnilor, lăsaţi-i pe prizonieri să le tihnească prânzul. Colonelul repeta fraza asta, care devenise un fel de tic verbal, la fiecare dejun, în timp ce seara spunea : să le tihnească cina. Se întoarse spre Sweet. Te-am văzut discutând cu noul „învăţător". E un tip drăguţ, nu ?

— Da, domnule, un tip foarte inteligent.

— Şi, oricum, dă mai multă distincţie popotei faptul că avem printre noi o persoană decorată cu „Crucea Victoriei".

— „Crucea Victoriei" aţi spus, domnule ?

— „Învăţătorul", băiete. Pilot Officer Pearson. Nu-mi spune că nu te-ai dus întins spre panglica aceea purpurie, toţi sunteţi la fel. Nouă sute şaptesprezece ; a omorât doisprezece fricţi doar cu o sabie

şi câteva duzini de grenade de mână şi a apărat un sector de tranşee Boche aproape două ore, până au venit întăriri. Fascinant, nu, să ai lângă tine un adevărat erou în carne şi oase.

— Da, domnule, spuse Sweet, încercând să-şi amintească ce discutase cu ofiţerul cu activitatea culturală. Permite-ţi, totuşi, să vă continui povestea cu ideea năstruşnică care mi-a venit privind modificarea plexiglasului la turela de spate...

Lancasterul pe care-l urmărise Lambert ateriză pe pista principală de la Warley Fen. Avionul nu avea vopsite lateral nici emblemele escadrilei, nici bombe şi nici vreun alt nume. În turele nu fuseseră montate mitraliere şi lipseau şi cei care ar fi trebuit să le manevreze. Nici măcar mecanic de bord nu avea, care să ajute la alimentarea cu carburant şi să asiste pilotul la manevrele de decolare şi aterizare. Avionul ateriză perfect, pilotul ascultând instrucţiunile primite de la turnul de control cu o atenţie neobişnuită. O maşină tip Hillman ţâşni spre bombardier şi aşteptă ca pilotul să întocmească formalităţile de rigoare cu echipa de mecanici şi cu inginerul şef, Sandy Sanderson, un tip de Lothario, înalt şi slab, care pariase pe zece şilingi că avea să prânzească cu pilotul care adusese avionul cel nou de la uzină până la Warley. Pierduse, căci pilotul, o brunetă de douăzeci de ani, îmbrăcată în uniforma Serviciului auxiliar al transporturilor aeriene, îl refuză cu un surâs atoateştiutor. „E periculos ?" o întrebase o dată mama sa. „Numai după ce aterizezi, mamă." Pe lângă faptul că pilotase absolut singură avionul cu patru motoare, fata mâncase şi trei sandvişuri cu brânză în timpul zborului, căci, dacă re-

nunţa la masa de prânz, ar fi avut timp să se întoarcă la unitatea unde erau ţinute avioanele noi şi să mai aducă unul, înainte de a-şi încheia activitatea din ziua respectivă. Întotdeauna se făceau modificări la avioanele care veneau de la uzină, iar unitatea de aviaţie, la fel ca majoritatea celorlalte unităţi, avea cerinţe speciale, de care trebuia să se ţină seama. Locotenent-colonelul Munro împreună cu Sandy îşi terminară inspecţia abia pe la trei fără zece.

În jurul orei trei şi un sfert, fură văzuţi amândoi urcând în grabă treptele popotei. Munro pierduse masa şi avea de gând să se mulţumească cu nişte sandvişuri cu carne conservată şi cu un pahar de limonadă. O bere rece, la prânz, nu ar fi fost nici o nenorocire, cu toate că figura şi el pe ordinul de luptă, dar Munro simţi că era mai bine să se abţină şi, în felul acesta, să dea un exemplu bun oamenilor săi. Sandy ceru şi el tot un pahar cu limonadă.

Munro era un bogat proprietar de pământuri, uscăţiv, cu o alură firavă şi fără prea mult simţ al umorului, dacă nu chiar lipsit cu desăvârşire de el. În 1941 fusese rănit la picior de o schijă de artilerie antiaeriană, din care mai păstra şi acum vreo trei, patru aşchii, ascunse undeva, în gleznă. La început fusese nevoit să se folosească de baston şi, cu toate că nu mai şchiopăta de multă vreme, nu renunţa la baston, mai ales când se plimba de jur-împrejurul avioanelor, rotindu-şi ochii peste aerodrom, întocmai ca un moşier peste landă. Era un bărbat înalt şi slab, cu faţa brăzdată de riduri şi cu o mustaţă mică şi stufoasă. Părul tuns foarte scurt începuse să încărunţească pe la tâmple. Cu toate că cei care zburau în noaptea aceea trebuiau să poarte pulovere albe cu guler întors şi uniforme colorate de luptă, Munro nu putea fi văzut decât în tunica sa bine croită şi încălţat cu pantofi făcuţi de comandă, lustruiţi ca oglinda.

Întocmai ca şi costumele sale civile de tweed sau lână, uniformele lui Munro aveau acea tentă pe care numai anii îndelungaţi de îngrijire din partea valeţilor o puteau întreţine. Coatele şi manşetele erau întărite cu petice din piele moale, de culoare cafenie, iar vestele aveau, întotdeauna, un buzunar special în care Munro îşi ţinea cutia cu chibrituri Swan Vesta. Scoase chibriturile şi-şi reaprinse cu grijă pipa, deşi tutunul părea să ardă destul de bine. Era un gest de care se folosea, adesea, la şedinţe sau instructaje pentru a-şi oferi un moment de răgaz în timpul expunerilor pe care le făcea, şi care nu era decât un tic de om bătrân, asemenea celor mai multe din gesturile sale. Munro nu avea mai mult de treizeci şi cinci de ani, dar, cu toate acestea, puţini i-ar fi dat sub patruzeci şi cinci, ceea ce nu l-ar fi surprins de loc pe Munro, care prefera să pară mai bătrân.

Era ofiţer încă din 1932 şi petrecuse un singur an de pace, ca civil, în rezervă. Acum, domeniul era condus în întregime de soţia sa, Sarah, pentru care războiul devenise de-a dreptul bestial, aducându-i câţiva acri în plus de însămânţat cu personal din ce în ce mai redus, căci cei mai mulţi dintre muncitorii pe care-i angajaseră erau trimişi acum pe front. Şi Sarah, la rândul ei, arăta mai bătrână decât era în realitate.

Pe raft îl aştepta o scrisoare, în caractere energice, îndrăzneaţă şi plină de umor, scrisă pe o foaie ruptă dintr-un caiet în care-şi ţinea socotelile.

Dragul meu,

Cum aş putea să-ţi mulţumesc pentru geanta splendidă pe care mi-ai trimis-o şi pe care am primit-o chiar de ziua mea, ocazie strălucită de întrunire a câtorva membri din clanul Munro. Deocamdată nu cred că mi-ar plăcea să merg la Londra, căci, din câte mi-ai scris, se pare că a devenit un fel de ospiciu internaţional. Mă amuză felul în care mă sfătuieşti să nu mă încred în străini, tu care continui să fii atât de absurd de generos cu sălbaticii aceia de la fosta ta escadrilă, ori de câte ori te întâlneşti cu ei (adică ori de câte ori intri în vreo cârciumă). Mai bine ţi-ai lăsa mustaţa să crească mai stufoasă !

Recolta de fasole o să fie foarte bună în anul acesta, păcat că nu poţi să vii să guşti şi tu din ea. Pe trandafiri mişună iar păduchii aceia verzi, am impresia că gângăniile astea beau otrava cu care-i stropesc, vomită şi cer alta.

Căpşunilor le merge foarte bine, chiar mâine am să-i spun bucătăresei să facă nişte dulceaţă, din care am să-ţi trimit şi ţie un borcan.

Nu-ţi face griji din pricina noastră, ştim amândoi la fel de bine că vor mai trece nişte ani până ce Peter se va reface şi va fi asemeni celorlalţi copii. Aici are aer curat şi lapte din belşug. Dacă-ar pleca în Canada, cine l-ar mai înconjura cu dragostea cu care îl înconjurăm noi şi ce este oare mai important pe lume decât căldura căminului părintesc ?

Ţi-aduci aminte cum gâfâia când ai fost acasă, în permisie, de Crăciun ? Şi-acum îi este la fel de rău, mi se face milă când îl aud cum se sufocă noaptea, sărmanul, de-mi vine să respir eu pentru el.

Dar este aşa de înţelegător... deşi doctorul Crawford pretinde că uneori are şi dureri.

Dragul meu, ne este tare dor de tine, întoarce-te teafăr, dar nu te gândi la noi, ai grijă de oamenii tăi. Aici totul e bine, în afară de Peter. Pentru el e doar o chestiune de timp, de odihnă şi aer curat, ca să-şi revină. Nu ţi-aş fi scris nimic din toate astea, dar m-ai făcut să-ţi promit. Sper din toată inima să te revăd cât mai curând. Ai grijă de tine, dragul meu, ai grijă de tine.

Din partea modestei tale soţii de la ţară, acum distribuitor şef de îngrăşăminte, scrisă la ora două noaptea, când încă n-am terminat de făcut socotelile.

Cu drag,

SARAH

— Apropo de fata aceea şi sandvişurile ei cu brânză, spuse Munro.

— Da, domnule, răspunse Sandy, luând deodată poziţia de drepţi.

— Nu-i deloc o idee proastă.

— Nu, domnule ?

— Să mănânci în avion, în timpul zborului.

Munro împături cu grijă scrisoarea şi o vâri la loc în plic, apoi scoase din buzunar un pix auriu şi-şi notă pe verso tot ce avea de făcut înainte de instructaj.

CAPITOLUL 9

Din textul cifrat al teleimprimatorului Meldekopf I-i/ Ln. Funkhorch, Regimentul de radioascultare — C Vest — Departamentul de radiointercepţie şi ascultare al Corpului 12 aerian — a primit de la Cartierul General al Flotei 3 Aeriene — Palatul Luxemburg — Paris, aşa-numitul raport W.I.M.

Acesta nu era altceva decât rezultatul colaţionării ştirilor şi materialelor interceptate de la staţiile de radiotrafic inamice, de la instalaţiile radar pentru navigaţie şi bombardament, de la I.F.F.[1] şi de la posturile de bruiaj radio.

În linii mari, mesajul se baza pe scurtele radioemisiuni de probă ale radio-operatorilor R.A.F., de obicei înainte de amiază, care indicau pregătirea bombardierelor pentru misiunea din noaptea respectivă. Semnalul „Best Bent Wire", al lui Jimmy Grimm, fusese doar unul dintre sutele de semnale recepţionate la Paris.

Postul de comandă al Diviziei 1 Vânătoare de la Deelen a fost înştiinţat, surprinzător de repede, că în noaptea aceea trebuia să se aştepte la un puternic atac al R.A.F.-ului.

[1] Interception Friend or Foe = siteme de radio-locaţie, recunoaştere a trupelor proprii sau inamice (engl.).

SECRET

FERNSCHREIBEN
+K R 31.6.1943
MELDEKOPF I
FUNKEL BEFEHLSSTAND WEST
FLOTA AERIANĂ 3 HOH. NAFU
Gltd.
Hvo. I Divizia de Vânătoare
FUNKBEFEHLISSTAND MITTE
W.I.M. — MELDUNG

Atac al aviaţiei britanice, cu aproximativ 600-700 avioane (printre acestea, 90 de bimotoare). Obiectivul probabil : Germania de Vest.

MELDEKOPF I
BR.B.NR. 3567/GEH
GEZ. BOFINGER, LT.

CAPITOLUL 10

La Altgarten existau maşini pe care orice santinelă de la Wald Hotel le-ar fi recunoscut imediat, ca de pildă Mercedesul comandantului, camioanele care aduceau zilnic raţiile şi corespondenţa, sau care făceau transportul de după-amiază spre gară. Pentru ele, porţile bogat ornamentate ale hotelului erau deschise chiar înainte ca maşinile să tragă în faţă. La apropierea unui vehicol necunoscut, însă, soldatul soma şi verifica actele şoferului, înainte de a-i da drumul înăuntru. Kübelwagenul plin de noroi nu-şi încetini viteza, când cele două santinele S.S. se postară în mijlocul drumului, făcându-i semn şoferului să oprească. Mausi Scheske ridică mâna, dar, până la urmă, nu avu încotro şi sări repede înapoi, în spatele gheretei. Spre lauda sa, cealaltă santinelă rămase pe loc până în ultima clipă, când aripa dreaptă, mânjită de noroi, îl lovi peste picior, zdrobindu-i rotula (motiv pentru care, la câteva săptămâni după incident, soldatul fu operat, pentru a i se scoate un cartilagiu). Maşina izbi un mănunchi de frunze de stejar din fier forjat şi, în sfârşit, se opri, cu aripa avariată.

— Comandant al gărzii ! urlă omul de pe bancheta din faţă, nefăcând nici o încercare să coboare şi fără să arunce măcar o privire santinelei culcate la pământ. Câinii de pază începură să latre, şase soldaţi, complet echipaţi şi înarmaţi, se-mbulziră

afară din ghereta paznicului, folosită acum drept corp de gardă, aranjându-şi in grabă căştile pe cap şi prinzându-şi baionetele, în timp ce ofiţerul continua să profereze injurii cu voce tare.

— Deschideţi porţile şi ridicaţi-l pe nătărăul acela de-acolo ! Unde-i comandantul gărzii ? Şi de ce nu salutaţi ? Comandant, ia-i pe clovnii ăştia din drum ! Ştiţi cât ar rezista o adunătură ca voi pe Frontul de răsărit ? Douăzeci şi patru de ore. De ce-i murdară casca aceea ? În numele cerului, unde este ofiţerul acestor nefericiţi care inspiră milă, comandantul acestei bande de invalizi incompetenţi ? Comandant al gărzii !

Striga atât de tare, încât graurii care poposiseră pe crengile copacilor se ridicară speriaţi, spre cer. Nici fraţii Scheske, Mausi şi cu Hannes, nu erau mai puţin speriaţi, văzând pentru prima oară în viaţă un erou în carne şi oase, cu „Crucea de Cavaler“ prinsă la gât, murdar şi venind direct din focul luptei.

— Da, domnule, spuse un ofiţer tânăr, abia trăgându-şi sufletul. Tocmai îşi scosese cizmele şi se întinsese puţin pe pat, la corpul de gardă, când zgomotul îl făcuse să sară ca ars.

Fischer îşi strigă datele personale, întocmai ca un recrut :

— Căpitan Fischer, de la Divizia Panzer Grenadier „Leibstandarte Adolf Hitler“ ataşată Diviziei S.S. „Hitler Jugend“ din Beverlo, Belgia. Fără menajamente, aşa trebuie trataţi copiii aceştia, nişte bieţi soldaţi de operetă, este singurul mod de a-i trezi la realitate !

— Da, domnule, spuse tânărul ofiţer, luând din mâna lui Fischer actele acestuia. Auzise şi el că se

înființase de curând o nouă divizie S.S. de elită. „La așa unitate mi-ar plăcea să fiu trimis", gândi el, apoi adăugă încet :

— Aici, în spatele frontului, omul mai uită câteodată că e soldat.

— Observ, spuse Fischer, sarcastic. Își desfăcu mantaua de piele, să-și pună la loc documentele pe care comandantul gărzii i le înapoie fără să le examineze. „Crucea de Cavaler" sună, izbindu-se de nasturele de la gât al tunicii și Fischer observă că tânărul nu avea ochi decât pentru aceasta.

Într-adevăr, ofițerul cel tânăr și-ar fi dorit-o mai mult decât orice altceva pe lume. O astfel de decorație îi deschidea posesorului ei toate ușile : șefii de sală, în restaurante, îi alegeau mesele cele mai bune, la hotel i se dădea cea mai elegantă cameră, cozile la magazine dispăreau ca prin farmec în fața lui, fetele i se supuneau, ba chiar și ofițerii superiori îl tratau cu mult respect. Oare cum o dobândise individul acesta murdar ? gândi el.

Tânărul îi privi cu interes pe cei doi bărbați din mașină. Fiecare din ei purta câte un pistol P, de calibru 38, vârât într-un toc de piele și prins cu o centură de siguranță în jurul mijlocului. Pe torpedoul mașinii se afla un pistol-mitralieră, fixat cu clame și coliere metalice ; în jurul trăgaciului era înfășurată o zdreanță murdară de ulei, iar pe patul armei, făcut destul de grosolan din lemn, era săpat cu grijă numele Fischer, împreună cu vreo douăzeci și opt de crestături.

Fischer își scoase chipiul cu calota înaltă și-și șterse cu o batistă murdară cureaua de piele, udă sub părul tuns foarte scurt, brăzdată ici și colo, de mici cicatrice albe, ca niște viermișori, urme ale

căzăturilor și loviturilor primite în copilărie, iar una, mai adâncă și mai întinsă, era făcută, probabil, de un glonte. Își îndesă batista în mânecă, întocmai cum obișnuiesc să facă englezii, iar tânărul comandant al gărzii nu-i scăpă gestul acesta ușor sofisticat.

— Vreau benzină și un set de bujii noi. Fischer își frecă scurt mâinile înnegrite de ulei. Am avut probleme cu motorul.

— Și doriți probabil să mâncați ceva, să faceți o baie și să vă odihniți puțin ?

— Mai întâi motorul !

— Am înțeles, Herr Sturmbannführer, răspunse tânărul ofițer. Santinelele se mișcau grăbite și crispate de îngrijorare. Asta le mai lipsea, gândi Fischer, un soldat adevărat care să-i pună puțin pe jăratic. Judecând după accentul cu care vorbea, ofițerul cel tânăr era fără îndoială un băiat de la țară, pur ca rasă, cu o ideologie sănătoasă și corespunzător din toate punctele de vedere, întruchiparea perfectă a unui țărănoi nu prea deștept, calități ce conveneau de minune celor de la Waffen S.S. atunci când îi alegeau, dar Fischer se întreba, uneori, dacă nu cumva criteriile acestea erau greșite.

— Să vă duc bagajul în camera dumneavoastră, domnule ? întrebă încet băiatul.

— Da, și pune un soldat să-l păzească, am cu mine lucruri de mare preț.

— Am înțeles, domnule.

— Și dați-i ceva de mâncare șoferului meu și un pat unde să doarmă, n-a închis ochii de cincizeci și șase de ore.

Porțile erau de-acum larg deschise, iar Fischer făcu semn cu degetul, șoferului, să pornească. Tânărul ofițer adăugă :

— Mergeți drept înainte, pe aleea pietruită, până veți zări vechile clădiri ale hotelului. Voi da un telefon să trimită ordonanța pentru bagaje, apoi am să dau instrucțiuni la bucătărie.

— Văd c-ai priceput, băiete, spuse Fischer, în timp ce mașina pornea, apoi se-ntoarse spre șofer și-i spuse :

— Benzină, bujii, baie, mâncare și culcare. Acum e ora trei. La opt să fie gata mașina.

— Și femei nu ? rânji șoferul.

— Fără femei, brută !, replică Fischer, doar suntem în Germania ! Așteaptă până trecem granița !

Șoferul zâmbi, dând din cap în semn de aprobare, în timp ce ochii săi înguști păreau aproape închiși.

Locuitorii orașului Altgarten aveau niște figuri obosite, pe care se citeau anii îndelungați de război, camuflajele, hrana pe cartelă și orele de muncă suplimentare și, mai presus de toate, singurătatea celor loviți de soartă. Uniformele pe care le purtau erau făcute din postav aspru la pipăit, iar hainele civile uzate și peticite.

Fetele purtau rochii modeste, confecționate în casă, deși, când și când, se mai zărea prin mulțime câte o blană elegantă sau câte un șirag de perle ce călătoriseră probabil până aici în ranița vreunui soldat.

— La ce oră trebuie să pleci ? întrebă Anna-Luisa. Îi mai lustrui o dată pantofii, așa cum făcea

întotdeauna înaintea plecării lui înapoi la datorie.

— La trei, răspunse Bach. O să mă ia o mașină de la Comandament.

— Mă uimești.

— E vorba de un prieten mai vechi de la Comandamentul general Christiansen. Călătorește de câteva ori pe lună de la Dortmund la Haga, și mă ia și pe mine la întoarcere.

— N-ar fi trebuit să-mi explici.

— Vreau să știi absolut tot, răspunse el.

Fata îi împachetă rufărie curată, împăturind și netezind cu grijă fiecare lucru pe care-l punea în valiză, cu un spirit de devotament cu totul nou.

Oberst [1] Max Sepp călătorea adesea în Mercedesul cu steguleț al generalului, dar. de data aceasta, Bach fu dezamăgit văzându-l că apare într-un Citröen. Era o mașină frumoasă, proaspăt sosită din fabrică, construită special pentru Wehrmacht și vopsită în culoarea albastru a Luftwaffelui, dar nici pe departe nu se putea compara cu Mercedesul cu țevile de la supraalimentator nichelate și cu motorul care torcea răgușit în surdină.

Nici Max nu mai părea atât de important, ca de obicei, adus de spate și înfășurat într-o pelerină mototolită, iar pe cap cu o șapcă veche și uzată. Stăteau încă pe trotuar și August își aruncă, instinctiv, privirea spre cer. Era un obicei ce nu și-l pierduse cu timpul.

La șase mile înălțime, pilotul englez de pe avionul Spitfire care își făcea observațiile meteorologice, văzuse întreaga mișcare a frontului de aer rece, însoțit de nori ca niște ciuperci, cu tulpina închisă la culoare. Își notă, pe bloc-notesul prins la centură,

[1] Colonel (germ.).

ceea ce constatase, dar, în timpul acesta, atenţia fiindu-i sustrasă de la comenzi, avionul pierdu cam cinci sute de picioare din înălţime, lăsând în urma sa în atmosferă o dâră uşoară şi albă de vapori condensaţi. Totul se petrecuse în mai puţin de un minut, dar la o viteză de zbor de patru sute douăzeci de mile pe oră, un minut înseamnă o dungă albă şi subţire ce tăia cerul senin de deasupra oraşului Krefeld pe o lungime de aproape şapte mile.

— Trebuie să fie vreun avion de-al nostru de vânătoare, remarcă Max. August nu răspunse ; îşi aruncă haina de piele pe scaunul de lângă şofer şi se urcă în maşină.

Max Sepp era un bărbat trecut de cincizeci de ani, rotofei şi cu părul alb, ţinând de Statul Major al Comandamentului Guvernământului Militar al Olandei. Sepp, care înainte de război lucrase ca funcţionar în domeniul forestier, fusese numit acum inspector la aprovizionarea civilă cu combustibil, activitate despre care, după cum recunoştea deschis, ştia foarte puţine lucruri.

— Asta-i viaţa, spuse August, instalându-se comod pe bancheta din spate, alături de Max, în timp ce şoferul închise portiera maşinii, apoi salută.

Anna-Luisa îi făcu semn cu mâna, August îi răspunse, şi, imediat după aceea, maşina ţâşni din loc.

— Pe timp de război acesta este unul din cele mai bune posturi pe care poţi să le capeţi, spuse Max. Când mă duc în permisie, mă simt de-a dreptul ruşinat de traiul pe care îl am eu, în comparaţie cu viaţa agitată de pe frontul de-acasă.

Şoferul mai făcuse drumul acesta de cel puţin o mie de ori. De pe Mönchenstrasse, unde locuia, Bach, o luau pe Dorfstrasse, artera principală a oraşului, largă cât un bulevard, apoi coteau pe Richterend, un drum mai scurt ce trecea prin spatele spitalului „Sf. Antonius". Vechea clădire a spitalului era demult depăşită de noua construcţie a Centrului medical de pregătire şi recuperare, dar în stânga se întindeau barăcile nevopsite de pe maidanele ce duceau până pe Sackgasse şi magherniţele din spatele uzinei de gaz.

— Ce dracu-au făcut aici pe un teren atât de mare ? întrebă Max. Lagăr de concentrare ?

August Bach se uită pe furiş la prietenul său, apoi privi câteva clipe înainte în ceafa şoferului, pentru a răspunde abia într-un târziu :

— Nu, spuse el, este un centru medical pentru invalizi, militari de pe Frontul de răsărit şi civilii din oraşele bombardate. Sărmanii de ei învaţă cum să-şi folosească protezele, se mai plimbă din când în când pe Dorfstrasse...

— Şi, privesc la vitrinele magazinelor goale sau sperie copiii, nu ? Minunat !

— Aşa arată un lagăr de concentrare, Max ?

— Dragul meu, chiar dacă vreunul din noi ar şti cum arată un lagăr de concentrare, cu siguranţă că n-am spune-o.

— Sau poate n-am fi acum aici, spuse August.

— Câtă dreptate ai.

Max Sepp zâmbi trist. Privi pe fereastra maşinii, în timp ce dădea colţul pe după livada de pomi fructiferi a doamnei Kersten şi, deodată, maşina îi hurducă, trecând peste o porţiune de drum prost reparată.

— De la ce-i asta, de la vreun raid aerian ? întrebă Max.

— Da, de la cel din luna martie, singurul atac aerian, de altfel, pe care l-au dat asupra Altgartenului. Un avion britanic a aruncat bombe incendiare pe câmpurile cultivate cu cartofi şi două bombe explozive de mare putere, dintre care una a căzut pe drum iar cealaltă pe şopron la Frau Kersten. Acum Frau Kersten are nişte prizonieri francezi cu care-şi lucrează ferma, şi pe care i-a pus să construiască un alt şopron şi să-i repare drumul.

— Da, probabil că au făcut o treabă mai bună la şopron decât la drum.

— Păi, i-a interesat mai mult şopronul, doar trebuie să doarmă şi ei undeva, nu ?

— Deşteaptă femeie, Frau Kersten asta, spuse Max râzând.

Maşina coti spre nord-vest, pe drumul ce ducea spre Nieukerk şi Arnhem. Pe stânga, culturile de cartofi ale lui Frau Kersten se întindeau până departe, în zare, iar printre straturi, o grămadă de oameni, aşezaţi în şiruri şi îndoiţi de mijloc culegeau cartofi, cartofii aceia galbeni, ca de lut, ce-i plăceau atât de mult lui August. Şirurile se mişcau încet, înainte, iar furcile cu care lucrau întorceau pământul uscat pe care vântul îl căra în trâmbe de praf peste câmpurile din spatele lor.

— Sunt foarte buni cartofii aceştia, remarcă August.

— Ah, cartofii ! Ce-ar face Wehrmachtul fără ei ? ! Cred că Frau Kersten asta o duce foarte bine de pe urma războiului, dragă August ; da, cred că-i iese o sumă frumuşică. Pare o femeie foarte isteaţă, mai gândeşte-te la treaba asta.

— Ce vrei să spui, Max ? August nu se putu abţine să nu izbucnească în râs, cînd îi văzu figura lui Max care tocmai se pregătea să-i răspundă.

— Da' tu cam ce-ţi închipui că vreau să spun, coţcar bătrân ? râse Max. Poate vrei să cred că-ţi petreci tot timpul sărutând binoclul sau flirtând cu pescăruşii care zboară în jurul staţiei aceleia de radar !

— În ultima vreme, aviaţia britanică a avut grijă să nu mă plictisesc.

— Să nu exagerăm, August.

— Sunt îndrăgostit, Max, şi-am să mă căsătoresc.

— Cu fata de la R.A.D. ?

— Da.

— Avem o grămadă de fete din R.A.D. care lucrează în cadrul Guvernământului militar. Să ştii că nu prea merge.

— Ce vrei să spui ? Ce nu merge ? îl întrebă August.

— O căsătorie cu o funcţionară din R.A.D. De obicei avem câteva cereri pe lună şi, de cele mai multe ori, o transfer pe fată la altă unitate, în afară de cazul în care e gravidă, şi atunci îl transfer pe el.

— Eşti un porc cu inima de piatră. Max.

— A ta... este... ?

— Du-te naibii, Max. Nu e. Cel puţin...

— Ei vezi, August ! Priveşte adevărul în faţă, bătrâne. O plăcere de moment, o legătură convenabilă. Făcu o pauză. Pentru o vreme. Dar nu pentru toată viaţa, dragul meu.

— O iubesc, Max.

— Ei, mai stai, nu te grăbi, vezi şi tu cum merge; o lună două...

— Dar suntem în război, Max. Dumnezeu ştie cât am să fiu de bătrân când se va termina. Pentru mine e foarte bine aşa, să ştii, şi e bine şi pentru ea.

— Vrei o ţigară de foi ?

— Da, mulţumesc. August adulmecă tutunul cu un aer de cunoscător.

— Postul de inspector la Aprovizionarea civilă cu combustibil a Olandei e o slujbă care are şi ea avantajele ei, spuse Max.

— Bun, sunt de acord, că e tânără şi naivă, dar până la vârsta asta m-am săturat de oameni sofisticaţi şi plini de experienţă. Şi, dacă se va obişnui cu firea mea complicată, voi fi chiar fericit să am lângă mine un suflet simplu.

Max zâmbi şi-i aprinse ţigara de foi. Un timp priviră amândoi în tăcere pe fereastra maşinii. „Ciudat, gândi August, cunoşti pe cineva cu care stai de vorbă ani de zile, şi, deodată, din câteva cuvinte rostite la-ntâmplare, îţi dai seama ce puţine concepţii comune ai cu persoana respectivă. Probabil că toate relaţiile dintre oameni erau astfel şi poate că lucrul cel mai bun la care se putea aştepta cu privire la căsătoria sa cu Anna-Luisa era ca momentul de rupere a vrajei să vină treptat, pe nesimţite, şi să nu cunoască niciodată gustul amar al dezamăgirii, ura întunecată şi sumbră şi deznădejdea.“ Se uită la Max. Cât de nepăsător arăta şi cât de mulţumit de sine ! Se lăsă pe spate şi închise ochii, pe când maşina continua să gonească pe şoseaua pustie.

— Faine drumuri, remarcă Max. Ne-am fi putut noi imagina nişte şosele aşa de bune, când eram copii ?

— Dar războiul pe două fronturi ni l-am fi imaginat, sau nevoia de a mişca diviziile blindate pe linii interioare ?

— Astăzi eşti prost dispus, August. Dar trebuie să admiţi că drumurile făcute de Führer sunt minunate.

— E-adevărat, dar oare de drumuri avem noi neapărată nevoie ? Oricât aş încerca, nu pot să nu mă gândesc că marile autostrăzi au fost construite de-a curmezişul câmpiilor pentru a convinge poporul că Germania nu este o aglomerare de principate dezbinate şi ostile.

— Ei, bine, astăzi, în mod special, binecuvântez drumurile acestea splendide, căci avem de făcut un ocol, pe la Deelen.

— Nu ne răpeşte prea mult timp ?

— N-ai nici o grijă, nu vei întârzia de la întâlnirea ta cu englezii !

— Cam cât durează ?

— Păi, sunt şaizeci de kilometri de-aici până la Deelen, şi de-acolo până la unitatea ta nu pot să fie mai mult de o sută cincizeci de kilometri, asta după ce mă lăsaţi pe mine la Haga.

— Şi cât stăm în Deelen ?

— Nu mai fi nervos, August. În zona de graniţă nu există trafic local, doar când şi când, câte-un convoi, între Utrecht şi Haga, iar în zona interzisă, de coastă, nu circulă nimic. Ai să rămâi cu gura căscată, când vom ajunge la Deelen, va trebui să te scot de-acolo cu forţa, ai să vezi !

Primul ambuteiaj pe care-l întâlniră avu loc dincolo de Geldern, unde elevi ai unei şcoli militare de ofiţeri, de vârstă adolescentină, goi până la brâu şi

leoarcă de sudoare, lucrau întocmai ca niște ocnași la înlocuirea, într-un timp record, a unei secțiuni dintr-un pod avariat. Mașina reuși să treacă mai departe dar abia făcură câțiva kilometri când le bloca din nou calea un convoi care venea din direcție opusă. August privi autovehiculele de douăsprezece tone cu semișenile și tunuri antiaeriene de 8,8 pe care le trăgeau după ele. Era o baterie mare, dotată cu aparat centralizator de tragere și personal în echipament complet de luptă, iar trei dintre tunuri aveau și Flakhelferi [1] care făceau parte din „Hitler Jugend", unii neavând mai mult de cincisprezece ani și părând niște pitici pe lângă vehicolele gigantice, cu căștile de oțel căzându-le pe fețele serioase. Băieții aveau epoleți și insigne viu colorate și purtau banderole cu svastica în roșu și alb, iar la șold le atârna câte un pumnal.

— Sunt voluntari din „Hitler Jugend", nu ? întrebă Max.

— Recruți, răspunse August.

— Copiii ăștia ?

— Ce să-i faci, asta e ! Mă-ntreb cât va mai trece până ce-l vor echipa și pe Hansl al meu așa și-l vor trimite drept carne de tun în războiul acesta blestemat, care continuă și pare să nu se mai termine.

Max număra tunurile, în timp ce mașina trecea pe lângă ele, încercând să scape de convoi.

— Douăzeci și opt, exclamă el. Fantastic !

— Grossbaterie [2] cu reglare centralizată a tiru-

[1] Ajutori de tunari (germ.).
[2] Artileria grea (germ.).

lui. La început erau doar câte două-trei amplasamente combinate, iar acum au aproape 40 de tunuri conduse de același centralizator de tragere.

— Și asta-i bine sau rău ?

— Artileria antiaeriană cel puțin îi ține pe englezi la înălțime, căci, fără ea, tomii [1] ăștia ar coborî atât de jos încât ne-ar arunca bombele direct pe coșurile fabricilor.

— Știi, August, prietene, cunosc o mulțime de civili în provincia Ruhr care au rămas fără adăpost și care ar fi preferat asta. Râse.

Un ofițer de la unitatea de artilerie antiaeriană observă Citröenul albastru cu număr de Luftwaffe și se îndreptă grăbit spre ei, cerându-și scuze pentru întârzierea pricinuită. Era un tânăr cu o figură severă și mustață blondă, purtând cască de oțel. În mâini avea o pereche de mănuși moi, din piele de căprioară, care nu făceau parte din uniformă și-i fură imediat remarcate, atunci când salută.

— Se fac lucrări de reparație la drumurile din Geldern, îi spuse Max Sepp. N-o să puteți intra cu toate drăciile astea în oraș.

— Știu, domnule, răspunse ofițerul, dar ne abatem spre Wessel, înainte de a ajunge la porțiunea de drum la care se lucrează.

— Dar drumul de la Wessel spre Ruhr e și mai rău, spuse Max. Cunosc foarte bine regiunea.

— Destinația noastră este Ahaus, spuse ofițerul.

— Dar de ce Ahaus, pentru numele lui Dumnezeu ! se miră Max. Dacă ar fi după mine, aș masa toată artileria antiaeriană în Ruhr, acolo poți fi sigur că-i plesnești pe acești aviatori ai teroarei. Dar

[1] Englezii.

la Ahaus... dacă zăriţi vreun tommi, să vă consideraţi norocoşi.

— Tactica este de a crea un baraj de apărare antiaeriană de-a lungul frontierei cu Olanda, interveni August.

— Băieţii mei sunt tare nerăbdători şi plini de entuziasm, spuse ofiţerul. Vor fi foarte dezamăgiţi dacă nu li se va da curând ocazia să participe...

August interveni :

— În acţiunile pe care le pornim, şi în care ne punem atâtea speranţe, nu-i bine să depindem doar de entuziasmul soldaţilor tineri, căci războiul convine numai celor care sunt străini de el.

Ofiţerul de artilerie antiaeriană păru încurcat şi începu să se joace cu butonul de la mânuşă.

— Vegetius, urmă August.

— Un autor militar roman, din secolul patru, explică Max Sepp.

— Cum doreşte Herr Oberst, răspunse ofiţerul cu respect. Trei proiectoare uriaşe trecură pe lângă ei. Tânărul salută din nou şi sări repede într-unul din tractoarele cu remorcă, înapoi la soldaţii săi entuziaşti. Citröenul porni înainte.

— L-ai şocat pe tip, remarcă Max.

— Dar n-am avut intenţia s-o fac, răspunse August.

— Nu-ţi face probleme, replică Max. Cu medalia aia pe care-o porţi la gât, poţi să-ţi permiţi să faci pe blazatul, când e vorba de eroism. Şi în caz că-ţi închipui că nu sunt decât un slugoi necioplit, să ştii că tot Vegetius a mai spus : „Cei ce iubesc pacea să se pregătească de război".

— La toţi ni se întâmplă, câteodată, să rostim vorbe pe care nici noi nu le credem, spuse August.

Max râse, iar August se întrebă dacă nu cumva se pripise când îl judecase atât de aspru pe vechiul său prieten.

Ambuteiajul mai continuă încă pe o distanţă cam de un sfert de milă, înainte ca cei doi să poată descoperi care era adevărata cauză. Un camion militar Bedford se ciocnise cu un Opel. Un tânăr N.S.K.K.[1] dirija circulaţia pe un drum improvizat peste câmp în timp ce alţi trei N.S.K.K. se căzneau să scoată de sub bara de direcţie a camionului pe şoferul în stare de inconştienţă. Partea din spate a Bedfordului trecuse printr-un gard, se rupsese şi din ea căzuseră lăzi cu fructe, răspândite acum peste tot, în timp ce porcii din livadă fugeau speriaţi, care încotro.

— Afurisitele astea de camioane englezeşti, spuse Max. Ar trebui să se interzică folosirea lor pe şosea. După Dunkerque au apărut o grămadă.

— Dar aŭ volanul pe dreapta. Jumătate din şoferii de pe camioane sunt puşti de la unităţile motorizate. În trei săptămâni sunt învăţaţi să conducă şi-apoi ies pe şosea şi omoară pe oricine se-ntâmplă să le fie în cale.

Tânărul N.S.K.K. le făcu semn să treacă înainte, şi ieşiră pe porţiunea acoperită cu iarbă. Se formaseră şleauri adânci şi roţile Citröenului patinară un timp, înainte de a porni din loc. Max scoase capul din maşină şi-i strigă celui care dirija circulaţia :

— Camioanele astea cu volanul pe dreapta sunt adevărate maşini ale morţii.

— Nu vorbesc nemţeşte, spuse cel care dirija traficul. Sunt francez. Purta aceeaşi uniformă verde cu negru ca şi camarazii săi de naţionalitate germa-

[1] Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps = secţia motorizată a Partidului Naţional-Socialist (germ.).

nă, dar pe braţ avea o banderolă cu tricolorul francez. Îi făcu semn lui Max, arătând spre banderolă. Max era furios.

— La ce dracu ne mai trebuiesc şi ăştia ? strigă el, suficient de tare ca băiatul să audă.

— Ducem lipsă de braţe de muncă, Max. Rusia ne înghite oameni aproape imediat ce-i trimiten acolo.

— Auzi, francez, continuă Max să protesteze, supărat.

— Francezii sunt o rasă de oameni cu multă logică, probabil că sunt foarte potriviţi să dirijeze circulaţia.

— Baliverne ! spuse Max. Ăştia şi logică. Îţi bagă cuţitul în coaste şi-apoi pierd o oră ca să-ţi explice în mod raţional motivul pentru care au făcut-o.

— Asta seamănă cu logica unor nemţi pe care-i cunosc eu.

— Nu, neamţul îţi bagă cuţitul în coaste şi-apoi varsă o mare de lacrimi cuprins de remuşcări. August zâmbi.

— Dar cu englezul cum e ? Ăsta ce face după ce te-a omorât ?

— Englezul se miră : „Cuţit ? Care cuţit ?".

August râse. De-acum începură să circule cu viteză şi, cu excepţia unui nou blocaj la Kleve şi a unui convoi de autovehicule care înaintau încet, oprindu-se unul câte unul la un post de control al poliţiei militare, de lângă podul Wad, drumul fu liber. August aţipi puţin şi se pomeni, deodată, că Max îl scutură, încercând să-l trezească.

— În câteva minute suntem la Deelen, îi spuse.

— La baza aeriană de la Deelen sau la postul de comandă al diviziei... ?

— Divizia I aviaţie de vânătoare, care controlează toată blestemata asta de luptă aeriană pe întreg teritoriul Olandei, Westfaliei, Rhineland — Palatinatului şi chiar pe unele porţiuni din Belgia şi Hesse. Ai mai fost vreodată aici ?

— Da, anul trecut.

— Ah, uite şi vechile clădiri ale sanatoriului. Aşteaptă să vezi noul buncăr. August dragă, când l-am vizitat pentru prima oară, mi-am dat seama că, indiferent ce ne-ar face, amisii[1] sau tomii nu vor avea nici o şansă să câştige, atâta vreme cât luptă împotriva unora care sunt organizaţi aşa cum suntem noi. Pe harta pentru conducerea luptei se găseşte reprezentat fiecare avion de vânătoare de noapte şi fiecare bombardier, împreună cu unităţile artileriei antiaeriene şi ale apărării civile. Este ceva ca o magie.

— Avem mare nevoie de toată magia din lume, Max. Anul trecut, R.A.F. a acţionat continuu, fără măcar să-şi întrerupă zborurile pe timp de iarnă sau pe vreme rea. Nu ne-au lăsat nici să respirăm, şi, dacă nu le punem stavilă cât de curând — în câteva săptămâni — fii sigur că ne vor bombarda până în iarna viitoare. Şi-atunci, te-ntrebi la ce bun să mai câştigi războiul, când ăştia-ţi bombardează oraşele şi-ţi distrug casele, muzeele şi toate centrele de cultură şi ne omoară familiile. Dacă am ascuns uzina de tancuri Tiger sub pământ, nu putem face acelaşi lucru şi cu catedrala Speyer sau cu oraşul Köln.

— Experţii de la O.K.L.[2] emit teoria că dacă am putea distruge moralul celor de pe bombardiere, englezii vor renunţa să ne mai bombardeze oraşele.

[1] Francezii.
[2] Înaltul comandament al Forţelor Aeriene Germane.

— Singurul mod de a le distruge moralul este de a-i nimici.

— Bineînțeles. Se spune că dacă i-am produce aviației britanice pierderi cu doi și ceva la sută mai mari decât în momentul de față, aceasta ar trebui să-și schimbe tactica de luptă.

— Acum înțelegi de ce mă grăbesc și nu vreau să întârzii, spuse August. Mai ales că va fi o noapte scurtă și cu lună plină. Dacă englezii se-ncumetă să vină într-o noapte ca asta și nu reușim să doborâm un număr record de avioane, înseamnă că nici măcar nu merităm să câștigăm războiul.

Citröenul se opri în fața primului corp de clădiri de la Centrul de control al Diviziei aviației de vânătoare. Santinelele de la Luftwaffe, înarmate cu puști mitraliere, păreau anacronice în gheretele vopsite în dungi, ca niște acadele. Un ostaș mai în vârstă verifică actele, apoi făcu semn șoferului să pornească. La Deelen plouase cu găleata și ghereta vopsită se oglindea pe pavajul strălucitor, producând reflexe ciudate.

Buncărul se află la sud de aerodrom, în mijlocul unei păduri dese. Fagii înalți își scuturau crengile grele de ploaie pe potecile întortocheate, iar dincolo de pădure se întindeau pajiști cu ierburi sălbatice, ce stăteau gata să înflorească. Coborâră din mașină. Dinspre pinii scăldați de razele soarelui venea miros de rășină și un iz umed de mucegai.

Aerodromul de la Deelen se afla la o aruncătură de băț de comandament, dincolo de pădure. August putu să audă zgomotul produs de un avion ușor, și-și ridică privirea, așteptând ca acesta să apară pe deasupra copacilor. Era un biplan alb, cu două locuri, care decolase și urca liniștit, fără figuri.

— Asta numesc eu avion adevărat, spuse August. Ce bine era că zborul să fi rămas așa, să nu-i mai amestecăm în povestea asta și pe oamenii de știință, caii putere, mașinile de calculat și sistemele de comandă și control.

— N-ar trebui să te plîngi tocmai tu, dragul meu August. Nu uita că tu însuți ești și conducător de luptă aeriană.

Biplanul cel alb se înclină și vira ușor. Fuselajul era încă ud de ploaie, iar aripile străluceau în bătaia soarelui. Micul avion continuă să urce în spirală, întocmai cum recomandau schemele manualelor de instrucție, apoi vira 180 de grade și trecu din nou pe deasupra lor, dar, înainte ca cei doi prieteni să poată întoarce capul, zumzetul avionului școală fu înecat de huruitul puternic al unui Junkers cu două motoare. Mașina uriașă și neagră apăru pe deasupra coroanelor înfrunzite ale stejarilor, întocmai ca un bondar, iar antenele, aidoma unor tentacule uriașe, păreau că tremură în căutarea pradei. După o clipă, însă, dispăru și acesta.

— Câtă splendoare ! spuse Max. Eu rămân, deocamdată, de partea calculatoarelor și a cailor putere.

Max avusese dreptate, buncărul era cu adevărat gigantic. În ciuda faptului că aleea care ducea spre intrare cobora puțin în pantă către un platou aflat la câțiva metri sub nivelul solului, buncărul domina regiunea împădurită din vecinătate, fiind înalt aproape cât un bloc cu mai multe etaje și lung cât o clădire administrativă.

Placa de beton a acoperișului avea trei metri înălțime și era armată cu bare groase de oțel-beton și profile metalice. Fiecare lecție primită în anii de

început ai războiului se concretizase în proiectul acestui adăpost.

— Este absolut indiscutabil, spuse Max, plin de entuziasm. Va rămâne în picioare să domine regiunea, chiar şi peste trei sute de ani de la terminarea războiului, ar fi imposibil de urnit. Max se bucura vizibil de uimirea care se citea pe faţa prietenului său. Te uiţi la ferestrele acelea săpate în zid, zise el, parcă citindu-i gândurile. E nevoie şi de lumină pentru cei care lucrează în birouri, dar în spatele lor peretele de beton este gros de câţiva metri.

Uşile erau confecţionate din tablă de oţel groasă de un centimetru şi prinse în balamale cât pumnul, iar coridoarele de beton răsunau de zarva personalului Luftwaffe, în marea majoritate tinere. Max Sepp bătu scurt la o uşă şi pătrunseră într-o încăpere în care se aflau mai multe Luftwaffe Helferinen, cadre auxiliare ale serviciului de transmisii. Max părea să se afle în termeni foarte amicali cu multe dintre fete, spunându-le pe numele mic. Luă o casetă de metal în care erau păstrate documente şi i-o dădu şoferului său, îi servi pe cîţiva ofiţeri mai tineri cu ţigări de foi, apoi se apucă să bârfească cu una dintre fete.

Un ofiţer cu ochi negri şi mustaţă aspră şi neagră, a la Dolfo Galland, cunoscutul idol al tinerilor luptători, insistă să-i arate lui August, „Opera". Îşi puse ţigara de foi în sertarul biroului şi se ridică, apucându-şi chipiul, iar August se gândi că probabil avea să-şi fumeze şi trabucul tot cu aceleaşi gesturi aferate. Manifestând un dispreţ vădit faţă de convenţii sau disciplină, tânărul îşi ţinea mâna stângă vârâtă adânc în buzunarul tunicii, în maniera strengărească şi plină de dezinvoltură care se potrivea

atât de bine cu insigna de pilot pe avioane de vânătoare de noapte, prinsă de tunică şi cu „Crucea Germană" agăţată de buzunarul de la piept al uniformei.

Locotenentul îl conduse mai întâi la etaj. Coridoare circulare înconjurau o încăpere spaţioasă dispusă pe trei nivele. La capătul de sus al scărilor trecură printr-un alt punct de control, unde se afla o santinelă înarmată. Locotenentul îi spuse lui August :

— Pentru moment se face un exerciţiu numit în cod „Alarma fazanilor", aşa că va trebui să păstrăm linişte.

Când pătrunseră în Centrul de control şi conducere a bătăliei aeriene, August clătină din cap a neîncredere. Tânărul zâmbi, căci fiecare vizitator care venea aici rămânea mut de uimire. Locul acesta devenise un fel de muzeu unde erau aduse în vizită cele mai proeminente personalităţi naziste, iar punctul în care se aflau ei acum era cel mai nimerit pentru o primă impresie. În timp ce ochii i se obişnuiau cu întunericul, August îşi dădu seama că încăperea semăna cu o sală de operă. În faţa lor, aşezate pe grade, se aflau Helferine, îmbrăcate în bluze albe şi scrobite, de uniformă. August nu le putu zări decât ceafa, întocmai cum s-ar fi întâmplat dacă ar fi stat în ultimul rând al unui balcon de teatru foarte înclinat. Jos, sub el, în „fotoliile de orchestră", se aflau şiruri întregi de ofiţeri de grad superior, însărcinaţi cu dirijarea şi conducerea bătăliei.

Atenţia tuturor era concentrată asupra „scenei", căci, în locul unde ar fi trebuit să atârne cortina, se afla o hartă din sticlă verzuie, a Europei de Nord, lată de aproape cincisprezece metri. La lumina ei,

August reuși să distingă figurile palide care priveau atente la hartă și la hârtiile de pe pupitrele din față. Pe pereții din jurul hărții se aflau diagrame meteorologice și un tabel complex pe care se puteau distinge disponibilitățile aviației de vânătoare de noapte. Răcoarea din încăpere, mișcările lipsite de zgomot și lumina verzuie se contopeau, parcă, în mod misterios, pentru a crea o atmosferă ciudată, asemănătoare celei dintr-un uriaș acvariu. Fiecare din fete acționa un proiector cu lentile Fresnel [1], cu care era trimisă o luminiță albă, în formă de T, reprezentând un bombardier britanic în mișcare, sau verde, reprezentând un avion de vânătoare german pornit în urmărire. Pe măsură ce li se comunicau în căști coordonatele pozițiilor, fetele mișcau bombardierele albe pe deasupra Olandei și Germaniei de Nord, într-un șir ordonat și continuu.

Jos, „în staluri", telefoanele erau folosite din plin, domnea o permanentă fumoare și se auzea foșnet de hârtii răsfoite și mutate de colo-colo. Instalația de aer condiționat bâzâia destul de tare, iar în interiorul imensului buncăr era suficient de răcoare pentru a-l face pe August, să se zgribulească chiar și pe o zi caldă de vară ca aceasta. De aici plecau legături telefonice și telex către aerodromuri, către posturile de observare și supraveghere, către stațiile radar de conducere a luptei, către stațiile de ascultare, interceptie și alarmare radio și posturile apărării civile. Chiar și submarinele și navele cu artilerie antiaeriană de dincolo de coasta olandeză comunicau mișcările avioanelor pe care le reperau

[1] Lentile formate dintr-un număr de segmente înguste și concentrice, care permit obținerea franjelor de interferență, respectiv zone întunecoase și zone luminoase.

acestui buncăr, pe care Luftwaffe îl botezase „Opera războiului aerian".

Pe hartă se puteau distinge cercuri luminoase concentrice, reprezentând stațiile radar asemănătoare cu cea a lui August, deasupra cărora se roteau câte două avioane de vânătoare, așteptând momentul să se repeadă spre bombardierele care ar fi făcut imprudența să intre în raza vizuală a ochiului atotvăzător. Când și când se stingea câte o luminiță albă, ceea ce însemna că fusese distrus un bombardier.

Tânărul locotenent băgă de seamă că Auguste purta la gât medalia „Pour le mérite" și decise că acesta merita niște explicații mai complexe decât cele pe care le dădea de obicei majorității vizitatorilor. Arătă spre cele șase rânduri de fotolii de jos, de sub ei.

— În primele două rânduri, stau cei care decid asupra oportunității atacurilor. Generalul-maior pe care îl vedeți acolo, al treilea din stânga, este conducătorul bătăliei aeriene și controlorul de zbor al diviziei. De-o parte și de alta a lui stă câte un ofițer însărcinat cu operațiile. În capătul din stânga se află N.A.F.Ü. sau șeful transmisiilor, al doilea din dreapta conducătorului bătăliei aeriene, ofițerul cu petlițe galbene este ofițerul cu informațiile ; în dreapta lui e meteorologul șef. Al doilea șir de ofițeri, cei care vorbesc încontinuu la telefon sunt controlori de zbor însărcinați cu lupta aviației de vânătoare. Ei sunt cei care duc la îndeplinire ordinele primite. La același pupitru se găsesc un ofițer din artileria antiaeriană, un controlor radar și un ofițer de legătură cu comandantul.

— Și cine este bărbatul din cabina de sticlă fumurie, din stânga ? întrebă August.

— Acela este ofiţerul de legătură însărcinat cu interceptarea emisiunilor radio ale inamicului ; nu iese din cabina lui decât pentru a vorbi cu conducătorul bătăliei aeriene şi atunci numai în şoaptă. Zâmbi, afişând acea atitudine cinică pe care o au piloţii aleşi pentru misiuni de luptă faţă de savanţii care lucrează în birou, la cine ştie ce proiect, invenţie sau armă secretă, din însărcinarea guvernului.

Luminile albe în formă de T se mişcară încet, în linie dreaptă, în direcţia Berlinului.

— Ce părere aveţi ? întrebă locotenentul.

— E de-a dreptul impresionant, remarcă August.

— Fiţi convins că nu e întotdeauna linişte ca acum ; când e un raid în toată puterea cuvântului, atmosfera devine foarte agitată. I-am auzit uneori urlând unul la altul, acolo, jos.

— Da şi, din nenorocire, luminiţele acelea mici şi albe nu dispar atât de repede, spuse August.

— Aveţi dreptate, replică locotenentul. Mă tem că de aici pornesc divergenţele. Vorbea întocmai ca unul care cunoştea cât de vast e cerul, şi cât de greu de reperat sunt bombardierele pe o noapte întunecată.

Mai urmăriră câteva minute raidul aerian. Luminile albe în formă de T, care reprezentau bombardierele, continuau să înainteze pe aceeaşi linie îngustă şi dreaptă, căci controlorii de zbor se antrenau în aşa-zisa tactică a coloanei sau a „şirului indian“ pe care o abordase, nu demult, aviaţia engleză, ca mijloc de a copleşi punctele de observare radar ale unei singure zone, pentru a nu le oferi, în mod treptat, ţinte singulare acestora şi avioanelor lor de vânătoare.

— Dar cum se procedează cu acel Mosquito pe care-l trimit pentru a delimita obiectivul. Dacă avioanele noastre ar putea să se ridice la o înălţime suficient de mare, să-l doboare, coloana de bombardiere n-ar mai şti unde să-şi lanseze încărcătura distrugătoare.

— Exact, spuse locotenentul. Se întoarse încet pe călcâie, rigid şi cu braţul stâng în şold, ceea ce-i dădu o notă de efeminare. Îl privi pe Bach contemplativ, apoi se hotărî să-i încredinţeze un secret.

— La noapte le vom face o surpriză.

— Trimiteţi avioane Ju 88 încărcate cu oxid nitric ?

— Se numeşte „Ha-ha“ sau „gaz de râs“. Deci aţi auzit de el ?

— Care-o fi fost idiotul care a inventat această denumire codificată ? !

— Tot astă-seară vom inaugura şi tunurile de calibru 12,8 folosite ca piese de artilerie antiaeriană pe calea ferată. Încercăm cu tot ce avem. Denumirea codificată ? Nu ştiu, cred că vreun netot de la Ministerul Aerului.

— Asta în cazul în care cooperează şi englezii cu noi şi zboară pe deasupra tunurilor de pe calea ferată, spuse August, gânditor.

— Întotdeauna intră de la nord spre sud şi zboară înspre Ruhr. Am impresia că asta este limita bătălii lor electronice. Aşa încât putem intui, de fiecare dată, ce are să urmeze, iar la noapte vom fi pe poziţii.

— Serviciile de interceptie radio au comunicat că, pentru la noapte, se pregăteşte o acţiune de mare anvergură, spuse August. Era 14,37 după orarul Europei Centrale şi August privi spre propria sa uni-

tate radar reprezentată pe harta de sticlă, având raza de acţiune indicată de un cerc slab luminat şi plasată exact între bazele de bombardiere ale aviaţiei britanice din estul Angliei şi provincia Ruhr.

— Eu sunt la Ermine, spuse August.

— Ştiu, domnule, răspunse locotenentul. Cred că nu o să reuşiţi să dormiţi prea mult în noaptea asta.

Abia acum observă August că braţul stâng al tânărului ofiţer, pe care îl ţinea ţeapăn în buzunarul tunicii, era, de fapt o proteză.

CAPITOLUL 11

Acum se întâmplă de obicei, câmpul depresionar se crease datorită întâlnirii dintre o masă de aer umed, venind de data aceasta dinspre Azore, cu o masă de aer rece şi uscat, împinsă dinspre Polul Nord. Rezultatul acestui amestec se deplasă încet către răsărit, peste Marea Britanie, oprindu-se deasupra regiunii maritime din vestul Danemarcei, numită Heligoland.

Frontul acestui câmp depresionar marcat de nori negri ce atârnau ca o perdea, ce se întindea pe 1000 de mile, pluti pe deasupra Europei cu o viteză de douăzeci şi patru de mile pe oră. La un moment dat, frontul se curbă, căci extrema sudică nu reuşi să ţină pasul şi ajunse abia până deasupra oraşului Bilbao în Spania, în timp ce zona centrală întunecă cerul Lyonului iar extrema nordică făcu ca străzile Esbjergului să fie inundate de ploi torenţiale.

În zonele de presiune ridicată ce urmau trecerii frontului, aerul era împins în jos, încălzindu-se pe măsură ce cobora. Nu adia decât o briză uşoară. Norii se topeau văzând cu ochii, iar soarele devenea tot mai strălucitor.

În Anglia, furtuna care se dezlănţuise în timpul nopţii lăsă loc unei dimineţi cu o atmosferă clară şi însorită, dar, pe măsură ce ziua se scurgea, Ţara Galilor şi ţinuturile din vest începură să se acopere cu mici pâlcuri de nori cumulus. La Kroonsdijk, unde frontul rece trecuse doar cu puţin timp înainte,

cerul era senin, iar soarele încălzea iarba udată de ploaie. Unteroffizier Himmel se strecură cu uşurinţă în scaunul pilotului de pe avionul său Ju 88, parcat în apropierea locului de dispersare. Din cauza soarelui care scăldase avionul timp de câteva ore, fuselajul se încălzise peste măsură, scaunul şi comenzile devenind aproape fierbinţi, iar mirosul de carburant încins era la fel de pătrunzător ca şi cel de cauciuc ars. Faptul că rămăsese pentru o clipă singur, departe de larma mecanicilor de sol, care făceau verificările obişnuite dinaintea fiecărui zbor, i se păru o adevărată recompensă. Aici era linişte ca într-un cimitir, şi Himmel aruncă o privire în iarba udă de-afară, unde o pată de ulei proaspăt oglindea soarele în culorile curcubeului. Un fluierar coborî în iarbă şi-ncepu să ţopăie, căutând râme, până ce zgomotul făcut de un mecanic, care trânti trapa compartimentului cu bărci de salvare pentru cazuri de aterizare forţată, îl sperie şi-şi luă zborul.

Vechiul fuselaj căruia îi dăduseră foc cei din echipa de pază contra incendiilor umplea văzduhul cu o trâmbă de fum alb şi gros, în timp ce locotenentul Beer, îmbrăcat într-un halat de protecţie, mânuia un stingător sub directa supraveghere şi comandă a lui Horst Knoll, şeful subofiţerilor de la secţia incendii. Horst era un tip irascibil, care îi ura pe ofiţeri destul de mult ca să nu precupeţească nici un efort pentru a le face acestora viaţa cât mai amară, bineînţeles atât cât îi permiteau îndatoririle sale oficiale.

— Îndreptaţi-l către baza flăcării, de câte ori să vă spun ? ţipa el la Beer, care se încăpăţâna să nu se-apropie de epava rău mirositoare şi-njura acum printre dinţi. Horst Knoll ştia exact ce rosteau buzele lui Beer şi rânji sardonic, forţându-l să se apropie şi mai mult. Nu vă fie teamă de fum, Herr Leutnant, apropiaţi-vă ceva mai mult şi îndreptaţi jetul către baza flăcării. Mai aproape, Herr Leutnant, mult mai aproape.

La celălalt capăt al şirului de avioane negre ca smoala, cel al maiorului Redenbacher tocmai îşi scotea nasul din hangarul întunecos, cu majoritatea mecanicilor de rezervă agitându-se în jurul lui. Deodată, liniştea fu spartă de zgomotul de motoare. Locotenentul Kokke, pilotând un avion Junkers, se pregătea pentru primul său zbor de încercare din ziua aceea. Cei din echipa de sol dădură la o parte calele de la roţi, iar Kokke trase uşor manetele, făcând avionul să alunece lin de-a lungul pistei, şi trecând apoi prin dreptul punctului de alarmă, unde membrii echipajelor îşi petreceau cea mai mare parte din timp. În faţa clădirii stăteau tolăniţi la soare câţiva aviatori care-şi încheiaseră zborurile de încercare. Majoritatea erau chiar mai tineri decât Himmel, cu o experienţă relativ scurtă în Luftwaffe, provenind de la tot felul de alte unităţi, fapt ce se putea observa după îmbrăcămintea ce o purtau, trecută prin focul luptelor, începând din Finlanda şi ajungând până în Egipt : sahariene, asemănătoare celor purtate de soldaţii din Armata Britanică, cizme de zbor din Cehoslovacia, şorturi vechi de uniformă „Hitler Jugend“ şi jachete suedeze din piele.

Unii îşi scoseseră cămăşile şi stăteau în şezlonguri, cu ochii închişi, încercând să doarmă, doi dintre ei jucau şah iar câţiva, tolăniţi în iarba udă, discutau despre motoare, artilerie, fete, avansări şi medalii. Lui Löwenherz îi displăcea profund ţinuta aceasta, total neostăşească, dar ordinul dat de ma-

iorul Redenbacher era ca, la punctul de alarmă, membrii echipajelor să se îmbrace cum doresc, renunțând la uniformă, cu condiția să respecte regulamentul care le cerea să-și poarte în jurul gâtului însemnele de identitate.

Trei dintre aviatori stăteau în picioare, chiar în ușa postului de alarmă. Himmel aruncă o privire la ceas, bănuind că aceștia ascultă radio B.B.C., căci era ora la care englezii transmiteau pentru aviatori. Mesajele tehnice, redactate întotdeauna cu mare atenție, se încheiau cu citirea unei liste oficiale cu membrii Luftwaffe care fuseseră uciși recent sau luați prizonieri.

Deodată se auzi un bubuit asurzitor și se-ntoarseră cu toții către poligonul de tragere, de unde se ridica un nor subțirel de fum străveziu, lăsând să se întrevadă avionul lui Löwenherz, căruia armurierii îi sincronizau mitralierele.

Himmel observă că toți erau destinși, râdeau, și-și dădu seama că cineva făcuse o glumă proastă. De vină era doar încordarea datorată așteptării care se prelungea până la căderea întunericului ; de altfel, acesta era și motivul pentru care Himmel își făcea întotdeauna zborul de încercare cât mai târziu posibil.

Unul dintre mecanicii care răspundeau de avionul lui Himmel deblocă direcția, apoi dădu un ocol avionului pentru a verifica eleroanele și flapsurile. Himmel își vârî ușor vârfurile picioarelor în brățările palonierului și-și legă centurile de siguranță. Își plimbă degetele de-a lungul tubului de legătură cu aparatul de oxigen, apoi mișcă manșa înainte și înapoi și încercă stabilizatoarele, pentru a verifica dacă comenzile nu erau cumva blocate. Bătrânul Krugelheim, mecanicul șef, începu să-și piardă răbdarea. Sub halatul negru nu purta nici cămașă și nici pantaloni ; cu toate acestea era lac de sudoare și se mișca pe sub botul avionului lui Himmel aruncându-și mereu privirea spre hangarul unde se afla avionul maiorului Redenbacher.

Capota motorului din stânga al acestuia fusese îndepărtată și părțile cele mai intime intraseră pe mâinile pricepute ale mecanicilor, care, înveșmântați în negru, se urcaseră pe platformă, înconjurând motorul complet desfăcut, întocmai ca niște preoți păgâni în timpul oficierii unui ritual sacru. Unul din ei se aplecă spre interior, murmurând ceva asemănător unui descântec, și mișcă în toate părțile o lanternă aprinsă. Apoi mâna sa ieși și, fără nici un cuvânt, i se puse în ea o cheie franceză. Krugelheim privi spre Himmel, care stătea cocoțat deasupra lui, în cabina pilotului.

— Pompa de benzină e de vină, explică el.

Himmel dorea din toată inima ca vrăjitorii în halate negre să reușească să vindece avionul, căci se făcuse trei și douăzeci și, dacă acesta nu se găsea în stare de funcționare până la căderea întunericului, când se bănuia că va începe măcelul, maiorul avea să împrumute avionul cel mai apropiat de al său, după cum îi era obiceiul — iar cel mai apropiat era „Katze 4“[1] — avionul lui Himmel. El trase fereastra culisantă de la carlingă și strigă către mecanicul șef :

— L-ai văzut cumva pe Unteroffizier Pohl ?

— Nu, răspunse bătrânul Krugelheim. Probabil că mai discută încă cu ofițerul cu transmisiile.

— Antenele acestea sunt o adevărată pacoste, remarcă Christian Himmel. Bătrânul se apropie și

[1] Pisică (germ.).

mai mult de avion, uitându-se cu atenție la „furculiță".

— Ploaia-i de vină, spuse el. Cum nu plouă câteva zile, și nu le udă, funcționează perfect. Uite-l pe Pohl.

Dinspre punctul de alarmă apăru o siluetă învești mântată în salopetă de zbor, cu vesta galbenă de salvare pe deasupra și cu harnașamentul de la parașută în brațe, dar acesta nu semăna nici pe departe cu operatorul radar de pe avionul pilotat de Himmel. Christian nu reuși să-l vadă bine la început, din pricina cozii unui alt Junkers 88, dar, când silueta apăru după avion, tânărul îl recunoscu pe Löwenherz. De obicei, pe o zi călduroasă ca aceasta, aviatorii nu-și puneau salopeta de zbor. Până și Himmel era îmbrăcat în cămașă și pantaloni scurți, cu vesta de salvare pe deasupra și în cap cu o caschetă ușoară de zbor. Dar, pentru Löwenherz era tipic să aibă echipamentul complet, așa cum cerea regulamentul.

— Ce dracu mai vrea și Staffelkaptănul ? mormăi nemulțumit bătrânul Krugelheim. Parcă nu le ajungea că era stricată conducta de alimentare de la avionul maiorului, asta le mai lipsea acum pe cap !

— Lasă, Kugel, îl liniști Himmel. Ne lămurim imediat. Numai subofițerii trecuți prin focul luptei și cu state de adevărați veterani se bucurau de privilegiul de a-l numi așa pe bătrânul și țâfnosul Oberfeldwebel[1]. „Kugel" însemna glonte, dar bătrânul, scundul și pântecosul mecanic șef era destul de isteț pentru a realiza că „Kugel" însemna, totodată, și minge. Se apropie și mai mult de cabina pilotului.

— Ai zburat în escadrila lui pe vremea Kanalkampfului, nu-i așa, tinere Himmel ?

[1] Plutonier major (germ.).

— Vrei să spui că el a zburat în escadrila mea. Mi-amintesc cum l-am luat cu mine în prima sa misiune. Pe vremea aceea era un tip vesel și plin de viață.

— L-a mai înăcrit războiul, spuse bătrânul dus pe gânduri.

— Pe mulți ne-a înăcrit războiul, căzu de acord Himmel.

— Îhî, făcu mecanicul, plin de amărăciune. Himmel îi zâmbi. Numai mizantropia bătrânului Oberfeldwebel făcea ca avioanele acestea să funcționeze atât de bine. Și el fusese, pe vremuri, un tânăr plin de exuberanță, dar de cele mai multe ori pierderile suferite în război erau cu mult mai mari decât s-ar fi putut aprecia la prima vedere. Când Löwenherz trecu pe lângă Krugelheim, acesta își lipi călcâiele, fără să scoată vreun cuvânt și începu să inspecteze comenzile, pentru a vedea dacă erau deblocate și dacă exista pericolul să se înțepenească. Himmel îl auzi pe Löwenherz urcând pe scărița metalică, apoi trapa fu dată la o parte și capul Staffelkapitänului se ivi la nivelul picioarelor lui Himmel.

— De data asta zbor eu cu tine în locul lui Pohl, spuse Löwenherz, în timp ce unul dintre mecanici îi întinse servieta.

Himmel încuviință printr-un semn și se întoarse să schimbe cu mecanicul o privire îndureratã, pe când Löwenherz se instală în scaunul operatorului radio, legându-și centurile de siguranță. Capetele celor doi erau atât de aproape unul de celălalt încât păreau că se ating, dar între scaune se afla un perete despărțitor din oțel. Staffelkapitänul se asigură că firul interfonului îi era trecut pe la spate și se prindea de combinezonul de zbor. Nu era deloc comod

dar Löwenherz citise despre nenumăratele cazuri în care membrii echipajelor se strangulaseră cu propriile lor cordoane radio sau cu firul de la interfon, acesta fiind unul din subiectele sale preferate pe care își propusese să le pomenească când avea să-și scrie memoriile. Himmel spera ca Löwenherz să nu observe că firele nu erau legate corect.

— E totul gata, Christian ? se agită Krugelheim. Astăzi e o zi călduroasă, ține voleții radiatorului deschiși complet când rulezi pe pistă, și-apoi închide-i de tot, când decolezi. Și ia seama la termometrul de răcire. Himmel încuviință din cap. Frei ![1] strigă Krugel.

— Frei ! răspunse Himmel, apăsând pe butonul de contact.

Demarorul porni, smucind elicele și, în pofida amortizoarelor de la eșapament, țâșni o flacără albastră și strălucitoare. În următoarele secunde, zgomotul motorului deveni asurzitor. Tabloul de bord începu să vibreze, iar acele instrumentelor tremurară nehotărâte într-o parte și-n alta. Himmel trase de manetă înapoi, pornind și cel de-al doilea motor și așteptând ca manometrele pentru ulei — carburant să prindă și ele viață. Întregul avion se zguduia acum din încheieturi, balansându-se nesigur pe roți.

În ciuda căldurii înăbușitoare, Himmel închise complet hubloul lateral, urmând astfel una din instrucțiunile cele mai prețioase date de Löwenherz. Tabloul de bord și parbrizul zăngăneau datorită vibrației motoarelor. Himmel puse gazele în plin, observând că indicatorul compturului oscila în jurul cifrei de 2.800. Cu toată protecția oferită de casca de

[1] Liber (germ.).

zbor, zgomotul îl lovea necruțător în timpane. Cei din echipajul de sol își duseră mâinile la urechi, în timp ce halatele negre le fâlfâiau în bătaia curentului ; doi dintre ei îndepărtară calele de la roți.

Himmel mai făcu o ultimă inspecția în carlingă : flapsurile ridicate, magnetoul scos, trenul de aterizare fixat, rezervorul plin de combustibil, centura de siguranță legată, tubul de oxigen la îndemână și frânele țin. Acele instrumentelor de bord erau fiecare colorate în mod diferit, spre a putea fi recunoscute cu mai multă ușurință : galben pentru carburant, maro pentru ulei și albastru pentru aer.

Deși toate indicau cifre corecte, întocmai cum scria la carte, Himmel părea îngrijorat, trecând prin acele clipe de panică, dinaintea decolării, asemenea majorității piloților, panică ce dispărea ca prin farmec o dată ce ajungeau în aer. Își prinse masca de oxigen pe frunte, deasupra căștii de zbor și deschise butoanele interfonului, agățat la gât. În timpul acesta, Löwenhertz, mult mai înalt decât micuțul Pohl, se lupta din răsputeri să-și împingă scaunul înapoi. Himmel fu gata-gata să-i dea o mână de ajutor, dar își aminti că Staffelkapitänul nu făcea parte din genul acelora cărora le plăcea să fie ajutați.

— Pilot către operator radar, spuse Himmel, sfios. Totul e-n ordine ?

— Totul în ordine, răspunse Löwenherz.

Prin oglinda retrovizoare, Himmel îl văzu pe acesta umblând la comenzile radar.

— „Katze 4" către turnul de control. Cer permisiunea să decolez.

Controlorul de zbor le răspunse că pot decola. Himmel dădu drumul la frâne și avionul începu să ruleze ușor, înainte. Bătrânul Krugelheim își agita

braţele de parcă ar fi gonit un roi de muşte. Controlorul îi sfătui să ruleze până la capătul aerodromului şi să aştepte până ce „Katze 2" se va ridica în aer, apoi să se îndrepte către capătul pistei. Avionul rulă încet, de-a lungul pistei, trecând pe lângă un Junkers 34 avariat. Himmel nu-şi mai putea aminti de când apăruse avionul, era acolo poate dintotdeauna şi constituia un fel de punct de reper pentru aerodrom. Cu trei luni în urmă, o echipă de asistenţă tehnică se apucase să demonteze motorul şi constatase că era de fapt un Bristol Jupiter extrem de vechi şi nu un motor puternic, de fabricaţie germană, aşa cum crezuseră la început cu toţii. „Tipic pentru Luftwaffe", gândi Himmel. Acum motorul avionului rămas fără măruntaie ruginea expus intemperiilor.

Paralel cu gardul care împrejmuia aerodromul se afla canalul plin cu apă, strălucind în bătaia soarelui cu reflexe de un verde crud de la firicelele subţiri de hreniţă ce pluteau pe el. Digul depăşea cu aproape doi metri nivelul aerodromului şi intersecta drumul ce ducea spre Utrecht. Marginile îi erau marcate cu grijă, cu vopsea albă, iar suprafaţa pietruită cu nişte bolovani uriaşi, cărora olandezii le spun „capete de copil". Convoaiele militare se îmbulzeau aici ca nişte albine furioase, iar roţile de lemn ale bicicletelor cu care circulau localnicii se târau cu greu de-a lungul digului, hurducăind sec. O companie de infanterie tocmai trecea pe şosea şi Himmel zări soldaţi obosiţi şi asudaţi uitându-se în direcţia lui plini de invidie şi târşâindu-şi cu greu picioarele, copleşiţi de povara raniţelor, păturilor şi armelor pe care

le duceau cu ei. Cântau „In der Heimat, in der Heimat, da gibt's ein Wiedersehen"[1].

Löwenherz şi Himmel priviră cum Kokke îşi puse motorul în plin, apoi alunecă vuind de-a lungul pistei şi urcă hotărât în aer, îndreptându-se spre est. Urmă Himmel ; nu reuşi o decolare prea izbutită, căci nu era de loc uşor să te concentrezi avându-l în spate pe Löwenherz ; acesta şedea calm şi aştepta să facă testul de rutină de interceptare radar, lucru de care până acum se ocupase micul şi blajinul Unteroffizier Pohl.

Pământul trecu pe sub ei ca o nălucă. Soarele strălucea deasupra oraşului Krbonsdijk, iar jumătate din fiecare stradă apărea întunecată de umbră. Un câine fugi speriat, copiii alergau, arătând cu degetul în sus, spre ei, iar un cal îngrozit încercă s-o ia la goană, rupându-şi hăţurile. Un stol de pescăruşi zbură precum o mână de confeti albe, purtate de vânt, apoi, plutind pe undele brizei uşoare ce bătea dinspre mare, coborî spre pământ. Escamotarea trenului de aterizare se făcu cu oarecare zgomot. O frânghie plină cu rufe întinse la uscat se zvârcoli şi nişte ciclişti de pe şosea opriră imediat din pedalat, uitându-se în sus. Se ivi un petic mătăsos de lac albastru, ce părea însăilat de malurile verzi cu undiţele celor aproape o sută de pescari amatori, îngrijit îmbrăcaţi, care aşteptau răbdători să mai prindă ceva ca să-şi completeze raţia zilnică şi săracă de hrană.

Câmpia întinsă şi stearpă părea o bucată de şmirghel cafenie-roşcată, zgâriată, ici, colo, de cărări neregulate, deschise la culoare. Câmpiile şi lacurile se îndepărtau, făcându-se din ce în ce mai mici. Un

[1] Ne vom întâlni din nou acasă, în patrie (germ.).

drum, pustiu până atunci, deveni dintr-o dată aglomerat, pătrunse într-un sat de pescari şi dispăru într-altele, apoi totul se pierdu lăsând în urmă doar apele întinse, albastre şi pustii, ale mării Ijssel, deasupra cărora plutea o ceaţă uşoară întocmai ca aburul unei tigăi.

Controlorul luă imediat legătura cu Himmel:

— „Katze 4", virează 090 pentru testarea aparaturii de interceptare radio. Întâlnire la două mii de metri înălţime, caroiaj de referinţă „Heinz Marie".

Himmel băgă mâna într-una din ghetele de zbor şi scoase o hartă.

— Deelen, îl lămuri Löwenherz, mai înainte ca pilotul să o desfacă.

Himmel privi pătratul cu numărul nouă, de sub coordonatele „Heinz" şi „Marie". Constatând că Löwenherz avusese şi de data aceasta dreptate, zâmbi. Avionul uriaş zbura perfect. Prin oglindă îl zări pe Löwenherz privindu-l peste umăr.

— Mitraliera aceasta e încărcată ? întrebă Löwenherz.

— Da, domnule.

— Am de gând s-o încerc, când vom fi mai în larg.

Himmel auzi în spate tirul mitralierei. Ce bine că mecanicii i-o încărcaseră ! De cele mai multe ori nu se mai osteneau s-o facă, căci, la un avion de vânătoare, mitraliera acţionată de operatorul radar nu era de prea mare folos.

Himmel simţi mirosul acru de cordită şi-şi fixă mai bine masca pe figură. Tocmai ajunseseră deasupra oraşului Deelen când turnul de control de pe aerodrom îl chemă pentru a-l înştiinţa că Junkersul lui Kokke se întorsese la Kroonsdijk cu o defecţiune

tehnică şi, în situaţia aceasta, aerodromul din Leeuwarden le punea la dispoziţie un alt avion pentru a-şi verifica instalaţia radar de la bord. Trebuia să zboare până la Ameland, o insulă aflată la nord de coasta olandeză.

Löwenherz fu primul care observă micul avion alunecând sub ei. Abia când vedeai un alt avion pe cer puteai să-ţi dai seama de viteza cu care zburai. Era un biplan de culoare albă, un Arado 66, cu o flamură roşie de avertizare în vârful uneia dintre aripi. Ce multă vreme trecuse de când zburase pentru prima oară singur, gândi Löwenherz.

— Îl vezi, Himmel ? În stânga, jos, spuse el, arătând spre micul avion-şcoală care se târa pe deasupra câmpurilor de secară ce se cocea la soare şi a pădurilor întunecate de brad.

— Zboară bine, domnule. Eu pilotam mult mai prost, când eram ca el.

— Şi eu la fel, recunoscu Löwenherz. Hai în spatele lui, poate iau legătura prin radar...

— Zboară prea jos şi s-ar putea să prindem ecouri de pe sol, spuse Himmel, dar coborî în picaj şi făcu un ocol, strecurându-se în spatele jucăriei drăguţe, care zburda veselă ca un fluture.

— Voi urmări „Kurierul" în linie dreaptă, spuse Himmel, folosind denumirea codificată pentru avioanele inamice. Micul biplan devenise, deodată, un bombardier inamic, căci, oare, în ritualurile magice şi păgâne nu avem nevoie, pentru a ne închipui un duşman, de lut sau ceară ! Şi de ce nu din lemn şi pânză ? Păpuşa care seamănă cu cel ce îţi este ostil îi poartă numele. O împungi cu ace, îi dai foc, şi crezi, cu toată fiinţa ta, că şi cei pe care-i urăşti trec prin acelaşi foc al Gheenei. Cei doi bărbaţi îşi începură

jocul, pretinzând că e noapte şi luându-se după jucăria mică şi albă cu toată îndemânarea dobândită de-a lungul anilor nesfârşiţi de război.

Capul lui Himmel se răsucea când într-o parte când într-alta, întocmai ca o pasăre neliniştită. Numai aşa reuşeau să supravieţuiască adevăraţii piloţi, veteranii, scrutând în permanenţă fiecare colţ de cer.

Privirea lui Himmel nu zăbovea niciodată într-un punct, mai mult de o secundă. Victor von Löwenherz, pe de altă parte, se concentră, cu un mic efort de voinţă, asupra radarului, avionul fiind lăsat în grija lui Himmel. Tatăl lui se lăudase, pe vremuri, că fusese întotdeauna un călăreţ mai bun şi un ochitor mai iscusit decât cei pe care-i comanda, ba chiar că se pricepuse să îngrijească de cai şi să lustruiască hamurile mai bine decât aceştia. Asemeni tatălui său, Oberleutnant Löwenherz era mândru de îndemânarea cu care mânuia aparatura radar. Bineînţeles că totul era simplu, când pilotul tău doar se juca de-a războiul, făcându-se că urmăreşte un inamic imaginar. În întunericul nopţii, însă, când pilotul se baza în întregime pe felul în care-l dirija operatorul radar, lucrurile stăteau cu totul altfel. Verifică din nou aparatura, dar radarul de înălţime şi radarul de distanţă erau în continuare dereglate. Se apropiau cu viteză prea mare de biplanul cel vechi, iar Himmel, cu toate că micşoră debitul de gaze şi acţionă flapsurile fu nevoit să-l ocolească pe stânga ca să revină în spatele lui. Îl văzu pe Löwenherz prin oglinda retrovizoare aplecându-se cât mai aproape de cele trei ecrane radar, privindu-le cu atenţie.

— Ai dreptate, Himmel, când zbori la o înălţime atât de mică, reflectările de sol şterg, pur şi simplu, imaginea. Cred că l-am speriat de moarte, sărmanul !

„Parcă pe mine nu m-ai speriat, gândi Himmel. Iată-ne pe amândoi, cei mai prudenţi şi mai cu experienţă piloţi din escadrilă, gata-gata să dăm naştere unui adevărat dezastru aerian : zburăm la înălţime mică, cu o viteză foarte aproape de cea critică, porniţi în urmărirea unui avion complet străin. O comisie de anchetă ne-ar fi pus în lanţuri dacă s-ar fi întâmplat ceva.“ Himmel închise uşor flapsurile, acţionă manetele galbene, şi zgomotul se schimbă lent, de la bariton la tenor. Era o binecuvântare să poţi merge cu toată puterea motoarelor. Richardsurile erau maşini puternice, dar echipamentul greoi de radio-locaţie şi antenele grosolane le făceau să-şi piardă cu uşurinţă din viteză.

Ocoliră biplanul alb, descriind un cerc larg în jurul lui, pentru ca nu cumva vârtejul să-l răstoarne. Himmel zâmbi amuzat când trecură pe lângă jucăria minusculă, dându-şi seama că pilotul acesteia, preocupat să-şi menţină direcţia, privea pentru prima oară la Junkers. Căsca ochii uimit la maşina imensă şi neagră, cu antenele ei de radio-locaţie ; apoi coborî în picaj, căutându-şi aerodromul.

Avionul de vânătoare se ridică brusc şi continuă să zboare spre nord, ocolind oraşul Leeuwarden pe la vest şi se îndreptă spre mare. Curând apăru insula Terschelling, una dintre cele mai de seamă ale arhipelagului Frizian.

Era o vreme minunată, cu excepţia unei porţiuni înspre nord-vest, aproape de linia orizontului, unde

cristale de gheață ce formau nori stratocumulus purtau amenințarea întunecată a ploii.

Continuă să zboare pe deasupra arhipelagului și, în curând, ajunseră la Marea Nordului. Ici-colo, grupuri răzlețe de nori proiectau pe suprafața apei umbre de diferite forme ; când și când, avionul intra în pâlcurile de nori stratocumulus suficient de groși pentru a-i înghiți într-o clipă cu totul.

La câteva mile depărtare zăriră un convoi de cabotoare[1], navigând la o distanță rezonabilă de epavele care împânzeau zona și menținându-se prudent în interiorul câmpului de mine de protecție. Zburând destul de jos, Himmel și Löwenherz îi putură observa pe matrozi forfotind pe punte ; vasele mai vechi, care funcționau cu cărbune, scoteau trâmbe groase de fum negru, care ajungeau până sus, aproape de avion. Era o adunătură jalnică și vrednică de toată mila : unele dintre ele erau cu coșurile vopsite doar pe jumătate, altele aveau vinciurile ruginite și capacele de bocaport puse strâmb, iar din scurgerile de punte și de bord curgea apa. Încărcăturile erau doar parțial acoperite, în timp ce, pe una dintre nave, un grup de mateloți lucra cu râvnă la prelata de bocaport. Himmel tocmai se întrebă de ce își mai făceau probleme și cu așa ceva. Starea jalnică în care se aflau cabotoarele mai fusese oarecum retușată de ploaia căzută cu puțin timp înainte, care le lustruise punțile, dând carenelor luciul unor cizme de cauciuc proaspăt spălate. Două cargoboturi erau încărcate cu scânduri proaspăt tăiate, care, de sus, păreau să aibă culoarea mierii și semănau cu niște acadele bune de mâncat. Erau vase daneze și olandeze, petroliere

[1] Nave de tonaj mic sau mijlociu care navighează între porturile de pe coastă.

vechi de coastă supraîncărcate și cufundate adânc în apă ; în capăt, două cargoboturi de linie, franceze, își croiau drum de-a lungul coastei, încărcate cu mașinării și produse chimice. Vasele parcurgeau aceleași rute pe care le străbătuseră dintotdeauna, unele dintre ele chiar dinainte de primul război mondial. Părea ciudat că în jurul lor se învârteau acum distrugătoare, fregate și submarine germane, iar deasupra zburau avioane, tot germane, protejându-le de atacurile neîncetate ale aviației britanice. Și cel mai straniu era că, adesea, avioanele cu pavilion britanic erau pilotate de francezi, danezi sau olandezi. Două submarine — convertite în traulere de circa patru tone — se desprinseră, îndreptându-se cu toată viteza spre coada convoiului, care își schimbă, deodată, cursul, păstrând, totuși, ordinea și menținându-se în formație corectă. Fiecare siaj[1] de elice văzut de sus arăta ca un fir subțire și buclat pe suprafața de azur a oceanului. Era o priveliște minunată, sporită de becurile galbene și roșii ce își trimiteau lumina dincolo de catarge. Un vas de escortă, un crucișător ușor ca o coajă de nucă, era acoperit de luminițe ce clipeau continuu, ca și când fiecare matelot de la bordul său i-ar fi trimis câte-un mesaj avionului. De altfel, așa se și întîmpla. Deodată izbucni o explozie.

— Trag în noi, urlă Löwenherz.

Vocea îi fu acoperită de detunăturile furioase ale proiectilelor ce explodau în jurul lor. Într-o fracțiune de secundă, Himmel își dădu seama ce se afla de fapt, sub mușamalele de bocaport : mitraliere și tunuri. Un proiectil trecu atât de aproape de ei, încât numai printr-o minune nu-i lovi, dar avionul se

[1] Dâră lăsată pe apă de o navă care înaintează.

zgudui, iar planul stâng fu împins cu violență în sus. Himmel nu corectă poziția, ci lăsă avionul să alunece în jos, coborând vertiginos în glisadă[1]. Fiecare proiectil care exploda umplea cerul cu o nouă pată murdară de fum cafeniu, atmosfera ce înconjura avionul devenind din ce în ce mai densă, copleșindu-l parcă cu totul. Junkersul se rostogoli ca o piatră printre proiectilele care explodau în jurul lui, până ce portanța adițională a aripii îndreptate în jos și stabilitatea laterală a aparatului îl repuseră în poziție corectă, păstrând un nivel normal de zbor la o înălțime de circa o sută de picioare deasupra crestei valurilor. În schimb, acum se aflau în bătaia navei antiaeriene cu tunuri de 3,7 cm, și chiar a armamentului multiplu, cu țevi de calibru 2 cm. Aceste pompomsuri[2] adăugau variațiuni noi la ritmurile de bas ale artileriei antiaeriene grele. Himmel coborî și mai jos, până ce ajunseră la numai zece picioare deasupra apei. Văzută de aproape, marea avea culoarea cenușie a oțelului, pătată din loc în loc de spumă murdară. Pe suprafața agitată de valuri pluteau scânduri zdrobite și gunoaie și, uneori, avionul era împroșcat cu apă de proiectilele ce cădeau în mare. Himmel acționă manetele de gaze și într-un ușor viraj, avionul începu să danseze peste crestele valurilor, atât de jos încât picăturile fine îi udară parbrizul. Trăgătorii de pe vas ocheau cu multă precizie. iar luminițele lor galbene traversau apa și formau un „pod fermecat" între avion și convoi. În curând însă, avionul se îndepărtă îndeajuns de mult pentru ca unul din „capetele podului să se prăbușească în apă",

[1] Alunecare pe aripă.
[2] Tunuri antiaeriene de calibru mic, cu 4, 6 8 sau 12 țevi.

în urma lui. Himmel acționă flapsurile pentru echilibrare, după care cabră ușor avionul.

În fața lor se întindea Olanda. Sus, în înalt, o nouă pătură de nori stratocumulus marcau linia coastei, născuți parcă dintr-un cer complet senin, scoși la iveală, ca printr-o scamatorie, de briza mării. Himmel menținu avionul cabrat. Când vom ajunge deasupra coastei, vor zbura peste norii aceștia de un cenușiu închis la bază, cu marginile aurii și cu crestele albe și vaporoase, fracționați ici și colo, lăsând să se întrevadă deasupra lor cerul de un albastru infinit.

— Sunteți teafăr, domnule ? întrebă Himmel.

— N-am pățit nimic. Avionul funcționează normal ?

— L-au cam izbit, ce-i drept, dar comenzile sunt în ordine.

— E o antiaeriană a naibii de bine antrenată, Himmel.

— Au practică îndelungată.

— Și degetul în permanență pe trăgaci, spuse Löwenherz. Râseră amândoi în hohote și tensiunea nervoasă dispăru.

— Îți aduci aminte de tipul acela... începu Löwenherz.

— Ostende, în mai 1941. Când i-a telefonat Karl Reinhold, la punctul de alarmă, și i-a comunicat că i s-a acordat „Crucea de Cavaler..."

— Pentru atacuri la joasă înălțime asupra navelor aliate, hohoti Löwenherz. Apoi m-a sunat și pe mine, dar, din fericire, mă preveniseși tu că tipul obișnuia să facă glume pe socoteala celor proaspăt sosiți la unitate.

— Întotdeauna proceda așa.

— Dar m-ai scos dintr-o situaţie în care cu siguranţă că aş fi părut un caraghios.

— Eraţi un coechipier bun, Herr Ober.

— Da, iar acum îţi sunt comandant. Ciudată mai e viaţa !

— Ar trebui să fiţi comandant de grup, domnule.

— Pentru Dumnezeu. Christian, de ce-ai luat blestematele acelea de documente ?

— De-asta a zburat Herr Oberleutnant cu mine, acum ? Himmel trecuse respectuos la persoana a treia.

— Bineînţeles că de asta, Christian.

— Era o chestiune de onoare, Herr Oberleutnant.

— Onoare ?

— Documentele acelea constituie o ruşine pentru noi toţi.

— Ce tot spui tu acolo ? Ce fel de documente erau ?

— Care va să zică nu v-au spus ! Ei bine, probabil că le-a fost ruşine. Şi ruşinea este un pas înainte !

Himmel băgă mâna în buzunarul costumului de zbor şi scoase la iveală un dosar gros, cu coperţi cenuşii. Îl trecu peste umăr lui Löwenherz.

— Mai întâi citiţi-l, Herr Oberleutnant. Abia după aceea vă veţi da seama de ce va trebui să merg până la capăt în problema asta !

Era un dosar obişnuit, cu o clamă la mijloc, care-l ţinea să nu se desfacă, cu vulturul negru, însemnul Luftwaffe, ştampilat pe copertă. În partea de sus se afla scris : „Comandamentul Suprem Luftwaffe — serviciul medical ; confidenţial". Nu era un document tipărit, ci o copie bătută la maşină, iar, în unele locuri, cuvintele abia se puteau descifra.

— Cu ce să mergi până la capăt ?

— Vă rog citiţi, Herr Ober.

În primul moment Löwenherz fu tentat să i-l înapoieze lui Himmel, nedesfăcut. Se temea să nu fie atras în cine ştie ce conspiraţie. Privi o vreme afară prin hublou, de la măsuţa lângă care stătea ghemuit, urmărind cum alerga sub ei apa verde a mării. Când traversară coasta, petecele de nori cumulus ajunseră sub ei atât de aproape încât aveau senzaţia că pot să-i prindă cu mâna, şi întinzându-se în faţa lor asemeni unui deşert orbitor de zăpadă. Motoarele scoteau un huruit înfundat, de bas, întocmai ca o ţeavă de orgă, iar avionul tremura îngrozit de puterea pe care o dezlănţuiau. Deodată, Oberleutnant Löwenherz se hotărî ; desfăcu clama şi începu să citească raportul medical sustras de Himmel.

După ce se deplasă o vreme în zigzag, convoiul îşi reluă cursul normal. Distrugătoarele şi celelalte vase de război se agitau în sus şi-n jos, adunând navele de comerţ într-un şir ordonat, cu ajutorul megafoanelor şi al lămpilor de semnalizare. La coada convoiului, iahtul de croazieră de 3 500 de tone Held naviga mândru, în linie dreaptă, întocmai ca o cloşcă. Pe vremuri se numise Jan Koppelstock şi aparţinuse Marinei Regale Olandeze, în anul 1940 fusese capturat de nemţi şi transformat în navă antiaeriană. În teugă[1] ascuns îndărătul uşii de oţel, mitralio-rul Franz Pawak fuma un Cheroot[2], în timp ce servantul mitralior curăţa, cu multă grijă şi afecţiune, culata tunului de calibru 10,5 cm, model 37. Amândoi purtau haine îmblănite, de iarnă, cu glugă, făcute pentru cei ce luptau pe frontul din Rusia, şi care-i

[1] Punte superioară la prora unei nave.
[2] Un fel de havană, cu ambele capete tăiate.

mai protejau, cât de cât, de vântul rece al Mării Nordului, care şi în toiul verii îi pătrundea până la oase chiar şi pe cei mai încercaţi marinari. Servanţii piesei de artilerie sufereau şi mai tare, căci mulţi dintre ei erau de la aviaţie şi le venise foarte greu să se adapteze noilor condiţii de viaţă de pe mare. Franz Pawlak se obişnuise însă imediat. Intrase în Luftwaffe în timpul bătăliei Marii Britanii, în perioada în care, pe ecranele cinematografelor, toate jurnalele de actualităţi îi înfăţişau pe piloţi odihnindu-se în şezlonguri, în răstimpul dintre duelurile purtate printre norii albi şi pufoşi, în timp ce strigau „Spitfire !", sau îi arătau zîmbind fericiţi, în soare, iar ofiţeri de grade superioare le strîngeau afectuos mâna şi-i încărcau cu medalii. Franz fusese eliminat din şcoala de pilotaj, după o aterizare forţată.

Notele mici pe care le obţinuse la cursurile de teoria zborului îl împiedicaseră să obţină transferul la şcoala de observatori de zbor, iar când, în sfârşit, reuşi să candideze la şcoala militară de ofiţeri de antiaeriană era demoralizat şi teribil de dezorientat. Căzu la examenul de admitere iar acum servea pe o navă antiaeriană, cu foarte puţine şanse de a fi avansat. Franz nutrea pentru avioane o ură adâncă şi feroce, iar cu numai o lună de zile în urmă, atât lui cât şi echipajului său li se atribuise meritul de a fi doborât un bombardier Blenheim aparţinând aviaţiei britanice ; încărcătorul tunului era marcat cu un inel alb care însemna o victorie şi Franz voia, din toată inima, să mai adauge unul, dorinţă la fel de arzătoare ca şi aceea de a deveni din nou civil.

Durduliul servant, fost băiat de prăvălie la un măcelar din Königsberg, era congestionat la faţă din cauza efortului făcut cu proiectilele grele de 15 kilograme pe care se căznea să le ridice în culata tunului înclinată. În tot acest timp vorbea cu Franz :

— Nu poţi vopsi inelul alb pe încărcător până ce nu se confirmă că avionul a fost într-adevăr distrus. E ordinul căpitanului !

— Da' l-ai văzut doar cum cădea, replică Franz. Acuma spune şi tu, sunt sau nu eu cel mai bun trăgător din tot convoiul acesta blestemat ?

— S-ar putea să fi coborât până la nivelul mării, ca să scape de proiectile, Amirale. Atât prietenii cât şi duşmanii lui Franz îi spuneau acestuia „Amiralul".

— Adu vopseaua albă ! Te asigur că l-am doborât !

— Eu continui să susţin că era de-al nostru.

— Ce tot spui, Klaus ! Doar au tras toate tunurile din convoi !

— Da, dar s-au luat cu toţii după tine.

— Exact. Când am început eu să trag, bătrânul „Nas de Sticlă" a ordonat „Foc !"

— Tare mă tem că era de-al nostru. Semăna cu un Junkers 88 şi, ca să scape, a luat-o spre sud.

— Era un Beaufighter. Un Beaufighter Bristol. Şi, ce mai încolo şi-ncoace, până la urmă, era un avion, spuse Franz. Avioanele aruncă bombe şi orice avion care intră în raza acestei şmecherii va fi lovit. N-ai de gând s-aduci vopseaua aia odată ?

— Cum vrei tu, Amirale. O să fim singurii cu două inele albe, cu condiţia ca bătrânul să nu ne spună să-l ştergem pe unul din ele.

— Ascultă-mă, Dikke[1], spuse Franz, împungându-şi prietenul în burtă, cu degetul. Ne deplasăm cu o viteză medie de opt noduri şi jumătate şi, dacă afurisita aceea de găleţică daneză nu mai are pro-

[1] Prost (germ.).

bleme la transmisia cârmei, până la miezul nopţii trecem de Hook. Acolo să vezi loc de vânat avioane ! În ultima vreme, englezii zboară în zona aceea aproape în fiecare noapte. Mângâie afectuos încărcătorul tunului de calibru mare. Până mâine seară, Heini dragă, s-ar putea s-avem trei inele pe „cârnăciorul" nostru. Spune şi tu, nu ţi-ar plăcea să poţi să-i scrii despre asta verişoarei Sylvia ?

Klaus Munte îşi privi prietenul şi zâmbi acru căci, dacă ura ceva pe lume mai mult decât porecla „Grăsanul" era să i se spună „Heini".

— Până diseară s-a putea să se sfârşească şi războiul, zise Munte.

— Pentru mine n-are să se sfârşească , observă Pawlak. De data aceasta însă, ca în majoritatea cazurilor în care trăncăneala sa i se părea convingătoare, Pawlak greşea.

Löwenherz îşi dădu numaidecât seama că ceea ce avea înaintea ochilor era unul din cele mai sumbre, demente şi înfricoşătoare documente produse de o societate civilizată.

Experienţe de congelare făcute pe fiinţe omeneşti, era un raport de treizeci şi două de pagini, întocmit de Dr. Sigmund Rascher, de la Serviciul medical Luftwaffe, asistat de un profesor de medicină de la Universitatea din Kiel. Experienţele aveau loc în lagărul de concentrare de la Dachau ; prizonierii, dezbrăcaţi la piele, erau vârâţi în apă rece ca gheaţa sau lăsaţi afară în zăpadă, până ce mureau degeraţi.

La anumite intervale de timp li se lua temperatura şi datele erau înregistrate de doctori, iar după moarte se proceda la autopsiere. Dr. Sigmund Rascher mutase camera de decompresare Luftwaffa, de la München la câţiva kilometri mai departe, în lagărul de la Dachau. Două sute de prizonieri fuseseră băgaţi pe rând în această cameră şi decompresaţi, până ce trupurile explodaseră. Raportul întocmit asupra experienţei fusese trimis, în vara anului 1942, Inspectoratului medical Luftwaffe.

A treia şi ultima parte a dosarului furat cuprindea un raport asupra „experienţelor calde" ale doctorului Rascher şi mai odioase decât primele.

Prizonierii bărbaţi erau lăsaţi să leşine de frig în apă, la o temperatură sub zero grade, apoi erau aşezaţi în pat, între două femei dezbăcate. (Femeile erau prizoniere din lagărul de concentrare de la Ravensbrück). Dr. Rascher înfăţişa până în cele mai mici detalii reacţiile de natură sexuală ale bărbaţilor pe jumătate morţi şi măsura în care aceste reacţii le măreau şansele de supravieţuire. Informările erau cuprinse într-o lucrare datată februarie 1943 şi marcată „Secret".

Löwenherz, rănit până în cele mai adânci străfunduri ale fiinţei sale, simţi cum i se năruie credinţa. Fusese şi până atunci încercat de presentimente, despre asta nu încăpea nici o îndoială, căci puţini erau cei ce nu sufereau de neîncredere. Cu toate acestea, baronul Löwenherz, tatăl său, dădea întotdeauna crezare zvonurilor care circulau şi pe care le numea „simptome ale neliniştii".

După părerea sa, Partidul Nazist nu constituia decât o punte de trecere spre o judecată sănătoasă, o simplă etapă intermediară între căderea frontului din 1918 şi reîntoarcerea la o stare normală de lucruri, în care detaşamentele puternice de ofiţeri menţineau onoarea Germaniei nepătată.

Pentru moment, însă, naţiunea se afla în mâinile acestor bavarezi, printre care existau destui nemernici lipsiţi de scrupule. „Oamenii cu talent creator şi plini de inventivitate au cîteodată tendinţa să devină necruţători", îi scuzase baronul. „Suntem obligaţi să conlucrăm cu aceşti condottieri [1] nazişti, aşa cum Leonardo Da Vinci fusese nevoit să conlucreze cu Machiavelli, cu Cezare Borgia şi al său conte Sforza ; sau aşa cum, trei secole mai târziu, revoluţia industrială îi măturase pe filozofi şi umanişti, făcând loc despoţilor mânaţi de un singur ţel, să domine Europa, iar aceştia urcaseră copiii să cureţe hornurile caselor şi le băgaseră pe femei să muncească în mine, deveniseră nişte tirani care înşelau, dădeau mită şi-şi terorizau supuşii.

Multă suferinţă şi vrajbă au adus aceştia pe lume, dar, după cum bine ştim, revoluţia industrială a împins Europa cu un secol înaintea restului lumii. La rândul lor, naziştii schimbă faţa Germaniei cu aceeaşi furie ce nu cruţă pe nimeni şi nimic. Bineînţeles că nu putem fi de acord cu cele ce se-ntâmplă în jurul nostru, cu lagărele în care prizonierii vorbesc în şoaptă, cu exterminarea în mod diabolic a comuniştilor şi a evreilor sau cu tactica canonierei, folosită de Hitler pentru a-şi anexa Austria şi Cehoslovacia. Toate aceste fapte nu pot fi privite cu ochi buni, dar nici Marea Britanie n-a ezitat sau nu s-ar fi dat în lături să le facă, la nevoie, pentru a deveni putere dominantă în lume. Dacă Hitler înşală şi fură, o face pentru Germania, iar dacă ucide, tot pentru Germania o face.

[1] Căpetenie care lua în soldă mercenari şi îi ducea în serviciul unui principe sau al unei republici italiene.

„Şi dacă Führer-ul are nevoie de ajutorul nostru, atunci noi, ofiţerii, avem obligaţia să i-l acordăm cu toată generozitatea şi fără să ezităm de fel."

Toate aceste teorii pe care le auzise de la tatăl său încerca acum Löwenherz să i le expună lui Christian Himmel, dar acesta nu se lăsa nici în ruptul capului convins.

— Şi ce-ai câştiga, în cazul în care ai da aceste documente oribile pe mâna englezilor ? Ai vrea ca propagandiştii lor să le dezvăluie lumii întregi ?

— Eu ? Să le dau englezilor ? se miră Himmel. Aşa v-au spus ?

— Atunci ce ai de gând să faci cu hârtiile ?

— Foarte simplu, spuse Himmel. Lucrurile acestea se comit „în folosul nostru", Herr Oberleutnant. Oh, sună măreţ şi înălţător când spui că totul este făcut „pentru binele Germaniei", dar astea se fac în numele nostru, al aviatorilor. Experienţa ne va ajuta să supravieţuim, în cazul în care va trebui să aterizăm în ocean sau la pol. Dar, oare cunoaşteţi dumneavoastră, Herr Oberleutnant, vreun aviator care ar prefera să supravieţuiască dacă ar şti că îşi datorează viaţa acestor experienţe odioase, făcute pe prizonieri ? !

— Nu cunosc nici unul, admise Löwenherz. Sau poate că răspunsul lor ar fi negativ dacă întrebarea aceasta ar veni când le este cald şi bine şi sunt pe uscat, şezând poate la popotă cu un pahar de coniac în faţă. Dar dacă-l întrebi pe un aviator la câteva clipe după ce s-a prăbuşit în marea îngheţată, atunci poate că ar fi de altă părere.

— Eu personal n-aş gândi nici atunci altfel.

— Nu, pentru că tu eşti un idealist, Christian. Mi-aduc aminte de vremurile când îi considerai pe naziştii salvatorii acestui pământ. La fel cum vorbise despre ei şi bătrânul baron, de altfel. Acum eşti decepţionat, continuă Löwenherz, eşti amărât şi plin de resentiment faţă de propriile tale simţăminte nobile. Eşti furios că naziştii n-au reuşit să ofere nimic din ceea ce-au promis.

— Bineînţeles că sunt furios, spuse Himmel, dar asta nu înseamnă că atunci aveam dreptate, sau că acuma greşesc.

— Nu, asta înseamnă că trebuie să judeci mai adânc toată povestea asta şi să nu te avânţi în primejdie cu capul înainte.

— Nu, cu tot respectul, Herr Oberleutnant, daţi-mi voie să vă contrazic. Am amânat mult prea mult. Când victoriile se ţineau lanţ, întocmai cum fuseseră planificate, am mizat cu toţii pe succes ; acum însă, când viitorul pare mai puţin luminos, începem să ne punem întrebarea dacă „noua ordine" n-a fost cumva clădită pe nisip ? !

— Bine, dar... documentele, Himmel ! Ce-ai de gând să faci cu ele ?

— Am făcut douăzeci şi trei de copii fotografice şi fiecare copie am trimis-o, prin poştă, unui ofiţer din Luftwaffe. M-am gândit foarte mult asupra celor cărora le-am trimis copiile Herr Oberleutnant. Al douăzeci şi treilea de pe listă sunteţi dumneavoastră, iar copia aceasta vă aparţine. Originalul l-am trimis Inspectoratului medical Luftwaffe, de la Berlin.

Se aşternu o tăcere apăsătoare. Aripa neagră a avionului spintecă un ghem de nori, iar alţi nori în-

cepură să alerge spre ei. Într-un târziu, Löwenherz spuse :

— Să ştii că nu eşti mai puţin vinovat doar pentru simplul fapt că ai trimis copiile unor ofiţeri din Luftwaffe. Documentul acesta era considerat „ultrasecret".

— Dacă douăzeci şi trei de ofiţeri Luftwaffe au primit câte o copie, nu-nseamnă că i s-a diminuat prea mult caracterul acesta secret. Dar de azi înainte, aceştia nu mai pot pretinde că nu cunosc adevărata faţă a lucrurilor. E de datoria lor să ia atitudine. Sunt obligaţi să ridice glasul şi să se facă auziţi. De acum încolo nu vor mai putea spune că n-au auzit de lagărele de concentrare.

— Ce ştii tu despre lagărele de concentrare, Chiristian ?

— Ştiu, domnule ; ştiu că cel puţin trei aviatori de la Kroonsdijk au fost trimişi în astfel de locuri pentru ofense politice. Şi chiar dacă numărul celor închişi acolo ar fi de trei ori mai mic, tot reiese că măcar o persoană de pe fiecare aerodrom Luftwaffe a fost într-un astfel de lagăr. Oare cât va mai putea naţiunea întreagă să pretindă că nu cunoaşte faptele pe care le comitem noi în Europa, de la Bordeaux şi până la Leningrad : prizonieri torturaţi, civili omorâţi şi ostateci executaţi ? Toate acestea pun la-ndoială onoarea Luftwaffei. Reichsmarchall Göring trebuie să-şi fi primit şi el copia şi va şti ce are de făcut. Un nor uriaş înghiţi, pentru o secundă, avionul, apoi îl scoase din nou la iveală.

— Te vor aresta, Christian, spuse Löwenherz! Poate chiar mâine.

— Da, spuse Himmel. Mâine voi fi arestat, în schimb voi scăpa de greutatea care îmi apasă conștiința și nu voi mai încerca să le găsesc scuze naziștilor, sau nu voi mai încerca să lupt, pentru ca niște doctori nebuni să aibă la îndemână tot mai mulți prizonieri pentru experiențele lor macabre, doctori care poartă aceeași uniformă ca și mine.

— Taci, Himmel ! Îmi trebuie timp de gândire. Stratul de nori era mai gros deasupra uscatului și, deodată, învălui Junkersul, încorsetând complet carlinga. Dar nu mai erau ghemotoacele de vată albe de mai-nainte, ce păreau moi și cu marginile tivite de lumina soarelui. Norii aceștia erau cenușii, umezi, reci și amenințători și trimiteau în interiorul cabinei o lumină bizară, uniformă și ireală ; cei doi bărbați ședeau nemișcați și scăldați în lumina aceasta puternică, întocmai ca niște vietăți pe o lamă de microscop.

CAPITOLUL 12

Când August Bach ieși din buncărul unde se afla Centrul de control și conducere a bătăliei aeriene al Diviziei 1 aviație de vânătoare, în care instalațiile de aer condiționat întrețineau o răcoare neobișnuită și chiar neplăcută, se și făcuse 16.15 după orarul Europei centrale ; după-amiaza blândă și tihnită de vară învăluia totul într-un aer cald și dulce, ce te-mbia parcă să te răsfeți tolănindu-te în iarbă, îmbătat de mireasma de caprifoi...

Depășiseră Leidenul, când Max se trezi din starea de somnolență și aprinse câte o țigară de foi pentru fiecare.

— Anul trecut ai fost pe Frontul de răsărit, August. Acum, când soarele strălucește peste fânețele întinse din Ucraina, ai vrea poate să te întorci din nou acolo ; păduri de mesteceni, seri lungi de vară, țărăncuțe durdulii, balalaici, caviar și medalii trimise cu poșta.

— Astea sunt povești din pliantele pe care le folosesc la recrutări. Eu nu-mi amintesc decât de zăpezi nesfârșite, de genele care-mi erau în permanență acoperite de promoroacă și de-o dimineață de Crăciun când am găsit o santinelă înțepenită de vie din cauza gerului și a trebuit să-i desprindem pușca din mână cu satârul.

— Deci așa ați primit voi „Eisbeinorden“ ? spuse Max.

— Da, așa am ajuns cu toții „auf Eis geführt“[1] Zâmbi. Asta însemna,... și Max se uită îngrijorat la șoferul său, dar acesta nu părea să fi auzit nimic.

— Ți s-a întâmplat vreodată să fii staționat la aceeași bază cu fiul tău ?

— Numai pentru o lună, în martie, anul trecut, lângă lacul Ilmen. Batalionul său fusese retras de pe front, după ce pierderile suferite în timpul ofensivei din iarnă se ridicaseră la aproape șaizeci la sută. Timp de o lună, au fost transferați la niște lucrări de comunicații, la numai două mile distanță de aerodromul unde se afla stația mea de radar.

— Și a fost bine, nu ?

— Peter nu e încă ofițer și nu puteam să-l iau cu mine la popotă. Dar, oricum, nu era nici o afacere, fiindcă popota era un simplu hambar prăpădit, cu o sobă într-un colț și niște scaune vechi răspândite pe lângă pereți.

— Dar cred că ați avut o grămadă de lucruri să vă povestiți !

— În majoritatea timpului ne dădeam unul altuia sfaturi cum să ne menținem trupul cald. Când te afli în Rusia, în timpul iernii, e de la sine înțeles că nu-ți vine să vorbești despre altceva. Cei de la unitatea mea mai purtau încă uniforme de vară, pe când cei din regimentul de infanterie al lui Peter îi dezbrăcaseră pe ruși și făcuseră rost de mantale groase și diverse accesorii de îmbrăcăminte din blană și, pe deasupra, mai aveau și niște ghete căptușite, la care renunțaseră civilii noștri, la îndemnul lui Goebbels. Peter îl mituise pe ofițerul de intendență

[1] Joc de cuvinte. În traducere, păcălit (germ.).

să-mi dea și mie niște mantale și niște căciuli și, drept recompensă, i-am arătat cum trei bărbați cu ceva experiență pot să fure două duzini de pâini de la o unitate mobilă de brutărie. Îți crește inima când constați că poți să schimbi astfel de cunoștințe cu propriul tău fiu.

— Deci numai o lună ați fost împreună ?

— Da, au plecat pe 15 martie ; era în prima zi când începea dezghețul, mi-aduc aminte că pe la amiază apăruse un soare palid și umed, care încerca să încălzească, cât de cât, atmosfera îngrozitor de rece. M-am dus și eu la tren să-mi iau rămas bun de la el. Băieții din unitatea lui descoperiseră un atelier de reparat piane, rămas aproape neatins. Când au început să tragă în ele, a izbucnit un întreg vacarm de armonii, unele stridente, altele mai grave, în timp ce grenadele de mână produceau un vaier muzical de-a dreptul demențial, iar Peter susținea că nu mai petrecuse așa de bine de la atacul asupra Viasmiei, din luna octombrie a acelui an.

— Ești tare îngrijorat din cauza băiatului, August, nu-i așa ?

— Oh, Doamne, Max. Sunt teribil de-ngrijorat.

— Nu puteai să-i aranjezi un post în administrație ? La urma urmei, a fost pe frontul rusesc timp de... cât, optsprezece luni ?

— Douăzeci și una de luni ! Numai că Peter nu mi-ar fi iertat-o niciodată, Max. Cum crezi că s-ar fi simțit ? Sau cum ne-am simți oricare dintre noi ?

— Dacă nu ne-am face datoria, vrei să spui ? Află că eu unul m-aș simți al naibii de bine, August. Dar tu ce-ai face dacă te-ar trimite din nou acolo ? N-ai face tot posibilul să eviți treaba asta ?

— Cine știe, Max !

— Vorbesc serios, August.

— Pentru Dumnezeu, Max ! Crezi că nu m-am gândit și la asta ? Ți-ai închipuit vreodată ce-ai putea să simți în ziua în care ai început să-ți dorești, ca propriul tău fiu să fie rănit, sau să i se amputeze un picior, doar ca să aibă șanse de supraviețuire ?

— Iartă-mă, August.

— Lasă, Max. N-are rost să ne gândim la treburile astea, acum. În război totul e posibil și nimic nu-i inevitabil.

— Asta cine-a spus-o ?

— Eu, răspunse August. Între noi și „Crucea de Fier" sau Curtea Marțială, între sanctificare sau eternă damnațiune nu există decât o singură clipă... o liniuță făcută cu creionul, o privire înțeleasă greșit, un deget care se plimbă pe trăgaci... asta e viața !

— Primești vești de la fiul tău ?

— Doar la câteva săptămâni o dată.

— Și el urăște războiul ca și tine ?

— Max dragă, mă tem că-i place. De vreme ce le-am dat copiilor lumea noastră, ne mai poate oare surprinde faptul că acești copii sunt puși pe distrugere ? Orice tânăr cu capacități fizice normale și cu o doză de agresivitate în el poate să obțină, dacă se străduie puțin, un bombardier, un submarin sau o baterie de artilerie și poate să întoarcă cu picioarele în sus o lume la care noi, cei bătrâni, am muncit vreme îndelungată ca s-o înjghebăm. Copii în vârstă de numai nouăsprezece ani se strecoară pe un vas comercial de douăzeci de mii de tone, apasă pe-un buton și-l privesc cum se scufundă, zvârcolindu-se întocmai ca o gânganie cu aripile rupte. Copiii aceștia dau foc marilor metropole și întorc

societatea noastră pe dos, în schimbul unor panglici colorate. Oare unde am greșit, Max ? Ce copii vor crește aceștia și ce lume vor construi, oare, la rîndul lor ? Noi înșine le cerem să-și numere victimele întocmai ca vânătorii de capete, însemnând fiecare moarte cu o crestătură pe răboj, sau cu o nouă avansare. Oare ce furii vor dezlănțui ei asupra noastră. Max ?

— Îmi dai voie să-ți spun că ești ipocrit, prietene August ? Îi condamni pe cei care luptă și-i numești ucigași pe tinerii noștri eroi, în schimb nu disprețuiești, deloc, respectul și admirația cuvenite unui încercat pilot de bombardiere și-ți porți, cu mândrie, la gât, tinicheaua, iar palmaresul tău e bine cunoscut și-ți aduce deopotrivă respectul militarilor și al civililor. Nu, August, tu vrei să te înfrupți singur din toate bunătățile, iar resturile să le arunci în față celor neînsemnați, ca mine.

— Nu înțelegi.

— Atunci, explică-te.

— Tu confunzi eroismul cu moralitatea. Un om poate fi curajos și, cu toate astea, poate să fie capabil de lucruri odioase. Actul său individual poate fi onorabil, dar rezultatul obținut poate fi dezonorat.

— Dă-mi un exemplu, August.

— Cel mai bun exemplu îl constituie membrii echipajelor de pe bombardierele aviației britanice. Toți aceștia sunt bărbați plin de curaj, iar riscurile pe care și le asumă sunt imense și, cu toate acestea, ucid femei și copii.

— Părerea mea este că exagerezi, August. Aviatorii aceştia nu sunt altceva decât nişte monştri şi nişte laşi, care aruncă bombe în toiul nopţii şi apoi îşi iau tălpăşiţa, lăsând sute şi mii de oameni să ardă.

— Dar acelaşi lucru îl fac şi echipajele submarinelor germane, care torpilează câte-un vas comercial şi apoi dispar în întuneric, lăsându-i pe oameni să se înece. Şi, totuşi, şi unii şi alţii sunt la fel de curajoşi.

— Vorbe, vorbe şi iarăşi vorbe, August dragă. Ştii şi tu, la fel de bine ca şi mine, că nu suntem altceva decât nişte victime ale împrejurărilor. Când ni se ordonă, apăsăm pe trăgaci pur şi simplu pentru că individul nu poate nega sistemul căruia îi aparţine. Şi de ce-am încerca să-l negăm ? După cum ai spus şi tu mai-nainte, este doar o chestiune de şansă sau de circumstanţe ca cineva să comande un submarin, să se ocupe de aprovizionarea civilă cu combustibil, sau să piloteze un bombardier R.A.F.

— S-ar putea să ai dreptate, Max. Probabil că am prea mult răgaz de gândire.

Privi trecătorii de pe străzile aglomerate ale oraşului. La fiecare ofiţer fericit că a fost decorat existau o sută de bărbaţi şi femei obosiţi şi deprimaţi.

— Ei, prietene August, dar nu trebuie să te-ntristezi ! Asta n-a fost decât o dispută amicală, la o ţigară de foi, între doi vechi prieteni. Maşina o coti spre Plein şi santinela Luftwaffe salută fără să se sinchisească dacă maşina era goală sau nu.

— Ia-mă încet, Max. Un bărbat îndrăgostit devine foarte sensibil.

Max zâmbi.

— Dar ţigările sunt foarte bune, nu-i aşa ?

— Excelente.

— Atunci ia toată cutia. Un bărbat îndrăgostit nu ştie niciodată când i se poate întâmpla să aibă nevoie de o cutie cu havane. August încercă să-l refuze, dar Max îl prinse de mâini, forţându-l să primească ţigările. În perioada următoare, cursele acestea o să le facă maiorul Georg Tuchel. Poţi să-i telefonezi aici, dimineaţa, în orice zi de lucru, dacă vrei să te ia cu maşina. Am vorbit personal cu el şi nu va fi nici o problemă. Max se întoarse către şofer. Du-l pe Oberleutnant la staţia radar „Ermine". Am să te trec eu în registru pentru încă două ore — şi ne vedem mâine dimineaţă, la aceeaşi oră ca de obicei. Şoferul închise portiera şi-l salută pe Max Sepp, iar acesta rămase pe trepte, făcându-i semn cu mâna lui August, în timp ce maşina se-ndepărta.

Şoferul conduse în tăcere timp de aproape o oră, dar când ajunseră în zona interzisă, August simţi că acesta avea ceva pe suflet Îi oferi un trabuc, dar şoferul refuză, spunând că preferă o ţigară obişnuită. Aici, pe lângă coastă, conducea mult mai încet. Era un loc straniu şi pustiu, doar când şi când depăşeau câte o căruţă trasă de cai de rasă Zeeland, cu picioare groase, sau câte-o bicicletă cu roţi de lemn, ce hurducăiau pe caldarâm.

Când trecură şi de ultimul sat din zonă, drumul îngust de beton se transofrmă într-o alee presărată cu nisip şi, deodată, ca prin ceaţă, zăriră Marea Nordului. Dunele acoperite cu iarbă pipernicită erau înalte de aproape douăzeci şi chiar treizeci de picioare, iar dincolo de ele se întindea plaja netedă,

cu nisip fin, ce se termina în mare. Deasupra oceanului plutea o ceaţă albă şi densă, precum chiciura, şi reducea vizibilitatea la numai cincizeci de picioare. Santinele înveşmântate în mantale şi ţepene de frig se învârteau de colo, colo, în jurul staţiei radar, care, întocmai precum coasta aceasta aridă, părea o adevărată pădure de sârmă ghimpată şi stâlpi de oţel. Tufişurile şi iarba aspră erau culcate la pământ de valurile ce băteau dinspre mare chiar dacă se aflau la adăpostul dunelor, unde aerul era mai calm iar ceaţă albă şi groasă ca smântâna persista aproape nemişcată. Singurele creaturi fericite păreau a fi păsările, care zburau foarte jos, aproape de nivelul buncărelor, cloceau ouăle şi scoteau pui la adăpostul gardurilor de sârmă ghimpată. Nici chiar cei cărora le-ar fi plăcut doar să le privească nu se mai puteau apropia acum de ele, căci o porţiune de aproape cinci sute de mile pătrate din regiunea de coastă a Europei de nord devenise o vastă rezervaţie naturală, păzită de Wehrmacht.

Roţile Citröenului alunecară scrâşnind pe nisipul moale, şoferul insistă să-l ducă pe Oberleutnant Bach până la intrarea în cantonamentul său, aşa cum făcea întotdeauna. Sări din maşină, îi deschise lui August portiera, salutându-l corect şi respectuos.

— Mulţumesc, spuse August. Du-te la Feldwebelul meu, îţi va da nişte ouă. Băiatul dădu din cap. Şi scena aceasta se repeta de fiecare dată, numai că acum mai intervenise ceva.

— Ştiţi, domnule, e vorba de Herr Oberst, spuse şoferul, timid, ascunzându-şi cu greu nervozitatea.

— Ce-i cu el ? întrebă August.

— Herr Oberleutnant nu ştie că Herr Oberst a primit ordin de plecare la un regiment de infanterie, pe frontul rusesc : la Orel. O mulţime de ofiţeri au primit ordin să plece acolo. Se pare că joi porneşte la drum. Ehei, o să ne lipsească foarte mult Herr Oberst !

— Şi mie o să-mi lipsească, spuse August. Îţi mulţumesc că mi-ai spus. Şoferul salută din nou şi plecă să-şi capete ouăle ce-i fuseseră promise.

CAPITOLUL 13

— Lucrul acesta m-a-ntristat foarte tare, Victor crede-mă. N-am mai putut să-nghit o-mbucătură, la masă, din cauza asta. Doctorul scutură din cap, vrând să arate că suferea profund. Am mai întâlnit cazuri dintr-astea, Victor. Se cheamă exhibiţionism.

— Ce vrei să spui ? întrebă Löwenherz.

— Te surprinde, nu ? Hans Furth, ofiţerul medic de la Kroonsdijk, îl privi întrebător pe Löwenherz, arătând spre dulapul în care ţinea sticla de coniac şi paharele, dar acesta făcu un gest de refuz. Cu tineri din ăştia zdraveni ca voi, un doctor nu prea are multe şanse să-şi facă meseria. Rolul meu aici a devenit cel de psihiatru.

— Psihiatru, spui ? Credeam că disprețuiești știința asta evreiască, Hans.

Hans zâmbi.

— Dacă ne-ntoarcem mult înapoi, la Henry Navigatorul, o să descoperim că şi arta navigaţiei îşi are originea tot la evrei, dar asta nu-nseamnă că facem abstracţie de ea.

— Dacă ne întoarcem foarte mult în trecut, vom descoperi probabil că şi legea gravitaţiei a fost enunţată tot de un evreu, remarcă Löwenherz.

— Aici e-n ordine ; misiunea Luftwaffeului este să nu ţină seama de legea gravitaţiei. Hans chicoti.

— Spuneai mai înainte că Himmel este un exhibiţionist, îl întrerupse Löwenherz.

— Pentru mine, viaţa este un simplu joc, Victor dragă. Când şezi îndărătul acestui birou, ai posibilitatea să urmăreşti întreaga panoramă a vieţii omeneşti : tragedia, umorul, onoarea, dizgraţia, rănirea sau moartea.

— Şi i-ai informat şi pe cei de la S.I.P.O. în legătură cu bănuielile tale ? insistă Löwenherz.

— Victor, legea nu trebuie încălcată.

— Bine, dar nu mai departe decât săptămâna trecută te lăudai că nu i-ai votat niciodată pe naziști și că ai fi dorit din toată inima ca Austria să nu ajungă sub dominaţie nazistă.

Hans Furth se lăsă pe spate, în scaunul rotativ. Era un bărbat durduliu, în vârstă de aproape treizeci şi cinci de ani, austriac de origine, medic de profesie, repartizat la aviaţie. Purta, aferat şi cu mândrie, jacheta elegantă de piele cu fermoar în faţă, pe care o îndrăgeau şi aviatorii, iar în comportare adoptase afectarea şi exuberanţa tinerească a acestora. Se îmbrăca întotdeauna cu haine curate, călcate cu grijă, iar părul negru şi des era pieptănat peste cap şi părea proaspăt spălat. Avea o faţă roşcovană, ochi albaştri, iar gura foarte mică şi din cale-afară de roşie, ca de femeie, părea gata să zâmbească sau să rostească ceva. Acum îşi fuma cu grijă ţigara de foi, atent să nu împrăştie scrum pe jos şi-şi atingea incontinuu faţa cu degetele, ca şi când ar fi vrut să se asigure că totul e în ordine.

— Încerci să mă prinzi, Löwenherz Victor, zâmbi el. Era o plăcere, ciudată de altfel, a vienezilor să inverseze ordinea numelor, iar Löwenherz o găsi chiar iritantă.

Furth își ținea trabucul între degetul gros și cel arătător, întocmai ca pe o suliță.

— Tu ești un aristocrat, iar eu sunt un simplu băiat de muncitor. Cei de treapa noastră nu i-au prea sprijinit pe naziști în trecut, aș putea spune chiar că nu i-au sprijinit deloc. Puterea naziștilor își trăgea seva din tagma funcționarilor păturii de mijloc și a foștilor ofițeri rămași pe drumuri ; trebuie să recunoști că și-au găsit un teren foarte fertil și propice.

— Pe mine mă interesează povestea asta cu Himmel, spuse Löwenherz, făcând un ultim efort să abată discuția înspre subiectul pe care-l urmărea el.

— Un caz al naibii de interesant, fu de acord Hans Furth. I-am recitit azi dimineață dosarul medical și cred că, într-o oarecare măsură, problema e rezolvată. Se rezemă de spătarul scaunului întocmai ca o matroană și-și mângâie, cu un gest de cocotă, pieptul, sub jacheta scurtă de piele.

— Cum e rezolvată ? întrebă Löwenherz cu interes.

Furth se aplecă mai mult spre interlocutorul său și coborî glasul.

— Deocamdată, eu personal nu pot să dovedesc nimic, dar părerea mea este că Himmel nu e pur, din punct de vedere al rasei. Citeam în ziar, mai zilele trecute, că evreii comit mai multe furturi decât arienii.

— Sună ridicol și neștiințific, suspină Löwenherz.

Doctorul zâmbi cu fața întoarsă spre fereastră, de parcă ar fi avut de împărtășit un secret mobilierului din încăpere.

— Dragul meu baron, nu cred că poți să negi importanța educației. Au fost necesari o mie de ani de civilizație ca să devii ceea ce ești. Evreii în schimb...

— Orice om de pe lumea asta are în spate o mie de ani de educație, replică Löwenherz iritat. Și poate că în zilele noastre evreii au mai multe motive să fure decât arienii.

— Asta e teoria mea, își continuă Hans Furth ideea. Noi, germanii am fost crescuți și educați ca națiune disciplinată, și individul acesta, Hitler, ne înțelege și știe exact de ce avem nevoie...

„Noi germanii", gândi Löwenherz, ascultându-l pe doctor vorbind cu accentul său vienez, un pic cântat, mestecând cuvintele în germană, întocmai ca pe o caramea și dezvelindu-și dinții la fiecare mușcătură.

— Revoluționezi o națiune disciplinată cu ajutorul teoriilor politice și astfel ai în mână un instrument. Înhami casta militară la acest instrument și dobândești o armă, apoi permiți celor din aparatul de stat să aibă forțe armate proprii — mă refer la Waffen S.S. — și creezi, astfel, un climat în care oamenii politici și militarii vor fi într-o luptă continuă, și astfel arma dobândită va cuceri lumea.

— Mai există, totuși, o foarte mare parte din lume necucerită încă, observă Löwenherz.

— Știu, spuse Furth, dând din cap și zâmbind. Ar fi fascinant de văzut ce se va-ntâmpla până la urmă.

— E întocmai ca o partidă de bridge, spuse Löwenherz.

— Poate chiar mai interesant, remarcă Furth. Bridge-ul nu este nici pe jumătate așa de pasionant

Pregătirea mea ca medic şi ca militar mi-a dat posibilitatea să înţeleg psihologia rasei germane. Ştii, poate n-ai să mă crezi, dar îmi dau seama de la prima vedere ce simptome prezintă un bolnav în funcţei de gradul pe care îl are. De pildă, nici un subofiţer german nu va îndrăzni să intre în cabinetul meu şi să se plîngă de indigestie, după cum la fel de puţini vor fi ofiţerii care vor spune că suferă de picioare. Noi germanii suntem un popor tare ciudat, nu-i aşa ?

„Da, gândi Löwenherz, iar dacă s-ar întâmpla să ajungă ruşii până aici, glumeţul acesta care ştie să inspire încredere va ocupa acelaşi post confortabil în aparatul administraţiei militare, înveselindu-i pe ofiţerii noii puteri cu aceleaşi observaţii cinice asupra firii germanilor şi a slăbiciunilor lor. Iar ruşii se vor distra, aruncându-i câte-o cutie cu trabucuri apreciind cât de simpatici sunt austriecii."

— Nu pot să sufăr neplăcerile, Victor, şi nu cer decât să fiu lăsat în pace.

— În timp ce indivizi de teapa lui Himmel încearcă să te atragă în cursă ?

— Nu mă înţelege greşit, mie îmi place tipul ăsta, Himmel. Dar numai pentru simplul motiv că ne place nu înseamnă să ne amestecăm. Face pe grozavul, Victore. Majoritatea celor care se bagă singuri în bucluc nu sunt altceva decât nişte exaltaţi.

Löwenherz nu reuşi să găsească nici un răspuns. Se uită la Furth, care-şi plimba nervos degetul cel mic de-a lungul sprâncenei.

— Nu eu am creat lumea cu toate sistemele ei sociale, continuă doctorul, subliniindu-şi scuza printr-un zâmbet. Omul este un animal viclean şi corupt. Este o lege a firii pe care n-o vom putea schimba niciodată, Victor dragă. Şi să nu-mi spui tu mie că

strămoşii tăi n-au luptat, n-au înşelat şi n-au ucis până au reuşit să pună mâna pe domeniile pe care le stăpâniţi şi mai apoi să le păstreze.

— Trebuie să plec, Hans.

— Te-am jignit.

— Nu, spuse Löwenherz nu mai aduse vorba de Himmel, ştia că n-ar fi reuşit să scoată de la Furth decât generalităţi şi răspunsuri aparent adevărate.

— Aş dori să-ţi dau un sfat, în calitate de medic, spuse Furth. Nu cred că ţi-ar strica o vacanţă de câteva zile. Ce-ai zice de o vânătoare de mistreţi ? Aş putea face rost de carabine şi de camere. Şi pe mine m-a dat peste cap povestea asta, cu Himmel, crede-mă. Ţineam foarte mult la el. Popota ar putea cumpăra carnea pentru cârnaţi. Te mai scoate puţin dintr-ale tale. Ce spui, Victore ?

Löwenherz râse şi lucrul acesta îl puse pe doctor într-o mare încurcătură.

— Abia fac faţă la vânătorile care mi-au fost aranjate deja, Herr Doktor, spuse el. Oricum, îţi mulţumesc pentru invitaţie. Se ridică brusc în picioare. Poate că exista o cale mai directă de a se ocupa de problema aceasta.

Punctul de alarmă se afla într-o dezordine de nedescris : scaune adunenate unele peste altele, maldăre de ziare vechi aruncate prin colţuri, ordine de modificare a operaţiunilor, necitite, scurte îmblănite răspândite peste tot, de care n-avea nimeni nevoie pe arşiţa soarelui fierbinte de vară. Löwenherz se gândise serios la problema dosarului. Oare de cîţi ofiţeri influenţi, din Luftwaffe, ar fi fost nevoie pentru ca un protest să devină legal sau cel puţin să atenueze gravitatea pedepsei ? Doctorul se temea probabil de Blessing şi de Starkhof, dar oare câte

proteste fuseseră deja făcute în legătură cu experiențele ? Și în ce măsură exista oare o unitate de vederi ? Poate că documentul se aflase în cabinetul doctorului tocmai din dorința Luftwafeului de a-l face să circule și să afle astfel care erau comentariile privitoare la el. Starkhof ar fi fost cel mai în măsură să răspundă la întrebările acestea, dar Löwenherz era hotărât să nu-i dea nici un fel de informații în schimbul eventualelor răspunsuri pe care acesta ar fi fost sau nu dispus să i le dea. Cel mai bun mijloc era telefonul ; în definitiv, putea să și închidă, dacă tipul devenea agasant sau obraznic. Dar, în clipa în care puse mâna pe telefon, simți că-l cuprinde o stare de nervozitate. Tatăl său ar fi știut ce să facă într-o astfel de situație, pe când Victor habar n-avea cum să procedeze. Dar, pe de altă parte, tatăl său nici măcar n-ar fi încercat să descurce o situație de genul acesta ; dimpotrivă, nici nu s-ar fi ocupat de ea, ar fi preferat să nu-i dea nici cea mai mică atenție.

— Cu Herr Doktor Starkhof, te rog, îi spuse el operatoarei. Urmă o scurtă pauză.

— Alo, noroc, von Löwenherz, auzi el vocea bătrânului. Se amuza folosind particula von, deși știa bine că Löwenherz o considera o dovadă de grosolănie. Așteptam să mă suni.

Pe Löwenherz îl izbi faptul că Starkhof ghicise cine îl suna și-i trebuiră câteva clipe să-și recapete stăpânirea de sine.

— V-am sunat în legătură cu dosarul acela furat, spuse Löwenherz.

— Ți-a trimis și ție unul prin poștă, nu-i așa ? Doamne, cum de nu le-au interceptat oamenii noș-

tri ? Ei bine, cu al tău fac cincisprezece. Ai idee câte a mai trimis ?

— Nu.

— Păcat. Ți-a scris și vreo scrisoare ? întrebă bătrânul.

— Nu.

— N-are importanță.

— Nu veniți să luați copia mea ?

— Ești nervos, eh ? Lasă, baroane, păstreaz-o până mâine. Nu-i nici o grabă. Am paisprezece copii în fața mea, pe birou.

— Dar n-am unde s-o încui la loc sigur, decât dacă i-o dau Kommandeurului s-o închidă în seif.

— Nu, băiete dragă, nu-ți face probleme. În cadrul serviciilor medicale au fost distribuite aproape trei sute de copii de acest fel, iar la Nürnberg s-a ținut o conferință la care nouăzeci și cinci de oameni de știință au discutat raportul și fiecare dintre ei a păstrat câte o copie, ca să nu-ți mai spun că cel puțin patru exemplare au fost rătăcite. Așa că nu-i nevoie să te frămânți atâta în legătură cu raportul.

— Așadar a... circulat ? Și nimeni... vreau să spun, n-au fost... ?

Un avion trecu pe deasupra clădirii, zburând foarte jos și făcând să zăngăne ferestrele, iar Löwenherz fu dintr-o dată bucuros că avea o scuză de moment să nu mai vorbească. Starkhof spuse :

— Ah, bag de seamă că domnul baron a discutat cu tânărul Himmel. Nu, bineînțeles că n-a fost nici o reacție, cu excepția faptului că doctorul Rascher a primit mulțumiri din partea Luftwaffeului de la însuși Göring, ca să nu mai punem la socoteală scrisoarea plină de simpatie care i-a fost adresată de către Inspectoratul medical Luftwaffe și felici-

tările primite din partea a mii de colegi de breaslă.

Löwenherz se simţi, dintr-o dată, înjosit, bolnav şi teribil de singur, văzând cum i se spulberă orice speranţă. Oare şi Himmel simţise acelaşi lucru, în timp ce i se destăinuia sus în imensitatea rece a cerului ? Dacă era aşa, hotărârea lui era nestrămutată.

— Aţi citit dosarul, Herr Doktor ?

— L-am citit, von Löwenherz, l-am citit.

— Şi... ?

— Ce-ai vrea să-ţi spun, Löwenherz ? Dacă ţi-ai pune puţin mintea la contribuţie, ţi-ai da seama că aş fi în măsură să te provoc, să inventez cine ştie ce declaraţie perfidă sau grosolană, iar după aceea aş putea depune jurământ că totul nu a fost decât în interesul serviciului. Nu mai face atâtea gafe, Löwenherz. Întoarce-te la avioanele tale şi lasă povestea asta în seama mea.

— Nu vă interesează părerile mele ?

— Câtuşi de puţin, băiete. Dacă nu ştii nimic important, înseamnă că-mi pierd vremea de pomană. Iar dacă ştii ceva important, prefer să te ascult mâine, când dosarul va fi transmis departamentului meu în mod oficial. O descoperire epocală, făcută astăzi, ar însemna promovarea prietenului nostru Blessing, şi cu toate că nu-i doresc decât binele, nu-mi convine ca eu să muncesc şi el să fie avansat în grad. Aşa că prefer să te-ascult mâine.

— Veţi reveni mâine ? Ca să-l arestaţi pe Himmel ?

— Exact. Totul se va face discret şi în linişte. Mâine dimineaţă, hârtiile mele vor fi ajuns unde trebuie, iar, până atunci, tu şi cu prietenul tău Kokke veţi avea timp să vă revizuiţi atitudinea şi veţi ve-

dea ce-nseamnă să fii înţelept şi să colaborezi cu oamenii legii.

— Şi ce-o să se întâmple cu Himmel ?

— Te referi la pedeapsă ? Ei, asta depinde. Dacă îşi retrage afirmaţiile pe care le-a făcut, îşi recunoaşte vina şi îi denunţă pe ceilalţi instigatori sau tovarăşi de complot, sau ne conduce spre demascarea unei noi conspiraţii, atunci probabil că va lua vreo zece-cincisprezece ani de închisoare.

— Doar nu credeţi c-a fost o conspiraţie ?

— Eu personal nu cred, dar dacă Himmel poate să mă convingă în vreun fel sau altul, sunt gata să-l ascult. Are câţiva prieteni printre civilii din Kroonsdijk care nu mă încântă deloc. Jos, în sat, au şnaps şi unt din belşug şi o parte sunt strecurate înapoi, la baza aceasta aeriană. Himmel ar fi putut să-mi acorde sprijinul de care aveam nevoie ca să dau la iveală o reţea întinsă de speculanţi care vând mărfuri pe sub mână.

Lui Löwenherz, sinceritatea agentului de la Abwehr i se păru de-a dreptul deconcertantă.

— Ce se întâmplă dacă aceste documente îi aduc lui Himmel sprijinul unor ofiţeri Luftwaffe cu multă influenţă ?

— Trăim într-o societate în care influenţa poate constitui un atu, spuse bătrânul Starkhof, evaziv. Dar pun rămăşag că aceştia ar avea până la urmă ghinionul să fie executaţi împreună cu Himmel. Adăugă sec : Deşi au fost situaţii în care, la victime de rang superior, a fost aleasă sinuciderea ca mijloc de a ocoli legea.

Löwenherz îşi înghiţi, fără să scoată un cuvânt, argumentele pe care şi le pregătise cu atâta grijă. Îl copleşi un dezgust profund şi o antipatie fără mar-

gini pentru acest bătrân cinic, destul de sigur şi stăpân pe sine pentru a rosti cu voce tare cuvinte pe care alţii abia ar fi îndrăznit să le gândească.

— Sunteţi convins ?

— Dragă băiete, aşa-mi câştig pâinea cea de toate zilele. Nu sunt atât de ambiţios ca tine, nu vreau să modific legea şi nici nu-i judec pe cei ce-o încalcă. Misiunea mea este să-i dau pe infractori pe mâna justiţiei, iar dacă, mâine, prietenul tău Himmel s-ar apuca să schimbe legile iar colegul meu Blessing ar fi cel care le-ar încălca, aş fi gata să-l defer justiţiei pe-acesta din urmă, fără nici o şovăire. În vocea bătrânului se simţea o undă de dispreţ faţă de sine.

— Asta sună a autolinistire, remarcă Löwenherz.

— Nicidecum, spuse Starkhof, este exact ceea ce gândesc. Aş dori atât de mult să mă pot exprima şi eu la fel de elegant ca Herr Oberleutnant.

— Bună ziua, Feldwebel Herr Doktor.

— Bună ziua, dragul meu baron.

CAPITOLUL 14

La Centrul operaţional, teleimprimatoarele începură să ţăcăne continuu de pe la vremea prânzului. Mesajul de la Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament fu dus la comanda grupurilor de aviaţie, iar de acolo, mesajele fură transmise tuturor aerodromurilor, inclusiv celui de la Warley Fen.

„Transmitem mai jos ordinul de execuţie pentru noaptea de 31 iunie 1943, ca o confirmare a instrucţiunilor primite telefonic."

Urma un şir nedesluşit de abreviaţii şi cuvinte cifrate care precizau natura atacului : culori de semnalizare, indicatoare de semnalizare în aer şi pe sol, treptele de înălţime şi timpii, punctele iniţiale, locurile de manevră, înălţimile de bombardament şi timpii, încărcăturile de muniţii şi buletinele meteorologice cu direcţia curenţilor de aer ce aveau să fie întâlniţi la înălţimile de bombardament inclusiv condiţiile atmosferice din zona aerodromurilor, în momentul reîntoarcerii avioanelor la bază.

Imediat, ofiţerii specialişti începură să transpună hotărârea în diagrame, planuri operative şi ordine de operaţii ce aveau să constituie subiectul instructajului din după-amiaza aceea. Căpitanul Giles, ofiţerul şef al bombardierilor, căpitanul Ludlow, ofiţerul şef cu navigaţia şi John Munro, comandan-

tul de escadrilă, avură o scurtă conferinţă, iar meteorologul îşi exprimă îndoiala pe care o au întotdeauna experţii faţă de previziunile făcute de alte persoane. Deocamdată ordinele de luptă nu fuseseră comunicate decât sub formă de ordine pregătitoare celor care prin poziţia pe care o ocupau erau obligaţi să le cunoască. Ca măsură suplimentară de precauţie, se comunică corpului de gardă să fie închisă poarta principală şi să nu fie lăsat nimeni să iasă, fără permisiune scrisă de la ofiţerul adjutant al bazei. Deşi gardul care împrejmuia unitatea avea numeroase spărturi, toată lumea urmă întocmai instrucţiunile primite, fiind atât de multe de făcut încât nimeni nu găsi vreme nici măcar pentru berea de la barul Bell.

Lipsit de larma şi agitaţia aviatorilor, satul se cufundă în linişte, în timp ce aerodromul se transformă într-un adevărat furnicar. Ori de câte ori se pregătea un atac, până şi barul Bell arbora o oarecare sobrietate cuviincioasă.

Cynthia Radlett, barmaniţa de la Bell, lustrui mesele, clăti şi şterse cu grijă paharele şi mai aduse nişte sticle cu stout [1] din pivniţă, apoi se apucă şi frecă podelele. Îi privi cu pizmă pe cei patru fermieri care stătuseră la băutură şi taifas încă de la prânz. Se apropia ora deschiderii. Cei care se plângeau de pălăvrăgelile femeilor se vede că nu ascultaseră niciodată o discuţie purtată între fermieri. Norcul lor era că poliţistul îşi făcuse de lucru pe gazonul din faţa popicăriei domnului Wate, altfel i-ar fi luat la zor pentru simplul motiv că aceştia rămăseseră să bea după ora închiderii. Într-un târziu, unul din cei patru bărbaţi ajunse la fundul pa-

[1] Un fel de bere neagră, tare, englezească.

harului, apoi îl puse cu zgomot pe masă, suspinând, şi se şterse la gură cu dosul palmei.

— Fasole, seamănă fasole, aşa i-am spus. Orice altceva ai să semeni, va fi mâncat de omizi.

Cei trei bărbaţi dădură din cap, aruncând o privire spre Ben Thorpe. Acesta vorbi tărăgănat, cu o voce răguşită :

— Ten Acre a fost întotdeauna bântuit de omizi.

— Eşti sigur că nu vrei să mergi la Parson's Meadow, Ben ?

— Mda, răspunse bătrânul şi-şi suflă nasul cu zgomot. Tovarăşii săi nu şi-ar fi putut închipui cât de supărat era Ben, căci ochii bătrânului erau întotdeauna umezi.

— După război o să fie ca mai-nainte.

— Mda, mârâi Ben. Era cea mai bună păşune din toată regiunea. Taică-meu, săracul, a plivit-o de buruieni şi a îngrăşat-o cu bălegar timp de aproape cincizeci de ani, la fel ca şi bunicul, înaintea lui. De-acum, bătrânul plângea cu adevărat, de asta nu se mai îndoia nici unul din ei. Nici nu vreau să mă uit cum ară pământul acesta şi cum seamănă afurisitele alea de barabule. Nu mai apuc să văd crescând iar nutreţ acolo.

În engleza veche, Weorf însemna animal de tracţiune iar Warley, locul unde păşteau vitele. Acum însă comitetele agricole de război dăduseră dispoziţii ca toate păşunile să fie arate şi semănate şi singura porţiune rămasă nearată la Warley era cea din jos de Trimmer's Meadow, pe care satul o folosea ca teren de crichet. Astăzi se juca un meci de antrenament, dar cam în jurul orei la care se deschidea barul Bell, un număr destul de mare de aviatori şi săteni se şi adunaseră să privească, aplaudân-

du-i pe jucătorii la bătaie, sfătuindu-i pe cei care serveau mingea, sau moţăind la soare.

Nici un sezon de crichet nu se ridicase la înălţimea acestuia : echipa „Royal Engineers Norwich Depot“ juca contra echipei R.A.F. Warley, iar patrula „A“ contra celor din sat ; veneau echipe din toată regiunea de est a Angliei să joace crichet pe iarbă sau shove-ha'penny [1] şi darts [2], în barul Bell, unde se bea bere amară dar caldă.

Terenul de crichet era orizontal şi nivelat, deşi, câteodată, când se strica vremea, se mai umplea de noroi datorită faptului că se afla sub nivelul mării. Aviaţia trimisese tâmplari să refacă vechea tabelă de marcaj, iar, din partea bazei aeriene, caporalul Gilbert se ocupase de revopsit. Apoi, în vechea magazie a lui Sammy Thatcher, care trebui să-şi construiască una nouă în altă parte, amenajară vestiare. Deşi era atât de mică încât nu încăpea în ea mai mult de o echipă o dată, nimeni nu râdea când i se spunea pavilion. Astăzi, poliţistul Bill Beacham, campionul satului la domino, fu ultimul jucător la bătaie din echipa de rezervă pe care o înfiinţaseră sătenii. De aproape un sfert de ceas nu marcase nici un punct, dar, cu toate acestea, nu se lăsă intimidat de „spinnerii“ domnului Wate şi continuă să obstrucţioneze cu o încăpăţânare diabolică. Războiul îi adusese poliţistului Beacham avansarea la gradul de sergent, iar când sosiseră aviatorii fusese sfătuit în mod oficial, să „coopereze cu poliţia în probleme ce ţineau de disciplină, de serviciu şi securitate na-

[1] Shove-ha' penny (Shovel Board) = joc în care se împinge o monedă sau un jeton pe o suprafaţă marcată (engl.).

[2] Darts = joc în care se aruncă cu mici săgeţi într-un panou-ţintă (engl.).

ţională“. Se vorbea chiar că Beacham avea un agent de poliţie care îl ajuta. „Îl ajută să ajungă sâmbătă seara de-aici până acasă“, spunea Cynthia, şi lumea râdea, ştiind că, întocmai ca majoritatea glumelor bune, aceasta mai conţinea şi foarte mult adevăr.

Colonelul era foarte încântat de faptul că oamenii săi legaseră prietenii strânse cu sătenii şi se lăuda că numărul lor era un adevărat record. Dar, ca toate concluziile oficiale, părerea colonelului era total greşită, sau poate că acesta se referea la faptul că nu existaseră divergenţe sau cazuri grave, care să trebuiască consemnate în scris. Dar, pe de altă parte, nici o dragoste prea mare nu exista între aviatori şi localnici. Când un sătean anunţa sosirea unui camion încărcat cu aviatori la Bell, cu remarca : „Soseşte Wehrmachtul“, nici aceasta nu suna doar ca o simplă glumă.

Mai rămăsese o jumătate de oră până când se deschidea barul Bell, dar Cynthia umplu o halbă cu bere şi i-o duse afară lui Sam Thatcher, care lucra ceva la tulpina unui stejar bătrân ce indica linia de demarcaţie.

— Ei, care e situaţia ? întrebă Cynthia.

Sam îşi şterse întâi spuma de bere de la gură, apoi răspunse :

— La fel ca şi copacul din spatele casei lui Percy.

— Ce păcat ! Îşi şterse mâinile ude de şorţ. E putred pe dinăuntru.

— A îmbătrânit. Cu siguranţă că se află aici de mai bine de o sută cincizeci de ani. Sam sfredelise tulpina copacului şi introdusese înăuntru făina de oase, pentru a hrăni lemnul. Puse jos paharul şi termină de astupat o gaură

— Şi asta o să-l salveze ?

— O să-i mai dea încă vreo cincizeci de ani de trăit, Cynthia.

— Ai face mai bine să te ocupi și de șefu', după ce termini cu copacul acesta.

— Haide, haide, spuse Sam Thatcher, nu-ncepe iar. Nu ținea deloc să fie amestecat în vrajba dintre Cynthia și patronul acesteia. Privi înspre terenul de crichet, unde sergentul Beacham, polițistul, continua să obstrucționeze aruncarea puternică a mingilor. La noapte iar o iau din loc.

— Așa se pare.

— Și vântulețul acesta... o să-și cam schimbe direcția, remarcă Sam.

— Crezi că o să plouă ?

— Nu cred, m-ar durea picioarele. Dar la noapte, vântul va bate din altă direcție și or să se întoarcă pe deasupra noastră, taman când îmi va fi și mie somnul mai dulce.

— Nu mai spuneți, domnule Thatcher ! Eu nu mai pot să adorm, după ce mă trezesc ei din somn.

Izbucni o furtună de aplauze în clipa în care Ben Beacham fu scos din joc.

— Eu, una, nu-nțeleg un lucru, spuse Cynthia Radlett. Ce fac ei toată ziua ? Vreau să spun că ei nu pleacă în raiduri decât noaptea târziu, după ce închidem noi. Bine, știu că dimineața sunt obligați să-și încerce avioanele, dar oare după aia ce fac toată ziua, acolo ?

— Trebuie să-și pregătească zborul și să hotărască unde aruncă bombele. Se discută foarte mult, acolo, la aerodrom.

— Ei bine, nu știu, spuse Cynthia Radlett, dar pentru noi, nopțile în care ei pleacă în misiune sunt un adevărat chin. Se apropia ora cinci și jumătate,

așa încât Cynthia se înapoie la bar și se pregăti să deschidă.

Cel mai interesant și mai distins ofițer de la Wariey Fen era, fără îndoială, locotenentul aviator Longfellow, ales, pe bună dreptate, ofițerul șef cu informațiile. Acesta era un bărbat înalt, în vârstă de treizeci și opt de ani, cu ochi albaștri, fost boxer amator cu oarecare renume la Cambridge, pe vremea când era student la litere. După ce-și terminase studiile lucrase la un ziar obscur din Middlands, apoi fusese promovat la un cotidian național. Nu excelase niciodată în culesul știrilor de senzație, în schimb se pricepea să găsească, într-un răstimp foarte scurt, câteva mii de cuvinte în care să descrie Colegiul Cardinalilor (la moartea vreunui papă), în care să explice ce este heliul (cu ocazia unui articol despre o catastrofă a vreunui dirijabil) sau în care să vorbească despre curentul suprarealist (când se referea la vreun preț fabulos plătit la Sotheby's). De altfel, pe Longfellow nici nu-l prea încânta să facă critică de film sau să comenteze nu știu ce eveniment monden, considerând că această muncă ingrată nu era deloc pe măsura capacităților sale. În 1936 își dădu demisia din slujba de ziarist, se stabili în Cornwall și deveni corespondent științific, ocupație care, pentru câteva mii de cuvinte pe lună, îi furniza suficient de mulți bani pentru a putea duce un trai liniștit și confortabil, într-o mică vilă cu vedere spre mare, împreună cu tânăra-i soție și cu cei doi copii, dându-i răgazul necesar să lucreze la manuscrisul său. Era un roman polițist, în care acțiunea se desfășura în preajma unei mine de cositor din Cornwall și, deși el personal considera subiectul ca un fel de „rețetă despre modul cum se prinde criminalul",

adăugase în cadrul prezentării-reclamă, făcută de editor „Studiu psihologic asupra trăirilor lăuntrice ale criminalilor alienaţi mintal". Ziarul „Scotsman" considerase că era o carte promiţătoare, cei de la „Observer" că subiectul era foarte bine echilibrat şi că autorul îşi stăpânea cu talent tehnica, în schimb o oarecare publicaţie săptămânală de stânga comentase cum că „mucurile de la ţigările făcute cu mâna a căror sursă era deci uşor de identificat, au devenit un obicei prea neglijent şi destul de răspândit la genul de răufăcători care populează romanul poliţist mediocru, din anul acesta". Când începuse războiul tocmai ajunsese la jumătatea cărţii şi terminase de scris capitolul care se referea la spargerea organizată a unei bănci. Longfellow se înrolase imediat ca voluntar.

Principala obligaţie a ofiţerului şef cu informaţiile era amenajarea sălii de instructaj. La Warley Pen se afla într-o baracă lungă de lemn, cu mai multe şiruri de bănci, în care încăpeau laolaltă cam o sută cincizeci de oameni, La unul din capetele încăperii se afla un podium; în spatele lui atârna harta Europei ce se întindea pe toată lăţimea peretelui. Harta era ascunsă privirilor de o draperie de culoare roşie, prevăzută cu un şnur şi devenise un obicei ca de fiecare dată comandantul bazei aeriene să tragă de şnur şi să dezvăluie harta. Conform regulamentului, ferestrele, aflate pe părţile laterale ale încăperii, trebuiau închise şi camuflate, dar în ultimul timp vremea era atât de frumoasă şi de caldă, încât ferestrele rămâneau, în permanenţă deschise. Pe pereţi, erau lipite binecunoscutele afişe de tipul „Vorbăria costă vieţi", iar într-un colţ se afla un avizier cu ştiri primite de la serviciul de informaţii, prinse în pioneze

de un roşu aprins. Longfellow adunase într-un panou o serie întreagă de fotgrafii şi schiţe în trei vederi cu avioanele de vânătoare BF 110 şi Junkers 88, sub titlul „Iată duşmanul nostru", la care se adăugau câteva schiţe îndrăzneţe, întocmite pe baza ipotezelor emise de Ministerul Aerului, asupra felului în care se bănuia că va arăta ultimul tip de avion de vânătoare german.

Din tavan atârna machetele avioanelor inamice şi a celor ce aparţineau forţelor aliate, iar pe fiecare dintre ele exista, la loc vizibil, o notiţă cu descrierea performanţelor şi caracteristicilor acestora. Exista, de asemenea, „Panoul accidentelor", cu fotografii de avioane decolând în pierdere de viteză, după ce părăsiseră pista, sau avioane cu pala elicei muşcând dintr-un ampenaj, în clipa unei coliziuni produse în timpul rulării pe pistă. La unul din capetele podiumului se afla panoul pe care se deseneau diagrame, în funcţie de datele transmise de serviciul meteorologic, referitoare la natura norilor (cei de gheaţă erau coloraţi în roşu, ceilalţi în albastru şi aranjaţi unii deasupra celorlalţi, pentru a sugera altitudinile la care se aflau). La celălalt capăt al podiumului, ajungând până aproape de tavan, se afla un panou intitulat „Scara fotografică" — o expoziţie ce nu dovedea prea mult talent sau prea multă pricepere în arta fotografică, în schimb prezenta precizia cu care fuseseră lansate bombele, exploziile acestora fiind surprinse şi imortalizate. Fotografiile făcute de echipajul lui Lambert se aflau în partea de sus a scării, în timp ce ale echipajului condus de Sweet erau destul de jos, aşezarea făcându-se de sus în jos în or-

dinea descrescândă a preciziei bombardamentului şi a valorii documentului foto.

Longfellow se mândrea nespus de mult cu această sală de instructaj, la amenajarea căreia pierduse atât el cât şi furierii săi mult timp şi consumase o grămadă de energie. Încăperea avea prospeţimea şi puterea de atracţie a reclamelor comerciale sau a unei expoziţii cu material pentru presă. Toate informaţiile prezentate erau ţinute la zi, iar pe avizier se afla o hartă a lumii şi un buletin cu sumarul ştirilor de război de pe toate fronturile, împreună cu o notiţă făcută pe hârtie galbenă în care Longfellow încerca să prevadă intenţiile tactice ale forţelor inamice de vânătoare şi antiaeriene. Supoziţiile sale erau intitulate „Informaţii şi ipoteze asupra strategiei". Aviatorii veneau adesea, chiar şi în timpul zilei şi priveau la fotografile mai recente sau răsfoiau ziare şi publicaţii ca „Flight", „Aeroplane spotter", „Tee-Em", sau vreo revistă tehnică. Longfellow spunea, adesea, că asta era singură sală de instructaj din cadrul întregului Comandament al Aviaţiei de bombardament în care echipajele intrau până şi în afara orelor în care se ţineau instructajele, şi manifestau interes faţă de materialul expus. Chiar dacă majoritatea veneau să o vadă pe Jane în „Daily Mirror", să moţăie o jumătate de ceas sau să dea pe gât o cafea, mai mult ca sigur că în clipa în care plecau de acolo păstrau în memorie ceva care să le folosească să-şi salveze viaţa.

Acum însă, cu toate că instructajul urmase unei mese copioase cu slănină, fasole şi omletă — un meniu extrem de rar — nu moţăia nimeni. Încăperea se umpluse cu membrii echipajelor celor şaisprezece bombardiere, care şedeau încordaţi şi palizi la faţă

de emoţie, aşteptând permisiunea să fumeze. Când se apropia clipa primejdiei, oamenii deveneau îngânduraţi, iar echipajele se distingeau clar unele de altele. Se schimbau zâmbete sau se iscau discuţii şi între inşi care nu se înghiţeau sau care de la zborul precedent cu patru zile în urmă, nu se mai întâlniseră decât întâmplător. Căci toţi se apropiau acum nu de prieteni, ci de cei şase cu care în următoarele câteva ore aveau să împartă aceeaşi soartă. Mitraliorii lui Lambert, de pildă, Binty Jones şi Flash Gordon, care de vreo două luni erau într-o vrajbă continuă, glumeau acum unul cu altul, întocmai ca în timpurile bune.

Cei doi se cunoscuseră la şcoala de mitraliori şi-şi promiseseră unul altuia să rămână în acelaşi echipaj. Amândoi erau scunzi şi îndesaţi, aleşi întocmai ca majoritatea mitraliorilor de pe avioane pentru statura care le permitea să încapă în turelele acţionate mecanic. Flash era un miner din Nottingham creol la faţă, cu strungăreaţă, un veritabil muncitor în subteran, care lucrase în abataj la cele mai dificile filoane. Purta părul foarte lung, uns din belşug cu briantină şi aranjat cu tot felul de bucle şi buclişoare şi evita chiar şi şapca de uniformă, de teamă să nu-şi deranjeze cârlionţii. Predilecţia sa pentru tot felul de lanţuri aurite, cu plăcuţe pe care îşi grava numele, pentru inelele ce aveau montate pe ele o tigvă şi două oase încrucişate, pentru fularele de mătase albă, precum şi purtarea sa, total nemilitărească, îi atrăseseră porecla de „Flash"[1], pe care o împărţea cu eroul unui film de desene animate, destul de decoheat. Flash avea o gură mare şi zâmbea cu uşurinţă. Digby spusese odată despre el că „n-are gură, are

[1] Ieftin, de proastă calitate, lipsit de gust (engl.).

doar o mică balama la ceafă", dar Flash Gordon se simţea foarte mândru de dinţii săi albi şi strălucitori. În ciuda faptului că fusese scutit de serviciul militar, se înrolase ca voluntar în ziua în care împlinise douăzeci şi unu de ani. Nu iubea de fel mina şi singura lui dorinţă era să supravieţuiască războiului şi să-şi găsească un post de funcţionar la vreo fabrică de tutun din oraşul său natal. Era un băiat vesel, plin de energie şi veşnic cu o întrebare pe buze, dornic întotdeauna să afle cu ce se ocupau camarazii săi în viaţa civilă şi nefiindu-i jenă să-i întrebe şi cât câştigau. Flash servea mitraliera de spate, de pe avionul lui Lambert.

Binty — un lăptar din Ţara Galilor — Jones Lăptarul, cum i se mai spunea, avea tot douăzeci şi unu de ani şi servea de obicei mitraliera superioară mediană deşi, câteodată, când Flash avea guturai, făceau schimb. Flash suferea mereu de guturai fiindcă, se plângea el, încălzitorul turelei de spate nu funcţiona cum trebuie. Binty intrase în aviaţie la vârsta de şaptesprezece ani, astfel încât primele câteva săptămâni de armată le petrecuse pe timp de pace. Binty era ferm convins că un recrut care îşi începuse instrucţia pe timp de pace îşi putea dovedi superioritatea, faţă de cei din jur, purtând părul tuns foarte scurt, cizmele şi nasturii foarte lustruiţi, ba, mai mult, având şi urme de tăieturi de lamă pe obraz. Eleganţa sa vestimentară era prin urmare singulară printre subofiţerii de aviaţie, iar Binty nu se sfia să facă observaţie câte unui soldat ba chiar şi câte unui caporal pentru mici neglijenţe în ţinută ca, de pildă, un nasture descheiat la buzunar, ceea ce-i atrăgea destulă antipatie. Binty adoptase felul de a vorbi al veteranului, având un vocabular împestriţat cu

cuvinte arabe — greşit pronunţate — sau cuvinte în hindusă, adaptate limbii engleze, iar „Bint" era termenul său favorit când se referea la o fată tânără, şi-l folosea extrem de des, căci, deşi nu avea o figură prea atrăgătoare, era un crai notoriu. Avea privire isteaţă şi se considera ager la minte şi, cu toate că cei din echipaj ştiau că este un uşuratic, nici unul dintre ei n-ar fi permis vreunui străin să-l caracterizeze astfel pe Binty. Apreciau cu toţii faptul că eficienţa şi curăţenia acestuia nu se constatau doar în viaţa amoroasă bogată pe care o ducea, sau la motocicleta de care era atât de mândru, ci şi la mitralierele Browning pe care le avea în grijă. De altfel, smecherul de Binty îşi revendicase turela superioară, ştiind că aici nu se aflau decât două mitraliere.

Flash şi Binty zburaseră împreună în cincisprezece misiuni, toate conduse de Lambert. Timp de aproape un an fuseseră prietenii nedespărţiţi, mergând împreună după fete, la băutură, apărându-se unul pe altul în încăierările care se iscau şi împrumutându-şi unul altuia iubitele, răspunsurile la examenele de tragere şi armament, ţigările şi o motocicletă BSA de 350 de centimetri cubi.

Totul fu bine şi frumos până într-o bună zi când cei doi prieteni o întâlniseră pe Rose, într-o cârciumă din Peterborough. Soţul Rosei era caporal în Armata 8-a şi lupta în deşert. Flash Gordon propuse, de la început, să nu se mai întâlnească cu ea, întrucât încălcau regulamentul, însă Binty ripostase, argumentând că Rose era o persoană demnă de încredere şi începu să petreacă mai multe nopţi în apartamentul acesteia decât la bază. „Nimeni n-are voie să-şi aibă nevasta la mai puţin de patruzeci de mile distanţă de bază, spunea el, dar regulamentul în vigoare nu inter-

zice nimănui să o aibă aproape pe nevasta altuia.“ Din ziua aceea, cei doi mitraliori începură să se urască, îndepărtându-se tot mai mult unul de celălalt. Acum în sala de instructaj, nu ţi-ai mai fi putut da seama de asta. Binty se uita la nişte caricaturi din revista umoristică „Beano“, împăturită strâns, şi dădea din cap aprobator, în timp ce Flash îi povestea despre motocicleta pe care un electrician de la patrula „A“ o vindea cu cincisprezece lire. Flash apreciase întotdeauna la Binty priceperea acestuia în materie de motociclete.

O muscă mare bâzâi şi se aşeză pe mâna lui Digby şi nu se urni de-acolo nici chiar împinsă cu degetul.

— Leneşă afurisită ! spuse Digby.

— Pune-o pe geam, îi sugeră Lambert. Poate că abia şi-a terminat a doua rundă de operaţii. Dar Digby o aruncă pe podea, iar Limmy Crimm o strivi sub bocanc.

Începerea instructajului întârzia. Ceasul cel mare de pe perete arăta 17,05, dar jumătate din scaunele de pe podium erau încă goale. Jammy Giles, locţiitorul adjutantului comandantului de escadrilă, se afla însă acolo, legănându-se mereu cu scaunul, până ce aproape că se dădu peste cap şi începu să râdă zgomotos, glumind cu un grup de aviatori din rândul întâi. Longfellow, ofiţerul şef cu informaţiile era şi el prezent. Sosea întotdeauna înaintea celorlalţi, să se asigure că hărţile şi diagramele sale preţioase se aflu la locul lor şi să verifice dacă ruta era corect marcată pe harta cea mare şi dacă perdelele erau trase. Stătea în picioare în spatele lui Jammy şi îi redresa scaunul, ori de câte ori acesta se balansa prea tare pe spate. Dar Jammy nu se răsturna niciodată. „Jammy“ însemna uşor, sau norocos, şi căpitanul de aviaţie Giles era într-adevăr un tip plin de noroc.

Pe coridoarele biroului de informaţii şi operaţii al escadrilei se auzea păcănitul unei maşini de telex care primea noi ordine de la Comanda grupurilor de aviaţie. Se simţea un miros pătrunzător de ceară de parchet şi ceai dulceag, în timp ce furierii alergau în toate părţile, aducând ultimele mesaje cu ordine de ultimă oră şi modificări, ofiţerilor care aveau să ţină instructajul. În colţul unei încăperi goale, din aceeaşi clădire, locotenent-colonelul John Munro, comandantul escadrilei, stătea nemişcat, în picioare, întocmai ca o stană de piatră. În vreme ce colonelul avea în grijă întreaga bază, controlând fiecare încăpere, de la cabinetele dentare până la atelierele mecanice, John Munro răspundea numai de bombardiere şi de echipajele acestora, şi nici unul din ei nu se amesteca în treburile celuilalt, căci Ministerul Aerului făcuse o delimitare strictă şi precisă asupra domeniilor de care se ocupa fiecare. Nici un alt ofiţer n-ar fi reuşit mai bine ca John Munro să imprime personalitatea sa escadrilei pe care o comanda. Greşelile escadrilei puteau fi considerate greşelile sale personale, la fel ca şi virtuţile acesteia, calităţile şi îndemânarea de care dădeau dovadă aviatorii. Munro însă obosise. Nu era obligat să participe efectiv la atât de multe raiduri, dar simţea o pornire nestăvilită s-o facă. Zbura în toate misiunile, iar biroul şi-l păstra ordonat şi fără hârtii nerezolvate. Cu toate acestea, John Munro nu se număra printre cei mai iubiţi ofiţeri ai bazei, lucru pe care, de altfel, îl cunoştea foarte bine, dar de care nu-i păsa câtuşi de puţin. Aviatorii aduşi în faţa sa se aşteptau doar la pedeapsă şi la foarte puţină clemenţă sau compăti-

mire. Știa că oamenii îi spuneau Himmler[1], dar era destul de inteligent pentru a-și da seama că, în mod paradoxal, porecla conținea și o undă de respect și afecțiune. Munro era respectat pentru că le vorbea celor aduși înaintea lui la judecată pe același ton și-i asculta cu atenția pe care o acorda generalului de escadră. O dată, unul din mitraliorii săi, după ce se trăsese în ei deasupra orașului Duisburg și avionul fusese grav avariat, făcuse următoarea remarcă : „Nu-i doar imperturbabil, e rece ca un sloi de gheață".

Într-o seară la popotă, Jammy Giles, după ce băuse bere fără măsură, strigase în gura mare cu vocea sa răgușită :

— Munro este un gentleman, dar acum gentlemenii nu mai sunt la modă. Asta este epoca tehnicii.

— Poate epoca violenței, intervenise P.O. Fleming.

— Atunci noi suntem în regulă, bătrâne, răspunsese Jammy. Suntem inginerii violenței.

— Totuși Munro este un băiat de treabă, nu ? insistase Fleming.

Fața lui Jammy devenise dintr-o dată serioasă.

— Da, este tinere. Nu există un om mai drept pe lume decât acest individ înalt și subțire ca o prăjină, lipsit complet de umor și cu nasul pe sus.

Acum Munro se afla în birou, sprijinit în baston și pufăind din pipă. Lângă el se găseau inginerul șef și trei subofițeri mai vechi, din echipa de întreținere și asistență tehnică, dintre care unul era sergentul de aviație Worthington. Se ivise o problemă. Avionul lui Carter — „Joe for King" a cărui bombă se desprinsese de pe suport în după-amiaza aceea, mai

[1] Kurt-Heinrich Himmler = conducătorul Gestapoului.

prezenta și o defecțiune la rețeaua electrică și nu putea zbura în misiune.

— Singura noastră rezervă este avionul care a sosit astăzi după-amiază, spuse Worthington.

— Poate să zboare la noapte, domnule Sanderson ? îl întrebă comandantul pe inginerul șef, care, la rândul său, ridică batjocoritor și critic din sprâncene spre cei trei subofițeri.

— Va trebui să zboare fără nici un fel de zbor de încercare prealabil, spuse Worthington.

— Trimiteți echipa de mecanici cu cei mai buni oameni ai noștri și țineți-mă și pe mine la curent. Sandy dădu aprobator din cap.

— O să fixăm noile amortizoare de flăcări la țevile de eșapament. Permiteți să fie încărcat cu bombe în hangar, în timp ce lucrăm noi la el ?

Munro se uită la ceas.

— Se pare că n-avem de ales, domnule Worthington și taie cât poți mai mult din placa aceea de blindaj de pe avion.

— E o treabă care necesită timp, domnule, spuse Worthington.

— Savanții de la grup spun că la fiecare livră de greutate în minus câștigăm un picior în plus în altitudine,

— Scoatem și placa de blindaj din spatele pilotului, domnule ?

— Nu cred să existe vreun membru din echipaj care să vrea să o scoată, domnule Worthington, răspunse Munro, zâmbind.

Sergentul salută și se îndepărtă grăbit să-și adune oamenii și să le împărtășească vestea cea neplăcută : că erau nevoiți să lucreze nebunește în timpul pauzei de masă și apoi, în continuare, până seara.

— Cine-o să se joace cu zmeul cel nou, Tommy Carter ?

Munro își curăță pipa cu un chibrit și-o vârî din nou în gură, apoi spuse :

— Șapte sau opt misiuni. Un pilot mediocru. Mecanicul său de bord cine este ?

— De fapt, Tommy a zburat în zece misiuni, domnule. Mecanicul său e Gallagher, lăcătuș cu multă experiență, destul de slab la teorie dar cu multă practică. Cred c-or să se descurce.

— Atunci așa rămâne stabilit.

— Să-i comunic ?

— Lasă că-i comunic mai bine eu, răspunse Munro. Oricum, o să fie puțin vexat.

Șeful echipei de mecanici a lui Munro se afla lângă el.

— Ce s-a-ntâmplat, șefule ?

Bătrânul subofițer salută grav.

— La ce oră doriți să vă faceți zborul de încercare, domnule ?

Oh, Doamne, uitase complet că mai avea de efectuat și acest zbor. Sărmanii săi coechipieri probabil că se învârtiseră toată ziua pe aici, fără nici un rost, iar acum trebuie să zboare în loc să-și facă siesta după masa de seară, împreună cu restul escadrilei.

— Plec imediat după instructaj, să zicem la 18.15.

— Foarte bine, domnule.

Munro băgă mâna în buzunar și scoase plicul cu scrisoarea de la soție; își notase pe el tot ce avea de făcut în ziua aceea. Uitase să treacă și zborul de încercare. Dacă ar fi observat că vreun alt ofițer se comportă așa cum făcuse el în ultimele două luni l-ar fi pus la punct fără să accepte nici un fel de motivări.

Dar un comandant nu se poate autopedepsi, în ciuda moralei pe care i-o făcuse doctorul unității. Era vorba de băieții din echipajul său, bineînțeles, dar la urma urmei, aceștia ar fi putut tot atât de bine să zboare cu altcineva venit direct de la o unitate de instrucție operațională, ceea ce le-ar fi pus și mai mult viața în pericol. Și, totuși, problema avea să se rezolve de la sine : în seara aceasta zbura în ultima sa misiune, iar în săptămâna care urma trebuia să predea conducerea unui comandant de escadrilă.

Când ajunse la sala de instrucții, lumea se și adunase iar colonelul se tot învârtea pe lângă ușă, pândind momentul în care echipajele aveau să ia poziția de drepți. Munro se urcă pe podium și așteptă până se făcu liniște.

— Domnilor, sosește comandantul bazei, strigă el.

Echipajele se ridicară în picioare, pe când pașii colonelului răsunară elegant în intervalul dintre bănci. Sări cu agilitate pe podium și-și trânti pe un scaun șapca cu însemne aurite. Zâmbi, își aranjă părul complet albit și privi la mulțimea de bărbați adunați în fața lui, întrebându-se parcă de ce trebuiau oare aceștia să stea în poziție de drepți.

— O.K. băieți, spuse el degajat. Puteți să vă așezați și să vă aprindeți țigările. Îl zări în rândul din față pe bombardierul lui Tommy Carter, care participase la douăzeci și nouă de misiuni. În seara aceasta își efectua ultimul zbor, căci dacă se întorcea teafăr, avea să fie mutat, pentru câteva luni, la o unitate mai puțin solicitată. Bombardierul abia împlinise nouăsprezece ani.

— Ia una de la mine, Collins, spuse colonelul, și-i aruncă băiatului un pachet de țigări.

Collins prinse pachetul, își aprinse o țigară, apoi îl oferi mai departe, de-a lungul șirului de scaune, lui Carter și celorlalți membri din echipajul de pe „Joe for King".

— Mulțumesc, domnule. Pot să le dau mai departe pe rândul meu ?

— Obraznicule, spuse colonelul. Te-ai șmecherit. Nu-i de mirare că te-au poreclit „Tapper"[1]. Sergentul zâmbi timid, și în aceeași clipă în sală izbucni un hohot puternic de râs, căci Collins își căpătase porecla după ce încercase în repetate rânduri să împrumute ba un șiling, ba doi, de la câte unul din camarazii săi, promițându-le că avea să-i înapoieze când va lua solda. Colonelul zâmbi. Știa el bine că și Napoleon se folosise de astfel de trucuri pentru a se face îndrăgit de soldați. Despre personajul acela genial din Africa se spunea că împărțea în dreapta și-n stânga țigări cu nemiluita. Colonelul nu era un cinic, dimpotrivă, era un om animat de dorința simplă și firească de-a fi iubit și respectat de subalternii săi tot atât de mult cât îi îndrăgise și el pe aceștia. Ar fi dat orice să poată zbura împreună cu ei și să ia parte la bombardarea Germaniei. Reușise să zboare până acum de două ori, în mod neoficial, ca simplu pasager, dar treaba ajunsese la urechile superiorilor care îl avertizaseră că nu era de dorit ca povestea să se repete. Colonelul se credea un adevărat „ucigaș de frați", cu toate că subalternii îl considerau mai mult un excentric inofensiv. În realitate, însă, colonelul se simțea copleșit de singurătate și încerca să creadă, cu convingere și disperare în același timp, că tovărășia celor tineri i-ar fi putut întârzia apropierea bătrâneții. Făcu un semn cu mâna, încercând să potolească râsetele. Băieții se liniștiră și deveniră serioși, așteptând să audă care era obiectivul misiunii.

[1] Șmecher, tapeor (engl.)

La operă, în clipele premergătoare, ridicării cortinei, plutește în sală un zgomot cvasimuzical, un murmur, o prezență anume, o stare de spirit unică și greu de definit. Auditoriul se liniștește dintr-o dată și rămâne în așteptare, cu gâturile țepene, tusea nervoasă devine mai stridentă, cu ușoare nuanțe de neliniște. Imaginați-vă însă ce stare de spirit ar domni în clipele acelea dacă auditoriul ar ști că trebuie să urce el însuși pe scenă : toți și-ar rememora în gând replicile, îngrijorați din pricina emoției, a reflectoarelor și a sincronizării intrării în scenă, cu cel puțin o duzină de regizori forfotind și agitându-se în jurul lor, regizori care ar fi purtat întreaga vină dacă spectacolul nu s-ar fi bucurat de succes și s-ar fi transformat într-un fiasco. Ceea ce auditoriul de aici urma să pună în scenă era o adevărată dramă, în care până și cea mai mică greșeală o dată săvârșită le-ar fi adus, nu oprobiul publicului sau o presă proastă, ci însăși moartea imediată, crudă și neiertătoare. Colonelul trase de șnur și perdelele alunecară într-o parte și în alta, cu un scârțâit metalic.

— Obiectivul din seara aceasta, spuse el, este orașul Krefeld, din zona Ruhrului.

Căpitanii și navigatorii fuseseră informați și pentru aceștia comunicarea nu mai constituia o noutate. Majoritatea mecanicilor bănuiseră după încărcătura de combustibil, că aveau să parcurgă o distanță lungă, dar mai erau încă destui telegrafiști și mitraliori care primeau vestea cu un suspin sincer, din adâncul sufletului. Circulaseră zvonuri și se făcuseră pariuri că obiectivul avea să fie de o dificultate redusă, e posibil destul de ușoară, dar Krefeld nu era nicide-

cum o bagatelă. „Valea fericirii", cum îi mai spuneau ei batjocoritor, era zona cea mai bine apărată din toată Europa.

Lambert, Cohen și Micky Murphy veniseră împreună de la instructajul care se ținuse cu puțin timp înainte, sus, la etaj. În spatele lor ședeau cei doi mitraliori, Flash și Binty, precum și Digby, care fuma o țigară micuță de foi. Cohen își deschise carnetul de însemnări, în care-și nota, cu scrisul său ordonat, până și cele mai mici detalii referitoare la misiune, cu orele respective trecute în dreptul fiecărui reper mai important, pe o coloană separată, și scrise cu cifre mari, ușor de deosebit.

Lambert notă și el câte ceva pe dosul unui plic, deși știa bine că nici măcar n-avea să se uite la el. Rutele și detaliile ce păreau atât de complicate și încâlcite pentru noii veniți erau pentru el teribil de obișnuite ; se familiarizase cu ele încă de pe vremea când instructajele însemnau mult mai mult decât o simplă comunicare a obiectivului și orei de decolare.

Pe podium, toți ofițerii specialiști erau așezați pe același rând, iar colonelul, în picioare în mijlocul lor, era aidoma unui vicar care se pregătește să oficieze o ceremonie religioasă. În fața lui, pe masa acoperită cu o pătură cenușie, se afla o carafă cu apă proaspătă și un pahar. O mută mai la o parte, așa cum făcea întotdeauna, și se întoarse spre hartă. Reprezentat sugestiv, cu panglică roșie și albă, traseul care ducea la obiectiv și se întorcea la bază părea că desenează conturul unui romb turtit, cu centrul în Marea Nordului. Linia coastei inamice era presărată cu multe cerculețe roșii, ca niște pete, reprezentând amplasamentele artileriei antiaeriene din jurul orașelor Amsterdam, Rotterdam și Haga, în timp ce vârful din dreapta al rombului împungea o pată roșie, cu suprafața cea mai mare — provincia Ruhr, inima industriei grele germane și zona cea mai bine apărată dintre toate.

— Krefeld, deci : industria grea, industrie ușoară și textilă, rețele de comunicații, perora colonelul. Astă seară va fi un spectacol măreț ; peste șapte sute de bombardiere aparținând Comandamentului Aviației de bombardament vor pleca în misiune deasupra Germaniei, ca să nu mai punem la socoteală lansarea de manifeste de către avioanele unităților de instrucție și operaționale. Ora H este ora unu și jumătate. Decolarea la 23,30. Colonelul aruncă o privire în fundul sălii celor cinci ziariști ce ședeau tăcuți alături de căpitanul aviator de la Oficiul de presă al Ministerului Aerului. Se adresa mai mult lor, căci membrii echipajelor aflaseră cu mult timp înainte toate acestea. Colonelul vorbea rar și cumpătat, încercând să evite cuvintele foarte tehnice, care, oricum, n-ar fi fost înțelese de ziariști, tot așa cum ar fi încercat un savant să evite numele unor procedee care tocmai fuseseră inventate și denumite așa.

— Obiectivele din zora Ruhrului sunt greu de identificat. După afirmațiile meteorologului, norii vor fi extrem de rari, s-ar putea chiar să dispară cu desăvârșire și vom beneficia de lună plină, totuși obiectivul va fi împânzit de o ceață ușoară, de altfel, acolo întotdeauna e ceață. Așa încât băieți nu vă aventurați și nu vă bazați pe noroc. În noaptea asta vom fi unitate de eclerare și este foarte important să facem impresie bună. Nu aruncați bombele la-ntâmplare, va trebui să existe o sincronizare perfectă între voi, căci o singură greșeală, poate da peste cap întregul raid și asta înseamnă că săptămâna viitoare

ne trimit din nou, să facem treaba ca lumea. Deci trebuie să marcăm, să localizăm corect ţintele, astfel încât forţele principale, care vin în urma noastră, să poată lovi o dată şi bine. Colonelul se aşeză, în timp ce un murmur de aprobare făcu înconjurul camerei şi audienţa fremăta de interes. Nici unul din cei adunaţi în sală nu dorea să plece în misiune şi peste o săptămână.

Urmă căpitanul Ludlow, ofiţerul şef cu navigaţia. Timidul funcţionar de bancă din Guilford devenise un fel de curiozitate printre aviatori. Era la al treilea ciclu de misiuni şi, lucru de toţi ştiut, numai doi la sută dintre aviatori supravieţuiau atâtor raiduri. Unii îl porecliseră „Lud fără de moarte". Cu o oră mai înainte, în încăperea de la etaj, căpitanul făcuse instructajul ofiţerilor însărcinaţi cu navigaţia, iar acum prezenta ruta şi pentru restul audienţei. Vorbea, ca de obicei, atât de încet, încât cei din fundul sălii nu puteau deslusi prea bine ce spunea dar, în general, celor care îşi alegeau locurile din fundul încăperii nu le prea păsa.

— Regruparea se va face deasupra oraşului Soutwold, pe coastă. Nu aveţi nevoie de modificări de direcţie până la punctul iniţial — deasupra oraşului Noordwijk, de pe coasta olandeză. Acolo veţi găsi indicatoare galbene, dar să nu vă întoarceţi şi să vă plângeţi că nu le-aţi văzut. Acestea sunt pentru forţa principală şi în calitate de escadrilă de eclerare sunteţi obligaţi să depistaţi aceste puncte şi fără ajutorul indicatoarelor. Meteorologul spune că nu vor fi nori, dar chiar şi în cazul în care vor fi, deasupra voastră aveţi stele. De acolo şi până la obiectiv traseul este o linie dreaptă. Voi lansa un indicator galben la cincisprezece mile de ţintă — reperul de referinţă — iar voi sunteţi obligaţi să vă lansaţi bombele deasupra lui. Dacă nu reuşiţi s-o faceţi la timp, încurcaţi celelalte bombardiere din coloană. În momentul în care ajungeţi deasupra indicatorului navigatorii trebuie să aibă viteza absolută calculată, astfel încât căpitanii şi ochitorii-bombardieri să ştie exact cât timp mai au până la punctul de ochire. Asta-i tot. Dacă cineva are întrebări, vă stau la dispoziţie după instructaj.

Câţiva dintre băieţii mai noi, luau notiţe cu înfrigurare. Cohen îl zări pe Fleming şi pe navigatorul acestuia scriind cuvânt cu cuvânt tot ce se discutase şi verificându-şi atenţi însemnările, în timp ce restul membrilor din echipajul lui Fleming şedeau împreună, tăcuţi, uitându-se aprobator cum acesta pregătea vraja ce-avea să-i ţină teferi şi nevătămaţi în noaptea aceea. Nu toate echipajele se grupaseră însă în acelaşi loc. Sweet îşi alegea, întotdeauna, un loc în faţă, împreună cu un grup de ofiţeri, pe când mecanicul său de bord, Miky Murphy era nedespărţit de Lambert, întocmai ca în vremurile bune, când zbura în echipajul acestuia. De cealaltă parte a lui Lambert şedea Battersby privindu-şi cu atenţie mâinile pătate de ulei şi vaselină. Observă cu mândrie că încetul cu încetul deveneau nişte mâini de adevărat mecanic, începând să semene cu ale lui Murhy. Digby se aplecă spre Murphy şi Lambert.

— „Credinţa", „Speranţa" şi „Milostenia" îşi scriau memoriile, şopti el.

— Da, mi-aduc aminte de prima mea misiune, spuse Lambert. Eram mai îngrozit să nu scriu ceva greşit în jurnalul meu decât să mă întâlnesc cu vreun avion de vânătoare.

Toţi noii veniţi sosiseră în sala de instructaj cu

cel puțin cinci minute înaintea celorlalți și, de frică să nu ocupe scaunul cine știe cărui veteran, se așezaseră la un loc in fundul sălii. Întocmai ca elevii cei noi la școală aveau mare grijă să nu atragă atenția asupra lor însă când luă cuvântul, Jammy Giles se adresă, de fapt, tocmai audienței din această parte a sălii.

Căpitanul Giles era locțiitorul adjutantului comandantului de escadrilă și, în același timp ofițerul șef al bombardierilor. Avea treizeci și trei de ani și intrase în R.A.F. pe vremea când izbucnise criza de la München, zburând la început ca mitralior, căci pe atunci orice recrut care se întâmpla să se găsească prin preajma unui avion la decolare, avea ocazia să devină pe loc mitralior, fără nici un fel de brevet sau calificare, ba chiar și fără să aibă gradul de sergent. Pe vremea aceea, Giles nu era decât L.A.C.[1], cea mai de jos categorie din aviație. Mai târziu, când își primi cele trei trese, făcea bucuros schimb cu ceilalți membri din echipaj ; zburase ca mitralior, ca telegrafist, ba chiar și ca pilot secund, dând dovadă de atâta pricepere în ochirea și lovirea țintelor, încât, la sfârșitul primului ciclu de misiuni, primi o medalie și postul de instructor. Rigorile și disciplina de la școala pregătitoare se dovediseră însă a fi atât de plictisitoare și de nesuportat, încât Giles ceru să fie trimis la o unitate combatantă și, spre uimirea sa, cererea îi fu aprobată. Acum, când calificării sale i se acordase importanța cuvenită, prin înființarea postului de ofițer șef al bombardierilor, Jammy devenise o persoană foarte importantă la Warley.

Cei unsprezece aviatori prezenți în sală, care își completaseră primul ciclu de misiuni, erau mult mai tăcuți și mai interiorizați decât cei proaspăt ve-

[1] Leading aircraftman = soldat de aviație (engl.)

niți la unitate. Jammy însă constituia o excepție. Era zgomotos, veșnic în mișcare. Începutul de chelie și tendința de îngrășare se datorau, se lăuda el, cantității apreciabile de alcool pe care îl consuma. Alături de niște bărbați aleși pe criterii mai puțin riguroase, fizicul lui Jammy ar fi trecut, fără-ndoială, neobservat, dar, pe lângă acești tineri aviatori suplі și bine făcuți, pântecul său ușor proeminent părea de-a dreptul falstafian[1], forma capului te făcea să te gândești la Pickwick[2], iar nasul, lung și obraznic, îl făcea să semene cu Cyrano de Bergerac[3]. Trăsăturile acestea erau scoase și mai mult în evidență de statura pilotului său, Roddy Petersen, un canadian inalt și deșirat, cu o figură întunecată și un umor negru, pe care-l adoptase și Jammy și în care excela el acum. Era porecliți Stan și Bran.

Înainte de a se înrola în armată Jammy Giles locuia, împreună cu mama sa, în trei camere, la subsolul unei case din cartierul Morden, o suburbie a Londrei, și lucra ca funcționar la un antreprenor. Acum era căpitan de aviație și se număra printre ofițerii distinși cu medalii și decorații. În momentul de față avea o situație la care nu visase niciodată și refuza cu încăpățânare să se gândească la modul cum își va câștiga existența după război. Oricum, nu era foarte convins că avea să rămână în viață.

— Bine. Hei, voi, cei de colo, mai tăceți din gură și ascultați ce vă spun, strigă Jammy. Nu-mi pasă de câte ori ați mai auzit toate astea până acum. Se întâmpla ca în timpul instructajului Jammy să cheme

[1] Falstaff căpitan și diplomat englez (1370—1459) ; întâlnit în „Nevestele vesele din Windsor" și „Henric IV" de W. Shakespeare.
[2] Personaj din opera lui Ch. Dickens.
[3] Personaj din comedia eroică cu același nume de Edmond Rostand (1897).

câte un aviator neatent în față, pe podium, și să-l pună să repete tot ce spusese el mai înainte. Jammy se pricepea de minune să umilească și, de frica lui, toată lumea tăcu, devenind dintr-o dată mai atentă.

— În primul rând, avionul P.F.F.[1] Mosquito va marca obiectivul cu indicatoare roșii deoarece aparatura acestor avioane este cea mai precisă din câte avem. Așadar, toate avioanele de eclerare vor trebui să se uite după aceste bombe luminoase roșii și să lanseze deasupra lor bastonașe lungi de semnalizare. În aceeași formație cu avioanele de eclerare vor zbura avioanele de sprijin — pilotate în marea majoritate de echipaje la prima lor misiune — care sunt încărcate numai cu bombe explozive. Aceasta pentru că bombele incendiare pot fi confundate cu ușurință cu indicatoarele roșii. Țineți minte, echipajele de pe avioane de sprijin, misiunea voastră este să zbruncinați punctele de apărare ale nemților cu ajutorul bombelor explozive. Ochiți pe bombele indicatoare roșii, iar dacă nu le găsiți, mai bine aduceți încărcătura de bombe intactă înapoi decât să faceți cine știe ce prostie. Pentru nimic în lume nu încercați să vă reîntoarceți în același loc, lăsați asta în seama echipajelor cu mai multă experiență. Bine, deci până aici este clar. Următoarele avioane care vor zbura deasupra obiectivului sunt cele de iluminare. Ele vor lansa bastonașe scurte, de iluminare, drept în punctul de ochit pe care îl vor identifica după lumina dată de bastonașele de semnalizare aruncate de avioanele de eclerare. Ultimele vor fi avioanele de semnalizare principală, ce vor lansa indicatoare galbene

[1] Pathfinder Flying Force — unitate de explorare și eclerare (care indică direcția spre țintă).

deasupra punctului de ochit, luminat de bastonașele avioanelor de iluminare. Avioanele cu echipament Y vor verifica, atât prin mijloace radar cât și prin observare vizuală ; grosul coloanei de bombardiere se va ghida după indicatoare galbene. Totul a fost calculat și planificat cu multă grijă, băieți, așa încât depinde numai de voi să verificați de câteva ori înainte de a marca ținta. Nici unul dintre noi nu mai dorește vreun Pilsen și sper să nu se mai întâmple așa ceva, dacă vă veți da puțin osteneala.

La 16 aprilie 1943, o greșeală făcută de avioanele de eclerare se soldase cu bombardarea unui mare azil din Dobrany, în Cehoslovacia, în locul uzinei de armament de la Pilsen. Oroarea acestei întâmplări se combinase cu pierderea a treizeci și șase de avioane britanice, iar unitatea de eclerare mai simțea și acum palma usturătoare a rușinii. Ici, colo, izbucni câte o tuse nervoasă sau se auzi câte un mormăit aprobator. Lambert își servi echipajul cu țigări. Micky Murphy își aprinse și el una.

— Ce părere ai, Sam ? întrebă el.

— Bine gândit și în afară de orice pericol, spuse acesta, prudent.

— Așa se zice și despre anticoncepționale, zâmbi Micky, dezvelindu-și strungărețea, și se întoarse spre Battersby. Băiatul se sili să zâmbească, încântat că era luat în seamă.

Pe podium, Jammy continuă :

— Ultimul val este format din avioanele de susținere și iluminare, care transportă Tl-uri[1] verzi. Mai întâi vă uitați după orice indicatoare roșii rămase, lansate de pe avioanele Mosquito, iar dacă nu le găsiți, căutați-le pe cele galbene, de la avioanele de sem-

[1] Mijloace de iluminare a terenului.

nalizare principală. Voi fi și eu acolo, și-am să vă urmăresc personal, cu ăștia doi ochi ai mei de vultur și dacă vreunul din voi îmi încurcă socotelile, îl fac bucățele și-l mănânc. S-a-nțeles ?

Echipajele izbucniră în râs, iar Jammy hohoti scurt. Întotdeauna își încheia așa instructajul. Dacă ar fi încercat să facă altă glumă, poate că i-ar fi indispus pe băieți, care, în astfel de momente, preferau să vadă sau să audă numai lucruri văzute și auzite în ocazii similare.

— Bun, ș-acum mai am să vă spun ceva. În legătură cu lansarea bombelor. În ultimele luni s-a constatat că noi și cu yankeii am aruncat mai multe bombe asupra Marii Britanii decât toată aviația lui Hitler. Din sală se auziră din nou șoapte și chicoteli. Jammy ii potoli, făcând semn cu mâna. Continuă : Mda, pare o glumă reușită, dar când te pomenești că blochezi o cale ferată principală și ții în loc tot transportul, sau când trebuie să-i chemi pe nenorociții ăia de la Serviciul de dezamorsare a bombelor neexplodate să strângă după tine nu mai e așa de comic. În clipa în care ați început lansarea bombelor vă rog să vă notați ora exactă, coordonatele pe hartă și toate detaliile legate de amorsarea focosului ; imediat după aterizare, raportați toate datele acestea. E ușor să te strecori fără să dai socoteală pentru faptele tale, adăugă el zâmbind, și voi insista să fie luate măsuri disciplinare împotriva întregului echipaj care nu va raporta detaliat cum s-a efectuat lansarea bombelor.

De-acum în sală domnea o atmosferă de bună dispoziție. „Așa, Jammy, bagă-le mortu-n casă !" strigă careva, și Jammy râse din nou scurt, aproape strănutat.

Când se ridică ofițerul șef cu informațiile, se așternu o liniște desăvârșită, încât se puteau auzi zgomotele de afară, de pe câmp. De partea cealaltă a ferestrei, un castan fremăta în bătaia vântului, lăstunii se chemau unul pe altul, ici colo se auzeau mierle cântând și se zăreau pui de sturzi ce învățau să zboare, iar briza călduță aducea dinspre câmpuri miresme de fân proaspăt cosit. Era greu să-ți imaginezi că aici, în mijlocul acestei atmosfere pastorale, plină de poezie, se făceau planuri pentru nimicirea unui oraș.

Longfellow îi ascultase pe cei prezenți, privindu-i cu ochii ageri ai unui reporter. Tragismul situației pe care o trăia îl emționa, umplându-l de tristețe. Așa se scrie istoria. Săptămâna trecută trimiseseră oamenii aceștia să distrugă Kölnul. Era de neconceput — o mie de ani de istorie nimiciți de copiii aceștia, în mai puțin de două ceasuri. Întocmai ca într-unul din capitolele romanului său : criminalii ședeau relaxați, bând whisky și punându-și la cale, cu sânge rece, planul de a jefui o bancă. Avea să refacă capitolul, acum își dădea seama că nu era destul de realist. De-aici ar fi putut el să se inspire, unde totul era veridic. Niște tineri, câțiva nici nu împliniseră încă douăzeci de ani, îmbiindu-se unul pe altul cu țigări și făcându-și însemnări despre numărul de tone de material exploziv pe care aveau să-l arunce asupra centrului unui oraș. Longfellow se ridică foarte încet, ca să se asigure că era privit și că erau atenți cu toții. Își plimbă cu un gest nervos degetele prin părul negru și des.

— Mă vede toată lumea ? Chiar și cei din fundul sălii ? Se auzi un murmur afirmativ. Mă surprinde

fiindcă eu personal nu zăresc nimic prin fumul ăsta gros pe care poţi să-l tai cu cuţitul.

Aviatorii izbucniră într-un râs politicos. Încăperea era, într-adevăr, plină de un fum albăstrui prin care licăreau lumini de culoare galbenă, aidoma unor planete de foc aflate la o mare depărtare. Îşi notă în carneţel „planete de foc, aflate la o mare depărtare". Expresia putea fi folosită în cartea lui. Furierul lui Longfellow prinse în pioneze o diagramă a schemei de bombardament intitulată „Tendinţa loviturilor scurte". Aceasta consta dintr-un şir lung de lovituri sub formă de cerculeţe, ce se întindeau pentru a întâlni o săgeată marcată „Linia de zbor a coloanei de bombardiere". Longfellow îşi puse ochelarii pe nas şi studie diagrama, împreună cu întregul auditoriu.

— Astă-seară, Longfellow pronunţă rar şi cu multă claritate, atacăm oraşul Krefeld, Industria grea...

Fu nevoit să se oprească din cauza zgomotului care creştea din ce în ce. Kit Pepper — unul din mitraliorii lui Sweet — râse strident iar Roddy Peterson, care şedea alături de el, bătu pe neaşteptate din palme.

Longfellow ridică mâna şi îşi corectă cu voce tare greşeala :

— Astă-seară, domnilor, veţi ataca oraşul Krefeld.

Zgomotul se schimbase, devenind mai potolit şi mai calm. Se hotărî să sară peste descrierea amănuntelor legate de concentrarea de forţe deasupra obiectivului şi trecu la problema care îl preocupa cel mai tare şi de care se plângeau curent ofiţerii cu informaţiile, de la Comanda grupului — problema „creep-back"[1].

— Echipaje de pe avioanele de susţinere-iluminare la ţintă, spuse Longfellow, întorcându-se către aceştia. Misiunea voastră este să lansaţi bombele luminoase drept în centrul perimetrului delimitat de luminile bombelor lansate anterior. V-am spus-o de o mie de ori până acum şi v-o repet : când vedeţi luminile de jos, de la ţintă, venind spre voi, distanţa se prezintă micşorată datorită efectului de perspectivă, dar asta nu este decât o iluzie optică. Deci nu lansaţi bombele scurt faţă de centrul ţintei. Creep-backul este chiar această tendinţă de a lansa bombele mult mai devreme. Nu procedaţi aşa ! Făcu o pauză destul de lungă, pentru a da o şi mai mare importanţă puţinelor cuvinte pe care le mai avea de spus. De fapt, băieţi, voi ştiţi chiar mai bine decât mine că mai există un motiv de creep-back, motiv pe care oamenii pur şi simplu se feresc să-l recunoască. Făcu o nouă pauză. E, pur şi simplu, frica, veche de când lumea şi pământul.

În încăpere se aşternuse liniştea ; toţi tăceau, nu mai tuşea nimeni şi nu se mai auzea nici un murmur. Longfellow se bucura acum de toată atenţia lor, iar pe feţele tuturor se putea citi groaza. Colonelul aruncă o privire spre grupul de ziarişti, dar nu reuşi să zărească şi să le observe reacţia, din cauza fumului gros de ţigară. Longfellow continuă :

— Când artileria antiaeriană se porneşte să tragă, încep să vă furnice degetele. Primul gând care vă trece prin minte este să scăpaţi cât mai repede de bombele pe care le căraţi cu voi şi să o ştergeţi cât mai curând de-acolo. Dar dacă o să lansaţi bombele

[1] Tendinţa loviturilor scurte (engl.).

pe un câmp de cartofi, atunci la ce bun să mai faceţi un drum până în Germania pentru treaba asta ? ! Ultimele câteva sute de iarzi înainte de punctul de ochire sunt hotărâtoare, domnilor, în a le sfârteca friţilor măruntaiele sau a abandona partida. Îşi scoase ochelarii cu rame de baga, dar şi-i puse imediat la loc cu un gest teatral.

Longfellow îşi avea teoriile sale cu privire la instructaje. Acuzaţia necruţătoare, cu privire la frică, urmată de câteva fraze spuse pe un ton mai înţelegător, ca între bărbaţi, un argument logic şi apoi aluzia finală la ţinuta sportivă erau toate menite să şocheze şi să întărească ambiţia auditoriului său.

— Rule Britannia ![1] strigă cineva din fundul sălii.

— Războinicii aceştia de birou, murmură nemulţumit Digby, vor să lupte până la ultima noastră picătură de sânge. Battersby râse scurt şi nervos. Sergentul Lambert sări deodată în picioare. Era prima oară când punea întrebări la instructaj.

— Care sunt măruntaiele oraşului Krefeld ? întrebă el. Şi ce ochim în centrul oraşului ăsta ? Flutura în mână o hartă cu obiectivele.

„Nu prea e bine ce face", gândi Longfellow. Îşi mângâie dosul palmei cu degetele celeilalte mâini, ca şi când ar fi încercat să-şi muleze o pereche de mănuşi moi, din piele de căprioară. Se uită cu atenţie spre Lambert, încercând să-şi dea seama ce exprima privirea acestuia, dar ochii sergentului erau umbriţi, din cauza luminii din tavan, şi ascunşi atât de bine de parcă ar fi purtat ochelari fumurii. Longfellow zâmbi enervat şi-şi aminti de răspunsul stereotip pe

[1] Britania să învingă ! (engl.);

care-l avea pregătit pentru astfel de întrebări. Băieţii deveneau adesea irascibili când li se ordona să lanseze bombe drept în centrul unui oraş suprapopulat. Se simţea nevoia ca această stare de spirit să fie dirijată. Longfellow ridică o hartă a oraşului Krefeld, cu obiectivele clar reprezentate, şi arătă cu degetul în centrul acesteia.

— Un sediu al Gestapoului şi o uzină de arme chimice, acestea sunt obiectivele noastre. Acum aţi înţeles ?

Simţi cum în sală starea de spirit se schimbă şi, pe măsură ce explica, se auzea un murmur înăbuşit, iar cei prezenţi erau cuprinşi de o emoţie crescândă. Furia îndreptată pe nedrept împotriva lui, cu câteva minute în urmă, se canaliza acum împotriva adevăratului inamic : oraşul Krefeld.

Colonelul prefera să nu-şi poarte ochelarii decât atunci când era singur în birou. Nu-l privi în faţă pe Lambert, ci închise ochii şi dădu înţelept din cap, ca şi când el cunoştea centrul acestui oraş în cele mai mici detalii.

Instructajul fu continuat de ceilalţi ofiţeri specialişti. Sandy Sanderson, inginerul şef, purta un pulover elegant, de culoare albastră, cu guler întors şi făcut din lână moale angorată. Începu să vorbească despre plinurile rezervoarelor cu combustibil, căznindu-se, în acelaşi timp, să descopere dacă printre ziarişti se aflau cumva şi femei. Ofiţerul şef cu tragerea şi armamentul arătă că avioanele Lancaster se întorceau cu urme de gloanţe de 303 inci. Gloanţe britanice. Asta însemna că existau mitraliori gata oricând să apese pe trăgaci dar ca să tragă în năluci Dezmeticiţi-vă, staţi în alertă tot timpul şi mişcaţi încontinuu turelele, ca nu cumva uleiul să se în-

groaşe, dar reţineţi că în seara aceasta zboară alături de voi şi bombardiere bimotoare, deci nu deschideţi focul până nu vă convingeţi că trageţi într-un avion de vânătoare.

Ofiţerul şef cu transmisiile dădu amănunte cu privire la repartiţia frecvenţelor, schimbarea rapidă a frecvenţelor pentru relevmentele de la radiofaruri. Metereologul făcu o prezentare generală privind starea vremii. Deşi situaţia frontului de aer rece pe care o desenase avea erori de câte două sute de mile, iar prognoza asupra poziţiei acestui front la miezul nopţii era şi mai greşită, asta n-avea nici o importanţă — garantă el — pentru echipajele care zburau dincolo de provincia Ruhr, unde aveau să întâlnească un câmp anti-ciclonic, întocmai cum fusese prevăzut.

— Luna plină apare deasupra obiectivului la ora 00,30, deci cu un ceas înainte de ora H. Soarele răsare abia la 05,46, aşa că nu vă faceţi griji. De-a lungul coastei inamice vor pluti grupuri răzleţe de nori, în timp ce norii de furtună rămaşi vor dispărea până la ora aceea, urmând pătura de aer rece, deci nu vă afectează cu nimic. Deasupra zonei unde se află obiectivul la o altitudine cuprinsă între o mie şi douăzeci de mii de picioare va fi un strat foarte subţire de nori mijlocii ; regret că nu pot să fiu mai exact, dar presupun că norii aceştia vor dipărea, probabil, înainte de ora 01.

— I-auzi frate ! spuse Digby, fără să coboare vocea. Noi o să dansăm goi pe o noapte cu lună plină şi ăsta încearcă să ne convingă că n-avem de ce să ne facem griji când va răsări soarele. Adăugă cu voce tare : Există vreun amator să-mi cumpere ceasul de mână ? Câţiva râseră.

Meteorologul nu putuse să audă tot ce spusese Digby, dar desluşi, fără nici o greutate, ce se ascundea îndărătul vorbelor acestuia şi se grăbi să adauge :

— Va fi o pătură destul de groasă de nori stratocumulus la înălţimea de două-trei mii de picioare, ca să vă acopere ; vizibilitate medie. Înălţimile obligatorii vor fi aceleaşi. Navigatori, aţi fost informaţi în legătură cu direcţia vântului. Ţineţi minte că, deasupra obiectivului, vântul va bate din direcţia nord-vest. Dacă mai aveţi şi alte întrebări, după instructaj vă stau la dispoziţie.

Ultimul care vorbi fu locotenent-colonelul de aviaţie Munro, comandantul escadrilei. Tânărul „Tapper" Collins nu era singurul care-şi completa ciclul de misiuni în această noapte. Şi John Munro pleca în ultima sa misiune, dar, pentrú el, aceasta însemna terminarea celui de-al doilea ciclu, în seara aceasta Munro avea să ia parte la cel de-al şaizecilea raid în care zburase până atunci. Munro vorbea engleza calmă, cu inflexiuni modulate cu grijă, a aristocraţiei britanice.

— Domnilor, în seara aceasta n-am prea multe să vă comunic. Cât despre concentrarea unităţilor de artilerie antiaeriană, harta vorbeşte de la sine. Ruta pe care veţi zbura a fost astfel aleasă încât ocoleşte zonele acestea duşmănoase. Aşadar nu încercaţi s-o porniţi la plimbare de capul vostru şi să inventaţi cine ştie ce altă rută nouă, care vi s-ar putea părea mai bună. Rămâneţi în coloană şi veţi evita astfel o bună parte din aceste puncte roşii.

Sweet strigă :

— Nu s-ar putea găsi o rută care să ocolească şi pata aceasta mare şi roşie ?

Pata cea mare şi roşie era provincia Ruhr, şi toată lumea râse. Faţa lui Munro se destinse într-un zâmbet larg.

— Nu ieşiţi din coloană, băieţi, şi luaţi aminte la înălţimile de bombardament. Există şi pericolul de coliziune, care s-ar putea produce deasupra ţintei, dar dacă zburaţi pe culoarul a cărui înălţime a fost stabilită pentru fiecare, pericolul este aproape eliminat. Nu vă îndreptaţi spre obiectiv decât din direcţia nord-vest, unde găsiţi reperul de referinţă. Întocmai cum ai conduce maşina pe o şosea aglomerată ; atâta vreme cât rămâi pe banda ta, şi într-un anumit sens, nu păţeşti nimic, dar, în clipa în care încerci să virezi, ca să traversezi coloana care vine din urmă, pericolul de a te ciocni este iminent. Auditoriul dădu aprobator din cap, deşi erau foarte puţini cei care conduseseră o maşină.

— Şi fără ezitări când ajungeţi deasupra ţintei. Când va începe să tragă artileria antiaeriană, nu se va afla nici un avion de vânătoare acolo. Imediat ce-aţi terminat, întoarceţi-vă şi înscrieţi-vă în timpul şi coordonatele stabilite. E o treabă foarte bine gândită, băieţi. Un raid de proporţii — cam şapte sute de avioane, ce includ avioane de tip Lancaster, Wellington, Halifax şi Stirling.

— Uraaa ! strigă un grup dintre cei mai vechi, care şedeau în fundul încăperii.

Munro îşi ridică privirea şi zâmbi. În timpul raidurilor recente, aproape 12,9% din avioanele Stirling fuseseră distruse comparativ cu cifra de 5,4% a pierderilor suferite de avioanele Lancaster. Dacă pe băieţi îi consola faptul că aveau să participe şi sărmanele avioane Stirling, care abia se târau de-a lungul traseului, suportând tot greul din partea artileriei antiaeriene, de ce trebuia el, Munro, să le strice plăcerea asta ? Dar zâmbetul îi îngheţă pe buze, amintindu-şi că, la noapte, fratele său mai mic, Ian, avea să piloteze un Stirling.

Când instructajul luă sfârşit, în sală începu să se audă tropăitul cizmelor şi murmur de voci. Aviatorii ieşiră în lumina de aur a soarelui de după-amiază ; văzduhul era încărcat de mireasma ierbii proaspăt cosite. Munro îl opri pe căpitanul Sweet lângă uşă.

— Aş dori să-ţi dau un sfat, domnule Sweet, apropo de mutările acestea între membrii echipajelor. Urâtă treabă. Dacă îi mai vine cheful cuiva să se mute la alt echipaj, spune-i să stea de vorbă cu mine.

— Vă referiţi la Cohen şi Digby ?

— Da, exact la Cohen şi Digby mă refer.

Sweet zâmbi fermecător.

— Dar ei au vrut... Digby a cerut să poată să...

— Ascultă bătrâne, înainte de a continua, dă-mi voie să-ţi spun că astăzi după-masă m-am trezit cu sergentul aviator Digby, de la Forţele aeriene ale Australiei : era aprins la faţă din cauza efortului făcut cu bicicleta pe care pedalase grăbit, pe drumul din jurul platoului, şi mi-a comunicat că refuză, cu încăpăţânare, să părăsească echipajul lui Lambert. Băieţii ăştia devin superstiţioşi, doar ştii asta.

— Un război nu se câştigă cu superstiţii.

— Să fiu în locul tău, n-aş judeca astfel. Bătrânul Hitler se bizuie de mult pe aşa ceva şi, după cât se vede, câştigă din ce în ce mai mult teren. Ce părere ai de liturghiile din miez de noapte, la lumina făcliilor şi de toate semnele acelea magice, eh ? Ascultă-mă pe mine, dacă băieţii se simt mai în siguranţă cu ursuleţi şi cu cârpe atârnate în carlingă,

în chip de talisman, lasă-i în pace. Şi ce-ţi spun acum este valabil şi în ceea ce priveşte echipajele în care zboară.

— Dar asta se cheamă răzvrătire, nu-i aşa ? Eu cred că sergentul aviator Digby ar fi trebuit să vină întâi la mine, dacă nu cumva are impresia că el conduce patrula „B".

— Înţeleg că n-ai o experienţă prea bogată în ceea ce-i priveşte pe aliaţii noştri australieni, domnule Sweet. Eu ar trebui să mă consider norocos că Digby s-a „înjosit" până-ntr-acolo, încât să-mi spună şi mie. Există câţiva compatrioţi de-ai săi care nu s-ar fi dat în lături să meargă până la Australia House şi să se plângă primului minstru al lor şi premierului britanic, dacă ar fi considerat că au fost nedreptăţiţi.

— Desigur că glumiţi, domnule.

— M-aş bucura să pot glumi. Dar n-am talent. Ghinionul meu, probabil. Oricum, domnule Sweet, las-o baltă cu ideea aceea ca Digby să facă parte din echipajul dumitale, chiar dacă el este cel mai bun ochitor bombardier din toată escadrila, şi chiar dacă cel din echipajul dumitale este cel mai prost.

Sweet zâmbi din nou.

— Oh, dar nu acesta era adevăratul motiv domnule... Sweet îi atinse braţul lui Munro, ca şi când cu gestul acesta ar fi încercat să-l liniştească. Munro se trase înapoi. Avea oroare de bărbaţii care-l băteau pe umăr sau îl apucau de braţ.

— Oricare-ar fi motivul, domnule Sweet, las-o baltă, spuse el cu răceală.

— Să-l iau deci pe Cohen şi să-l las pe Digby ?

— Exact, ia-l pe Cohen şi lasă-l pe Digby.

Lui Munro îi fu ruşine de reacţia sa la gestul făcut de Sweet şi se aplecă puţin înainte, spre acesta.

— Poate că ai, într-adevăr, intenţia să-i aduni pe toţi neisprăviţii din patrula „B" laolaltă, în acelaşi echipaj, făcând astfel să fie calificaţi drept necorespunzători pentru avioanele de eclerare şi transferaţi. Dar pentru numele lui Dumnezeu, Sweet, de ce ţi-ai pus ochii tocmai pe echipajul condus de Lambert ? Lambert este unul din cei mai buni piloţi pe care-i avem în escadrilă.

Sweet îi zâmbi lui Munro. Era convins că putea reuşi să schimbe cu multă uşurinţă părerea aceasta greşită.

— Sir, nu mă interesează decât să zbor în cât mai multe misiuni, cu avionul încărcat cu cât mai mult explozibil posibil şi să ucid cât mai mulţi fraţi cu putinţă.

— Adevărat ? întrebă Munro.

— Nu vreau decât să câştigăm odată războiul acesta blestemat, spuse Sweet.

— Eh, suntem destul de mulţi, cei care dorim lucrul ăsta, răspunse Munro şi, înainte ca Sweet să poată răspunde, adăugă : Aş dori să te mai întreb ceva, Sweet. Lambert avea cumva portretul lui Stalin pictat pe avionul său ?

— Portretul lui Stalin, domnule ?

— Da, al lui Stalin.

— Nu domnule, acela este avionul sergentului Carter : „Joe for King".

— Hmm, şi eu mi-am închipuit la fel. A trecut colonelul azi după-amiază să inspecteze avionul cu defecţiunea la dispozitivul de lansare a bombelor şi a văzut vopsit pe el portretul Tovarăşului... şi acuma spumegă de mânie.

— Am să dau ordin montorilor să-l acopere cu vopsea.

— Şi pe urmă să pui pe unul din oamenii tăi să scrie la „Daily Mirror" ? Nu, nu te-aş sfătui. Ştii că avionul nu va putea zbura în noaptea aceasta. Nu întreprinde nimic până nu-ţi ordonă colonelul personal. După aceea, te priveşte.

— Am să mă mai gândesc cum să rezolv problema, domnule. Sweet zâmbi.

— Sunt convins, spuse Munro cu răceală.

Cine ar fi putut spune că tinerii nu luau în seamă ordinele primite de la superiorii lor, când cei ca Sweet ar fi făcut orice pentru a evita un cuvânt mai aspru. Munro suspină. Se gândi că, după război, era posibil ca lumea să se umple de indivizi ca Sweet, pricepuţi să vândă aspiratoare, să ocolească abil chestiuni politice şi să distreze milioane de telespectatori. Până la urmă, toţi oamenii de pe lume aveau să devină experţi ai cuvintelor încărcate de modestie, plini de zâmbete afabile şi gata să rostească cuvinte amabile cu care-ar fi îmbrăcat, întocmai precum o mănuşă, mâna de fier a ambiţiei.

Omul, gândi Munro, terorizat de ideea că ar putea ajunge dominat de maşină, şi înspăimântat de performanţele mecanizării, devenea din ce în ce mai mecanic în felul său de a reacţiona şi în trăirile sale interioare. Fiecare gest, fiecare glumă, până şi modul în care se supunea erau ale unui robot. Întrebarea prostească şi provocatoare a lui Lambert — deşi Munro dezaproba o astfel de purtare — era cel puţin omenească, prin chiar natura erorii sale. Acest căpitănaş, Sweet, tot numai zâmbete, n-ar fi fost niciodată în stare să facă aşa ceva.

Sweet nu fusese singurul interpelat. Pretutindeni, în încăpere, oamenii se preveneau unii pe alţii, acum, în ultimul ceas, şi erau plini de sfaturi şi informaţii atât pentru cunoscuţi cât şi pentru străini.

Preotul militar era membru al Partidului Socialist şi se considera, în sinea lui, un reformator destul de periculos. După părerea sa, acesta şi fusese motivul pentru care episcopul se arătase atât de dornic să scape de el, trimiţându-l la aviaţie. Procesiunile bisericeşti obligatorii, cei câţiva atei ce se rostiseră clar la popota ofiţerilor şi tendinţa ereditară de a se bâlbâi, îi făcuseră însă misiunea mult mai grea decât se aşteptase. Oricum, datoria sa era să-i afle pe cei în impas şi preotul nu întârzie să-l descopere pe bărbatul cu ochii încercănaţi de nesomn, care aproape că stricase instructajul, tulburându-şi camarazii.

— Ai necazuri, sergent ? îl întrebă el pe Lambert.

— Părinte, de ce nu poate Biserica să împiedice războiul ?

Tânărul preot îl ascultase întotdeauna cu multă atenţie pe arhiepiscopul său şi, întocmai ca şi ofiţerul şef cu informaţiile, îşi avea răspunsul gata pregătit.

— Războiul se datoreşte păcatelor omenirii, în care intră şi păcatele noastre personale. De-aceea suntem datori să-l suportăm şi prin el să ne purificăm.

— Deci, eu sunt mâna dreaptă a lui Dumnezeu, nu-i aşa părinte ? Mă întreb dacă au şi nemţii prelaţii lor, care să le spună acelaşi lucru.

Timp de o secundă, preotul aproape că-şi trădă indignarea şi neliniştea şi se rugă în sinea lui să nu se bâlbâie. Dar se bâlbâi :

— Eu... eu... eu... sunt un împuternicit al regelui, sergent, și te rog să mă tratezi cu respectul cuvenit r... r... r... rasei ce o port.

— Hai, căpitane, strigă Digby tare. Avem ceva de omorât.

Preotul îi privi pe amândoi cu asprime. De ce să mă insulte ăștia doi, gândi el ; doar ei știu foarte bine că eu nu pot opri războiul.

— Nu-i lua în seamă, părinte, spuse Longfellow. Puțin le pasă de ceea ce ar putea simți niște oameni cumsecade.

Se întrebă dacă vreunul din aceștia se aflase printre cei care râseseră de el, atunci, la începutul instructajului, când îl luase gura pe dinainte. Înainte vreme, Longfellow obișnuia să-i ridice în slăvi pe tinerii membri ai echipajelor, ca pe niște eroi, dar asta se întâmplase demult, în timpul bătăliei Marii Britanii, înainte de a întâlni aroganța pe care primejdia continuă o conferea tinerilor. „Eroi !", spuse el cu dispreț, când aceștia nu-l mai putură auzi.

CAPITOLUL 15

Walter Ryessman își aducea adesea aminte de ziua când fusese recomandat pentru funcția de primar. Era o slujbă pe viață și constatase că două ore pe zi îi sunt mai mult decât suficiente pentru a supraveghea activitățile civice ale unui orășel atât de mic. Aceasta se întâmpla, bineînțeles, înainte de începerea războiului, când toate se petreceau într-un ritm mai lent. Hotărârile ce trebuiau luate pentru curățirea mahalalelor și cuplarea lor la rețeaua de gaze le lăsase întotdeauna în seama subcomitetelor, iar deciziile acestora doar arareori fuseseră disputate. Walter Ryessman ajunsese primar datorită apartenenței sale pline de devotament și de lungă durată la Partid. Acum, când națiunea era angajată în război, avea sarcina de bază să facă tot posibilul ca orașul Altgarten să contribuie și el la obținerea victoriei ; lucrul acesta îi răpea cam opt ore pe zi de hârțogărie și ședințe, cu vizite dese când ici, când colo, pentru a constata că măsurile de siguranță legate de raidurile aeriene erau urmate întocmai cum prevedeau regulamentele. La început, autoritățile spitalicești și comandantul grupelor T.E.N.O. se arătaseră plini de resentiment față de vizitele lui inopinate. Curând însă, își dăduseră seama că Ryessman avea relații mult mai înalte în Partid decât ar fi putut-o sugera funcția sa de primar al orașului Alt-

garten. Deținea, de asemenea, și un grad onorific S.S. Astfel că, destul de repede, învățară cu toții cum să organizeze ceremonia primirii atunci când Bürgermeisterul înalt, cu părul nins, apărea, întocmai ca o fantomă, chiar și în puterea nopții. Și fiecare santinelă nouă și fiecare portar sau paznic de noapte învăța la instructaj să fie tot timpul cu ochii în patru și să se aștepte ca primarul să apară în orice moment.

Primăria era o clădire din cărămidă roșie, de unde se putea zări gara din Altgarten, de partea cealaltă a piațetei Bismarck acoperită cu un covor de iarbă și străjuită de șiruri de copaci. Din biroul său, Bürgermeisterul putea să vadă monumentul comemorativ. Din fântâna arteziană țâșneau stropi ce străluceau puternic în lumina soarelui de după-amiază. Pe monument se aflau înscrise numele celor patruzeci de bărbați din Altgarten căzuți în primul război mondial. Pietrele de pe părțile laterale ale monumentului erau încărcate de numele celor ce pieriseră în al doilea război și primarul se întrebă dacă nu cumva partea de jos, de la baza fântânii arteziene, ar fi fost potrivită pentru a mai grava și alte nume pe ea. Decise că era singura soluție. Ryessman fusese martorul multor schimbări aduse primăriei, de când își luase în primire funcția. Subsolul, care, pe vremuri, adăpostea birourile pentru întregistrarea nașterilor, deceselor și căsătoriilor, fusese transformat în post de conducere a apărării antiaeriene civile a orașului. Ușa etanșă era căptușită cu o perdea impermeabilă la gaze, un sistem de iluminat pentru cazuri de urgență, cu generator propriu, o hartă a orașului, la scară mărită, și încă o hartă la scară mai mică, în care se vedea amplasamentul localității în cadrul districtului. Încăperea respectivă avea legături telefonice cu postul de poliție, uzinele de gaze, de electricitate și de apă și cu unitățile de pompieri, din diferite puncte ale orașului. Existau, de asemenea, și linii telefonice speciale, ce făceau legătura cu serviciile de operații și intervenții și cu oficialitățile mai importante de la serviciul de apărare antiaeriană civilă din Dortmund. Orice persoană oficială care vizita orașul Altgarten era dusă, întotdeauna, să vadă postul de conducere, de care Herr Ryessman se simțea foarte mândru, deși câțiva dintre funcționarii săi mai puțin binevoitori îl numeau „vizuina vulturului".

Biroul primarului fusese mutat la ultimul etaj, împreună cu cele pentru înregistrarea nașterilor, deceselor și căsătoriilor și cu serviciul care se ocupa de problema locuințelor. Pe culoarul din fața ofițerului stării civile fuseseră aduse bănci, idee ingenioasă, care permisese ca fosta sală de așteptare să fie transformată în birou pentru secretarul primarului. Secretarul, Andi Niels, un tânăr cu o figură serioasă, era bolnav de ulcer gastric, suferință care, împreună cu niște sfori trase de primar, îl scutise de serviciul militar. La parter se aflau birourile pentru plata impozitelor și cele pentru distribuirea cartelelor, în timp ce aripa de răsărit a clădirii fusese cedată poliției, deși șeful poliției își avea biroul la același etaj cu primarul, pentru a fi întotdeauna aproape în caz că s-ar fi ivit nevoia discuțiilor și întrunirilor de urgență. Bürgermeisterul trecu alături, în biroul secretarului său, observând cu satisfacție că pe coridor fuseseră aduse o frânghie, un topor, saci cu nisip și o pompă de apă, întocmai cum dăduse el ordin, nu cu mult timp în urmă. Biroul secretarului era mai

mic decât cel al primarului, plin cu fişete pentru clasarea dosarelor, însă Ryessman îşi invidia subalternul pentru vederea panoramică pe care o avea din biroul său. De aici, de la fereastra acestuia, se vedea turla înaltă a bisericii Liebefrau, înălţată deasupra acoperişurilor medievale din centrul oraşului. Mai departe, în locul de unde începeau câmpurile, se zărea hotelul Wald, în mijlocul unei porţiuni împădurite şi întunecoase, iar la nord, ademenind soarele, cele patru sere ce aparţineau lui Ryessman.

Primarul se delecta cu priveliştea ce se desfăşura în faţa ochilor săi, când secretarul, intrând în încăpere, tresări şi, spre surprinderea lui Ryessman, se-nroşi brusc.

— Herr Ryessman, spuse el, politicos, doriţi ceva ?

— Nu, răspunse primarul, privind amuzat cum secretarul său se grăbi să arunce dosarele pe care le avea în braţe în cel mai apropiat sertar. Când se întoarse din nou cu faţa la birou, tânărul părea ceva mai relaxat.

— Astăzi este ziua mea de naştere, după cum bine ştii, doar tu ai trimis invitaţiile. Am ţinut să te invit la petrecerea pe care o dau diseară, la Frenzel.

— Herr Bürgermeister este foarte amabil, spuse Andi Niels. Mă simt onorat.

— Este ceva restrâns, spuse Bürgermeisterul, nu-i acum momentul să dăm petreceri pretenţioase, dar o să avem ca aperitiv ţipari afumaţi şi, după asta, boboc de raţă fript, specialitatea lui Frenzel !

Primarul se miră de purtarea tânărului. Niels era, de obicei, calm şi sigur de sine, astăzi însă arăta

nervos şi neliniştit. Îndreptă un tablou de pe perete, şterse praful de pe un raft, apoi continuă să se agite în jurul biroului. Poate că ulcerul îi făcea vreo figură, gândi Ryessman.

— Am să vă rog să mă scuzaţi, Herr Bürgermeister, spuse Niels. Dumneavoastră aveţi oră la croitor, iar eu va trebui să merg la o şedinţă.

— Am început să pierd noţiunea timpului, spuse Bürgermeisterul. Dădu din cap spre Niels şi părăsi încăperea. Pe coridor se aflau cinci persoane. Primarul îşi imaginâ, în primul moment, că aceştia veniseră să declare vreun deces, judecând după hainele de culoare închisă ale celor mai vârstnici. Fără îndoială, gândi Ryessman, poartă aceleaşi haine şi la cununii şi la botezuri şi la înmormântări. Abia după ce zări perechea mai tânără, îşi dădu seama că era vorba de o căsătorie. Nu mai încăpea nici o îndoială.

Cei doi păreau atât de îndrăgostiţi, încât uitaseră de tot ce se afla în jurul lor. Tânărul purta un costum de culoare închisă, bine croit şi un papion mic, în picouri. Era un băiat chipeş, cu ochi mari şi maxilare puternice. Nu prea mai găseşti mulţi tineri ca acesta, şi îmbrăcat în civil, gândi Ryessman. Fata era drăguţă. Nu avea conformaţia pe care o întâlneai la majoritatea fetelor din localitate, cu şolduri late, oase mari şi braţe puternice. Dimpotrivă, era minionă, cu părul tuns scurt şi negru ca pana corbului, cu un chip în formă de inimă, palid ca cel al unei păpuşi. Când trecu Ryessman, părinţii se mutară de pe un picior pe altul şi se retraseră stânjeniţi. Aici, la ţară, vârstnicilor nu le dispăruse încă sentimentul de teamă faţă de autorităţi, gândi Ryessman, şi probabil că acesta era un lucru pozitiv. Cei tineri

arătau mai puţin respect şi, în timp ce trecu, auzi şoapte, iar băiatul îl privi drept în ochi.

Dacă primarul ar fi avut treabă în după-amiaza aceea, mai mult ca sigur că subiectul acesta nu l-ar fi preocupat sau pur şi simplu nici n-ar fi luat cunoştinţă de el. Dar vremea era calmă şi însorită şi primarul se aşeză la biroul său, răsfoind alene copiile făcute scrisorilor care circulaseră între diferitele servicii ale primăriei.

Stimate doman

Domnul primar vă mulţumeşte pentru scrisoarea dumneavoastră din data de 12 mai şi are onoarea de a confirma că MEYER, Hans-Willy, din Rheinprovinz Altgarten, Florastrasse no. 36, este, din punct de vedere etnic, considerat evreu, având prin descendenţă două treimi sânge evreiesc. Serviciul dumneavoastră este obligat să informeze patronul acestuia şi să-i retragă orice drepturi de care va fi beneficiat până în prezent, în conformitate cu statutul său de evreu prin descendenţă doar cu o treime sânge evreiesc.

A.Niels

pp. primar

Niels îşi pusese iniţialele pe copia făcută cu indigo, aşa cum făcea de obicei. Acţionând sub impulsul momentului, primarul telefonă registraturii de poliţie şi ceru să i se aducă dosarul acestui Hans-Willy Meyer.

— Dar este... la dumneavoastră, răspunse poliţistul.

— Eşti sigur ?

— Absolut sigur, Herr Bürgermeister. Domnul Niels a venit să-l ia personal. A spus că l-aţi cerut dumneavoastră.

— Mulţumesc.

— S-a-ntâmplat ceva ?

— Nu, spuse primarul. Îl cunoştea pe cel cu care vorbise, un bărbat mai în vârstă, căruia i se dăduseră în grijă dosarele, după ce fusese grav rănit într-o încăierare cu doi beţivi, la începutul războiului. Era un poliţist destoinic, cu multă experienţă şi n-ar fi putut să greşească. Ryessman apucă din nou telefonul, dar îl puse numaidecât la loc şi ieşi pe coridor, îndreptându-se către biroul lui Niels. Grupul celor care veniseră pentru căsătorie era încă acolo.

Niels nu era în biroul său. Deşi, pentru o clipă, fu pe cale să-şi alunge din minte chestiunea aceasta, ceva îl opri şi începu să caute prin clasoare, sperând să găsească dosarul de poliţie al lui Meyer. Dosarul însă nu se afla acolo. De altfel, în clasoare nu se afla nici un dosar de poliţie, cu coperţi cenuşii. Abia acum primarul îşi aduse aminte că Niels ţinea un dosar cenuşiu în mână, în clipa în care intrase în biroul său şi dăduse cu ochii de Ryessman. Da, îl descoperi, dosit într-un clasor cu contracte de cumpărare, aruncat în grabă şi cu atâta neglijenţă încât coperta se îndoise.

Primarul începu să citească documentele pe care le conţinea dosarul. Meyer era muncitor agricol, în vârstă de 21 de ani, evreu, din care cauză nu i se dădea voie să slujească în Wehrmacht. Dosarul său era un dosar obişnuit şi ar fi putut să aparţină oricăruia din cele două duzini de evrei din Altgarten. Ryessman sperase să găsească şi fişa cu date personale, fotografia de identitate şi amprentele digitale, dar

acestea nu se aflau acolo. Probabil că poliția le păstra în dosare speciale.

Meyer fusese declasat datorită faptului că bunicul său, un măcelar din Lübeck, considerat până atunci arian, fu deodată clasificat drept evreu pur. Aceasta însemna că tatăl lui Meyer era două treimi evreu, ca și mama sa de altfel, și oricine știa că progenitura a doi evrei de felul acesta era un fiu două treimi evreu, și nu un fiu care să aibă doar o treime de sânge evreiesc. Ryessman nu înțelegea de unde provenea informația. De obicei, în astfel de situații, în dosar se găsea câte o mică notă informativă, desigur neplăcută, provenind de la vreun vecin „binevoitor" sau vreun tovarăș de muncă. Adesea bătută la mașină sau scrisă cu litere de tipar, pentru a ascunde identitatea autorului. De multe ori, astfel de notițe cuprindeau și obscenități, iar câteodată se terminau cu sloganuri naziste, în loc de semnătură. Dosarul acesta însă nu conține nici o astfel de notiță. Bunicul murise înainte de-a ajunge Partidul la putere, iar documentele se găsiseră mai întâi în dosarele poliției din Lübeck. Părea foarte puțin probabil ca aceasta să fi greșit, dar era drept că, în 1933, primul an de putere al lui Hitler, poliția fusese foarte aglomerată cu dosarele evreilor, care începuseră să fie întocmite din acel an, deși, până atunci, poliția nu se ocupase decât de criminali.

Era timpul să meargă la croitor, la probă. Ryesseman puse dosarul la loc, așa cum îl găsise, ba chiar îi îndoi și coperta. Când ieși din birou zări din nou grupul de nuntași. Nu mai erau la fel de-ncordați ca mai-nainte, iar mirele-și ținea soția de mână, cu un gest protector. Herr Holländer, ofițerul stării civile, învârtea o legătură de chei, cu care se grăbi să

deschidă dulapul de pe palier. Întinse mâna după unul din sutele de volume legate în negru care erau aliniate pe rafturi. Ceremonia încă nu se sfârșise, iar Holländer îl privi pe mire drept în ochi, plin de avertisment. Mirii fuseseră sfătuiți să fie sobri și reținuți când Holländer avea să-i înmâneze miresei un exemplar din „Mein Kampf", așa cum devenise obligatoriu la toate cununiile ce se oficiau în cadrul Reichului. Primarul trecu pe lângă ei, dând aprobator din cap.

Soarele strălucea în mijlocul unui cer albastru și Ryessman își savură plimbarea pe Dorfstrasse, pe lângă ruinele morii din colț. Pe când traversă Vogelstrasse, îl izbi mirosul dulceag, de lemn proaspăt tăiat, ce venea dinspre atelierele de tâmplărie, pe unde, copil fiind, obișnuia să întârzie, în drum spre școală. Încercă să-și alunge din minte afacerea aceea cu Meyer, dar nu reuși. Nici când ajunse la croitor, unde Herr Voss în persoană supraveghe proba uniformei elegante, de membru al Partidului, primarul nu izbuti să nu se mai gândească la dosarul acela. Oare ce motive, care te-ar fi putut umple de revoltă, se găsiseră în spatele acestei reclasificări ? Nu că Ryessman i-ar fi simpatizat pe evrei, însă era o chestiune de procedură. Când se făcea o reclasificare, era obligatoriu ca dosarul să prezinte și probele corespunzătoare. Dacă reclasificarea ar fi fost făcută în celălalt sens, în favoarea respectivei persoane, Ryessman ar fi putut bănui că treaba mirosea a bani. Știa că astfel de lucruri se întâmplau mereu, n-avea nici un rost să nege. Erau la mijloc sume atât de importante, ba unii dintre ei și-ar fi dat bucuroși întreaga avere ca să scape de lagărul de concentrare. Nu era cinstit ca evreii să corupă în acest mod niște

polițiști loiali și niște slujitori supuși ai Partidului, dar oare te puteai aștepta la altceva de la astfel de oameni ?

— Ridicați puțin brațul, spuse Herr Voss. E cumva prea strâmtă ?

— E tocmai bine.

— Aplecați-vă în față, apoi ridicați-vă.

Primarul îl ascultă și Herr Voss își făcu de lucru cu partea din spate a gulerului, însemnând materialul moale, și cafeniu cu creta. Era o uniformă elegantă, pe care primarul și-ar fi dorit-o în dimineața aceea, când făcuseră o poză de familie, în grup. Ce bine arăta mama, chiar și la cei 86 de ani ai ei. Cei mici, în haine de sărbătoare, șezuseră încremeniți și tăcuți, căci acasă fuseseră amenințați de părinți cu pedepse grele dacă, din cauza lor, nu avea că iasă bine fotografia de ziua de naștere a bunicului.

— Ședeți. Hainele trebuie să arate pe om la fel de bine când șade, ca și atunci când stă în picioare.

Și iar își făcu de lucru cu vârful ascuțit al cretei. Era o adevărată cinste să fii probat de Voss însuși. Voss se număra printre cei mai bogați oameni din oraș. În 1930, într-o cameră de la etajul acestei case, Voss încercase pentru prima dată, să croiască o uniformă ; era pentru un client mai vechi, căruia Voss îi acorda o mare prețuire și care tocmai intrase în S.A.[1]. Un alt ofițer, coleg cu acesta, admirase uniforma și, la numai doi ani după aceea, uniformele Voss ajunseseră cunoscute în toată regiunea, ba chiar și mai departe. Un ofițer S.S., foarte bogat, venise tocmai de la Berln, deși inițial fusese clientul vestitului Stechbarth, croitorul lui Göring. Lucrul

[1] Sturmabteilung = batalion de asalt (germ.).

acesta îl umpluse pe Voss de mândrie. Unii începuseră să cârtească împotriva naziștilor, dar făcuseră niște lucruri extraordinare în ceea ce privește uniformele, indiferent ce alte lipsuri aveau ei. Existau atât de numeroase organizații temporare, încât foarte mulți nemți aveau două sau chiar trei uniforme. Singurul lucru pe care Voss îl reproșa naziștilor era că-l lipsiseră de personalul său evreiesc. Toate bune și frumoase la acești tineri aroganți, care se plângeau de cusătura sau de croiala pantalonilor, dar ei nu reușeau să înțeleagă că exista un secret și în arta de a croi o pereche de pantaloni, secret cunoscut numai de o mână de croitori, toți evrei.

— Ridicați-vă.

Ca și când i-ar fi citit gândurile, primarul spuse :

— Mai sunt mulți evrei în branșa asta ?

— Da, Herr Bürgermeister, spuse Voss. Mai am și eu un croitor, jos, la parter, iar, pe de altă parte, sunt anumite materiale pentru căptușeală și furnituri ce nu pot fi obținute decât de la trusturile evreiești din Olanda. Uitați-vă, de pildă căptușeala de la tunica dumneavoastră...

— Nu mă interesează prea mult, spuse primarul grăbit. Mă gândeam doar că poate ai auzit de o persoană cu numele de Meyer : Hans-Willy Meyer.

— Eu personal, nu țin minte să fi auzit, Herr Bürgermeister, dar poate știe croitorul meu, Jakob. Să-l aduc sus ?

— Da.

Sărmanul Jakob ! Intră în încăpere chemat de bătrânul domn Voss și dădu cu ochii de primar, în uniforma de membru al Partidului. Pentru o clipă,

Jakob uită complet că la uniforma aceasta lucrase chiar el, cu un ceas mai devreme și, de frică, sângele îi pieri din obraji.

— N-ai de ce să te temi, Jakob, spuse Voss. Nu există nici un motiv, nu-i așa, Herr Bürgermeister ? adăugă el.

— Nici unul, spuse primarul. Mă întrebam numai dacă ai auzit, cumva, de un tânăr pe nume Hans-Willy Meyer. Locuiește pe Florastrasse.

— Nu, Herr Bürgermeister, spuse Jakob, n-am auzit.

— N-are să i se întâmple nimica rău, promise primarul. Ai cuvântul meu de ofițer german.

— Sunteți sigur, domnule ?

Voss spuse :

— Bineînțeles, Jakob.

Toți evreii aceștia erau extrem de bănuitori, de ce nu puteau să se comporte și ei ca niște patrioți ?

— Tipul a fost denunțat, declară primarul în mod dramatic. Spune-mi tot ce știi despre el, în felul acesta poți să-l ajuți.

Rămăseseră atât de puține familii de evrei în Altgarten, încât pentru Jakob ar fi fost o prostie să nege că-l cunoaște pe tânărul Meyer.

— Este un băiat cumsecade, spuse Jakob. Familia lui e din Lübeck. Lucrează la o fermă, adică trebuie să prindă autobuzul de 5,30 dimineața.

— Când l-ai cunoscut ? Primarul îi oferi lui Jakob o țigară. Evreii nu primeau rații de tutun și nici de carne, și lui Jakob tare-i mai plăcea să fumeze.

— Am fost vecin cu părinții săi, la Lübeck, spuse bătrânul croitor. Luă o țigară și-o puse cu grijă deoparte..

— Părinții tatălui său erau evrei ?

— Nu, amândoi părinții tatălui său erau aerieni. Doar bunica dinspre mamă era evreică.

— Ești sigur ?

— Sunt sigur, Herr Bürgermeister. Doar s-a vorbit atât de mult despre asta ! Jakob râse scurt. Măcelăria tatălui său era una dintre cele mai prospere măcelării de carne de porc din Lübeck.

Ryessman zâmbi.

— Deci individul acesta, Meyer, este doar o treime evreu.

— Pentru dumneavoastră, poate, Herr Bürgermeister, spuse croitorul cel bătrân. Pentru mine nu e deloc evreu.

Ceea ce continua să-l intrige încă pe primar era faptul că ovreiul acesta prost, pe nume Meyer, semnase formularul de reclasificare. Ca și când ar fi ținut, cu tot dinadinsul, să fie descalificat.

— Vezi la umăr, Jakob : să fie înalt umărul, când Herr Bürgermeister șade și plat, când stă în picioare.

Pe Ryessman îl irita felul în care vorbeau despre el, dându-i senzația că era diform. Aduceau mai mult a chirurgi decât a croitori, până și privirile lor erau acelea ale unor medici.

— Ați terminat ?

— Da, vă mulțumesc, Herr Bürgermeister. Mai este nevoie de o probă, poimâine. Va trebui să iasă la fix.

— O să vă sune secretarul meu, spuse Ryessman.

— E sănătos ? întrebă Voss.

— Niels ? se miră primarul, zâmbind. Acum o oră, când l-am văzut ultima oară, se simțea bine.

— Mi s-a părut că-l zăresc intrând în spital. spuse Voss. Şi m-am întrebat dacă nu cumva este bolnav sau se duce doar să viziteze pe cineva.

— Cred că v-aţi înşelat, spuse primarul, fără convingere în glas. Tânărul Niels nu fusese în apele lui, în ziua aceea, şi-apoi, şi afacerea dubioasă, cu dosarul ascuns... Poate că era, într-adevăr, bolnav şi poate că plecase la spital. De la fereastra biroului lui Voss se zărea clădirea cenuşie de cărămidă a spitalului „St. Antonius" şi, dincolo de ea, acoperişul plat al anexei. Fu o clipă tentat să apuce telefonul şi să întrebe la recepţie dacă Niels se internase, dar decise că dacă acesta ar fi fost internat, i s-ar fi telefonat de la primărie, aici, la croitor, ca să-l înştiinţeze. Ryessman greşea însă în amândouă cazurile. La ora aceea, Andi Niels, secretarul său personal, ocupa un pat în salonul 28 de la ultimul etaj al tăcutei clădiri ce adăpostea anexa.

Iniţial, anexa fusese construită pentru a aduce aici numărul suplimentar de bolnavi de la „St. Antonius", adică, pur şi simplu pentru a face faţă populaţiei mereu crescânde a Altgartenului, dar după noile obligaţii ale spitalului, clădirea începuse să fie folosită pentru cei răniţi în timpul bombardamentelor şi aduşi la Altgarten din oraşele puternic încercate ale provinciei Ruhr. De-aici, erau externaţi cât mai repede cu putinţă şi paturile pregătite pentru transportul următor. Faptul că Centrul de pregătirea infirmierelor „Samaritene" fusese amplasat între spital şi Centrul invalizilor de război fusese o idee genială, în sine. Sărmanele fete, însă, lucrau până ce cădeau din picioare. În special în zilele acelea îngrozitoare, când soseau convoaie de ambulanţe noi, ca nişte autobuze, şi erau îngrămădite pe Joachimstrasse, iar victimele raidurilor aeriene zăceau întinse pe coridoare, din lipsă de paturi. Infirmierele „Samaritene", care nu aveau decât câteva săptămâni de pregătire, se pomeneau direct în sălile de operaţii sau în saloanele cu răniţi. În zilele în care nu bombardau englezii, „Samaritenele" lucrau la fel de mult, la Centrul invalizilor de război, de peste drum. La orice oră din zi şi din noapte, aripa clădirii în care dormeau infirmierele era, scufundată într-o linişte deplină, întreruptă doar de sforăitul şi coşmarele fetelor vlăguite de putere.

În Altgarten erau multe fete tinere : infirmiere de la Crucea Roşie, surori „Frei", surori „Brown" şi „Samaritene". Cofetăriile şi saloanele de coafură vibrau de sporovăiala lor, iar locuitorilor din Altgarten nu li se putea reproşa că nu le făcea plăcerea să povestească câte o istorioară despre isprăvile deşucheate ale fetelor, la care acestea se dedau fără nici o ruşine. O dată pe lună se organiza câte o seară de dans, la Centrul de pregătire. Ofiţerii T.E.N.O., cei din S.S., din tabăra de pregătire de la hotelul Wald şi chiar unii localnici primeau invitaţii, scrise cu grijă, cu care se lăudau apoi multă vreme. Toţi cei trei coafori din oraş puteau fi siguri că primesc invitaţii, la fel şi proprietarul merceriei, precum şi un bătrân pe nume Drews, care făcea rost, în mod regulat, de baloturi întregi de mătase şi pânzeturi din nu ştiu ce sursă secretă, de dincolo de graniţă. Se înţelege de la sine de ce erau invitaţi şi membrii personalului superior de la berăria Kessel, după cum şi primarului i se trimitea, din politeţe, o invitaţie, de care se folosea de obicei Andi Niels.

În seara aceasta era din nou dans la Centrul de pregătire. Fetele decoraseră sala de conferinţe cu

hârtie colorată şi desene din carton reprezentând muntele Fuji. Pe bilete stătea scris, cu mult optimism, „Bal mascat — costumaţie după o temă din vechea Japonie", dar numai cele mai entuziaste dintre ele îşi confecţionaseră costume.

— Dobitocul acela bătrân m-a invitat la petrecerea de ziua lui de naştere, spuse Andi Niels. Ce dracu' să fac ?

— Nu poţi să pleci mai devreme ? întrebă infirmiera, o fată scundă şi durdulie, plină de nuri, care chicotea tot timpul. Chicoti şi-acum.

— O să se toasteze pentru tatăl său, pentru regiment, pentru ofiţerii care au căzut în primul război mondial, iar apoi va trebui să ascultăm discursuri şi să cântăm vechi cântece de război. Nici nu poţi să-ţi închipui cum este !

— La bal o să avem şi bufet. Fetele şi-au pus deoparte raţiile pe trei săptămâni.

— Degeaba, spuse Niels, cu tristeţe. O să mergem la Düsseldorf, la sfârşitul săptămânii, şi o să locuim împreună într-un hotel elegant.

— În aceeaşi cameră ? întrebă infirmiera chicotind. Or să ne ceară actele.

— Aranjez eu.

— Ai primit cumva vreo moştenire ?

— Dacă vrei să ştii, am primit, spuse Niels. Se răsuci în pat şi întinse mâna după fată. Nu ţi-ai scos ciorapii, spuse el cu reproş.

— Ca să fiu mai sigură.

— Uşa este încuiată şi în timpul zilei nu urcă nimeni la ultimul etaj.

— Am să mi-i scot, spuse fata. Dar la ora cinci trebuie să mă întorc la treabă.

Se dădu din nou jos din pat.

— La ora cinci va trebui să fiu şi eu la birou, spuse Niels. Mi-am lăsat o grămadă de probleme de rezolvat.

O urmări cum îşi scoate ciorapii şi portjartierul. Fata se ştia privită şi avea nişte mişcări voit provocatoare, conştientă că aşteptarea avea să-i ajute şi mai mult simţurile celui întins pe pat.

Niels respira greoi. „Doamne, gândi el, cât au să-mi mai lipsească toate acestea, de-acum încolo !"

După ce August Bach plecă, Anna- Luisa îşi găsi de lucru prin casă şi prin grădină. Frecă duşumelele din bucătărie, puse la fiert nişte resturi, ca să facă săpun şi curăţi cotetul păsărilor. La ora patru îl luă pe Hansl de la şcoală şi merse cu el la plimbare, trecând pe lângă unitatea de pompieri. Amândouă maşinile Magirus erau afară şi copilul urmări, cu multă atenţie, echipamentul şi părţile vopsite, fiind lustruite de străluceau. Pompierii erau obişnuiţi cu băieţii de la Volkschule. Johannes Ilfa — Gruppenführerul de pe maşina numărul 1 — îl recunoscu imediat pe micul Hansl şi-l ridică în braţe, să poată vedea scaunul şoferului. Luni de zile o urmărise pe Anna-Luisa, când aceasta trecea să ia băiatul de la şcoală. O dată, unul din prietenii săi îl tachinase, acuzându-l că o iubea pe ascuns. Acum avea să le dea apă la moară, văzându-l că stă de vorbă cu ea.

— Eu sunt Johannes Ilfa, spuse pompierul, oferindu-i Annei-Luisa o ţigară.

— Şi pe mine mă cheamă tot Johannes, spuse Hansl.

Anna-Luisa refuză ţigara.

— Noi îi spunem Hansl, explică ea.

— Noi... ? se miră pompierul. E fiul dumneavoastră ? Am crezut că sunteţi infirmieră.

Anna-Luisa se amuză în sinea ei, văzându-l pe pompier încurcat.

— Niciodată să nu te pripeşti, când tragi o concluzie.

— Nu fumezi deloc ? întrebă el, cu pachetul încă desfăcut în mână.

— Nu pe stradă. Dar tu poţi să fumezi.

— N-am voie, e interzis. Îşi pipăi mustaţa fină cu dosul palmei.

— Mai ridică-mă o dată, strigă Hansl, şi Johannes Ilfa îl luă din nou în braţe. Băiatul pipăi volanul strălucitor, apoi îi aruncă eroului său o privire plină de admiraţie.

— Nu se cade să vă ţinem din treabă, spuse Anna-Luisa.

— Dumneavoastră oricum nu ne ţineţi prea des din treabă. O privi lung, încercând să mai găsească ceva de spus, ceva care ar fi putut-o face să mai întârzie şi să-i mai zâmbească o dată.

— Trebuie să mergem. Anna-Luisa îi zâmbi pompierului.

— Convinge-o pe Mutti să te mai aducă şi altădată pe aici, Hansl, strigă pompierul.

— Da, spuse Hansl, şi o strânse pe Anna-Luisa cu mânuţa lui caldă, ca şi când amândoi ar fi făcut parte dintr-o conspiraţie.

— Spune la revedere şi mulţumesc domnului Ilfa, îl învăţă ea.

Când ajunseră la colţ făcură amândoi cu mâna. Pe Mauerstasse o luară la dreapta, pe drumul principal care lega localitatea Kleve de Krefeld şi trecea de-a lungul unor ziduri străvechi ce fuseseră

cândva fortificaţiile oraşului Altgarten. De partea cealaltă a străzii, un pârâu destul de larg îşi purta demn apele către sud. Lui Hansl îi plăcea să arunce cu crengi şi pietre în apa verzuie, apoi să alerge pe podurile de lemn ca să le privească plutind pe dedesubt.

Cea mai mare parte a zidului rămăsese încă în picioare, iar cofetăria lui Frau Birr era parcă săpată în interiorul acestor blocuri masive de piatră. De la etajul al doilea se putea vedea şi colina pe care se aflau serele primarului, în vecinătatea uzinei de apă. De partea cealaltă se zărea hotelul Wald, devenit acum sediul S.S., cu garduri de sârmă ghimpată şi cutreierat neîntrerupt de câini de pază.

Distinsele neveste din Altgarten obişnuiau să se întâlnească în fiecare după-amiază la cofetăria lui Frau Birr, însoţite de fiicele lor, îmbrăcate cochet, cu rochii de culoare închisă şi pantofi păstraţi cu grijă. Acesta era şi motivul pentru care ofiţerii T.E.N.O., doctorii militari şi funcţionarii birourilor de la Centrul invalizilor de război obişnuiau să-şi ia ceaiul aici. Adesea apăreau şi ofiţeri de cavalerie şi medici veterinari, cu pinteni la cizme şi îmbrăcaţi în costume de călărie, veniţi tocmai de la baza de lângă Kempen, făcând ca inimile doamnelor să bată cu putere.

Hansl şi Anna-Luisa îşi împărţiră o bucată de strudel cu mere. Cafeaua nu era deloc rea, iar Frau Birr găsea mereu pentru băiat câte un pahar cu lapte. Cei din oraşele mari o duceau mult mai rău, se gândi Anna-Luisa. Viaţa părea neînchipuit de dulce. În curând avea să devină Frau Bach, iar doamnele care frecventau cofetăria, cu pălăriile lor garnisite cu fructe artificiale, aveau să o salute alt-

fel decât până acum, când îi aruncau tinerei fete din R.A.D. doar zâmbete pline de condescendență.

Frau Hinkelburg, soția arhitectului, era la fel de înțepată ca și celelalte, dar părea cel puțin amabilă. Astăzi ședea la aceeași masă cu Anna-Luisa și Hansl și se grăbea să le împărtășească tot ce aflase. Făcu apoi o pauză lungă, pentru a tăia o bucată de prăjitură, pe care se grăbi să și-o vâre în gură. Anna-Luisa simți că Frau Hinkelburg aștepta și de la ea ceva, dar se hotărî să-și păstreze noutățile pentru sine, spre a le gusta singură, în liniște. Mai înainte de a-și înghiți bucățica de prăjitură, Frau Hinkelburg îi zâmbi din nou Annei-Luisa, grăbindu-se să adauge :

— Frau Kersten o să planteze meri pe lotul din spatele cimitirului, ca să nu-ți mai spun că a cumpărat și pământul pe care-l luase cu chirie de la Richter. Ce bani trebuie să scoată femeia asta din vânzarea cartofilor !

Frau Hinkelburg își deschise larg geanta fină din piele de lac, ca fata să poată zări, înăuntru, eticheta de la Paris, și-scoase o batistă micuță din dantelă cu care-și șterse o fărâmitură de prăjitură din colțul gurii.

— Am auzit că Frau Kersten are o casetă de piele, plină cu bani, pe care o ține ascunsă în dormitor. Se spune că nu-i poate depune la bancă din cauza impozitelor.

— Și își renovează acum și casa de la fermă.

— Da, lucrează la ea prizonieri de război francezi, adăugă Frau Hinkelburg. Îl știi pe ăla înalt, cu mustață subțire ?

— Cel care le dă ordine celorlalți ?

— Dă el și altceva, nu numai ordine, fetițo, dacă e adevărat ce se spune despre el și Frau Kersten.

— Bine, dar Frau Kersten are aproape cincizeci de ani.

— Ehe, găina bătrână face supa bună ! Frau Hinkelburg râse zgomotos și-și duse mâna la gură, într-un gest pe care-l credea foarte rafinat. Diamantele de pe mână sclipiră în lumină. Înainte de francez, se zice că țintise în altă parte.

— Ce vreți să spuneți ? întrebă Anna-Luisa.

— Patronul tău, drăguțo.

Anna-Luisa râse cu poftă.

— Ți se pare caraghios ?

— Când mă gândesc la Herr Bach și la Frau Kersten cea bătrână și grasă...

— Da, Frau Kersten s-ar fi putut socoti plină de noroc să-l aibă pe Herr Bach de soț, admise Frau Hinkelburg, după ce stătu o clipă să se gândească.

— Orice femeie s-ar putea socoti norocoasă să-l aibă de soț.

Frau Hinkelburg ridică repede privirea. Avea auzul prea versat pentru a-i scăpa vreo remarcă, chiar făcută cu totul întâmplător și era imposibil să nu prindă din zbor cuvintele cu substrat. Nu spuse decât „Ach, so !“[1], dar Anna-Luisa își dădu imediat seama că peste scurtă vreme o bună parte din secretul ei nu va mai fi doar al ei. Frau Hinkelburg își puse o mână pistruiată și încărcată de bijuterii pe brațul alb și subțire al fetei și-i zâmbi.

— Păcat că nu erai aici pe vremea când hotelul Wald era chiar hotel. Ce loc minunat ! Aveau un șef bucătar francez, adus de la Monte Carlo. Venea lume aici din toate colțurile Europei — ba chiar și

[1] Așa, deci ! (germ.).

din America — să ia masa şi să stea în apartamentele care dau spre grădini şi pădure. Erau şi fântâni arteziene, scăldate în lumini şi, în timpul verii, afară cânta orchestra. Se dansa până la două-trei dimineaţa şi, pe o noapte de vară, puteai să auzi muzica tocmai de la capătul celălalt al oraşului. Când eram mai tânără, deschideam ferestrele de la dormitor să ascult muzica şi vocile distinse ale celor care veneau aici, lăsându-şi maşinile şi şoferii să-i aştepte pe Mauerstrasse. N-o să se mai întoarcă zilele acelea niciodată...

— Poate, când se va termina războiul...

— Nu, lumea s-a schimbat mult de-atunci. Nu mai e loc pentru romantici. Păi, uită-te la ce foloseşte acum hotelul.

— Nimeni nu ştie la ce foloseşte.

— Ştiu, spuse Frau Hinkelburg. Soţul meu este arhitect şi, întâmplător, a auzit pe cineva vorbind, în biroul primarului. Se aplecă şi mai mult spre Anna-Luisa, pentru a spori caracterul confidenţial al povestirii sale. Este un loc de prăsilă. Tinere ariene, alese cu grijă, sunt trimise acolo ca să... ezită o clipă — ca să facă copii cu anumiţi ofiţeri S.S. aleşi şi aceştia.

— Vai, ce groaznic, spuse Anna-Luisa în mod mecanic, deşi nu credea o iotă.

— Groaznic, într-adevăr, fu de acord Frau Hinkelburg şi, totuşi, fascinant. Nu-i aşa ?

— Circulă destule poveşti despre bărbaţii de la hotelul Wald.

— Asta pentru că nu ies decât foarte rar de acolo.

— Probabil, căzu de acord Anna-Luisa.

— Ei, este de la sine înţeles, spuse Frau Hinkelburg. Doar au acolo tot ce le trebuie, nu ? Râse răguşit. Fata zâmbi.

— Te duci pe undeva în seara asta, Anna-Luisa ?

— Am o groază de rufe de călcat.

— Credeam că vii la Frenzel. Primarul îşi serbează ziua de naştere. Au caviar rusesc şi boboc de raţă fript. Eu mă duc.

— Herr Bach şi primarul nu se cunosc prea bine.

— Da, dar vărul lui, Gerd, îl cunoaşte chiar foarte bine pe primar. O studie pe fată cu atenţie. Iar tu eşti prietenă cu Andi Niels, secretarul primarului.

— Niels nu-i prietenul meu, spuse fata. E oribil.

— Are reputaţie de mare crai, admise Frau Hinkelburg, dar este extrem de influent în oraş. Nici nu-ţi vine să crezi câte fete au cupoane în plus pentru haine. Râse din nou.

— Am auzit şi eu poveştile astea despre el, spuse Anna-Luisa.

— La noi oamenii pălăvrăgesc despre oricine. Oraşele mici sunt pline întotdeauna de bârfe. Chiar şi despre tine se cleveteşte... te-apucă râsul dacă-ţi spun ce se vorbeşte pe seama ta...

— Pe seama mea ?!

— N-are nici o importanţă, fetiţo. Când o fată este frumoasă, nu se poate ca lumea să nu cleveteasc pe socoteala ei.

— Şi despre ce este vorba ? o întrerupse Anna-Luisa, enervată. Femeia zâmbi şi Anna-Luisa îşi dădu seama că tot timpul Frau Hinkelburg urmărise s-o vadă înfuriată.

— Ce minciuni circulă ? repetă ea. Cu cine mi-au ieşit vorbe ?

— N-ascult niciodată bârfele, spuse bătrâna înţepată. Prostii ! Ţi-am mai spus, doar !

— Cu cine ?

— Cu toţi, copilule. Dacă ar fi să te iei după spusele lor, ar însemna să fii cea mai aprigă curtezană, de la Madame de Pompadour încoace. O mângâie din nou pe braţ şi inelele cu diamante sclipiră în bătaia soarelui.

Fischer era un bărbat tânăr — abia împlinise douăzeci şi patru de ani — dar privirea injectată şi cearcănele negre, adânc săpate în jurul ochilor, de oboseală, îl făceau să pară mult mai în vârstă. După ce făcu o baie fierbinte şi se spălă pe cap, scăpând de praful rusesc adunat în păr, simţi cum îi mai dispare ceva din oboseală. Mai găsi în geamantan nişte schimburi, noi, şi o cămaşă cât de cât curată. O ordonanţă tocmai se întorcea cu cizmele care străluceau ca noi, deşi, în unele locuri, erau zgâriate şi jupuite. La fel şi mantaua lungă de piele, atârnată de uşă, care nu mai putea fi recondiţionată cu nici un preţ. Reverele erau atât de roase încât se albiseră, iar cusăturile de la mâneci, ce fuseseră desfăcute şi cusute apoi la loc de nenumărate ori, stăteau umflate ca nişte cârnăciori. Îşi atârnă de gât „Crucea de Cavaler", trecând-o pe după guler, ca să nu se vadă elasticul pentru jartiere de damă de care era prinsă decoraţia.

Pe front nu mai purta nimeni banderole Leibstandarte care săreau imediat în ochi, însă Fischer şi-o prinse acum pe a sa de mânecă. Cuvintele „Adolf Hitler" străluceau şi păreau noi, în comparaţie cu materialul uzat al tunicii. Fischer mângâie banderola. Divizia S.S. numărul unu. Şi-acuma era transferat în divizia doisprezece. Uh ! Se temea să nu întâlnească aceeaşi situaţie ca şi în acest prăpădit Centru de pregătire S.S., unde nici chiar santinelele nu erau echipate corespunzător, iar tinerii ofiţeri, destul de grei de cap, erau doar pe jumătate instruiţi. Gândul acesta îl umplu de amărăciune.

Se privi în oglindă. Era un bărbat înalt şi slab, cu faţa foarte palidă, paloare ce nu-i dispărea, indiferent cât de mult l-ar fi ars soarele. Avea ochi negri, inteligenţi şi destul de plăcuţi, cu sprâncene stufoase, îmbinate undeva deasupra nasului puternic şi coroiat, desenând o linie dreaptă de-a curmezişul feţei. Odată, la şcoală, îl aleseseră să joace în rolul lui Iulius Cezar, profesorul afirmând că avea o figură de împărat roman. Lui Adolf Fischer îi plăcuse mult ideea aceasta, iar acum, după ce i se întâmpla să bea câteva păhărele, îi uimea pe ceilalţi ofiţeri, care nu-l cunoscuseră decât în calitate de războinic sălbatic şi zelos, recitând pasaje întregi din piesele lui Shakespeare.

Camerele de la etajul întâi, cu balcoanele spre lac, fuseseră pe vremuri cele mai elegante din hotel. Apartament nupţial, probabil. Acum însă, erau ocupate de ofiţerii în tranzit, dar rămăseseră neschimbate ; nu lipseau nici cana şi ligheanul de porţelan de pe spălătorul de marmură, precum şi cana emailată pentru apă fierbinte, ce se aducea în fiecare dimineaţă celor ce locuiau în camere fără baie. Rămăseseră chiar şi aceleaşi tablouri : „Vînătoare de cerbi", „Zori de zi în munţi" şi „Împăratul Napo-

leon după bătălia de la Waterloo". Se auzi o bătaie în ușă.

— Intră, zbieră Fischer. Fu surprins să constate că vizitatorul său era un bărbat mai în vârstă și mai mare ca el în grad. Jenat de maniera în care strigase, Fischer adoptă imediat o poziție de drepți rigidă și așteptă, cu privirea pironită în gol, până când noul venit îi permise să ia din nou poziția de repaus.

— Sunt Standartenführer [1] Wörth, se prezentă bătrânul. Avea o voce calmă și gesturi nesigure. Fischer trebui să-i urmărească cu atenție buzele, pentru a înțelege ce spune. Eu sunt comandantul. Continuă-ți, te rog, treaba. Am vrut doar să-ți prezint omagiile mele, căci n-am să pot lua masa diseară la popotă. Primarul de-aici, din Altgarten, un vechi ofițer S.S., dă o petrecere destul de protocolară.

„Înfricoșător !", gândi Fischer. „Crucea Germană" agățată de pieptul bătrânului dovedea că Wörth luptase în războiul acesta, și totuși, ajunsese o epavă, ridat și cocârjat întocmai ca un nap vești și atât de palid la față, încât, pe lângă el, Fischer părea de-a dreptul bronzat.

— Am niște cunoștințe prin apropiere, domnule comandant. Intenționam să le fac o vizită în seara aceasta.

— Splendid, spuse bătrânul. Te duci la divizia aceea nouă „Hitler Jugend".

— Comandantul de divizie și cu mine am fost împreună în Leibstandarte[2]. El a insistat să vin aici.

— Reich-germani ?

[1] Colonel (germ.).
[2] Garda personală a Führerului ; „trupe de elită" (germ.).

— Da. Născuți în 1926, voluntari din „Hitler Jugend".

— Va fi o divizie de elită.

— Da, blânda mea ordonanță o să pară ca un bunic acolo.

— Așa am și eu impresia.

Fischer se simți obligat să răspundă la întrebarea nerostită.

— E un mecanic și un ochitor de prima mână. Mi-a fost repartizat ca ordonanță doar ca să mă însoțească peste tot.

— Ești tanchist ?

— Tiger[1]. M-am înrolat ca voluntar în prima companie de tancuri pe care a avut-o Leibstandarte.

— Eu sunt cavalerist. Se înfioră ca de o durere nevăzută. Mi-am pierdut o mână la Râjev și nu poți să ții și hățurile și să te și lupți cu o singură mână. Fischer observă mănușa țeapănă. Cavalerie ; asta explica totul. Conservatorii ăștia bătrâni erau ca de pe altă planetă.

— Brigada de cavalerie Fegelein ?

— Exact.

— Acuma, majoritatea sunt Volksdeutsche.

— Pe vremea mea se numeau Reich-germani. Era considerată o unitate de elită.

— Știu, domnule.

Wörth se uită la banderola lui Fischer, apoi îl privi iar pe tânăr, drept în față. Își revedea propria-i tinerețe oglindită pe chipul acestuia. În 1937 făcuse parte din Leibstandarte. Ce oameni extraordinari erau ! Într-o lună, vârsta medie fusese de 18 ani numai. „Leibchèn aller Herzen"[2] le spuneau

[1] Tigru ; de la tancurile germane cu acest nume (germ.).
[2] În traducere, „iubiții tuturor inimilor" (germ.).

pe-atunci celor din L.A.H. Şi chiar că zdrobeau inimile ! Drăguţi băieţi. Un tânăr care voise să se înscrie ca voluntar înaintea lui Wörth fusese respins la vizita medicală, fiindcă avea un dinte plombat. Cu greu îşi mai putea crede ochilor, acum, văzându-i pe toţi neisprăviţii aceştia care i se trimiteau. Unii erau olandezi, chiar flamanzi. Ageri, bineînţeles, dar nu înţelegeau o iotă din ce spuneau. În apropiere lătră un câine de pază, apoi, imediat, încă unul. Se auziră strigăte şi un schelălăit de durere şi câinii amuţiră.

— Afurisiţii ăştia de câini or să mă facă să-mi pierd minţile, murmură Wörth.

— Vă înţeleg din toată inima, domnule, spuse Fischer. De ce nu scăpaţi de ei ?

— Da, chiar de ce ? Şi Wörth zâmbi ca şi când ar fi auzit o glumă bună.

Era oare posibil ca bătrânul acesta să fi fost cândva în Leibstandarte ? Şi la Râjev ?

—, Ianuarie '42, Depresiunea Râjev. Trecuseră luni de zile de când nu mai vorbise despre asta. Compania mea de cavalerie încerca să-i dibuiască pe ivani. Până la urmă am fost dibuiţi noi de artileria noastră. Înconjuraţi de zăpadă, caii şi călăreţii se mişcau întocmai ca nişte fantome, tăcute şi invizibile în veşmintele albite de nea. Călăream pe Rosenknospe, un cal cu pasul sprinten, la fel de ager ca toţi ceilalţi din companie şi extrem de blând.

Erau pe crestele Valdai, unde Volga o ia în sus, pe la nord de Râjev. Depăşiseră cu multă prudenţă o porţiune mai înaltă de teren ; întâi Hentschel, călărind pe iapa lui cea neagră, de care nu se despărţise de când părăsise Şcoala pregătitoare de la Varşovia. La poalele movilei se afla un tanc T 34, cu

turela aplecată într-o parte şi înconjurată de o pată neagră. Hentschel le făcuse semn să înainteze, apoi se apropiase de tancul ars, acoperit de funingine, unde nu se întrezărea nici un semn de viaţă. Ningea uşor şi caii erau neastâmpăraţi, scuturând din cap şi împiedicându-se, ori de câte ori dădeau peste dâmburi, cadavre sau Dumnezeu ştie mai ce, îngropate sub zăpadă.

— Artileria noastră probabil că avea sub observaţie vechiul tanc T 34, iar noi, apropiindu-ne de el, pur şi simplu ne-am căutat-o cu lumânarea. E drept că un tanc T 34 nu poate fi confundat cu un Tiger, însă cavaleria rusească seamănă teribil de mult cu a noastră, nu ?

Apoi a urmat infernul : bufnituri asurzitoare, răcnete de oameni şi nechezat de cai. În locul imaginii de film alb-negru şi mut, care se desfăşurase până atunci înaintea ochilor, totul deveni dintr-o dată colorat şi plin de zgomot. Iapa cea neagră alerga înnebunită de zăpadă şi-l trăgea după ea pe tânărul Hentschel — adjunctul comandantului — care era prins de picior, şi, în goana lor, cal şi călăreţ împroşcau sânge. Scăpaseră numai patru oameni şi nici un cal. Rosenknospe, favoritul lui Wörth, îl aruncase jos din şa, apoi începuse să lovească sălbatic cu copitele. Era speriat, cu ochii dilataţi de groază şi botul căscat. Apoi observase că pântecele calului fusese sfârtecat, iar copitele cu care acesta încerca să lovească se-mpiedicau în măruntaie. A urmat târâtul înapoi, pe o distanţă de aproape trei mile, în coate şi genunchi. Durere cumplită.

— A durat douăzeci şi opt de ore.

De ce dracu' trebuia să-şi aducă aminte de toate astea chiar acum ? Zvârli amintirile la locul lor, împingându-le în cele mai adânci ascunzişuri ale minţii.

— Şi-aţi scăpat ?

— Am fost singurul supravieţuitor. Ceilalţi trei au murit la spital, din cauza rănilor primite. Am stat şi eu trei luni în spital, iar apoi m-au scutit de front. N-am mai fost trimis după aceea decât în misiuni de luptă împotriva partizanilor.

— Dar acestea sunt nişte misiuni importante. „De ce trebuia individul acela să-i povestească aventurile sale ? Isprăvile de felul acesta nu mai făceau două parale în ziua de azi", gândi Fischer.

— Treabă grea ; câteodată dai peste câte un sat întreg. Bătrâni, bătrâne, şi-apoi mai e problema propriilor tăi soldaţi cu fetele... Iei o sută de săteni, să zicem... Vocea i se frânse brusc, înainte de a descrie soarta care i-ar fi aşteptat. Treabă grea. M-am bucurat c-am scăpat.

— O treabă necesară, domnule. Nu trebuie să-i slăbim nici pe unii, nici pe alţii, spuse Fischer.

Wörth îl privi şi dădu din cap, încuviinţând, nu atât opinia lui Fischer, cât părerea pe care şi-o făcuse el însuşi despre acesta. Avu în mod involuntar o grimasă de durere.

— Cangrena ; în ultima vreme durerile sunt din ce în ce mai mari. Şi la şold şi la picior. Dacă n-ar exista lampa de raze ultraviolete, nici n-aş putea merge.

— Mare ghinion, domnule.

— N-ar trebui să te plictisesc cu poveştile mele.

— Nici vorbă de aşa ceva, Herr Standartenführer.

Bătrânul păru deodată obosit.

— Witting, strigă el, cu o voce ce nu se deosebea cu nimic de cea pe care o avusese în timpul conversaţiei, şi din hol apăru un subofiţer. Te las, Fischer. În caz că nu te mai văd până pleci, îţi urez succes.

— Vă mulţumesc, domnule. Fischer luă poziţia de drepţi, rămase ţeapăn, şi-şi întoarse privirile, pe când bătrânul era ajutat să iasă pe uşă. Se mişca şi mai încet, aruncându-şi întâi piciorul infirm înainte, parcă târându-se centimetru cu centimetru. Witting închise uşa cu grijă, după el.

„Iată-un ins obişnuit
Menit să plece-n misiune..."

îşi recită Fischer pentru sine. Pe masă se aflau rămăşiţele gustării pe care o luase. Înghiţise doi cârnăciori şi o farfurie de cartofi fierţi, lăsând neatinsă varza deshidratată şi supa făcută din concentrate. Frankfurterii[1] care se serveau în armata germană, ca printr-o minune, aveau acelaşi gust şi la Danzig şi la Paris. Se întrebă cum se descurca şoferul său, care încerca să repare Kübelwagenul. Maşina avea să fie gata la orele 22.00, de-asta era absolut sigur. O comandase pentru ora zece şi şoferul o va pune la punct până atunci, chiar dacă n-avea să mănânce, să se spele şi să doarmă şi chiar dacă rămăsese cu aceleaşi haine care începuseră să miroasă. Dar, în fine, nu poţi să le ai chiar pe toate.

Scoase din buzunar un carneţel cu însemnări. Îşi notase în el numele şi adresa lui Voss, croitorul. În carnet se mai aflau încă alte patru nume şi adrese

[1] Cârnaţi (germ.).

din Münster şi Dortmund, dar care fuseseră tăiate. Fischer ieşi pe balcon să fumeze o ţigară şi să privească apa lacului, ca o oglindă nemişcată, şi raţele. În curând avea să telefoneze.

Andi Niels, secretarul primarului, se înapoie la birou pe la ora cinci şi un sfert după-amiază. Primarul lăsase vorbă că vrea să-l vadă de urgenţă. Oftă îngândurat ; până şi portarul şi dactilografa de alături îi transmiseseră mesajul. Se duse să se convingă că dosarul Meyer este în locul unde-l dusese el în pripă. Abia după ce se asigură că se afla tot acolo, trecu în biroul de alături.

— Niels, spuse primarul, ai semnat documente şi ai împrumutat evidenţe în numele meu, fără a fi autorizat să o faci.

Pe faţa de şobolan a ofiţerului stării civile, care se afla şi el într-unul din colţurile încăperii, se putea citi o mare satisfacţie. Întotdeauna îl invidiase pe Niels, pentru că putea avea câştig de cauză în orice dispută, doar invocând numele primarului. Acum era încântat să participe la desfiinţarea tânărului parvenit.

Niels nu răspunse la afirmaţia făcută de primar, iar acesta continuă. Este vorba de dosarul acela al lui Meyer, Hans-Wily.

Meyer, Hans-Willy, se gândi Niels, bătrânul caraghios vorbea pe un ton foarte oficial.

— Explică-mi de ce l-ai reclasificat, spuse primarul.

— Problema este rezolvată, Herr Bürgermeister, spuse Niels, zâmbind, nutrind o ultimă speranţă că Ryessman avea să treacă peste chestia aceasta.

— Nu asta te-am întrebat, Niels.

— El a dorit să fie declasificat.

— Cum adică ?

— El însuşi a cerut.

— Nu ridica glasul la mine, băiete. Ştii foarte bine că nu ce voia el are importanţă în problema aceasta. Ai întocmit nişte documente, cu ce scop ai făcut toate astea ?

— Ca să se poată căsători.

Ryessman îşi aduse aminte de tânărul de pe coridor şi de fata cu ochii negri.

— S-a căsătorit cumva azi după-amiază ?

— Exact, spuse Niels. L-aţi speriat de moarte.

— L-am speriat eu ?

— Şi-a imaginat că veniţi să interziceţi ceremonia. Acum nu se mai poate schimba nimic, după cum bine ştiţi.

— Tot nu pricep.

Herr Holländer, ofiţerul stării civile, îi explică :

— Eu înţeleg, Herr Bürgermeister. Este interzisă doar căsătoria între două persoane cu o treime sânge evreiesc însă căsătoria între o persoană cu o treime sânge evreiesc şi o persoană cu două treimi sânge evreiesc se permite, în anumite împrejurări. Tipul acesta, Meyer, a preferat să fie declasificat, ca să se poată însura cu fata aceea.

— Dar ea nu este în toate minţile, spuse primarul, încercând cu tot dinadinsul şi în mod sincer să înţeleagă. O fată doar o treime evreică s-ar fi putut foarte bine mărita cu un arian.

— Aşa sunt ăştia, spuse Herr Holländer. Vin să se roage de ofiţerul stării civile. E greu de crezut şi, totuşi, mulţi dintre ei preferă să ia mai bine

pe unul de-ai lor, decât să-şi lege viaţa de unul de-ai noştri !

Primarul scutură din cap. mirat. Se uită la Niels.

— Cât ţi-au dat ?

— Nimic, am vrut doar să-i ajut. Se iubesc.

— Vrei să te dau pe mâna Gestapoului ?

— Trei mii de mărci.

— Şi când mă gândesc câte am făcut pentru tine, Niels... Ai scăpat de front mulţumită mie şi intervenţiilor pe care le-am făcut atunci, când mi s-a plâns mama ta că ai ulcer la stomac.

— Ei, da, dar din păcate intervenţiile dumneavoastră n-au fost de lungă durată, Herr Bürgermeister. N-am fost scutit definitiv de serviciul militar, ci am fost doar amânat, ţinut o vreme în rezervă ; iar azi dimineaţă mi-au sosit documentele prin care sunt reactivat şi trimis de săptămâna viitoare la Divizia 15 Panzergrenadier, din Sicilia. Se pare că se tem de o invazie. N-am să mă mai întorc probabil, niciodată.

Afurisitul de Holländer se arăta bucuros şi zâmbea ironic, simulând compătimirea.

— Ai face foarte bine să nu te mai întorci, Niels. Lasă mamei tale dreptul de a avea un fiu erou, îi datorezi cel puţin atâta lucru.

— Mai mult decât banii pe care îi datorez ca să-şi plătească chiria şi să nu moară de foame ?

— Eu, unul, aş prefera să mor de foame decât să am un fiu ca tine. Eşti un duşman al statului, un hoţ şi-un mincinos. Niels aşteptă ca mânia primarului să se mai domolească.

— Ieşi afară, strigă acesta, după o lungă pauză. Niels fu bucuros să scape atât de ieftin.

— Şi... spuse primarul. Niels se întoarse. Ai să depui cele trei mii de mărci la fondul de ajutorare pe timp de iarnă şi-ai să-mi prezinţi chitanţa. Nu-mi voi retrage invitaţia pentru diseară, dar nu mă voi simţi câtuşi de puţin nefericit, dacă n-ai să apari.

— Da, Herr Bürgermeister... spuse Niels, încercând să pară trist.

Era cum nu se putea mai bine. Avea el alte lucruri, mult mai interesante de făcut : dansul, şi dacă nu vor apărea păsările morţii, poate chiar şi o vizită la etajul patru al anexei. Era acolo o soră înaltă, o vieneză care îi cam plăcea şi cu siguranţă că trebuie să fie mult mai apetisantă decât bobocul de raţă al primarului.

Niels însuşi fusese acela care scrisese cele optsprezece invitaţii pentru dineul dat de primar la Frenzel. Îşi îndeplinise sarcina cu minuţiozitate, având mare grijă să nu neglijeze tot soiul de veri obscuri şi colegi de afaceri. De altfel doar o singură invitaţie nu ajunsese unde trebuie, cea către Frau H. Pippert, văduva unui antreprenor, invitaţie care fusese bătută la maşină cu adresa greşită, iar poştaşul îşi închipuise că era vorba de Fräulein Gerda Pippert, o învăţătoare de la Volkschule.

Gerda Pippert înţelese, din prima clipă, deschizând plicul, că invitaţia nu-i era adresată ei. Dar, spre deosebire de primar, ea ştia că Hanna Pippert — Johanna, bineînţeles, dar nimeni nu-i spusese aşa vreodată — murise în urmă cu aproape şase

luni. Nu primise ea peste o duzină de scrisori de condoleanțe, adresate greșit, din partea unor negustori de cărămizi, a unor firme de cherestea și a unor fabricanți de sobe și boilere ? Și nu le trimisese ea pe toate cumnatului defunctei, la nu știu ce adresă la Crăcovia ? Gerda Pippert își merita invitația. În împrejurările de față, nimeni n-ar fi putut-o acuza că ținea cu tot dinadinsul să participe alături de familia primarului, la o seară festivă. Trecuseră mai bine de trei ani de când nu mai pusese piciorul într-un restaurant elegant. Și ce șanse aveau aceștia s-o recunoască, când ei nici măcar nu știau că bătrâna Hanna murise de mult. Și-apoi, toate bătrânele seamănă între ele. Putea să garnisească rochia cea neagră cu niște dantelă nouă. Unul din foștii ei elevi — acum ofițer de artilerie — îi trimisese în dar o față de masă foarte veche, din dantelă de Bruxelles. Gerda nu îndrăznise niciodată să pună ceva mai deosebit pe ea, dar acum se gândi că dantela ar arăta foarte șic în chip de guler la rochia neagră. Se decise să ajungă la dineu cu orice preț, sau, după cum își spuse sieși, și după ce se mai gândi puțin, să participe în calitate de veche prietenă de familie.

Scrisese o scurtă notiță prin care accepta invitația, mâzgălind cu grijă inițiala pentru a o face indescifrabilă. Se privi în oglinda mare a șifonierului. Rochia părea aproape nouă. Își pieptănase părul alb spre spate, prinzându-l cu o panglică neagră. Avea să-și dea și cu-n strop de pudră pe față — la drept vorbind, era un eveniment deosebit — și n-avea să-și mai pună ochelarii. Deodată își aminti de lornieta cea veche. Era pe fundul cutiei unde-și ținea lucrul de mână, un obiect splendid, cu mânerul de fildeș și ramele aurii. Nu mai putea vedea foarte clar prin lentile, dar când o punea pe nas, lornieta îi dădea o înfățișare extrem de distinsă. Ba, mai mult, ar fi avut și ce face cu mâinile. În cutia de lucru mai găsi și un port-țigaret vechi, tot de fildeș, pe care și-l puse în poșetă. În seara aceea, după cafele, toasturi și coniac, avea să încerce din nou o țigară. Numai de-ar fi fost geanta ceva mai elegantă și cu mânerele mai puțin uzate... dar când o ținea în jos pe lângă fustă, nu se observa cât era de veche. Se fâțâi încolo și-ncoace prin camera care-i servea atât de salonaș cât și de dormitor, exersând tot felul de gesturi de persoană bine educată. Rochia arăta foarte bine. În seara aceasta, Gerda Pippert, învățătoarea nemăritată, în vârstă de cincizeci și șase de ani, avea să cineze cu primarul ! Era cel mai important eveniment din viața ei, de după vacanța din 1938, de la Heidelberg, de care își aducea aminte cu multă plăcere.

Gerd Böll n-avea, cei drept, altă reputație în oraș decât aceea de hâtru, și nici prost nu era. Böll regreta uneori că părăsise universitatea, căci tinerii de-acolo aveau un simț al umorului mai apropiat de-al său decât locuitorii din Altgarten. În ciuda privirilor dezaprobatoare din jur, Gerd continua să facă pe măscăriciul, fiind conștient de faptul că-i stătea-n putere să îndure remarcile răutăcioase ale vecinilor săi, fără a le pune la suflet.

Dintre toți cetățenii din Altgarten, Gerd se împăca cel mai bine cu ofițerii T.E.N.O. din tabăra situată pe drumul ce ducea spre Krefeld. De multe ori după câte un atac mai puternic al englezilor, Gerd își lua camioneta și pleca împreună cu ei prin Ruhr. Îi văzuse pe cei din T.E.N.O. săpând ore în șir sub ruinele care ardeau și negăsind decât cadavre sfârtecate. Îi urmărise ridicând grinzi de oțel cu mâinile goale și învățase că cei mai bătăuși, cei mai bădărani și cu reputația cea mai proastă puteau fi din cale afară de blânzi cu răniții. Nici unul dintre ei nu mai era tânăr, căci cei tineri fuseseră trimiși cu toții în cadrul batalioanelor T.E.N.O. să demoleze sau să construiască poduri, alături de unitățile combatante din linia întîi. Fiecare dintre ei avea o calificare și se pricepea foarte bine în meseria lui, iar disciplina înnăscută și neimpusă îl ajuta în activitatea pe care o făcea, neforțat, căci la ei, câteva minute de întârziere puteau să însemne o pivniță plină de oameni lăsați să piară în ghearele, flăcărilor, ori înecați. Erau o categorie de oameni cu totul specială — o categorie nemaiîntâlnită de Gerd până atunci. Preferau să tragă câte un pahar, în schimbul unui somn bun, se mulțumeau cu o țigară, în loc de mâncare și trânteau câte o injurătură în loc să verse lacrimi. Mai presus de toate, Gerd admira utilajele și sculele cu care erau înzestrați : tractoare, camioane, macarale mobile, pompe, generatoare de curent, vinciuri cu care ar fi putut răsturna până și o clădire cu mai multe etaje.

Era cinci și patruzeci și se apropia ora la care Gerd, de obicei, trebuia să se prezinte la postul de

conducere a apărării antiaeriene a orașului pentru a da raportul asupra activității sale. În seara aceea, însă, cu totul și cu totul întâmplător, nu trebuia s-o facă, căci avea să-l întâlnească pe primar la Frenzel. Cu ocazia zilei de naștere a lui Ryessman, Gerd îi cumpărase o cutie pentru țigări, prevăzută cu umidificator, mică, încrustată cu fildeș și sidef. O confecționase unul dintre prizonierii ruși și Gerd se întrebă dacă primarul ar fi dezaprobat gestul, ghicind de unde provenea obiectul. Poate că avea să recunoască stilul lucrăturii, căci madonele pe care le vindeau prizonierii, din ușă în ușă, aveau același model pe poalele robelor ca și cel incrustat pe capacul cutiei.

Costum de culoare închisă ? Ei bine, Gerd pur și simplu nu poseda așa ceva. Costumul de culoare verde închis era singurul pe care-l avea, iar acesta de mult nu-l mai cuprindea. Își desfăcu nasturii de la haină și scoase un suspin de ușurare. Da, așa mai mergea și, oricum, nu se cunoștea, când stătea pe scaun. Se așeză la biroul cel vechi și dădu la o parte conturile și corespondența la care nu răspunsese. De aici, de la fereastră, avea cea mai urâtă imagine a orașului Altgarten. Locuințele înghesuite ale mahalalelor se sufocau între depozitele fabricii de bere și uzina de gaz, la fel de sărace ca și cei care locuiau într-însele.

Pe strada pietruită, un grup de copii băteau mingea, câțiva dintre ei îmbrăcați în uniforme „Hitler Jugend". Gerd îi privi cu interes, dar sosise clipa pe care tot încercase s-o amâne. Întinse mâna

după o foaie de hârtie și, plin de mâhnire, începu o scrisoare către vărul său August.

31 iunie 1943

Rheinprovinz, Altgarten
Bahnhofstrasse 33

Dragul și bunul meu văr August,

Cu siguranță că mă vei disprețui, terminând de citit această scrisoare. Cu toate că m-am frământat îndelung, n-am putut găsi nici o altă soluție și am să ți-o trimit. Te-am întâlnit astăzi după-amiază pe stradă cu Anna-Luisa și, privindu-vă chipurile care radiau de fericire, am înțeles imediat că eram dator să păstrez tăcerea. Dar judecând mai mult mi-am dat seama că n-aș face deloc bine. Gândește-te la mine, în ce situație penibilă mă aflu scriindu-ți aceste rânduri. S-ar putea ca ele să te facă tare nefericit, să te mâhnească, dar dacă ai măcar o secundă de răgaz, gândește-te că și eu, la rândul meu, sunt nespus de mâhnit.

Prietenia poate fi pusă la îndoială atunci când unul din cei doi încearcă să distrugă fericirea celuilalt, făcând un gest pe care el crede că este spre binele aproapelui său. Fetișcana asta este foarte frumoasă și cu siguranță că ți-a fost o slujnică cinstită și o însoțitoare demnă de toată încrederea pentru micuțul Hansi. Dar o fată atât de tânără ca Anna-Luisa duce o viață foarte diferită de a noastră, poate diferită de orice stil de viață pe care ni l-am putea imagina. Ca orice fată frumoasă ce trăiește singură într-un oraș mișunând de bărbați tineri, tentațiile la care este supusă sunt atât de mari și ar fi necinstit

din partea mea și ridicol din partea ta să pretindem că nu a cedat acestor tentații, dar asta a făcut-o să-și strice reputația.

Ca menajeră, viața ei particulară te interesează prea puțin pe tine, iar pentru mine nu are nici un fel de importanță. Dar oare cum aș putea să tac, scumpul meu văr când te-aud rostind cuvântul căsătorie. Vei arunca scrisoarea mea, acuzându-mă că plec urechea la ceea ce se bârfește. Sau poate vei fi tentat să afli amănunte. Nu face asta, dragă August. Nu ți-ar aduce decât durerea unei răni adânci, ce nu dispare prea ușor. Îți repet, ți-ar pricinui mult mai multă durere decât cea pe care o încerci citind doar această scrisoare.

Al tău văr,
Gerd

CAPITOLUL 16

Oberleutnant August Bach nu bănuia nimic despre scrisoarea vărului său ; de fapt, n-avea să afle niciodată. Bach se plimba de-a lungul plajei acoperite de un nisip fin și scăldată în lumina amurgului. O mie de sori parcă săltau pe coama valurilor care se rostogoleau cu un vuiet constant și puternic.

Marea fiind rece, în aer se formaseră mici bule de apă — cam douăzeci de mii de astfel de particole, într-un spațiu de numai 2 cm. cubi de aer — răcind atmosfera și transformând-o parcă în rouă. De-a lungul țărmului, aerul împins dinspre interior se preschimba în ceață, iar din cel care se îndrepta în direcția uscatului apa se evapora datorită căldurii. Petice de ceață învăluiau copacii reci, făcând ca dunele mai ridicate să semene cu niște mici insule pustii. Pe faleză, unde se plimba August, ceața era sfâșiată de vânt, descoperind, pentru o clipă, orizontul auriu, apoi învăluindu-l din nou în ghemotoace de vată.

Maci galbeni, înfipți adânc în sol, și mărăcini se luptau să supraviețuiască nisipului mișcător care ba le dezvelea rădăcinile, ba le acoperea și florile. De-a lungul dârei lăsate de apă, în timpul fluxului

se adunaseră o grămadă de resturi : arici de mare comestibili, arătând ca niște pămătufuri uzate, resturi de caracatițe, iarbă de mare și midii uscate și înnegrite, vânturate între stâlpii metalici înalți, îndreptați spre ocean și țintind către Anglia. Pe apă mai pluteau și resturi de la naufragii : rămășițe de valize cu semne criptice vopsite pe ele, câteva duzini de portocale cu miezul scobit, și un fragment ars dintr-un colac de salvare, de culoare galbenă. Deasupra tuturor, plutea un strat gros de ulei strălucitor, care împrumuta brizei sărate și răcoroase un iz acru, de ruină.

Bach își scutură nisipul de pe cizme, urcă cele câteva trepte de lemn și deschise ușa barăcii în care locuia. La început, oamenii îl crezuseră excentric când dăduse ordin ca baraca să fie montată sus pe dune. Aceasta servise înainte drept magazie de scule olandezilor care îngrijeau de dig și semănau iarba de pe dune. Bach dăduse ordin să fie căptușită cu material izolant și ridicată pe traverse noi de metal, să nu prindă igrasie și să fie ferită de șobolani.

Înăuntru se aflau câteva cărți, o sobă, un pat simplu, din cele cu care era dotată Luftwaffe, un fotoliu mai vechi și o masă de lucru. Cei câțiva oameni pe care-i avea Bach în subordine și care se bucurau de privilegiul de a pătrunde aici n-avuseseră încotro și trebuiseră să recunoască până la urmă cu câtă înțelepciune fusese făcută această alegere. Compania lui Bach făcea parte din Unitățile de transmisii Luftwaffe și număra o sută paisprezece oameni, el fiind singurul ofițer printre ei. Bach se simțea destul de bine trăind și mâncând

laolaltă cu aceştia, dar ştia că cei care ascultă de ordine simt uneori nevoia să le şi comenteze şi să se plângă unul altuia, fără a fi auziţi de superiori, iar mica sa colibă, aflată la o jumătate de kilometru distanţă de celelalte clădiri, le dădea din plin această posibilitate. Descuie uşa şi pătrunse înăuntru. Masa era aşezată sub fereastră, de unde, când era vreme frumoasă, se puteau vedea plaja şi oceanul. Willi, aghiotantul său, aprinsese focul în sobă, căci până şi pe o noapte frumoasă de vară, cum era aceasta, în aer persista o umezeală ce făcea ca aşternuturile să pară reci, iar pe lentilele binoclului lui Bach se condensau mici broboane de apă.

Deschise robinetul şi umplu ceainicul. Ţeava răpăi întocmai ca o mitralieră şi apa începu să curgă, încălzită pe drumul parcurs prin conducta îngropată în nisip şi care lega baraca de pe dunele însorite de clădirea principală.

August savură aceste câteva momente de singurătate, pe când se familiariza cu încăperea. Gândul îi zbură la Anna-Luisa şi simţi cum îl cuprinde o stare de mulţumire caldă şi un sentiment de duioşie la amintirea ei. Ştia că de îndată ce avea să dea ochii cu Stabsfeldwebelul [1], avea să înceapă activitatea şi nu i s-ar mai fi dat răgazul să depene aceste amintiri plăcute. Şterse lentilele binoclului şi se îndreptă spre partea cealaltă a încăperii. De-aici, de la fereastră, putea să vadă clădirea ce adăpostea aparatura radar aflată de cealaltă parte a dunelor, iar atunci când atmosfera era clară, zărea departe,

[1] Subofiţer adjutant (germ.).

de-a lungul coastei, vârfurile înaltelor antene radar ale staţiei Himmelbet, din apropiere.

Îşi îndreptă binoclul spre o moviliţă cu iarbă şi aşteptă să se spulbere ceaţa. O scurtă bătaie de aripi şi un gât lung, întins, se profilă pentru o clipă deasupra unei margini de cuib. Stârcii cenuşii rămăseseră tot acolo, pe dune. De obicei, îşi făceau cuiburile având în preajmă apă dulce, în special vara, dar de când coasta devenise zonă interzisă, viaţa sălbatică începuse să fie în elementul ei aici. Îşi depuneau ouăle în luna mai. Acum se apropia timpul să zboare şi Bach se întrebă dacă aveau să se mai întoarcă şi-n iarna următoare. Ceva, în sinea lui, îi spunea că sunt de bun augur.

Cu sufletul împăcat că stârcii mai erau încă acolo, August începu să se dezbrace ; îşi scoase uniforma şi-şi puse nişte haine mai vechi şi mai comode. Apoi îşi descălţă cizmele, ajutându-se de trăgătoarea de lemn aşezată după uşă. Când începu să fiarbă apa din ceainic, cu un sâsâit uşor, îi telefonă lui Willi :

— Bei o ceaşcă de ciocolată, Willi ?

— Vă mulţumesc, Herr Oberleutnant, i se răspunse de la celălalt capăt al firului. August tăie tabletele de ciocolată în solzi mărunţi, le topi în apa clocotită şi începu să amestece până ce conţinutul deveni păstos ca o cremă.

August îl urmări cu privirea pe Stabsfeldwebelul său care traversa dunele şi observă stârcul care tocmai se întoarcea la cuib. Era o pasăre uriaşă, lipsită de graţie, şi bătea aerul cu nişte mişcări largi de aripi, aproape mecanice, care o făceau să pară confecţio-

nată parcă de mâna omului. Picioarele îi atârnau în spate, iar în cioc aducea un ţipar. Perechea sa scoase un croncănit de mulţumire şi-şi ridică capul. Una dintre ele rămânea în permanenţă în cuib. „Cronc". înconjură clădirile principale cu bătăi mari de apripi. Era posibil ca uriaşele antene radar să atragă păsările, gândi August, în timp ce vietatea îşi luă zborul, îndreptându-se spre Freya. Ceaţa albă era sfâşiată de construcţia de metal a antenelor întocmai ca nişte fuioare de lână moale trecute printre dinţii unui pieptene. Antena se roteă încet, explorând întreaga zonă, până dincolo de coasta inamică. Câteodată putea detecta şi avioanele britanice ce nici măcar nu apucaseră să părăsească spaţiul aerian al Angliei.

Willi Reinecke ciocăni uşor în uşă, aşteptând permisiunea să intre. Îşi îndepărtă cu grijă nisipul ud de pe cizmele de cauciuc luă poziţia corectă de drepţi. Ceaşca de ciocolată aburindă îl aştepta gata pregătită, pe masa de lucru a lui August, dar cei doi bărbaţi mimară mai întâi ritualul schimbului de saluturi cuvenit rangului, preludiu obişnuit şi necesar al tuturor relaţiilor dintre militari.

Willi Reinecke era un bărbat înalt şi solid, de o vârstă incertă. Născut la Hessen-Nasau, perspectiva unui serviciu în cadrul industriei oţelului îl atrăsese în tinereţe spre nord, spre provincia Ruhr, dar negăsind nici o slujbă şi ajuns la capătul puterilor, intrase până la urmă în armată. Chelise foarte puţin, în schimb începuse să încărunţească pe la tâmple, ceea ce-i dădea o înfăţişare distinsă, mult mai potrivită pentru un bancher. Ca adolescent, Reinecke fusese răsfăţatul femeilor, dar într-o zi avu un accident

care-l desfigură, o grenadă explodase ciopârţindu-i obrazul şi lăsându-l plin de cicatrice, cu nasul rupt şi fără o ureche, motiv pentru care purta acum părul mai lung. Când August îl văzuse prima oară, în ziua în care Willi fusese trimis la baza „Ermine". îşi închipuise că are în faţă un veteran al bătăliilor de la Moscova, dar abia când Stabsfeldwebel mormăise „Verdun", realizase că aghiotantul său era, de fapt, cu mult mai în vârstă decât i-ar fi plăcut să recunoască.

Se antipatizaseră reciproc din prima clipă când dăduseră cu ochii unul de celălalt. Reinecke era subofiţer din vechea gardă. August îl văzuse în două ocazii lovind subordonaţii care nu-i executaseră ordinele şi înţelesese că Reinecke n-ar fi ezitat să pocnească pe oricine ar fi avut chef să-l contrazică. Incidentele acestea dădură naştere primei divergenţe dintre ei. La început, August încercă să-i explice că personalul pe care îl comanda era format din tehnicieni ai Luftwaffeului şi nu din simplă carne de tun, dar nu obţinu nici un rezultat. În final, August se hotărî să lupte cu aceleaşi arme. Îi trase lui Reinecke o chelfăneală pe cinste, lăsându-l mut de uimire, şi-i dădu ordin ca fiecare schimb să mărşăluiască timp de o oră înainte de a-şi începe activitatea. Cum manipularea echipamentului radar constituia o treabă foarte grea pentru operatorii care trasau diagramele lucrând pe întuneric, şi de-a dreptul istovitoare pentru cei expuşi continuu brizei marine — Reinecke se pomeni făcând instrucţie timp de şase ore din douăzeci şi patru.

Lecţia nu fusese aplicată în zadar şi, la numai o lună de la instaurarea noului regim, bătrânul acesta încăpăţânat îşi dădu seama că August era hotărât să continue în acelaşi ritm cât timp avea să mai ţină războiul, şi ceru, îndată, un armistiţiu. Aceasta se petrecu în perioada în care August plecă pentru două zile la un curs de electronică. Când Oberleutnant se întoarse, constată că micuţa cabană pe care şi-o alesese şi în care vântul sufla pe la toate colţurile fusese complet refăcută. Înăuntru se afla mobilier furat sau împrumutat, Dumnezeu ştie de unde, şi fusese montată o fereastră mare, dublă, pentru ca August să poată observa mai bine împrejurimile. Din clipa aceea, cei doi începură să colaboreze şi deveniră foarte apropiaţi, aşa cum se întâmplă uneori, în mod paradoxal, cu persoane cu puncte de vedere diametral opuse şi de condiţii sociale la fel de diferite. Când August Bach începu să-l înţeleagă mai bine pe bătrân, constată că tirania acestuia se împletea cu o grijă deosebită ca oamenilor săi să le fie bine. Willi Reinecke nu s-ar fi dat în lături să fure, să mintă sau chiar să falsifice documente, pentru ca subordonaţii săi să fie îmbrăcaţi şi hrăniţi cum se cuvine.

Şi mai surprinzătoare era priceperea de care dăduse dovadă Willi Reinecke în sala radar de supraveghere şi conducere a luptei. În primele săptămâni, August îl folosi pe unul din tehnicienii mai tineri, să-l ajute să traseze diagrama poziţiei bombardierelor, dar Reinecke îşi făcea întotdeauna de lucru prin încăpere, când apăreau avioane inamice în zonă şi, într-o noapte, August se hotărî să lucreze cu el. Întâmplător, aceasta se nimeri să fie noaptea în care

englezii trimiseră aproape o mie de bombardiere deasupra oraşului Köln. Willi Reinecke nu era înzestrat cu acea uşurinţă şi siguranţă în mişcări pentru care i s-ar fi dat nota maximă la centrul de instrucţie. Se împiedica pe treptele care duceau la planşeta de trasare a diagramelor şi înjura cu glas tare tocmai în momentele în care August avea mai multă nevoie de linişte. Rar trecea o noapte în care Willi să nu-şi scape de două-trei ori pe jos calculatorul Kneemayer, sau să nu mişte masa în timp ce se măsura în grabă viteza bombardierului indicat de radar. Valoarea deosebită a lui Willi consta în faptul că putea anticipa intenţiile avionului urmărit. Unele avioane inamice erau prevăzute cu un dispozitiv care le avertiza în clipa în care intrau în „fascicolul invizibil" al radarului. Atunci avioanele virau imediat, încercând cu disperare să scape şi să dispară. Willi rămânea cu creionul de ceară în aer, deasupra unui punct peste care se aştepta să treacă bombardierul, în timp ce August îl ghida pe pilotul avionului de vânătoare în direcţia acestuia. Era uimitor cât de des le ghicea Willi intenţiile englezilor.

Reinecke avea nevastă şi doi copii. Nu fuma, bea foarte rar alcool iar, în ultima vreme, nutrea un interes deosebit faţă de felul în care August supraveghea avioanele inamice. Era foarte mândru de prima sa încercare de a împăia o pasăre şi se simţi încă şi mai mândru când August o puse la loc de cinste, pe biroul său. Pe scurt, Willi Reinecke era capabil de surprize plăcute şi lucrul acesta, mai mult decât orice altceva, îl făcuse pe August să se simtă atât de atras de el.

Willi își scoase centura și mantaua pe care o purtau toți cei de la antiaeriană, cu căptușeală de lână și dungi pe ambele manșete, semn care în Wehrmacht indica subofițerii adjutanți și o agăță de ușă. August rămase în fotoliul său și Willie se așeză țeapăn pe scaun, în spatele biroului. Dădu din cap în loc de „mulțumesc", când August împinse spre el ceașca cu ciocolată. Sorbi din ea, păstrând câteva clipe ceașca în mâinile sale brăzdate de cicatrice, înainte de a da raportul. Despături o foaie de hârtie și citi :

— De vineri, de când ați plecat, au fost doi bolnavi : unul din operatorii de la planșeta de trasare a diagramelor — Gefreiter Path — spunea că are amigdalită, dar m-am uitat și eu la el — Willi ridică privirea — și în afară de ceva febră, e doar puțin roșu în gât. I-am dat o treabă mai ușoară, afară, în aer liber. Aerul curat o să-i facă bine și-apoi n-o să-și mai împrăștie microbii peste tot, în preajma ecranului Seeburg. Își aruncă din nou o privire pe hârtie. Celălalt a fost Gefreiter Kick — bucătarul cu mustața în furculiță. Se plângea de dureri la stomac. L-am trimis la Rotterdam cu camioneta pentru rații iar cei de la spitalul de-acolo îl țin încă sub observație. Între timp, Unteroffizier Zewlinski va lucra în ultimul schimb până se întoarce Kick sau până găsim pe altcineva să-l înlocuiască. Nu-i prea mult de lucru în schimbul acela, doar inventarierea stocurilor de provizii.

— Și crezi că Zewlinski poate să facă singur inventarul ?

— O să-l țin sub observație.

— Ești un adevărat doctor, Willi. Sunt foarte impresionat.

— Am o experiență vastă, dobândită la cavalerie. La oameni ca și la cai. Acolo puteam oricând să-mi dau seama când era vorba de vărsat sau de crampe (pentru care era nevoie doar de izolare și repaus) și când era vorba de cazuri mai grave, de limfă și gurmă, care trebuiau înlăturate cât mai repede cu putință.

— Și trimise la abator ?

— Câteodată și la abator, domnule.

— Și l-ai trimis și pe Kick la abator ? Bach rânji, dar Reinecke nu schiță nici un gest.

— De-acum n-o să-l mai vedem, pronunță cu tristețe bătrânul. Dar l-am lăsat pe Unteroffizier Zewlinski să trăiască cu impresia că are să facă numai o zi-două munca aceasta suplimentară.

— Am înțeles, Willi.

Willie se uită la foaia de hârtie bătută la mașină pe care o ținea în mână. Doi oameni trimiși la cursul de transmisii al diviziei, trei să păzească conducta de gaze, șase, în frunte cu Rimm, de gardă la tranșeele nefolosite de lângă sat.

— Bucătarul pe care l-au împrumutat cei de la Statul Major, e tot la ei. Willi ridică privirea. Cântă la acordeon, adăugă el cu subînțeles.

— Nu era cine știe ce de capul lui, ca bucătar, spuse Bach.

— Ar trebui să încercăm să scăpăm de el și să cerem un înlocuitor. Bach aprobă. Trei în spital la Rotterdam, inclusiv Kick, zece în permisie, patru

învoiți pentru o zi, trei la aprovizionare : o sută paisprezece prezenți și la datorie.

Bach dădu din cap.

— S-au mai furat două biciclete, spuse Willi Reinecke. De data asta or s-o pățească. Cei care le-au pierdut sunt în stare de arest, la unitate. M-am gândit că poate le stabiliți mâine pedeapsa, după ce terminăm cu conturile. Îi pot trimite mâine la Rotterdam imediat ce începe al doilea schimb.

— Ai anunțat poliția civilă din localitate ? Pe ultima tot ei au găsit-o, nu ?

— Da, domnule, dar orice civil olandez știe că a folosi o bicicletă a Wehrmachtului este o treabă deosebit de riscantă. Poate doar dacă vrei să ajungi cu ea acasă, noaptea, după ce s-a dat alarma.

— Da, dacă dai peste una la ieșirea din vreo cârciumă, neîncuiată și numai bună să fie furată. Asta se cheamă lipsă de vigilență.

— Exact, domnule. Ori asta, ori faptul că sunt transportate mult mai departe de aici, în vreo furgonetă. Am anunțat biroul poliției militare din Rotterdam

— Am să-i condamn mâine. Ceva activitate pe sus ?

— Foarte puțină, mai nimic.

— S-ar putea să fie la noapte.

— Am fost alertați și am stabilit grupa lui Lemmer pentru Freya și, totodată, am reorganizat schimburile după cum ați ordonat. Cei mai buni își vor prelua activitatea la instrucțiile radar la orele 23.00.

— Pentru ei noaptea aceasta va fi o noapte albă. Să sperăm că provincia Ruhr e obiectivul și-atunci

s-ar putea să traverseze zona aceasta și la dus și la întors.

Deodată, August își dădu seama că familia lui Willi locuia în Ruhr. Se simți încurcat și fâstâcit și încercă să schimbe subiectul. Luna răsare la... Încercă să vadă ora înscrisă pe diagramă.

— Astă-seară la 23.30, domnule. Da, ar fi bine să tragem câteva focuri în ei.

— Și soarele răsare la 04.50. Dar cred că vin și pleacă până la ora două dimineața.

— Am spus echipajelor că dacă ținta este provincia Rhur, schimbul va dura patru ore. Dacă tommii se duc mai departe, trece la rând schimbul doi, pentru a le acorda primilor răgazul unei scurte pauze, apoi îi aducem înapoi, când se întorc englezii.

— Bine gândit, Willi. Întotdeauna mi-o iei înainte.

Willi zâmbi. Știau amândoi că nu acesta era adevărul, dar îi făcea plăcere să-l audă pe Oberleutnant spunând asta. Băură ciocolata fierbinte, Willi cunoscând bine că din clipa aceea se încheiase discuția oficială.

— Cum ați petrecut, în week-end, domnule ?

— Minunat, Willi.

— Băiețelul e sănătos ?

— Mă aleargă până mă pune jos. Nu știu de unde are atâta energie.

— Și-ai mei sunt la fel. Mă bucur când mă întorc la serviciu, să mă mai odihnesc și eu puțin. Willi își roti privirile prin cameră, conștient de privilegiul care i se acorda de a fi admis aici. Nici chiar

ofiţerii superiori care veneau în inspecţie la staţia de radar nu erau decât foarte rar invitaţi în baraca comandantului. Pe peretele de deasupra biroului, în mijlocul unei grămezi de clei, sârmă şi material de lipit, se afla o bucată de carton alb pe care August Bach refăcuse aripa unui pescăruş. De jur împrejurul ei erau lipite reproduceri după schiţele de aripi făcute de Leonardo da Vinci şi fotografii de pescăruşi, culici şi ereţi în zbor.

— S-au întors păsărarii.

— I-ai fotografiat ?

— Nu sunt chiar atât de îndemânatic ca dumneavoastră, domnule.

— E doar o chestiune de rutină.

— Noaptea trecută s-au semnalat nişte mişcări interesante pe ecranul radar.

— Păsări ?

— Fără-ndoială.

— Notează tot, Willi. Avem o şansă unică şi-am putea aduce o reală contribuţie ştiinţei. Până acuma, ornitologii nu ştiau că păsările zboară şi noaptea.

— Operatorul a notat până şi ora.

Pe birou se afla pescăruşul cu cap negru pe care Willi îl fixase cu sârmă şi-l aranjase în poziţie de zbor. Nepricepându-se însă să-i îndoaie aripile şi nelăsându-l nici pe August să-l ajute, până la urmă procedase întocmai ca majoritatea împăietorilor amatori, adică lăsase aripile întinse astfel încât pasărea arăta ca şi când tocmai ar fi coborât în zbor şi ar fi atins apa. Sub picioarele roşii ale pescăruşului, Willi pusese un cuib cu trei ouă de culoare verzuie. „Oricum, nimeni nu poate atinge perfecţiunea de prima dată", îi spusese August. Willi îl răsuci mândru.

— Aţi văzut stârcul ?

— Willi, am de gând să mă recăsătoresc.

— Dar asta-i foarte bine, domnule.

— Mă însor cu menajera mea.

— Faceţi un lucru înţelept, domnule. La vârsta noastră avem nevoie de o femeie aşezată, nu de cine ştie ce gâsculiţă.

August zâmbi.

— Mă tem că majoritatea prietenilor şi cunoscuţilor vor spune tocmai asta, Willi, că m-am însurat cu o gâsculiţă. Este o fată de la R.A.D., abia dacă are cu câţiva ani mai mult decât fiul meu.

De data aceasta fu rândul lui Willi să se simtă încurcat, dar lui August nu-i mai păsa de nimic. Savura din plin senzaţia de mult uitată de a fi îndrăgostit. Deschise biroul şi scoase o sticlă de coniac nemţesc, din care turnă puţin în ceaşca de ciocolată a Stabsfeldwebelului.

— Să bem Willi, şi să ne bucurăm că nu zburăm împreună cu tommii, căci presimt că, la noapte, vom avea un succes răsunător.

— Succes, spuse şi Willi, sorbind din ciocolata cu coniac.

Şezură un timp în tăcere, bând şi privind cum se lungeau umbrele şi cum soarele care pălea cobora încet încet, spre oceanul învăluit în ceaţă.

— N-a venit încă poşta ? Ştia că nu venise, altfel corespondenţa i-ar fi fost pusă pe birou, ca întotdeauna.

— Nu, n-a venit, răspunse Willi.

— E un șmecher și-un nechibzuit.

— Are să fie bine, o să vedeți. E un băiat deștept și a trecut prin atâtea încercări. Nici nu bănuiți cât de curând veți primi vești de la el.

— Știu că e-n stare să-și poarte singur de grijă ; mă gândeam doar dacă nu cumva l-au avansat. Gradele inferioare au o viață de câine în linia întâi.

— În unitățile Waffen S.S. se avansează greu.

— Aș fi dat orice ca băiatul să nu fi fost într-o unitate S.S., spuse August.

— Și eu aș gândi la fel, dacă ar fi vorba de al meu.

— Nici măcar n-au răgaz să se odihnească, între două atacuri.

— Așa este, îl aprobă Willi. Înțeleg. Se ridică și luă din nou poziția corectă de drepți. Dacă îmi permite Herr Oberleutnant... e vorba de plata personalului și de rații. Bătrânul subofițer trecuse de la conversația intimă, la absurda persoană a treia, care se folosise pe vremuri în armata Kaiserului.

— Ia-o înainte, Willi. Vin și eu, imediat. Își pierdu câteva minute controlând cutia pentru corespondență, plină cu hârtoage. Toate astea puteau foarte bine să aștepte până a doua zi, decise el. Își puse haina lungă din piele neagră. Deschise ușa, care scânci încetișor.

Marea avea o culoare roșie, sângerie și Oberleutnant Bach păși pe nisipul ud, îndreptându-se spre locul unde avea să se apuce de treabă. Mergea cât mai încet cu putință. Culese bucăți de alge și o rândunică de mare, moartă, năclăită de motorină. Ba, la un moment dat, i se păru chiar că zărește un arici printre dune și așteptă preț de aproape cinci minute, fără succes, ca acesta să se ivească iar ; animalul dispăruse.

De aici, de pe malul mării, forma futuristă a antenelor de radar i se părea chiar și lui înfricoșătoare. Putea, cu ușurință, să-și imagineze că și el apăruse din străfunduri, din nu știu ce Atlantidă, unde tehnica era cu un secol înaintea a tot ceea ce cunoscuse el până atunci. Antena cu structura de metal, de dimensiunea unui bloc înalt și care oscila încet când într-o parte când în alta, avea numele de cod „Freya". August își aduse aminte că Freya era numele unei zeițe scandinave, al cărei paznic putea vedea atât ziua, cât și noaptea la o sută de mile distanță, în orice direcție. Era o caracterizare fidelă a echipamentului radar de la Freya și August își imagina că și serviciul de spionaj britanic își putuse da seama probabil de acest lucru. De altfel, nu se înșela deloc, căci doctorul R.F. Jonesc calculase raza lor de acțiune și informase toți șefii de state majore despre rezultatele obținute.

Nu departe, se aflau cele două Würzburguri gigantice, cu o rază de acțiune mult mai mică dar mult mai precisă. Arătau ca niște suflante electrice uriașe, cam de mărimea unei mori de vânt și se roteau, la rândul lor, cercetând orizontul, într-un tur complet de 360 de grade și, ca și Freya, erau în-

dreptate spre estul Angliei, unde se aflau aerodromurile, cu bombardierele aliaților, la o distanță de numai o jumătate de oră de zbor.

August așează cu grijă rândunica moartă înapoi pe nisip. Era ora 21.00. Tommii nu porniseră încă, iar Freya urma să dea de știre, când aveau să apară. Nisipul îi scârțâi sub tălpi. Scobi cu piciorul o gaură din care apăru, ca printr-un miracol, apă de mare. Lui Hansl și Annei-Luisa le-ar fi plăcut teribil de mult aici. Să poți mânca ouă la ceai și să te plimbi pe plaja pustie, în lumina soarelui ce apune. După război, aveau să locuiască împreună, într-un colțișor retras, cum era acesta. Olanda era o țară frumoasă și bogată, în care chiar și cu un Wehrmacht flămând, ce o sugea de ani de zile, tot se mai găseau niscai ouă și lapte, ba; câteodată, chiar și smântână. În urmă cu câteva luni, Willi se întorsese din Zuidland cu o oaie întreagă. August verificase registrele de subzistență și foile de parcurs cu consumul de benzină dar găsise toate actele în regulă.

De pe creasta dunelor se puteau vedea câmpuri întregi cu legume și sere, întocmai ca la Altgarten. Aici, însă, se consumaseră încă din primăvară. Ciorbele erau întotdeauna bogate în legume și carne, lucru de care nu se plângea niciodată, dar nici nu făcea cercetări. Se amăgi spunându-și că, oricum, tot n-ar fi reușit să afle nimic. Într-adevăr, își spunea Bach, el personal nu era bun de ofițer și acesta fusese și motivul pentru care nu avansase mai mult de Oberleutnant. Și, tot din pricina asta, se plimba

acum pe mal, cu un binoclu Zeiss de 16×40 în mână, în pantofi comozi și îmbrăcat cu un jerseu vechi, în loc să ia cu asalt Leningradul, înarmat, până-n dinți.

Și, totuși, gândi August, pentru un om un singur război e de ajuns. Și atunci, prima oară, o dusese bine. Zbura cu Albatrosul său de două ori pe zi și se hrănea cu mâncare bună și bea vinuri scumpe într-un castel ca în basme, pe valea Meusei. Oare nu fusese aceasta o șansă unică pentru care orice băiețandru alintat, proaspăt ieșit de pe băncile facultății și-ar fi dat și viața ca s-o întâlnească. De fapt cam asta făceau mai toți tinerii. Era greu de explicat cum de mai existau și unii care supraviețuiau, poate doar prin faptul că, la un moment dat, în creier se dezvoltă, dintr-o dată, instinctul de conservare care, de obicei, îi părăsește pe tineri făcând astfel posibilă apariția eroilor și considerarea războaielor ca pe o binefacere.

Își duse binoclul la ochi îndreptându-l spre buncărul artileriei de coastă. Deasupra lui se afla o rândunică de mare. Reglă binoclul, rotindu-l ușor și privi cu plăcere cum rândunica își adună aripile și începe să se curețe, ciugulindu-și penele. Deodată izbucni vuietul generatorului de curent pentru iluminatul de siguranță, pe care tocmai îl verificau, și pasărea se ridică speriată, zburând spre mare, până ce August nu mai putu s-o zărească.

Ceața din larg se mai ridicase și totuși, lumina scădea cu repeziciune în intensitate. Puse cu părere

de rău binoclul înapoi în casetă și intră în baracamentul în formă de T, îndreptându-se spre sala radar de supraveghere și conducere a luptei.

Dacă August ar fi putut vedea la o distanță de optzeci și cinci de kilometri, ar fi zărit și convoiul de coastă și micul crucișător antiaerian „Held", urmându-și neabătut calea. Tunurile cu care trăseseră în Himmel și Löwenherz fuseseră de mult curățate și pregătite de luptă, dar nu se mai întâmplase nimic deosebit după acel incident, după cum prevăzuse „amiralul" Pawlak. Se aflau acum la jumătatea drumului spre portul Hook. În această zonă, convoiul se apropiase mai mult de coastă, întrucât aici pericolul de a întâlni epave era redus, în schimb puteau fi bombardați de avioanele aliaților.

Porțiunea aceasta de coastă continua să rămână învăluită într-o ceață ușoară, căreia apusul îi dădea o nuanță aurie.

— Întocmai ca într-un tablou de Turner.

— Ca ce ?

— Ca o pictură de Turner, un vârtej auriu, roșu și portocaliu, un fel de tărâm al umbrelor.

— Mă faci să mă treacă fiori, zău așa, Dikke. Știi care-i defectul tău ? Citești prea mult și cu cititul n-ajungi nicăieri. Ieși afară de-acolo, de la sabord [1] și ascultă la ce-am să-ți spun eu, acum, și poate ne mai pricopsim cu vreun inel.

Grăsanul din Königsberg se așează pe patul din cabină, unde „amiralul" Pawlak, care molfăia niște

[1] Deschizătură în pereții laterali ai unei nave, folosită pentru încărcarea și descărcarea mărfurilor, scurgerea apei aerisire etc.

brânză, cu gura plină, își debita teoriile cu privire la practica tragerilor. Pe perete, hubloul proiecta un disc strălucitor ce se ridica tot mai sus, pe măsură ce soarele cobora din ce în ce spre asfințit.

— Ritmul, asta e — nimeni nu te învață așa ceva, dar ăsta-i secretul pe care trebuie să-l cunoști, ca să tragi cu viteză mare — să ai ritm. Mai rupse o bucată de brânză și și-o vârî în gură. Uite, să luăm de exemplu, tunul numărul doi, de la tribord ; încărcătorul lui așteaptă mai întâi să fie curățat închizătorul și abia după aceea pune un nou proiectil, exact cum te învață la școala de artilerie. Asta merge la demonstrații sau trageri de antrenament, dar când îți zboară un avion pe deasupra capului și face tot felul de minuni, ca cel de azi-dimineață, trebuie să te miști mai cu suflet.

— Când eram la școala de artilerie, unul din echipa noastră și-a prins mâna la închizător.

— Ei, pesemne c-o fi fost vreun idiot încet la minte, ca și tine, Dikke.

— Da, așa era. De-asta nu mă bag eu la șmecheriile astea ale tale.

— Ești un prost, Dikke. Vrei să rămâi servant toată viața ? În seara asta mă ocup eu de încărcat. Vom fi dirijați de pe covertă, așa că poți să fii tu numărul unu. Nu-mi pasă.

— Mulțumesc „amirale".

— Nici o problemă, Dikke. Dacă vrem să doborâm la noapte și pe-al treilea tommi, va trebui să aruncăm cu foarte multe drăcovenii dintr-astea în aer.

Soarele își trimitea razele pe deasupra vaselor din convoi, făcându-le să semene cu niște jucării

de aur plutind pe o mare de catifea neagră. În cabină, lumina devenea din ce în ce mai roșie.

— Aprinde lumina, Dikke. Nu văd nici să-mi bag în gură. Grăsanul făcu tocmai cum i se spuse. Și pune învelitorile de la babord, doar cunoști regulamentul cu privire la camuflaj ! Vrei să ne vadă și să ne bombardeze ?

ÎN EDITURA ZZ

ÎN COLECȚIA WAR AU APĂRUT :

1. **ATACĂ ȘI SCUFUNDĂ** de DOUGLAS REEMAN
2. **FURTUNĂ LA TOBRUK** de PIET LEGAY
3. **PARAȘUTAȚI ÎN INFERN** de EDGARD THOMÉ
4. **VULPILE DEȘERTULUI** de GORDON LANDSBOROUGH
5. **LOVITURA DIN ADÎNCURI** de DOUGLAS REEMAN
6. **DEZERTORUL** de JEAN LOUIS-LAFITTE
7. **FLĂCĂRI SUB OCEAN** de GUY DE LUHANDRE
8. **RENDEZ-VOUS ÎN ATLANTICUL DE SUD** de DOUGLAS REEMAN